

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.ΔΙ.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Επιτροπή Αξιολόγησης
Τμήματος Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ακαδημαϊκά εξάμηνα: χειμερινό 2008/'09 - εαρινό 2008/'09

ΤΟΜΟΣ Ι

Σεπτέμβριος 2009

Βόλος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ Ι

Πρόλογος.....	1
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	3
1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.....	6
1.1.1. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜ.Ε.Α.;	6
1.1.2. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜ.Ε.Α. για τη διαμόρφωση της έκθεσης;.....	6
1.1.3. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;.....	9
1.1.4. Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;.....	18
1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	18
1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.....	19
2. Παρουσίαση του Τμήματος.....	21
2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.....	21
2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.....	22
2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία.....	22
2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών.	25
2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.....	33
2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. ίδρυσής τους;.....	33
2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;.....	34
2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;.....	35
2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;	37
2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;	38
2.4. Διοίκηση του Τμήματος.....	38
2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;.....	39
2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί υπάρχουν στο Τμήμα;.....	40
2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;.....	40
3. Προγράμματα Σπουδών.....	41
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (Π.Π.Σ.).....	41
3.1.1. Ανταπόκριση του Π.Π.Σ. στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.....	41
3.1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Π.Π.Σ.....	47
3.1.3. Το εξεταστικό σύστημα.....	68
3.1.4. Διεθνής διάσταση του Π.Π.Σ.....	72

3.1.5.	Πρακτική άσκηση των φοιτητών.....	75
3.2.	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.).....	84
3.2.1.	Τίτλος και ιστορικό του Π.Μ.Σ.....	84
3.2.2.	Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Π.Μ.Σ.....	86
3.2.3.	Ανταπόκριση του Π.Μ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.....	87
3.2.4.	Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Π.Μ.Σ.....	92
3.2.5.	Το εξεταστικό σύστημα.....	96
3.2.6.	Επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.....	100
3.2.7.	Χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ.....	105
3.2.8.	Διεθνής διάσταση του Π.Μ.Σ.....	107
3.3.	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (Π.Δ.Σ.).....	109
3.3.1.	Ανταπόκριση του Π.Δ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.....	109
3.3.2.	Δομή του Π.Δ.Σ.....	112
3.3.3.	Εξεταστικό σύστημα.....	113
3.3.4.	Επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων.....	117
3.3.5.	Σεμινάρια και ομιλίες.....	119
3.3.6.	Διεθνής διάσταση του Π.Δ.Σ.....	120
4.	Διδακτικό έργο.....	122
4.1.	Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;.....	122
4.1.1.	Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;.....	122
4.1.2.	Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;.....	123
4.1.3.	Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;.....	123
4.1.4.	Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Π.Μ.Σ.;.....	124
4.1.5.	Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;.....	124
4.1.6.	Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τι ποσοστό;.....	124
4.2.	Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;.....	125
4.2.1.	Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;.....	125
4.2.2.	Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;.....	126
4.2.3.	Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;.....	126
4.2.4.	Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;.....	126
4.2.5.	Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;.....	127
4.2.6.	Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;.....	127
4.3.	Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;.....	128
4.3.1.	Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;.....	128
4.3.2.	Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;.....	128
4.3.3.	Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;.....	129
4.3.4.	Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;.....	129
4.3.5.	Είναι ορθολογική η οργάνωση και η δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;.....	130
4.3.6.	Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη Δ.Ε.Π. των δύο ανώτερων βαθμίδων;.....	130
4.3.7.	Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;.....	131
4.4.	Εκπαιδευτικά βοηθήματα.....	131

4.4.1.	Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ.) που διανέμονται στους φοιτητές.....	131
4.4.2.	Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;.....	131
4.4.3.	Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;.....	132
4.4.4.	Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;.....	132
4.4.5.	Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;.....	133
4.5.	Μέσα και υποδομές.....	133
4.5.1.	Λιθούσες διδασκαλίας.....	133
4.5.2.	Εκπαιδευτικά εργαστήρια.....	135
4.5.3.	Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;.....	137
4.5.4.	Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.....	137
4.6.	Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.).....	138
4.6.1.	Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;.....	138
4.6.2.	Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία; Πώς;.....	138
4.6.3.	Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;.....	138
4.6.4.	Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;.....	139
4.6.5.	Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;.....	139
4.6.6.	Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε Τ.Π.Ε. κατά την τελευταία πενταετία;.....	139
4.7.	Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία.....	140
4.7.1.	Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.....	140
4.7.2.	Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.....	140
4.7.3.	Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;.....	141
4.8.	Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.....	141
4.8.1.	Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);.....	141
4.8.2.	Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;.....	141
4.9.	Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο.....	142
4.9.1.	Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;.....	142
4.9.2.	Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;.....	142
4.9.3.	Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;.....	143
4.10.	Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.....	143
4.10.1.	Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;.....	143
4.10.2.	Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;.....	144
4.10.3.	Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;.....	144
4.10.4.	Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;.....	145
4.10.5.	Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;.....	145
4.10.6.	Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;.....	146

4.10.7.	Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;..	146
4.10.8.	Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;.....	147
4.10.9.	Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;.....	147
4.10.10.	Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;.....	147
4.10.11.	Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;.....	147
4.10.12.	Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;.....	147
4.10.13.	Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;.....	148
4.10.14.	Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;.....	148
4.10.15.	Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;.....	148
5.	Ερευνητικό έργο.....	153
5.1.	Πώς κρίνεται η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;.....	153
5.2.	Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.....	157
5.3.	Ερευνητικές υποδομές.....	161
5.4.	Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.....	165
5.5.	Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους.....	167
5.6.	Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος.....	169
6.	Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (Κ.Π.Π.) φορείς.....	171
6.1.	Συνεργασίες του Τμήματος με Κ.Π.Π. Φορείς.....	171
6.1.1.	Ποια έργα συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;.....	171
6.1.2.	Πόσα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;.....	173
6.1.3.	Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;...	173
6.1.4.	Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με Κ.Π.Π. Φορείς;....	174
6.2.	Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς.....	178
6.2.1.	Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;.....	178
6.2.2.	Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;.....	178
6.2.3.	Πώς αντιμετωπίζουν οι Κ.Π.Π. Φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;.....	179
6.2.4.	Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;.....	181
6.2.5.	Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με Κ.Π.Π. Φορείς;.....	181
6.3.	Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς.....	182
6.3.1.	Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;.....	182
6.3.2.	Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση Κ.Π.Π. Φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;.....	183
6.3.3.	Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων;.....	183
6.4.	Σύνδεση της συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.....	184
6.4.1.	Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε Κ.Π.Π. χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;.....	184

6.4.2.	Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών Κ.Π.Π. Φορέων;.....	185
6.4.3.	Απασχολούνται στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων ως διδάσκοντες;.....	186
6.5.	Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.....	186
6.5.1.	Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;.....	186
6.5.2.	Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και Κ.Π.Π. Φορέων;.....	187
6.5.3.	Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;.....	187
6.5.4.	Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών / περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;.....	187
6.5.5.	Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;.....	189
6.5.6.	Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;.....	191
6.5.7.	Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;.....	192
6.5.8.	Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;.....	193
7.	Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	194
7.1.	Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;.....	194
7.2.	Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;.....	196
8.	Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....	203
8.1.	Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.....	203
8.1.1.	Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος;.....	203
8.1.2.	Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;.....	205
8.1.3.	Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος;.....	206
8.1.4.	Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι (α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης; (β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;.....	206
8.1.5.	Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια του Τμήματος;.....	207
8.1.6.	Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;.....	208
8.1.7.	Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι; Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση ΤΠΕ;.....	208
8.2.	Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.....	210
8.2.1.	Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;.....	210
8.2.2.	Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;.....	210
8.2.3.	Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερων αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;.....	211
8.2.4.	Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);.....	211
8.2.5.	Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;.....	211
8.2.6.	Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;.....	212

8.2.7.	Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται στο Τμήμα;.....	212
8.3.	Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.....	213
8.3.1.	Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.....	213
8.3.2.	Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.....	213
8.3.3.	Επάρκεια και ποιότητα αιθουσών διδασκαλίας.....	214
8.3.4.	Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.....	214
8.3.5.	Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος.....	215
8.3.6.	Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.....	215
8.3.7.	Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων.....	215
8.3.8.	Επάρκεια και ποιότητα υποδομών Α.Μ.Ε.Α.....	215
8.3.9.	Καθαριότητα των χώρων του Τμήματος.....	216
8.4.	Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).....	216
8.4.1.	Ποιές από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;.....	216
8.4.2.	Ποιές από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;.....	216
8.4.3.	Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;.....	217
8.4.4.	Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;.....	217
8.5.	Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.....	217
8.5.1.	Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών και εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;.....	217
8.6.	Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.....	218
8.6.1.	Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;.....	218
8.6.2.	Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;.....	219
8.6.3.	Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;.....	220
9.	Συμπεράσματα.....	221
9.1.	Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;.....	221
9.2.	Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;.....	229
10.	Σχέδια βελτίωσης.....	232
10.1.	Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.....	232
10.2.	Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.....	233
10.3.	Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη διοίκησή του.....	233
10.4.	Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.....	234
	Συντομογραφίες.....	235

ΤΟΜΟΣ ΙΙ

11. Παραρτήματα.

Παράρτημα Ι. Ερωτηματολόγια εσωτερικής αξιολόγησης.

Ια. Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας από τους φοιτητές (χειμερινό εξάμηνο - διανεμήθηκε ως έντυπο).

Ιβ. Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας από τους φοιτητές (εαρινό εξάμηνο - διανεμήθηκε σε ηλεκτρονική μορφή).

Ιγ. Απογραφικό δελτίο εξαμηνιαίου μαθήματος.

Ιδ. Ατομικό απογραφικό δελτίο μελών Δ.Ε.Π.

Ιε. Ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των απόψεων των κοινωνικών και παραγωγικών φορέων για τη συνεργασία τους με το Τμήμα.

Ιστ. Ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των απόψεων από την τοπική κοινωνία.

Παράρτημα ΙΙ. «Π.Δ. 83/1984 - Ίδρυση Πανεπιστημίου Θεσσαλίας».

Παράρτημα ΙΙΙ. «Π.Δ. 302/1985 - Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ.83/1984 - Ίδρυση Πανεπιστημίου Θεσσαλίας - Ίδρυση Σχολής Επιστημών Παραγωγής».

Παράρτημα ΙV. «Π.Δ. 177/1993 - Μετονομασία σε Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών».

Παράρτημα V. «Π.Δ. 165/2001 (Κατάτμηση του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, κατάργηση της Σχολής Τεχνολογικών Επιστημών και ίδρυση Σχολής Γεωπονικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας».

Παράρτημα VI. «Π.Δ. 109/2006 - Μετονομασία σε Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος».

Παράρτημα VII. Ατομικό Στατιστικό Δελτίο Φοιτητή για εισακτέους προπτυχιακούς του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009.

Παράρτημα VIII. «Π.Δ. 347/2003 - Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις του δημοσίου φορέα».

Παράρτημα ΙX. «Π.Δ. 344/2000 - Άσκηση του επαγγέλματος του γεωτεχνικού».

Παράρτημα X. Επιτροπές Τμήματος.

Παράρτημα XI. Εσωτερικοί Κανονισμοί Λειτουργίας.

ΧΙα. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Π.Θ.

ΧΙβ. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμήματος.

Παράρτημα XII. Τροποποιήσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

Παράρτημα XIII. Λίστα συγγραμμάτων.

Παράρτημα XIV. Φορείς του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα για την εκτέλεση της Πρακτικής Άσκησης των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος.

Παράρτημα XV. Λίστα δημοσιεύσεων μελών Δ.Ε.Π., και διδασκόντων.

Παράρτημα XVI. Ερευνητικά Προγράμματα του Τμήματος.

Παράρτημα XVII. Εργαστηριακός Εξοπλισμός του Τμήματος.

Παράρτημα XVIII. Πίνακες Α.ΔΙ.Π.

Πρόλογος.

Η Εσωτερική Αξιολόγηση είναι μια τακτικά επαναλαμβανόμενη συμμετοχική διαδικασία, η οποία διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα και επαναλαμβάνεται το αργότερο κάθε τέσσερα (4) χρόνια.

Σκοπός της Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι να διαμορφώσει και να διατυπώσει το Τμήμα κριτική άποψη για την ποιότητα του επιτελούμενου έργου του, με βάση αντικειμενικά κριτήρια και δείκτες κοινής συναίνεσης και γενικής αποδοχής, με τους ακόλουθους στόχους:

1. Την τεκμηριωμένη ανάδειξη των επιτευγμάτων του Τμήματος.
2. Την επισήμανση σημείων που χρήζουν βελτίωσης.
3. Τον προσδιορισμό ενεργειών βελτίωσης.
4. Την ανάληψη πρωτοβουλιών για αυτοτελή δράση εντός του Τμήματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό.
5. Τη λήψη αποφάσεων για αυτοτελείς δράσεις εντός του Ιδρύματος, όπου και εφόσον είναι εφικτό.

Πρόκειται, ουσιαστικά, για μια διαδικασία αυτο-αξιολόγησης, που σηματοδοτεί την ίδια την ταυτότητα του Τμήματος, καθώς αποτυπώνει και αναδεικνύει όλα τα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του, θετικά και αρνητικά, και καταγράφει τις φιλοδοξίες του. Κατά τη διάρκεια της Εσωτερικής Αξιολόγησης καταγράφονται τα σημαντικότερα πορίσματα που προκύπτουν από τη σύνθεση των στοιχείων, τα οποία συγκεντρώθηκαν με τη συμμετοχή όλων των μελών του Τμήματος, αναφορικά με το υφιστάμενο και το επιθυμητό επίπεδο ποιότητας και τους τρόπους επίτευξής του.

Η διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης (Ε.Ε.Α.), η οποία εγκρίνεται από το Τμήμα και ακολούθως διαβιβάζεται, μέσω της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.), στην Α.ΔΙ.Π., προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης. Υπεύθυνη για τη σύνταξη της Ε.Ε.Α. είναι η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.), που ορίζεται από το Τμήμα για τη διάρκεια της Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Όπως προαναφέρθηκε, η Ε.Ε.Α. βασίζεται στα στοιχεία που έχει συλλέξει το Τμήμα και που περιλαμβάνονται στις Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις του. Ωστόσο, η Ε.Ε.Α. δεν πρέπει να αναλώνεται στην απλή παράθεση των στοιχείων αυτών, αλλά να υπεισέρχεται κριτικά στην ανάλυση και αξιολόγησή τους, με στόχο τη συναγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και προτάσεων που θα οδηγήσουν στη βελτίωση της ποιότητας του Τμήματος. Και τούτο, επειδή, σύμφωνα με το Ν.3374/2005, «η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης συνεκτιμάται κατά τη λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της Ακαδημαϊκής Μονάδας ή του Ιδρύματος».

Το παρόν κείμενο αποτελεί πρότυπο σχήμα δομής και περιεχομένων της Ε.Ε.Α. Η διάρθρωσή του αντιστοιχεί στις βασικές ενότητες των κριτηρίων που αναλύονται στο έντυπο της Α.ΔΙ.Π. με τίτλο «*Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων*» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, Α.ΔΙ.Π., Αθήνα: προγράμματα σπουδών, διδακτικό έργο, ερευνητικό έργο, στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης, σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς, διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές». Πέρα από τα ανωτέρω, στην Ε.Ε.Α. περιλαμβάνεται συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της ίδιας της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης μέσα στο Τμήμα, καθώς και τα συμπεράσματα και τα σχέδια βελτίωσης της ποιότητας του Τμήματος.

Προκύπτει, λοιπόν, ότι η σύνταξη της Ε.Ε.Α., σύμφωνα με το προτεινόμενο Πρότυπο Σχήμα, και η συμπλήρωση των Πινάκων που τη συνοδεύουν προϋποθέτουν τη σύνθεση στοιχείων που καταγράφονται από όλα τα μέλη του Τμήματος στα ειδικά απογραφικά δελτία (βλ. Απογραφικό Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος και Ατομικό Απογραφικό Δελτίο Μέλους Εκπαιδευτικού Προσωπικού, στο έντυπο της Α.ΔΙ.Π. με τίτλο «*Απογραφικά Δελτία και Ερωτηματολόγιο Μαθήματος/Διδάσκοντος για τους Φοιτητές*», Έκδοση 1.0, Ιούλιος 2007, Α.ΔΙ.Π., Αθήνα), και παράλληλα αξιοποιούν τις απαντήσεις στα ερωτήματα που θέτει το τεύχος «*Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων*» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, Α.ΔΙ.Π., Αθήνα. Όλα τα προαναφερθέντα έντυπα, καθώς επίσης και οι οδηγίες για τη συμπλήρωση ή την αξιοποίησή τους δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Α.ΔΙ.Π. (<http://www.adip.gr>).

Στα περισσότερα πρότυπα ερωτηματολόγια και απογραφικά δελτία, προσετέθησαν και αναπτύχθηκαν επιπλέον ερωτήσεις, ώστε να είναι δυνατόν να προβληθούν και να αποτυπωθούν οι ιδιαιτερότητες του Τμήματός μας.

Η Εσωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος (Τ.Γ.Ι.Υ.Π.) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Π.Θ.) είναι μία διαδικασία που προβλέπεται από το Ν.3374/2005 και βασίζεται σε στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2008 - '09. Η ΟΜ.Ε.Α., που είχε την ευθύνη σύνταξης της έκθεσης, αφιέρωσε σημαντικό χρόνο εργασίας και διαβούλευσης με τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τους φοιτητές και το προσωπικό του. Να σημειωθεί ότι η όλη διαδικασία ήταν πρωτόγνωρη, τόσο σε όγκο δουλειάς και απαιτούμενου χρόνου για τη διατύπωση, αξιολόγηση και την ωρίμανση των απόψεων, όσο και ως προς τον όγκο των πληροφοριών οι οποίες συγκεντρώθηκαν, ταξινομήθηκαν και αξιολογήθηκαν.

Ευχαριστούμε θερμά όσους συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης του Τμήματος και συνέβαλαν στην ολοκλήρωση της παρούσας έκθεσης.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποτελεί ένα ξεχωριστό επιστημονικό κλάδο, ο οποίος «δανείζεται» εργαλεία από τις κοινωνικές και θετικές επιστήμες, με σκοπό τον **προσδιορισμό του βαθμού υλοποίησης των στόχων ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή των συστατικών του**. Σήμερα, στη χώρα μας αλλά και διεθνώς, εκδηλώνεται μεγάλο ενδιαφέρον γύρω από το ζήτημα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Το αυξημένο ενδιαφέρον προέρχεται τόσο από την αναγκαιότητα αξιολόγησης των συστημάτων για την ανατροφοδότησή τους, όσο και από τη θεωρητική αναζήτηση και τεκμηρίωση θέσεων και πρακτικών που αφορούν στη βελτίωση της απόδοσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του ερευνητικού έργου, είναι η διαδικασία μέσα από την οποία συγκεντρώνονται πληροφορίες για όλο το μαθησιακό περιβάλλον με σκοπό τη βελτίωσή του. Παράλληλα, η αξιολόγηση είναι η διαδικασία μέσα από την οποία η εκπαιδευτική ηγεσία λαμβάνει τις απαραίτητες πληροφορίες που θα βοηθήσουν στη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των παρεχομένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Από την άλλη πλευρά, η αξιολόγηση ως μέτρο μέτρησης της αποτελεσματικότητας είναι μια μορφή κοινωνικού ελέγχου για τη διασφάλιση της ολικής ποιότητας της εκπαίδευσης.

Η αξιολόγηση, λοιπόν, κρίνεται αναγκαία σε εκπαιδευτικά συστήματα κάθε βαθμίδας και είδους, τόσο για κοινωνικο-οικονομικούς (ανάγκη για ποιότητα και ορθολογικότερη κατανομή, διάθεση και διαχείριση των διαθέσιμων πόρων), όσο και για παιδαγωγικούς λόγους (καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των διδακτικών μεθόδων και του εκπαιδευτικού υλικού).

Η εννοιολογική απόδοση του όρου **εκπαιδευτικό έργο** έχει απασχολήσει ιδιαίτερα τους ερευνητές και μέχρι σήμερα ο όρος έχει προσλάβει διάφορες σημασίες, ανάλογα με την οπτική γωνία από την οποία διερευνήθηκε το περιεχόμενό του. Παρ' όλα αυτά, η κοινή συνισταμένη όλων των προσπαθειών αυτών ήταν η συσχέτιση της έννοιας με όλους τους παράγοντες που αφορούν στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, την ακαδημαϊκή μονάδα και το έργο των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική πράξη. Πρόκειται για μια σύνθετη διαδικασία, η

οποία λαμβάνει υπόψη της όλους τους εμπλεκόμενους, άμεσα ή έμμεσα, με την εκπαιδευτική διαδικασία: α) εκπαιδευτική νομοθεσία, β) τα προγράμματα σπουδών, γ) διδακτικά εγχειρίδια, δ) διδάσκοντες και ε) διδασκόμενους. Υπό την έννοια αυτή, μπορεί να θεωρηθεί ότι το εκπαιδευτικό έργο συντελείται τόσο σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος (μακροεπίπεδο), όσο και σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας (μικροεπίπεδο).

Συνεπώς, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αφορά στη συστηματική διαδικασία ελέγχου του βαθμού στον οποίο επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι, που απορρέουν τόσο από το ιδεώδες της αγωγής, όσο και από τις ανάγκες ένταξης των εκπαιδευομένων στο εκάστοτε κοινωνικο-πολιτισμικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο. Η διαδικασία αυτή είναι συστημικού χαρακτήρα και περιλαμβάνει παραμέτρους όπως:

- Διαθέσιμα μέσα - πόροι.
- Προγράμματα Σπουδών και εκπαιδευτικό υλικό.
- Έμφυχο δυναμικό.
- Διοικητικό πλαίσιο.
- Θεσμικό πλαίσιο.
- Παιδαγωγικό κλίμα.
- Διδακτική διαδικασία.
- Εκπαιδευτικά επιτεύγματα.
- Ερευνητική δραστηριότητα.
- Ύψος χρηματοδότησης.

Ταυτόχρονα, τα ακαδημαϊκά Τμήματα αποτελούν ερευνητικά κέντρα, στα οποία πραγματοποιείται σήμερα έρευνα υψηλού επιπέδου σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τα υπάρχοντα Τμήματα. Η έρευνα αυτή εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό την οικονομική αυτοτέλεια των Τμημάτων και ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία.

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

1.1.1. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜ.Ε.Α.;

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. υλοποιήθηκε υπό τις οδηγίες της ΟΜ.Ε.Α., η οποία συστάθηκε με απόφαση της 45^{ης}/08-07-2008 συνεδρίασης της Γενικής Συνέλευσης (Γ.Σ.) του Τμήματος, με την ακόλουθη σύνθεση:

1. Χρήστος Νεοφύτου, Καθηγητής, Πρόεδρος του Τμήματος και Κοσμήτορας της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών.
2. Αθανάσιος Θεοδώρου, Καθηγητής.
3. Γεώργιος Δήμος, Καθηγητής.

Οι φοιτητές δεν εκπροσωπήθηκαν στην ΟΜ.Ε.Α. κατόπιν απόφασης του Δ.Σ. τους.

1.1.2. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜ.Ε.Α. για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Για την καλύτερη διεξαγωγή όλων των σχετικών εργασιών, η Γ.Σ. συγκρότησε Ειδική Συντονιστική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε) με την ακόλουθη σύνθεση:

1. Παναγιώτα Παναγιωτάκη, Μόνιμη Επίκουρος Καθηγήτρια (Συντονίστρια).
2. Δημήτριος Βαφείδης, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής.
3. Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Επίκουρος Καθηγητής.
4. Στεριανή Ματσιώρη, Λέκτορας.

Παράλληλα, συστάθηκαν επτά (7) επιτροπές εσωτερικής αξιολόγησης (Σχ. 1.1.), όσα και τα κεφάλαια που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση. Η δράση της κάθε επιτροπής περιελάμβανε:

1. Αντιστοίχιση κριτηρίων αξιολόγησης και απογραφικών δελτίων, καθώς και προσαρμογή ερωτηματολογίων στις ιδιαιτερότητες του Τμήματος, σε συνεργασία με την ΟΜ.Ε.Α.

2. Επιλογή μεθοδολογίας κατάλληλης για την αξιολόγηση του αντικειμένου της κάθε επιτροπής, σύμφωνα και με το πλαίσιο που καθορίζει η ΟΜ.Ε.Α.
3. Συγκέντρωση απαραίτητων δευτερογενών δεδομένων.
4. Κωδικοποίηση και επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων με κατάλληλη στατιστική επεξεργασία σύμφωνα και με το πλαίσιο που καθορίζει η ΟΜ.Ε.Α.

Σε όλη τη διάρκεια των δύο εξαμήνων (σε εβδομαδιαίες συναντήσεις), η ΟΜ.Ε.Α. και τα μέλη της Ε.Σ.Ε. είχαν εκτεταμένη, γόνιμη και αποδοτική συνεργασία με όλους τους συντελεστές του Τμήματος. Πηγές πληροφοριών ήταν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., οι φοιτητές, η Γραμματεία του Τμήματος, το Γραφείο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), η Επιτροπή Ερευνών του Π.Θ. και όλο το προσωπικό του Τμήματος, με τη συμπλήρωση των σχετικών απογραφικών δελτίων, των ατομικών δελτίων και των ερωτηματολογίων αξιολόγησης από τους φοιτητές. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ενώ αποστάλθηκαν ερωτηματολόγια σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος δύο από αυτά, (τα οποία απουσίαζαν σε εκπαιδευτική άδεια) δεν τα συμπλήρωσαν. Συνεπώς, τα στοιχεία που παρατίθενται παρακάτω αφορούν στα 15 από τα 17 μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Τίτλος έργου: Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

1. Παρουσίαση Τμήματος <u>Επιτροπή:</u> Αθ. Τσίκληρας, Λέκτορας (Συντονιστής) Δ. Μπαμπζέλης, Διοικ. Προσ. Γ. Οικονόμου Υπ. Διδάκτορας	2. Προγράμματα Σπουδών <u>Επιτροπή:</u> Α. Ψιλοβίκος, Επικ. Καθηγητής (Συντονιστής) Ι. Καραπαναγιωτίδης, Λέκτορας υπό διορ. Μ. Χατζηγιάννου, Διδάσκ. Π.Δ. 407/80 Α. Ντίκου Διδάσκ. Π.Δ. 407/80 Α. Λόλας, Υπ. Διδάκτορας	3. Διδακτικό έργο <u>Επιτροπή:</u> Κ. Κορμάς, Επικ. Καθηγητής (Συντονιστής) Π. Βερίλης Λέκτορας υπό διορ. Μ. Θεοδώρου, Διοικ. Προσ. Α. Μεζίτη, Υπ. Διδάκτορας	4. Ερευνητικό έργο <u>Επιτροπή:</u> Ι. Μποζιάρης, Επικ. Καθηγητής (Συντονιστής) Κ. Σκόρδας, Λέκτορας υπό διορ. Α. Ζαμπούνης, Διδάσκ. Π.Δ. 407/80 Μ. Μαλανδράκης, Υπ. Διδάκτορας Μ. Τσίρος Υπ. Διδάκτορας	5. Κοινωνικοί/ πολιτιστικοί φορείς <u>Επιτροπή:</u> Ε. Μεντέ, Μον. Επικ. Καθ. (Συντονίστρια) Β. Καραλάζος Διδάσκ. Π.Δ. 407/80 Σ. Αυφαντή, Ε.Τ.Ε.Π. Ν. Βλάχος, Υπ. Διδάκτορας	6. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης <u>Επιτροπή:</u> Δ. Σταμόπουλος, Καθηγητής (Συντονιστής) Ε. Γκολομάζου, Λέκτορας υπό διορ. Χ. Παλαιοκώστας, Υπ. Διδάκτορας Ε. Καϊμακούδη Υπ. Διδάκτορας	7. Διοικητικές υπηρεσίες & υποδομές <u>Επιτροπή:</u> Κ. Πολύμερος, Επικ. Καθηγ. (Συντονιστής) Χ. Δομενικιώτης, Διοικ. Προσ. Ε. Κουφοστάθη, Ε.Ε.Δ.Ι.Π. Κ. Φουσεντζίδης, Διοικ. Προσ. Α. Γιαννακοπούλου Υπ. Διδάκτορας
--	--	--	---	---	--	---

Ειδική Συντονιστική Επιτροπή

Π. Παναγιωτάκη, Μον. Επικ. Καθηγήτρια

Δ. Βαφείδης, Μον. Επικ. Καθηγητής

Α. Εξαδάκτυλος, Επικ. Καθηγητής

Σ. Ματσιώρη, Λέκτορας

Σχήμα 1.1. Οργανόγραμμα δομής Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος.

Λόγω του εκτεταμένου όγκου των δεδομένων, ανατέθηκε στον επιστημονικό συνεργάτη του Τμήματος κ. Αντώνιο Σουλικιά, η ανάπτυξη και η τεχνική υποστήριξη - διαχείριση ηλεκτρονικού συστήματος ερωτηματολογίων, καθώς και η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων, με παράλληλη συμμετοχή στην επιλογή μεθοδολογίας κατάλληλης για την αξιολόγηση του αντικειμένου της κάθε επιτροπής, στην κωδικοποίηση των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων, στην ανάπτυξη δεικτών και στη σύνταξη της τελικής έκθεσης.

1.1.3. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας ήταν η επισκόπηση. Πρόκειται για μια μέθοδο εμπειρικής έρευνας, που χρησιμοποιείται συνήθως στις περισσότερες έρευνες, οι οποίες διεξάγονται στο χώρο της ψυχοπαιδαγωγικής και της εκπαίδευσης γενικότερα, για να διαπιστωθούν καταστάσεις, θέσεις, απόψεις, εκτιμήσεις, διαθέσεις, στάσεις κ.λπ.

Το μέσο (ερευνητικό εργαλείο) που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων είναι το ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελεί ένα από τα πλέον χρησιμοποιούμενα μέσα της επισκόπησης. Για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων καταρτίσθηκαν ενιαία εργαλεία (ερωτηματολόγια) μέτρησης των απόψεων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Τα ερωτηματολόγια διαφοροποιήθηκαν ανάλογα με τους αποδέκτες τους (φοιτητές, μέλη Δ.Ε.Π., διοικητικό προσωπικό κ.λπ.) και διανεμήθηκαν στους συμμετέχοντες στην έρευνα, σύμφωνα με τις οδηγίες της Α.ΔΙ.Π.

Οι φοιτητές συμπλήρωναν τα ερωτηματολόγια τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος που αξιολογούσαν, ενώ στα μέλη Δ.Ε.Π. αποστάλθηκαν τα ερωτηματολόγια σε ηλεκτρονική μορφή.

Η κατάρτιση των ερωτηματολογίων έγινε με βάση:

1. Τα υποδείγματα που διατίθενται από την Α.ΔΙ.Π.
2. Προτάσεις των μελών Δ.Ε.Π. για την εξειδίκευση των κριτηρίων της Α.ΔΙ.Π. σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες τους Τμήματός μας.
3. Μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας.
4. Προηγούμενες έρευνες που αφορούσαν στην αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

5. Την εμπειρία των μελών Δ.Ε.Π. από συμμετοχή τους σε προηγούμενες διαδικασίες αξιολόγησης και την ερευνητική τους δραστηριότητα σε παρόμοια αντικείμενα.

Τα τελικά ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν δίνονται στο **Παράρτημα Ι**. Τα ερωτηματολόγια θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ερωτηματολόγια αυτο-διαχείρισης, γιατί οι ερωτώμενοι το συμπλήρωναν μόνοι τους. Τα ερωτηματολόγια περιείχαν ερωτήσεις απλές, πολλαπλών επιλογών, ανοιχτού τύπου, κλειστού τύπου, συνδυασμού κλειστών με ανοικτές και σημαντικότητας.

Για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την κρίση της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματός μας για τον τρόπο λειτουργίας του, χρησιμοποιήθηκε πολυθεματική μεταβλητή εβδομήντα (70) θεμάτων. Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε πενταβάθμια κλίμακα *Likert* (Καθόλου = 1, Λίγο = 2, Αρκετά = 3, Πολύ = 4, Πάρα Πολύ = 5).

Παράλληλα, θεωρήθηκε ότι κάποιες ερωτήσεις θα πρέπει να είναι ανοιχτού τύπου, για να μπορούν οι ερωτώμενοι να εκφράζουν ελεύθερα την άποψή τους για ορισμένα θέματα, στα οποία προτιμήθηκε να αποφευχθεί πλήρως η πιθανότητα καθοδήγησής τους. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ένας μεγάλος αριθμός ερωτήσεων αποφασίστηκε να είναι κλειστού ή προκατασκευασμένου τύπου, κυρίως γιατί παρουσιάζουν σημαντικό πλεονέκτημα στην κωδικοποίηση και ταξινόμησή τους. Η χρήση των ερωτήσεων αυτών έγινε σε περιπτώσεις, που ο αριθμός των πιθανών απαντήσεων ήταν προκαθορισμένος. Αυτός ο τρόπος διατύπωσης των ερωτήσεων μείωσε σε σημαντικό βαθμό τον απαιτούμενο χρόνο για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, γεγονός που το έκανε πιο φιλικό προς τους ερωτώμενους.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω καταρτίστηκαν διαφορετικά ερωτηματολόγια, το περιεχόμενο των οποίων διαφοροποιούνταν ανάλογα με τον αποδέκτη τους. Ειδικότερα, καταρτίστηκαν πέντε (5) διαφορετικά ερωτηματολόγια:

1. **Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/διδασκαλίας από του φοιτητές.** Το ερωτηματολόγιο αυτό διανεμήθηκε σε όλα τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου κατά τις ώρες διεξαγωγής τους. Αποτελούνταν από επτά (7) μέρη, εκ των οποίων τα έξι (6) αφορούσαν σε ερωτήσεις για την αξιολόγηση της κάθε παραμέτρου που θεωρήθηκε ότι αποτελεί σημαντική διάσταση της συνολικής ικανοποίησης των φοιτητών από το κάθε μάθημα, ενώ το τελευταίο μέρος αποτελούνταν από ερωτήσεις που σκοπό είχαν τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τα προσωπικά στοιχεία των φοιτητών και την πορεία τους στο Τμήμα. Οι βασικές παράμετροι που

συμπεριλήφθηκαν με τη μορφή ενοτήτων στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές αφορούσαν «το μάθημα», «τις γραπτές ή προφορικές εργασίες», «τους διδάσκοντες», «το επικουρικό διδακτικό προσωπικό», «τα εργαστήρια», «τους φοιτητές» και «τους χώρους». Η αξιολόγησή τους από τους φοιτητές με τη βοήθεια ενός σημαντικού αριθμού ερωτήσεων θεωρήθηκε ότι θα οδηγούσε σε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Στο πρώτο μέρος, που αφορούσε την παράμετρο «μάθημα», συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που σκοπό είχαν να αξιολογηθούν οι στόχοι του μαθήματος, η ύλη του, τα βοηθήματα που μοιράζονται, η θέση του στο πρόγραμμα σπουδών και ο τρόπος βαθμολόγησής του. Το δεύτερο τμήμα αναφέρονταν στις γραπτές (ή και προφορικές) εργασίες που δίνονται στο πλαίσιο διδασκαλίας του μαθήματος και συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που σκοπό είχαν να αξιολογήσουν τα θέματα των εργασιών αυτών, την καθοδήγηση των φοιτητών από το διδάσκοντα κατά τη διάρκεια της συγγραφής τους και το βαθμό που η εργασία αυτή βοήθησε στην κατανόηση του αντικείμενου του μαθήματος. Στο τρίτο τμήμα συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που αφορούσαν στους διδάσκοντες και με τις απαντήσεις τους οι φοιτητές αξιολογούσαν το βαθμό που κατέχει ο καθένας τους στο αντικείμενο που διδάσκει, τη συχνότητα ανανέωσης των διαλέξεών του και το κατά πόσο αξιοποιεί τις υποδομές του Τμήματος και τις νέες τεχνολογίες. Το μέρος που αφορούσε στο επικουρικό διδακτικό προσωπικό συμπεριλάμβανε ερωτήσεις που αξιολογούσαν τη συμβολή του στην κατανόηση κατά τη διδακτική διαδικασία. Στο τμήμα του ερωτηματολογίου που αφορούσε στο εργαστήριο, οι φοιτητές αξιολόγησαν τα επίπεδα δυσκολίας του, την επάρκεια των βοηθημάτων που μοιράζονταν σε αυτό, τον εξοπλισμό του Τμήματος, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής τους. Στο μέρος που αφορούσε τους ίδιους τους φοιτητές συμπεριλαμβάνονταν ερωτήσεις, με τις οποίες οι φοιτητές αξιολογούσαν την παρουσία τους στα μαθήματα και το χρόνο που αφιερώνουν για αυτά. Τέλος, στο μέρος που αφορούσε στους χώρους οι φοιτητές αξιολογούσαν την επάρκεια των υποδομών του Τμήματος σε σχέση με τις ανάγκες του κάθε μαθήματος. Όλες οι παραπάνω ερωτήσεις συμπεριλήφθηκαν σε μια πολυθεματική ερώτηση. Τέλος, αποφασίσθηκε να μη συμπεριληφθεί εισαγωγικό σημείωμα, γιατί τα μέλη της Ε.Σ.Ε. πριν από την αξιολόγηση του κάθε μαθήματος εξηγούσαν στους φοιτητές το λόγο διεξαγωγής της έρευνας και τους στόχους της.

2. **Απογραφικό δελτίο εξαμηνιαίου μαθήματος.** Με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου αυτού, το οποίο συμπληρώθηκε με την ευθύνη των συντονιστών των μαθημάτων, συλλέχθηκαν πληροφορίες για την ύλη και τον τρόπο οργάνωσης και διδασκαλίας του κάθε μαθήματος. Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελούνταν από οκτώ (8) μέρη, που το καθένα συμπεριλάμβανε ερωτήσεις για μια διάσταση - παράμετρο του μαθήματος. Οι περισσότερες ερωτήσεις απαντώνταν με τη βοήθεια μια πενταβάθμιας κλίμακας Likert. Το πρώτο τμήμα του ερωτηματολογίου χαρακτηρίστηκε ως «βασικά στοιχεία μαθήματος» και αποτελούνταν από ερωτήσεις σχετικές με την ύλη, τους μαθησιακούς στόχους, τον τρόπο διδασκαλίας και αξιολόγησης του. Το δεύτερο τμήμα αφορούσε στην οργάνωση του μαθήματος, με ερωτήσεις σχετικές με το βαθμό υποστήριξης του μαθήματος από τις υποδομές του Τμήματος. Στο τρίτο μέρος συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που αφορούσαν στο βαθμό συμμετοχής των φοιτητών στο μάθημα. Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών αποτέλεσε ξεχωριστό τμήμα στο ερωτηματολόγιο, ενώ, επίσης, υπήρχε χώρος οι διδάσκοντες να δώσουν στατιστικά στοιχεία για τις επιδόσεις των φοιτητών στις εξετάσεις του μαθήματος για τα τελευταία πέντε (5) έτη. Τέλος, στο ερωτηματολόγιο συμπεριλήφθηκαν και άλλα δύο μέρη που αφορούσαν στη συλλογή στοιχείων για το βαθμό συμμετοχής συμβασιούχων διδασκόντων και τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων του μαθήματος.
3. **Ατομικό απογραφικό δελτίο μελών Δ.Ε.Π.** Το ερωτηματολόγιο αυτό ήταν το μεγαλύτερο σε έκταση και συμπεριελάμβανε ερωτήσεις που προτάθηκαν από κάθε επιτροπή εξειδίκευσης των κριτηρίων της Α.ΔΙ.Π. Αφορούσε στο διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό έργο των μελών Δ.Ε.Π., στις σχέσεις τους με κοινωνικούς, παραγωγικούς και πολιτιστικούς φορείς, ενώ συμπεριλήφθηκαν και ερωτήσεις που σκοπό είχαν τη σκιαγράφηση των απόψεών τους για τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης τους Τμήματος και τους σκοπούς λειτουργίας του.
4. **Ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των απόψεων των κοινωνικών και παραγωγικών φορέων για τη συνεργασία τους με το Τμήμα.**
5. **Ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των απόψεων από την τοπική κοινωνία.**

Ένα από τα βασικά προβλήματα των ερευνητών που χρησιμοποιούν ένα ερευνητικό εργαλείο είναι το γεγονός ότι δε γνωρίζουν ποτέ την «πραγματική» του αξία. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και την αξιολόγηση του οργάνου μέτρησης που χρησιμοποιούν, μετρούν την εγκυρότητα (validity) και την αξιοπιστία (reliability) του.

Τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη έρευνα εκτιμήθηκαν ως προς την εγκυρότητα του περιεχομένου, της όψης, του κριτηρίου και της δομής.

Η εγκυρότητα αναφέρεται στο βαθμό κατά τον οποίο ένα ψυχομετρικό εργαλείο μετρά αυτό για το οποίο κατασκευάστηκε να μετρήσει. Η εγκυρότητα μπορεί να είναι περιεχομένου (content validity), όψης (face validity), κριτηρίου (criterion - related validity) και εννοιολογικής κατασκευής ή δομής (construct validity).

Η εγκυρότητα περιεχομένου αναφέρεται στο βαθμό που το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου καλύπτει όλη τη συμπεριφορά που πρόκειται να μετρηθεί. Η εγκυρότητα όψης δείχνει το βαθμό που μελετά τις μεταβλητές που πρέπει να μελετηθεί. Η εγκυρότητα κριτηρίου αναφέρεται στη σχέση μεταξύ του ερωτηματολογίου και κάποιας ή κάποιων συγκεκριμένων μεταβλητών που αποτελούν κριτήρια. Τέλος, η εγκυρότητα δομής δείχνει αν η σχέση που υπάρχει μεταξύ των στοιχείων του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου είναι συνεπής με τη θεωρητική σχέση που υπάρχει μεταξύ των εννοιών που αυτό το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε να μετρήσει.

Στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος ελήφθη μέριμνα με απόφαση της ΟΜ.Ε.Α., για επιτάχυνση και εξασφάλιση της αξιοπιστίας των διαδικασιών. Ως εκ τούτου αναπτύχθηκε σύστημα ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, για την υποστήριξη της συλλογής των δεδομένων. Το σύστημα αποτελείται από έναν τοπικό εξυπηρετητή δικτύου (Linux - Ubuntu v9.04), διαμορφωμένο κατάλληλα ώστε να φιλοξενεί το λογισμικό ανοιχτού κώδικα (Lime Survey v1.72), ειδικά παραμετροποιημένο για τις ανάγκες του Τμήματος και τις απαιτούμενες προδιαγραφές ασφαλείας δικτύου.

Η συλλογή των ερωτηματολογίων των μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου και του Π.Μ.Σ. έγινε σε έντυπη μορφή. Η ηλεκτρονική διαδικασία εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου. Τα υπόλοιπα δεδομένα αντλήθηκαν από το λογισμικό της Γραμματείας του Τμήματος (Γραμματεία v2.5 - Cardisoft) και τις διοικητικές και τεχνικές υπηρεσίες αυτού. Για την αξιολόγηση της προβολής του Τμήματος σε παραγωγικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς μοιράστηκε έντυπο ερωτηματολόγιο.

Καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών εφαρμόστηκαν μέθοδοι και θεσμοθετήθηκαν κανόνες που αποσκοπούν στην προστασία του προσωπικού απορρήτου και των δεδομένων.

Στο χειμερινό εξάμηνο η συλλογή των ερωτηματολογίων αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές έγινε σε έντυπη μορφή. Η Ε.Σ.Ε διένειμε τα

ερωτηματολόγια κατά τη διάρκεια του εκάστοτε μαθήματος και μετά την σφράγισή τους σε φακέλους, τα παρέδωσε στην ΟΜ.Ε.Α. Μετά την κωδικοποίηση τους, τα δεδομένα καταχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή και εφαρμόστηκε σε αυτά στατιστική επεξεργασία.

Στο εαρινό εξάμηνο η συλλογή αντίστοιχων ερωτηματολογίων έγινε ηλεκτρονικά και μέσω της εφαρμογής των παρακάτω κανόνων, που θεσμοθέτησε η ΟΜ.Ε.Α.:

1. Έκδοση κωδικών πρόσβασης (κουπόνια):

- Οι κωδικοί πρόσβασης εκδίδονται από το διαχειριστή του λογισμικού ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, για κάθε μάθημα ξεχωριστά και σφραγίζονται σε ξεχωριστό φάκελο. Σε κάθε φάκελο αναγράφεται ο τίτλος του μαθήματος, ο αριθμός των κωδικών πρόσβασης που περιέχονται, ενώ υπάρχουν θέσεις καταχώρησης του αριθμού των κωδικών που θα χρησιμοποιηθεί και της ημερομηνίας χρήσης τους.
- Οι φάκελοι παραδίδονται συμπληρωμένοι, σφραγισμένοι και οργανωμένοι σε ντοσιέ από τον διαχειριστή του λογισμικού ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, στην ΟΜ.Ε.Α.
- Η ημέρα παράδοσης στην Ε.Σ.Ε. είναι η ημέρα έναρξης της αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές.

2. Παραλαβή κωδικών πρόσβασης από τους φοιτητές:

- Μέλος της Ε.Σ.Ε. ανοίγει το φάκελο του μαθήματος, στην αίθουσα διδασκαλίας, παρουσία του διδάσκοντα και των φοιτητών.
- Οι κωδικοί πρόσβασης τοποθετούνται σε κουτί και μοιράζονται με κλήρωση στους φοιτητές του μαθήματος.
- Οι υπόλοιποι κωδικοί πρόσβασης, που δε μοιράστηκαν μέσω της παραπάνω διαδικασίας τοποθετούνται στο φάκελο ξανά και σφραγίζονται από μέλος της Ε.Σ.Ε.
- Στο φάκελο αναγράφεται ο αριθμός των κωδικών πρόσβασης που μοιράστηκαν και ο αριθμός των κουπονιών που απέμειναν.
- Μέλος της Ε.Σ.Ε. υπογράφει το φάκελο, στην περιοχή του ανοίγματος του φακέλου, ώστε να διασφαλιστεί η αξιοπιστία της διαδικασίας αξιολόγησης.

3. Συμπλήρωση ερωτηματολογίου:

- Μετά την παραπάνω διαδικασία οι φοιτητές οδηγούνται συνοδεία μέλους της Ε.Σ.Ε. στο Εργαστήριο Πληροφορικής για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

- Στους φοιτητές δίνονται βασικές οδηγίες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας από τον τεχνικό διαχειριστή ή από μέλος της Ε.Σ.Ε.
- Με την είσοδό τους στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο οι φοιτητές ενημερώνονται διεξοδικά για τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, καθώς και για θέματα προστασίας του προσωπικού απορρήτου. Στη συνέχεια τα μέλη της Ε.Σ.Ε. αποχωρούν.

4. Ολοκλήρωση διαδικασίας:

- Οι υπογεγραμμένοι φάκελοι με τους κωδικούς πρόσβασης που δεν χρησιμοποιήθηκαν παραδίδονται στην ΟΜ.Ε.Α.
- Σε κάθε άνοιγμα και σφράγισμα του φακέλου υπογράφεται, στη θέση του ανοίγματος και αναγράφεται η ημερομηνία ανοίγματος.

Τα ποσοστά των φοιτητών που απάντησαν σε κάθε ερωτηματολόγιο των μαθημάτων, τόσο κατά το χειμερινό, όσο και κατά το εαρινό εξάμηνο, φαίνονται αναλυτικά στον Πιν. 1.1.

Το ερωτηματολόγιο προς τους διδάσκοντες των μαθημάτων και το ερωτηματολόγιο προς τα μέλη Δ.Ε.Π. και υπόλοιπο προσωπικό αναρτήθηκαν ηλεκτρονικά.

Τα δεδομένα μετά τη συλλογή τους κωδικοποιήθηκαν ανά μάθημα, από τον τεχνικό διαχειριστή του συστήματος ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων και παραδόθηκαν στη ΟΜ.Ε.Α.

Η στατιστική επεξεργασία έγινε με γνώμονα τη συγκρισιμότητα των μεγεθών και την επιλογή κατάλληλων δεικτών για τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης του Τμήματος στο μέλλον.

Πίνακας 1.1.: Αναλυτικά στοιχεία για τα ποσοστά των φοιτητών που απάντησαν σε κάθε ερωτηματολόγιο του μαθήματος.

Έτος φοίτησης	Αρ. εγγεγραμ. φοιτητών	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ		ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	
		Μέσος όρος αρ. φοιτητών που απάντησαν σε κάθε ερωτηματολόγιο μαθήματος	Ποσοστό αρ. φοιτητών που απάντησαν ως προς τον αρ. εγγεγραμμένων φοιτητών	Μέσος όρος αρ. φοιτητών που απάντησαν σε κάθε ερωτηματολόγιο μαθήματος	Ποσοστό αρ. φοιτητών που απάντησαν ως προς τον αρ. εγγεγραμμένων φοιτητών
1 ^ο	57	18,00	32%	14,25	25%
2 ^ο	29	9,75	34%	8,63	30%
3 ^ο	28	5,71	20%	9,00	32%
4 ^ο	36	6,13	17%	7,00	19%
5 ^ο	36	9,78	27%	14,33	40%
Επί Πτυχίω	51	Συμπεριλαμβάνονται στους άνω μέσους όρους.		Συμπεριλαμβάνονται στους άνω μέσους όρους.	
ΣΥΝΟΛΟ	186	9,84	26%	10,64	29%

Προς διευκόλυνση της ανάλυσης και της εξαγωγής συμπερασμάτων έγινε αναγωγή της πενταβάθμιας κλίμακας σε κλίμακα από 0 ως 10 και κατ' επένταση ποσοστιαία επί τοις εκατό (%), ώστε να προκύψουν οι **Δείκτες Ικανοποίησης (Δ.Ι.)**. Επίσης, αναπτύχθηκε μέθοδος σύγκρισης δεικτών μεταξύ των ομάδων ερωτήσεων σε επίπεδο μαθήματος, εξαμήνου και Τμήματος. Ανάλογες μέθοδοι εφαρμόστηκαν και κατά τη στατιστική επεξεργασία των υπολοίπων ερωτηματολογίων.

Συνολικά επεξεργάστηκαν και αναλύθηκαν 1.110 ερωτηματολόγια (90.372 απαντήσεις). Στον Πιν. 1.2. δίνονται αναλυτικά στοιχεία για τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία ερωτηματολογίων.

Πίνακας 1.2.: Αναλυτικά στοιχεία για τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία ερωτηματολογίων.

	ΑΡ. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ	ΑΡ. ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ
	Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος/ διδασκαλίας προς τους φοιτητές	
Χειμερινό Εξ.:	399	28.728
Εαρινό Εξ.:	447	32.184
Μεταπτυχιακό:	107	7.597
ΣΥΝΟΛΟ:	953	68.509
	Απογραφικό δελτίο εξαμηνιαίου μαθήματος.	
ΣΥΝΟΛΟ:	69	8.970
	Ατομικό απογραφικό δελτίο μελών Δ.Ε.Π.	
ΣΥΝΟΛΟ:	34	12.614
	Ερωτηματολόγιο προς παραγωγικούς φορείς	
ΣΥΝΟΛΟ:	9	54
	Ερωτηματολόγιο προς πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς	
ΣΥΝΟΛΟ:	45	225

Κατά τη στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων εφαρμόστηκε έλεγχος με τη μέθοδο Hierarchical Cluster του στατιστικού πακέτου SPSS v17.0, για την ανίχνευση απορριπτέων ερωτηματολογίων που εμφανίζουν κατανομή, που παραπέμπει σε τυχαίες απαντήσεις. Δεν απορρίφθηκε καμιά τιμή καθ' ότι στις ελάχιστες περιπτώσεις που εντοπίστηκε τέτοιου είδους κατανομή ο βαθμός επίδρασης στο δείγμα ήταν ελάχιστος και αρκετά μικρότερος από την τιμή της τυπικής απόκλισης.

Μετά την ολοκλήρωση της στατιστικής επεξεργασίας τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα προωθήθηκαν στις προαναφερθείσες επιτροπές για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων.

Η όλη διαδικασία θεωρείται ότι ολοκληρώνεται με την παράδοση των επιμέρους δεδομένων του εκάστοτε μαθήματος στους διδάσκοντες των μαθημάτων, μετά την διεξαγωγή των εξετάσεων του Σεπτεμβρίου.

Αποφασίστηκε η περαιτέρω αξιοποίηση των δεδομένων, κατά τη διάρκεια του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, με την ανάπτυξη διαγραμμάτων και δεικτών που αφορούν στους ερευνητικούς και διδακτικούς στόχους του Τμήματος.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν αναφέρονται στο χρονικό διάστημα επτά (7) ακαδημαϊκών ετών από το 2002 - '03 έως το 2008 - '09, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο έντυπο «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ενημερωτικό φυλλάδιο» Έκδοση 3.0, Ιούλιος 2007, Α.ΔΙ.Π., Αθήνα» (<http://www.adip.gr>), για τη διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης και το χρονικό διάστημα διάρκειας της.

1.1.4. Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος απασχόλησε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. και το προσωπικό καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2008 - '09. Η πορεία, τα προβλήματα και η πρόοδος της εσωτερικής αξιολόγησης συζητήθηκαν σε όλες τις Γ.Σ. του Τμήματος αποτελώντας μόνιμο θέμα ημερήσιας διάταξης. Ταυτόχρονα, και όπως ήδη αναφέρθηκε, σε εβδομαδιαία βάση τα μέλη της Ε.Σ.Ε. συνεδριάζαν με κάθε μια από τις επιτροπές για την εξειδίκευση των κριτηρίων της Α.ΔΙ.Π. και την προσαρμογή τους στις ιδιαιτερότητες του Τμήματος. Παράλληλα, σε αυτές τις συναντήσεις αντιμετωπίζονταν μεθοδικά τα προβλήματα της κάθε επιτροπής και αναζητούνταν λύσεις. Τέλος, η Ε.Σ.Ε. σε μηνιαία βάση (εκτός κι αν προέκυπτε έκτακτο θέμα) συνεδριάζε με την ΟΜ.Ε.Α., από την οποία δίνονταν κατευθυντήριες γραμμές για την πορεία της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. επικεντρώθηκε στην ανίχνευση και στον εντοπισμό των παραγόντων που εμποδίζουν την ικανοποιητική επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών και στόχων, καθώς και την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού συστήματος και της ερευνητικής δραστηριότητας, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί μέσω της ανατροφοδότησης η δυνατότητα παρεμβάσεων με στόχο:

- Τη βελτίωση και τη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης,
- την επιτυχία της εφαρμογής του εκπαιδευτικού προγραμματισμού,
- τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση των ανθρωπινων κυρίως πόρων,

- τον εμπλουτισμό των εκπαιδευτικών μέσων,
- την ενίσχυση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία,
- την ανίχνευση τόσο των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών, όσο και των μορφωτικών αναγκών των φοιτητών κ.λπ.,
- το βαθμό της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος,
- το ύψος της χρηματοδότησης από την έρευνα του Τμήματος.

Η αποτύπωση της πραγματικής εικόνας θα δώσει τη δυνατότητα στο Τμήμα να σχεδιάζει και να θέτει ρεαλιστικούς στόχους και στρατηγικές ανάπτυξης, στο πλαίσιο του πενταετούς προγραμματισμού του. Ο εντοπισμός των αδυναμιών του θα βοηθήσει στη συνέχεια αρχικά αυτές να αντιμετωπιστούν και στη συνέχεια να εξελιχθούν σε συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Με αφορμή τη σύνταξη της Ε.Ε.Α. συγκεντρώθηκαν, οργανώθηκαν και κωδικοποιήθηκαν διάσπαρτες πληροφορίες που αφορούσαν στη λειτουργία του Τμήματος. Η συμμετοχή όλου του προσωπικού στη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης είχε ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας για τον τρόπο λειτουργίας του από αυτό.

Η εμπλοκή των φοιτητών στη διαδικασία αξιολόγησης του Τμήματος, τους έδωσε τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους και να κρίνουν τον τρόπο λειτουργίας του Τμήματος και των παρεχόμενων υπηρεσιών από αυτό.

1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.

Η ύπαρξη ενός οδηγού για τον τρόπο σύνταξης της Ε.Ε.Α. των Τμημάτων συμβάλλει στη δημιουργία ενός ενιαίου εργαλείου αξιολόγησης των Τμημάτων της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα μας και συνεπώς στη δυνατότητα συγκριτικής τους αξιολόγησης. Παρ' όλα αυτά, είναι αναγκαίο να υπάρξουν διαφοροποιήσεις στον τρόπο της αξιολόγησης που συνδέονται με τις ιδιαιτερότητες του κάθε Τμήματος, είτε αυτές σχετίζονται με τη γεωγραφική του θέση είτε με το αντικείμενο που διακονεί. Οι οδηγίες της Α.ΔΙ.Π. δίνουν τη δυνατότητα προσαρμογής των κριτηρίων αξιολόγησης, αλλά θα ήταν σκόπιμο να επανεξεταστούν αυτά λαμβάνοντας υπόψη νέες παραμέτρους.

Ταυτόχρονα η μη περαιτέρω εξειδίκευση των κριτηρίων από την πλευρά της Α.ΔΙ.Π., μέσα από την παροχή συγκεκριμένων δεικτών, δίνει τη δυνατότητα στα Τμήματα να παρερμηνεύουν ορισμένες φορές τα κριτήρια αυτά. Θα ήταν σκόπιμο να δοθούν

συγκεκριμένοι δείκτες (ενδεχομένως και ενδεικτικοί), οι οποίοι θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην μετατροπή της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης από ένα πολλές φορές φιλολογικό κείμενο σε ένα κείμενο που θα περιέχει δείκτες που θα εξυπηρετούν τα Τμήματα να σχηματίζουν ολοκληρωμένη εικόνα για αυτά. Πιθανότατα, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας ενός ενιαίου λογισμικού που θα χρησιμοποιείται για την κωδικοποίηση των στοιχείων και την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Η μη ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού σε όλα τα Τμήματα, το οποίο έχει γνώσεις στο γνωστικό αντικείμενο της αξιολόγησης της εκπαίδευσης, δημιουργεί προβλήματα και παρερμηνεύσεις της σκοπιμότητας της εσωτερικής αξιολόγησης.

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω θα προχωρήσει στην περεταίρω εξειδίκευση των κριτηρίων της Α.Δ.Ι.Π., με τη βοήθεια εξειδικευμένου προσωπικού και στη δημιουργία ενός λογισμικού που θα χρησιμοποιείται για την εξαγωγή συγκρίσιμων συμπερασμάτων και την αποτύπωση της εικόνας του Τμήματος με το πέρας των ετών.

Τέλος, είναι απαραίτητο να προβλεφτεί η ύπαρξη ενός εξειδικευμένου επιστημονικού συνεργάτη σε κάθε Τμήμα που θα αναλάβει την οργάνωση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης. Ο όγκος των δεδομένων που απαιτούνται είναι μεγάλος και πολλές φορές η συλλογή τους είναι δύσκολη.

2. Παρουσίαση του Τμήματος.

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. αποτελεί ένα από τα δύο Τμήματα της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών του Π.Θ., έχει την έδρα του στη Ν. Ιωνία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας (Οδός Φυτόκου, Τ.Κ. 38446, Ν. Ιωνία, Μαγνησία) και στεγάζεται στο κτίριο της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών (Εικ. 2.1.). Στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.apae.uth.gr) βρίσκεται λεπτομερής περιγραφή για τον τρόπο πρόσβασης σε αυτό, δορυφορικός χάρτης και χρήσιμες πληροφορίες για τα μέσα μαζικής μεταφοράς που μπορεί να χρησιμοποιήσει κανείς για να μεταβεί σε αυτό.

Εικόνα 2.1.: Χάρτης του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

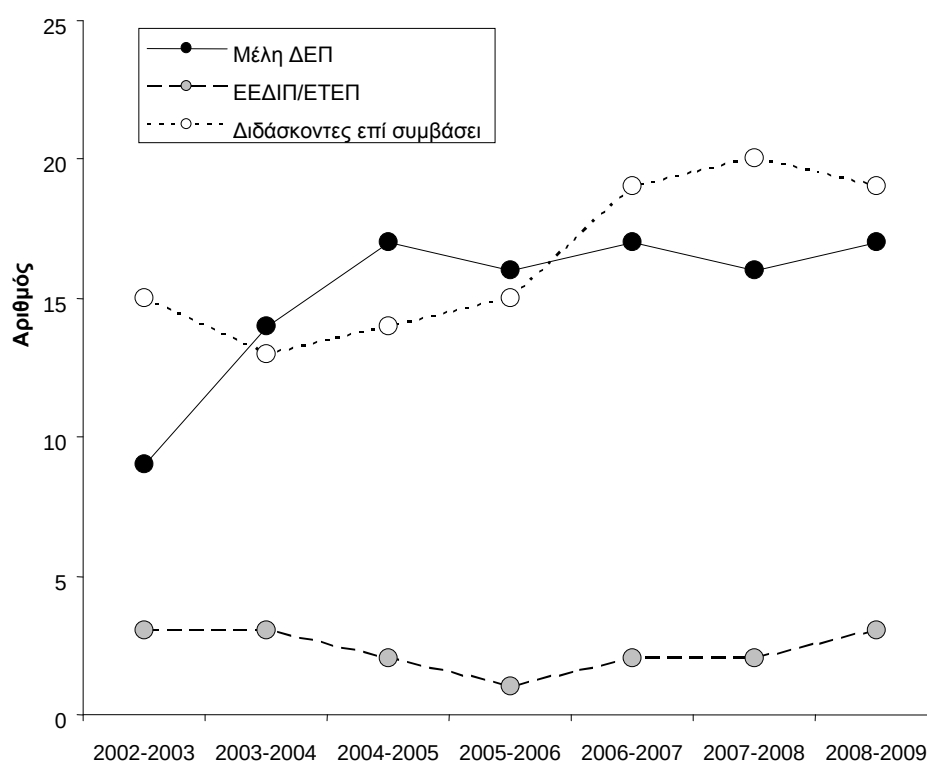
Στο ιδρυτικό διάταγμα του Π. Θ. (Π.Δ. 83/1984, **Παράρτημα II**), εκτός των άλλων Τμημάτων, συμπεριλαμβάνονταν και το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής. Στη συνέχεια με το Π.Δ. 302/1985 (**Παράρτημα III**) ιδρύθηκε η Σχολή Επιστημών Παραγωγής που περιλάμβανε το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, το Τμήμα Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, καθώς και το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας. Το 1993, με το Π.Δ. 177 (**Παράρτημα IV**), η Σχολή μετονομάζεται σε Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών, ενώ, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2000 - '01, η Σχολή Τεχνολογικών Επιστημών μετονομάστηκε σε Πολυτεχνική Σχολή και συγχρόνως ιδρύεται η Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, στην οποία εντάχθηκαν τα Τμήματα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος και Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος (**Παράρτημα V**). Η αυτόνομη εκπαιδευτική λειτουργία του Τμήματος Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 2002 - '03. Το Τμήμα Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος λειτούργησε με αυτή την ονομασία για τα επόμενα τέσσερα (4) χρόνια και στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος (Π.Δ. 109/2006, **Παράρτημα VI**). Σήμερα, το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. αποτελεί το μοναδικό πενταετούς φοίτησης ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δίνει πτυχίο στην επιστήμη της Ιχθυολογίας.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό κατά την τελευταία πενταετία.

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. ξεκίνησε την εκπαιδευτική του λειτουργία το Σεπτέμβριο του 2002 (ως Τμήμα Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος) με προσωρινή Γενική Συνέλευση και 7 μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), 3 μέλη Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και 15 διδάσκοντες επί συμβάσει, σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80. Στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2002 - '03 ο αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. ανήλθε στους εννέα (9), ενώ στην έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους ο αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. έφτασε τους έντεκα (11), για να συνεδριάσει στις 18/11/2003 για πρώτη φορά η Αυτόνομη Γενική του Συνέλευση. Σήμερα (τέλη του ακαδημαϊκού έτους 2008 - '09), στο Τμήμα υπηρετούν δεκαεπτά (17) μέλη Δ.Ε.Π., δύο (2) μέλη Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού

(Ε.Ε.ΔΙ.Π.), ένα (1) μέλος Ε.Τ.Ε.Π., οκτώ (8) μέλη διοικητικού προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων και των μελών Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.), και δεκαεννέα (19) διδάσκοντες επί συμβάσει σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80. Ο αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. που εργάζονται στο Τμήμα έχει υπερδιπλασιαστεί από το πρώτο έτος λειτουργίας του (Σχ. 2.1.) και πρόκειται να αυξηθεί κατά 35% περίπου, δεδομένου ότι εκκρεμεί ο διορισμός άλλων επτά (7) μελών Δ.Ε.Π. που αναμένεται μέσα στο επόμενο οικονομικό έτος. Επίσης, εκκρεμεί ο διορισμός ενός (1) μέλους Ε.Τ.Ε.Π.

Ο αριθμός των επί συμβάσει διδασκόντων εμφανίζει αυξομειώσεις ανάλογα με τις ανάγκες του Τμήματος. Αναλυτικά στοιχεία που περιλαμβάνουν τον αριθμό μελών Δ.Ε.Π. και του λοιπού προσωπικού ανά βαθμίδα ανά έτος παρουσιάζονται στον Πιν. 2.1.

Σχήμα 2.1.: Στελέχωση του Τμήματος σε προσωπικό.

Πίνακας 2.1.: Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος.

		2008-'09	2007-'08	2006-'07	2005-'06	2004-'05	2003-'04	2002-'03
Καθηγητές	Σύνολο	6	6	7	4	4	4	3
	Από εξέλιξη	0	0	3	0	0	0	0
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	0	0	1	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	1	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
Αναπληρωτές καθηγητές	Σύνολο	1	1	1	4	4	3	2
	Από εξέλιξη	0	0	0	0	1	1	0
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	0	0	0	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
Επίκουροι καθηγητές	Σύνολο	8	8	5	4	4	2	1
	Από εξέλιξη	0	3	1	0	0	1	0
	Νέες προσλήψεις	0	1	0	0	2	1	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
Λέκτορες	Σύνολο	2	1	4	4	5	5	3
	Από εξέλιξη	0	0	0	0	0	0	0
	Νέες προσλήψεις	1	0	1	0	0	2	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	0	0	1	1	0	0	0
Σύνολο		17	16	17	16	17	14	9
Μέλη Ε.Ε.ΔΙ.Π.	Σύνολο	2	1	1	1	0	0	0
Μέλη Ε.Τ.Ε.Π.	Σύνολο	1	1	1	0	1	3	3
Σύνολο		3	2	2	1	1	3	3
Διδάσκοντες επί συμβάσει	Σύνολο	19	20	19	15	14	13	15
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	8	7	7	7	7	6	6

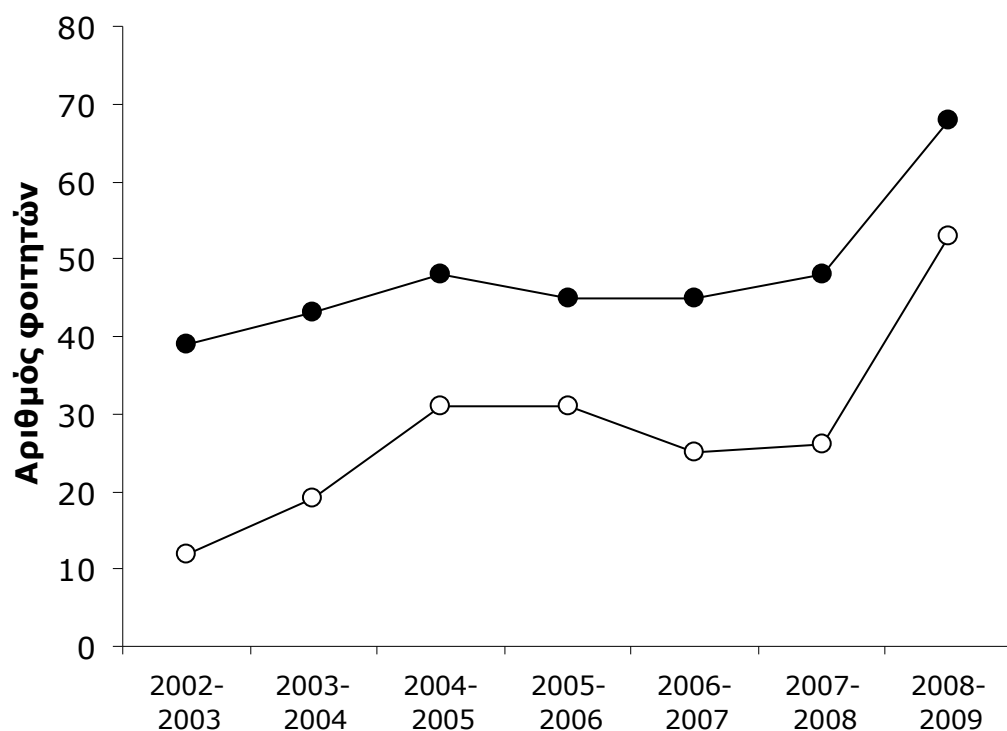
2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών.

α) Προπτυχιακοί φοιτητές.

Το Σεπτέμβριο του 2002 εισέρχονται (με Πανελλήνιες Εξετάσεις) για πρώτη φορά στο 1^ο έτος σπουδών τριάντα επτά (37) φοιτητές, ενώ τα υπόλοιπα εξάμηνα λειτουργούν με τους φοιτητές που εισήλθαν στο νέο Τμήμα από τον τομέα Ζωικής Παραγωγής του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής μετά την κατάτμησή του. Για τα επόμενα έτη ο αριθμός των εισερχομένων φοιτητών παρουσίαζε μικρές αυξομειώσεις και κυμαίνονταν από σαράντα δύο (42) έως σαράντα οκτώ (48), μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2007 - '08, όπου ο αριθμός των εισακτέων αυξήθηκε στους εξήντα πέντε (65) (με απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - ΥΠ.Ε.Π.Θ.) (Πιν. 2.2.). Από την άλλη πλευρά, ο αριθμός των εγγεγραμμένων παρουσιάζει κι αυτός ελαφρές αυξομειώσεις, αλλά σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι αυξάνεται με σταθερό ρυθμό από το 2002 - '03. Εδώ θα πρέπει να επισημανθεί ο διπλασιασμός του αριθμού των εγγεγραμμένων φοιτητών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09. Το ποσοστό των εγγεγραμμένων προς τους εισερχόμενους παρουσιάζει διακυμάνσεις και πήρε τη μέγιστη τιμή του το έτος 2008 - '09 (Σχ. 2.2.). Ο αριθμός των φοιτητών που εισέρχονται με κατατακτήριες εξετάσεις είναι πολύ μικρός και αναφέρεται σε ένα με δύο φοιτητές ανά έτος.

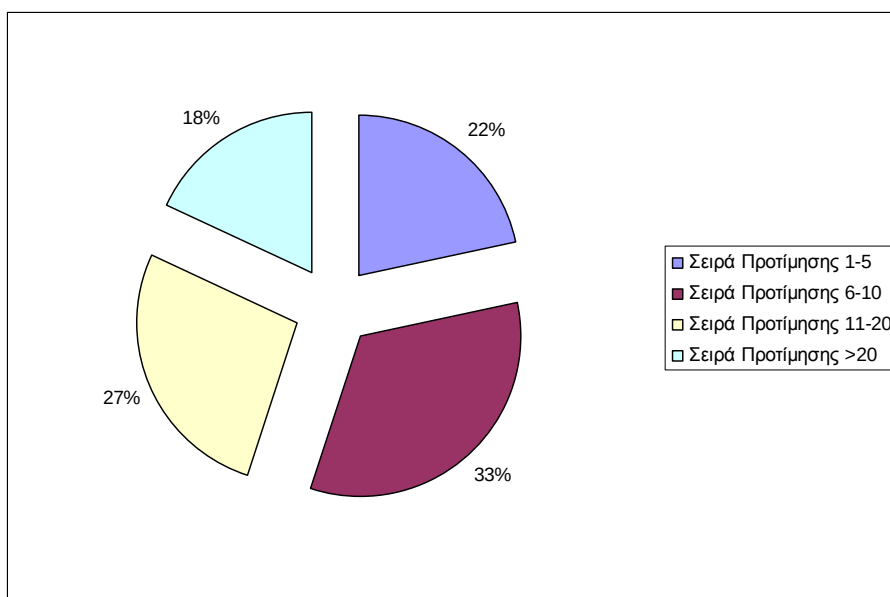
Πίνακας 2.2.: Εξέλιξη των εισερχομένων-εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος.

	2008-'09	2007-'08	2006-'07	2005-'06	2004-'05	2003-'04	2002-'03
Εισαγωγικές εξετάσεις	52	26	25	32	30	26	28
Διαγραφέντες/Μεταγραφές	12	19	16	11	12	16	8
Κατατακτήριες εξετάσεις	0	1	2	2	1	0	0
Άλλες κατηγορίες	1	2	2	1	3	0	1
Σύνολο	65	48	45	46	46	42	37

Σχήμα 2.2.: Αριθμός εισερχόμενων (μαύροι κύκλοι) και εγγεγραμμένων (λευκοί κύκλοι) προπτυχιακών φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος.

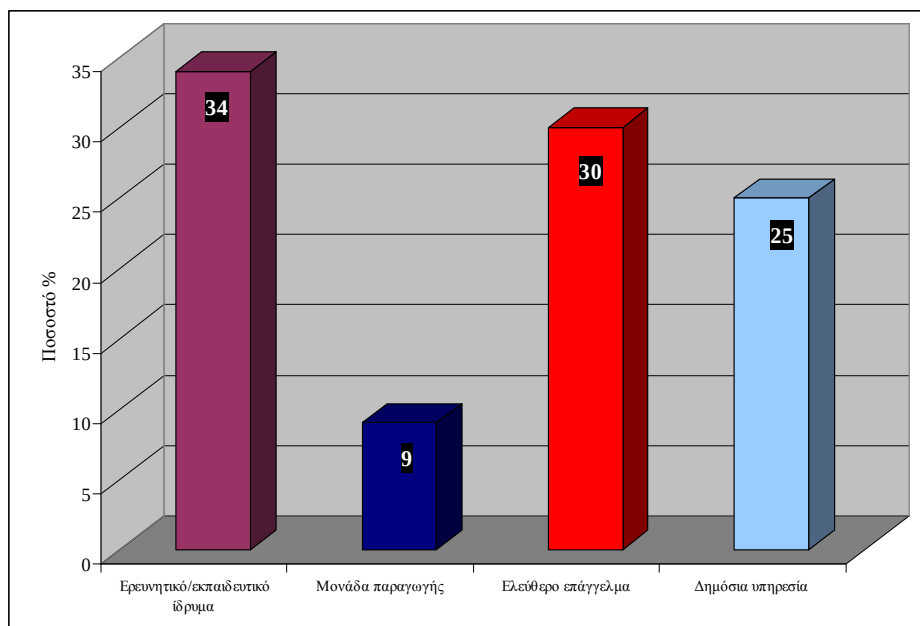
Στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος και για την εξαγωγή όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένων συμπερασμάτων για την προέλευση των εισακτέων φοιτητών στο Τμήμα, διεξήχθη πρωτογενής έρευνα στους εισακτέους του 2008 - '09. Για το σκοπό αυτό, καταρτίστηκε ξεχωριστό ερωτηματολόγιο (Ατομικό Στατιστικό Δελτίο Φοιτητή, **Παράρτημα VII**), που μοιράστηκε μόνο στους εγγεγραφόμενους φοιτητές του 1^{ου} έτους (n=65) το Σεπτέμβριο του 2008 και συμπληρώθηκε ανώνυμα. Από τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής συμπεραίνουμε ότι περίπου το 20% των εγγεγραμμένων φοιτητών δηλώνει στο Μηχανογραφικό Δελτίο των Πανελληνίων Εξετάσεων το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. ανάμεσα στις πέντε πρώτες προτιμήσεις του και παραπάνω από τους μισούς στις δέκα πρώτες προτιμήσεις του (Σχ. 2.3.).

Σχήμα 2.3.: Διάγραμμα με τη σειρά προτίμησης του Τμήματος στο Μηχανογραφικό Δελτίο των Πανελληνίων Εξετάσεων των φοιτητών.

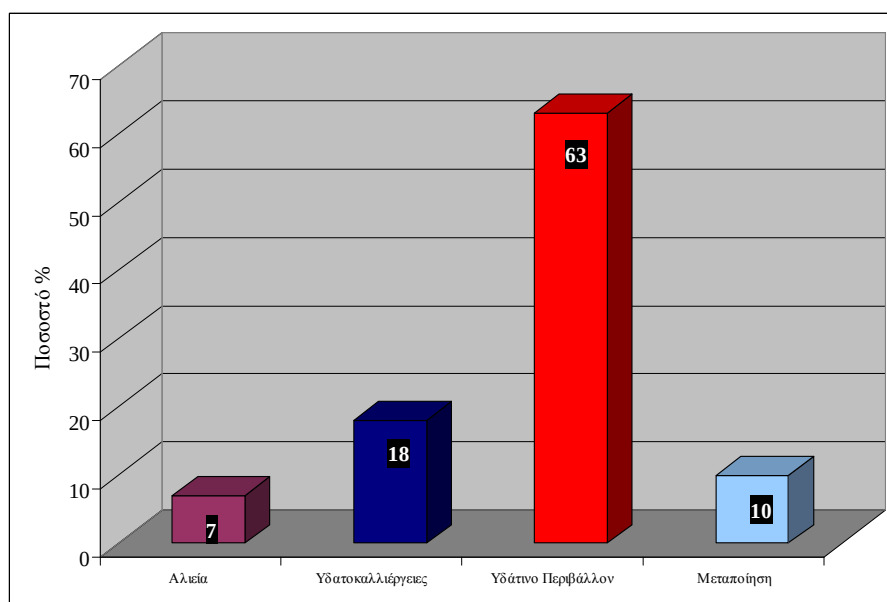
Οι συμμετέχοντες στην ίδια έρευνα ρωτήθηκαν και για το αν είχαν συμβουλευθεί τον οδηγό σπουδών ή την ιστοσελίδα του Τμήματος πριν την εγγραφή τους στο Τμήμα, και το 78% απάντησε θετικά, γεγονός που ενισχύει το συμπέρασμα ότι οι φοιτητές του Τμήματος γνωρίζουν το πρόγραμμα σπουδών που θα ακολουθήσουν και ως ένα βαθμό συνειδητά επιλέγουν τη φοίτηση σε αυτό.

Ταυτόχρονα, στο ίδιο ερωτηματολόγιο συμπεριλήφθηκαν και ερωτήσεις που σκοπό είχαν να διερευνήσουν τις επιθυμίες των φοιτητών του Τμήματος για τη μελλοντική τους απασχόληση. Οι απαντήσεις των ερωτώμενων ήταν σχεδόν μοιρασμένες στις επιλογές της ερώτησης, με εξαίρεση το μικρό ποσοστό που συγκεντρώνει η επιλογή «*απασχόληση σε παραγωγικές μονάδες*», ενώ ένα μικρό ποσοστό απέρριψε όλες τις επιλογές της ερώτησης, χωρίς όμως να διευκρινίζει πού επιθυμεί να απασχοληθεί (Σχ. 2.4.).

Σχήμα 2.4.: Επιθυμητή μελλοντική απασχόληση εισερχομένων στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09.

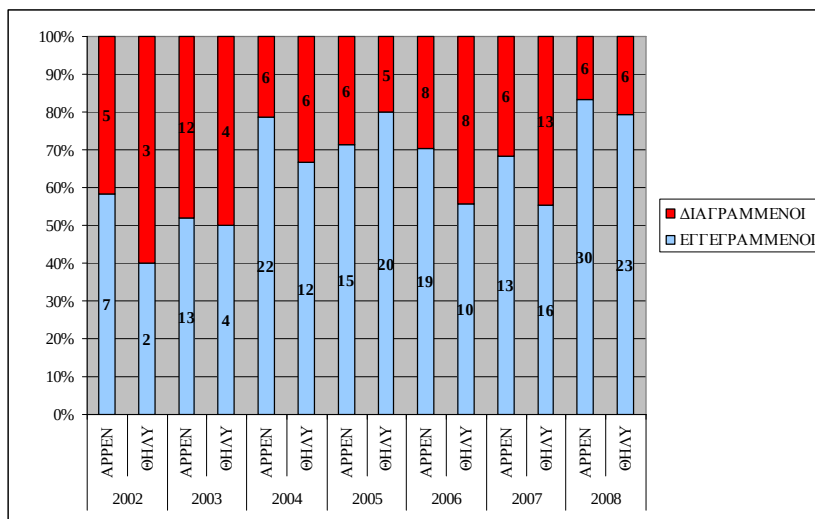
Διερευνώντας περισσότερο τις προθέσεις των εισακτέων για τη μελλοντική τους απασχόληση, τους ζητήθηκε επιπλέον, να αναφέρουν το επιστημονικό πεδίο στο οποίο θα ήθελαν να εργαστούν. Η πλειονότητά τους (63%) απάντησε ότι θα ήθελε να ασχοληθεί με το υδάτινο περιβάλλον (Σχ. 2.5.).

Σχήμα 2.5.: Επιθυμητό μελλοντικό πεδίο απασχόλησης εισερχομένων στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09.

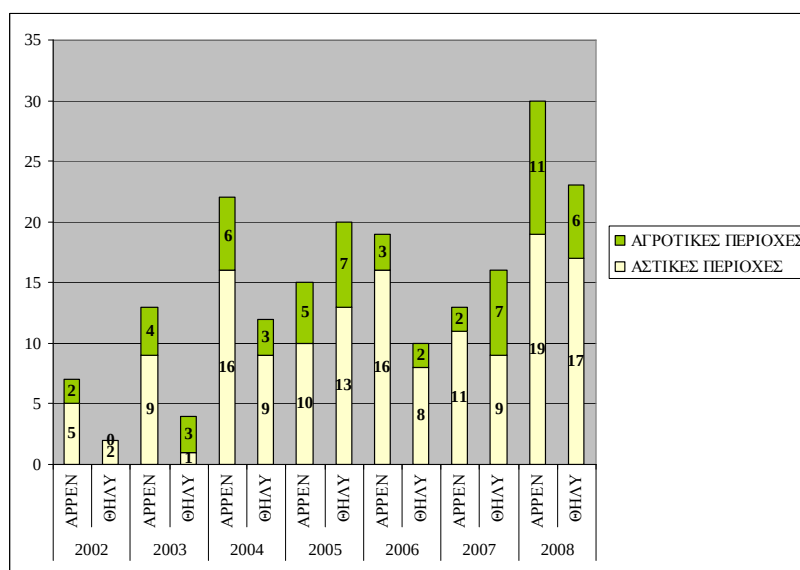
Ταυτόχρονα, έγινε προσπάθεια να διερευνηθεί αν το φύλο καθορίζει την επιλογή φοίτησης στο Τμήμα. Παρόλο που οι άνδρες φοιτητές εμφανίζουν μια μικρή υπεροχή σε

σχέση με τις φοιτήτριες, δε μπορούμε να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα ότι το φύλο καθορίζει την επιλογή φοίτησης στο Τμήμα, ενώ το ποσοστό των γυναικών που επιλέγουν να εγγραφούν στο Τμήμα, φαίνεται να αυξάνεται (Σχ. 2.6.).

Σχήμα 2.6.: Κατανομή εισακτέων φοιτητών του Τμήματος ανάλογα με το φύλο.

Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι φοιτητές του Τμήματος δεν προέρχονται, όπως ίσως αναμένονταν, από αγροτικές περιοχές στην πλειονότητά τους. Ο αριθμός των φοιτητών που προέρχονται από αστικές περιοχές είναι σταθερά μεγαλύτερος (και στα δύο φύλα) από τους φοιτητές με μόνιμη κατοικία στην επαρχία (Σχ. 2.7.).

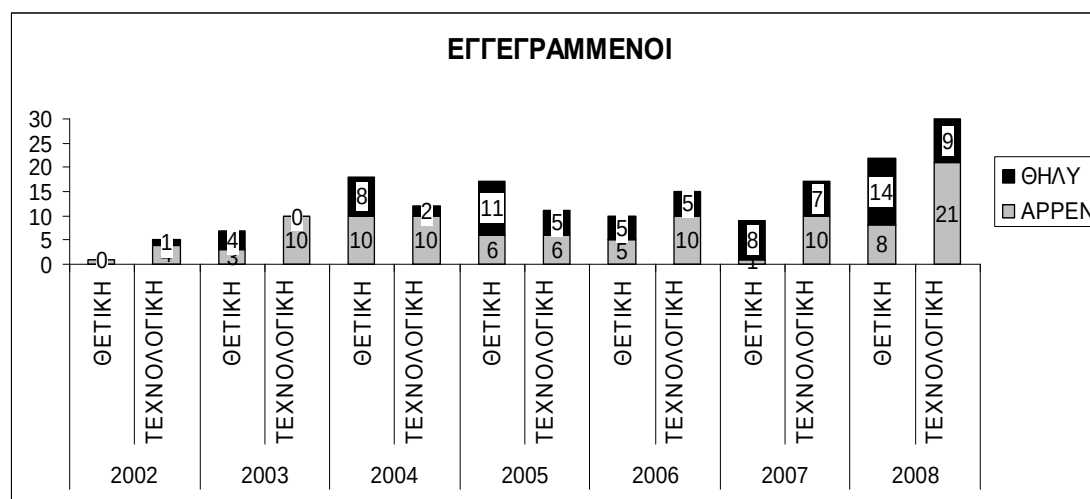
Σχήμα 2.7.: Κατανομή προέλευσης φοιτητών.

Τέλος, οι περισσότεροι φοιτητές που εγγράφονται στο Τμήμα προέρχονται από μεγάλα (Αθήνα - Θεσσαλονίκη) ή μικρότερα αστικά κέντρα (Πιν. 2.3.). Ελάχιστοι είναι εκείνοι που προέρχονται από νησιωτικές περιοχές (εξαιρούνται η Κύπρος, η Εύβοια και η Κρήτη).

Πίνακας 2.3.: Περιοχή προέλευσης των φοιτητών που εγγράφονται στο Τμήμα.

Έτος	Αθήνα - Θεσσαλονίκη	Άλλο αστικό κέντρο	Νησί	Χωριό/Κωμόπολη	Σύνολο
2002-’03	3	4	1	1	9
2003-’04	1	9	0	7	17
2004-’05	6	14	2	12	34
2005-’06	7	15	0	13	35
2006-’07	5	18	1	5	29
2007-’08	5	11	2	11	29
2008-’09	13	23	2	15	53

Στην προσπάθεια αποτύπωσης του προφίλ των φοιτητών του Τμήματος, διερευνήθηκε η προέλευσή τους σε σχέση με τις βασικές τους σπουδές (Σχ. 2.8.). Οι φοιτητές του Τμήματος προέρχονται τόσο από τη Θετική, όσο και από την Τεχνολογική Κατεύθυνση, με τη Θετική κατεύθυνση να εκπροσωπείται περισσότερο στις φοιτήτριες του Τμήματος.

Σχήμα 2.8.: Κατεύθυνση προέλευσης των εγγεγραμμένων φοιτητών στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09.

Από την άλλη πλευρά, ο βαθμός απολυτηρίου των εγγεγραμμένων φοιτητών αυξάνεται σταθερά από το 2002 - '03 (μέσος όρος 14,69) μέχρι το 2008 - '09 (μέσος όρος 16,28) (Πιν. 2.4.).

Πίνακας 2.4.: Βαθμός απολυτηρίου (μέσος όρος και τυπική απόκλιση) των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος.

Έτος	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
2002-'03	14,69	1,925
2003-'04	15,88	1,223
2004-'05	15,85	0,922
2005-'06	16,26	1,107
2006-'07	16,32	1,980
2007-'08	16,09	1,652
2008-'09	16,28	1,674

β) Μεταπτυχιακοί φοιτητές

Για την πληρέστερη παροχή γνώσεων στα αντικείμενα που διακονεί το Τμήμα, λειτουργούν δύο διαφορετικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: α) το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) με τίτλο: «*Σύγχρονα Συστήματα Αγροτικής Παραγωγής στο Μεσογειακό Χώρο με Έμφαση στην Αειφορική Παραγωγή και τη Χρησιμοποίηση Νέων Τεχνολογιών*» και β) το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος με τίτλο: "*Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος*", όπου λειτουργεί σε συνεργασία με τα Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και Λάρισας.

Ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών του Δ.Π.Μ.Σ. και στις τέσσερις κατευθύνσεις ειδίκευσης (έτος έναρξης 1998 - '99) παρουσιάζει μείωση από τριάντα τρεις (33) το 2002 - '03, σε είκοσι τρεις (23) το 2008 - '09 (τελευταίο έτος λειτουργίας ως διατμηματικό) (Πιν. 2.5.).

Πίνακας 2.5.: Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών των Π.Μ.Σ. και Δ.Π.Μ.Σ. του Τμήματος.

	2008-'09	2007-'08	2006-'07	2005-'06	2004-'05	2003-'04	2002-'03
Μεταπτυχιακοί Π.Μ.Σ.	19	27	19	33	-	-	-
Μεταπτυχιακοί Δ.Π.Μ.Σ.	23	21	20	32	25	33	33
Διδακτορικοί από Π.Μ.Σ.	6	7	0	1	2	0	0
Διδακτορικοί από Δ.Π.Μ.Σ.	-	-	2	0	0	0	0

Ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών του Π.Μ.Σ. του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. (έτος έναρξης 2004 - '05), σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Ε.Κ.Λ.) του, μπορούσε ετησίως να ανέλθει στους σαράντα (40), όσον αφορά τον κύκλο σπουδών του 2004 - '06, ενώ μετά την τροποποίησή του κατά τον κύκλο 2006 - '07 και μέχρι σήμερα, μπορεί να φτάσει τους τριάντα (30). Η εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής των υποψηφίων που ίσχυαν και ισχύουν, σύμφωνα με τους εκάστοτε Ε.Κ.Λ. του, οδηγούν σε συνεχείς αυξομειώσεις του αριθμού αυτού. Εκείνο που θα πρέπει να επισημανθεί είναι ο πολύ υψηλός αριθμός των αιτήσεων που εμφανίζει κάθε έτος το Π.Μ.Σ. του Τμήματος (Πιν. 2.6.).

Πίνακας 2.6.: Αριθμός αιτήσεων και επιτυχόντων στο Π.Μ.Σ. ανά έτος και με βάση την προέλευσή τους.

Ακαδημαϊκά έτη	Αριθμός αιτήσεων			Αριθμός επιτυχόντων		
	Α.Ε.Ι.	Τ.Ε.Ι.	ΣΥΝΟΛΟ	Α.Ε.Ι.	Τ.Ε.Ι.	ΣΥΝΟΛΟ
2005 - '06	50	30	80	15	19	34
2006 - '07	24	25	49	8	11	19
2007 - '08	22	29	51	14	13	27
2008 - '09	26	29	58	11	8	19

Από τα στοιχεία του Πιν. 2.6. γίνεται φανερό ότι ο αριθμός των αιτήσεων μεταξύ των υποψηφίων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. δεν εμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις, αν εξαιρέσουμε

το πρώτο έτος λειτουργίας του Προγράμματος, στο οποίο οι αιτήσεις των αποφοίτων Α.Ε.Ι. ήταν σημαντικά υψηλότερες σε αριθμό.

γ) Υποψήφιοι διδάκτορες

Πριν από το 2002 - '03, υπήρχαν δεκαέξι (16) εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες στο Δ.Π.Μ.Σ. από τους οποίους διαγράφηκαν οι επτά (7) ως ανενεργοί το 2004 - '05. Μετά την έναρξη λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Τμήματος, δύο (2) υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος εγγράφηκαν μέσω του Δ.Π.Μ.Σ. (Πιν. 2.5.).

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων υποψήφιων διδασκόντων που προέρχονται από το Π.Μ.Σ. του Τμήματος παρουσιάζει σταθερή αύξηση φτάνοντας τους δέκα (10) κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007 - '08 και τους δεκαέξι (16) το 2008 - '09 (Πιν. 2.5.).

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

Για τη διαμόρφωση μιας όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένης εικόνας για την άποψη που έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος για το κατά πόσο η λειτουργία του εκπληρώνει τους στόχους του στο απογραφικό τους δελτίο, συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις σχετικές με τους στόχους και τη διοίκηση του Τμήματος.

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. ιδρυσής του;

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. λειτουργεί με σκοπό να προάγει τη γνώση και να καταρτίσει νέους επιστήμονες, ικανούς να ακολουθήσουν μια επιτυχημένη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία στο γνωστικό αντικείμενο της διαχείρισης του υδατικού περιβάλλοντος και της υδρόβιας παραγωγής, γενικότερα.

Οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος, όπως αυτοί είναι διατυπωμένοι στο Φ.Ε.Κ. ιδρυσής του αναφέρονται στην:

- Εκπαίδευση επιστημόνων ικανών στην ανάπτυξη, εφαρμογή και μετάδοση τεχνογνωσίας και τεχνολογικών καινοτομιών, σχετικά με την παράγωγη, μεταποίηση και διάθεση των αλιευτικών προϊόντων.
- Λειφορική προστασία και διαχείριση του υδάτινου οικοσυστήματος.
- Εξοικείωση των φοιτητών με την αγορά εργασίας, διασύνδεσή τους με παραγωγικούς φορείς και διερεύνηση των ερευνητικών δυνατοτήτων τους για την ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής της Ελλάδας.

- Εξοικείωση με την ερευνητική δραστηριότητα και τη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.
- Διάχυση στους φοιτητές της υπάρχουσας γνώσης και επιστημονικής μεθοδολογίας σε εφαρμοσμένη έρευνα στα πεδία: αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, μεταποίηση και εμπορία αλιευμάτων, υδάτινο περιβάλλον, υδρόβιοι οργανισμοί.

Το 96% των ερωτηθέντων (μέλη Δ.Ε.Π., διδάσκοντες επί συμβάσει, Ε.Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ι.Δ.Α.Χ.) απάντησε ότι γνωρίζει τους στόχους και σκοπούς του Τμήματος, όπως αυτοί διατυπώνονται στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσής του.

2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. είναι το μοναδικό σε επίπεδο Προπτυχιακών Σπουδών στη χώρα μας και ιδρύθηκε στο πλαίσιο μιας καινοτόμας πρωτοβουλίας, προκειμένου να καλυφθούν οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσον αφορά στην επιστήμη της Ιχθυολογίας. Η λειτουργία του έρχεται να αντιμετωπίσει το κρίσιμο πρόβλημα σχετικά με την παροχή σύγχρονων γνώσεων σε θέματα διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων και των υδάτινων πόρων γενικότερα. Ειδικά στον ελληνικό χώρο, η επιτυχής αντιμετώπιση του προβλήματος παρέχει προοπτικές σημαντικής ανάπτυξης τόσο στον επιστημονικό, όσο και στον επαγγελματικό χώρο από την πλευρά της εφαρμογής στην αγορά εργασίας.

Η έντονη αλιευτική δραστηριότητα σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη ρύπανση των θαλασσών και την υποβάθμισή τους, έχουν οδηγήσει τη διεθνή κοινότητα, τα τελευταία χρόνια, να στρέψει το ενδιαφέρον της στην ανάγκη βελτίωσης του τρόπου διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Παράλληλα, η μείωση της αλιευτικής παραγωγής σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση για τα αλιευτικά προϊόντα, οδήγησαν στην αύξηση του παγκόσμιου ενδιαφέροντος για την υδρόβια εκτροφή. Η υδρόβια εκτροφή είναι κατά γενική ομολογία ένα ευρύ αντικείμενο στον επιχειρηματικό τομέα, επειδή η ανάγκη για εξασφάλιση ζωικών πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας αυξάνεται συνεχώς.

Οι πτυχιούχοι Ιχθυολόγοι του Τμήματος έχουν τα προσόντα και τις δυνατότητες να απασχοληθούν σε Δημόσιους Οργανισμούς, στον Ιδιωτικό Τομέα και σε Διεθνείς Οργανισμούς, όπως συγκεκριμένα ορίζεται στο Φ.Ε.Κ. του προσοντολογίου (Π.Δ.

347/2003, **Παράρτημα VIII**) και στο Φ.Ε.Κ. για τα επαγγελματικά δικαιώματα του κλάδου των Γεωτεχνικών (Π.Δ. 344/2000, **Παράρτημα IX**).

2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Η υλοποίηση των στόχων του Τμήματος, έτσι όπως αυτοί διατυπώνονται στο Π.Δ. ίδρυσής του, εξασφαλίζουν την όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη εκπαίδευση και άρτια κατάρτιση των αποφοίτων του στα γνωστικά αντικείμενα που διακονεί. Στο σύντομο χρόνο λειτουργίας του η ακαδημαϊκή του κοινότητα εντείνει τις προσπάθειές της να δημιουργηθούν όλες εκείνες οι απαραίτητες συνθήκες στην οργάνωση, στελέχωση και υποδομή του Τμήματος που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων του.

Σήμερα, όμως, η ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική απαιτεί τη μετεξέλιξη των συστημάτων εκπαίδευσης στην Ευρώπη, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της οικονομίας της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο οργανώνεται και το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Η προσπάθεια αυτή πολλές φορές αποτυπώνεται με την εξειδίκευση των στόχων του έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και στις ανάγκες της κοινωνίας και να προσαρμόζονται συνεχώς στα μεταβαλλόμενα μεθοδολογικά και τεχνικά εργαλεία. Παρόλα αυτά, γίνεται προσπάθεια το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος να ανταποκρίνεται πάντα στις γενικές αρχές των επίσημων στόχων του και οι αποκλίσεις από αυτούς είναι μικρές και όχι ουσιαστικές. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται συνεχώς η παροχή στους αποφοίτους, τόσο της απαιτούμενης εξειδίκευσης, όσο και της δυνατότητας συνεχούς προσαρμογής, έτσι ώστε να είναι ικανοί να αντεπεξέλθουν στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Παρ' όλα αυτά, για την καλύτερη προσέγγιση του παραπάνω ερωτήματος, ζητήθηκε από τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχους διδάσκοντες με το Π.Δ. 407/80, Ε.Τ.Ε.Π., Ι.Δ.Α.Χ. κ.λπ. να τοποθετηθούν για κάθε ένα από τους στόχους του Τμήματος ξεχωριστά, ώστε να είναι εφικτό να υπολογιστεί σε κάποιο βαθμό το εύρος της «απόκλισης» στον καθένα από αυτούς. Οι ερωτώμενοι αξιολόγησαν σε μια πενταβάθμια κλίμακα το βαθμό που ο τρόπος λειτουργίας του οδηγεί στην απόκλιση από αυτούς. Η επεξεργασία των απαντήσεων οδήγησε στο συμπέρασμα ότι στο σύνολό τους οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι ο βαθμός απόκλισης από τον κάθε ένα στόχο δε διαφέρει σημαντικά (Πιν. 2.7.).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι μεταβολές των δεικτών του Πίνακα 2.7 όταν η επεξεργασία των στοιχείων περιοριστεί μόνο στα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος (λαμβάνοντας υπόψη και τα υπό διορισμό μέλη Δ.Ε.Π.).

Πίνακας 2.7 : Βαθμός απόκλισης των επίσημα διατυπωμένων στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει.

Επιμέρους στόχοι Τμήματος	Μ.Ο. (Στο σύνολο αυτών που απάντησαν την ερώτηση)	Τυπική απόκλιση	Δ.Ι.	Δ.Ι. Μελών ΔΕΠ
Εκπαίδευση επιστημόνων ικανών στην ανάπτυξη, εφαρμογή και μετάδοση τεχνογνωσίας και τεχνολογικών καινοτομιών, σχετικά με την παραγωγή, μεταποίηση και διάθεση των αλιευτικών προϊόντων	3,465	1,59	6,16	5,7
Αειφορική προστασία και διαχείριση του υδάτινου οικοσυστήματος	3,357	1,608	5,89	5,6
Εξοικείωση των φοιτητών με την αγορά εργασίας, διασύνδεση τους με παραγωγικούς φορείς και διερεύνηση των ερευνητικών δυνατοτήτων τους	3,370	1,337	5,92	5,9
Ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής της Ελλάδας	3,346	1,492	5,86	5,4
Εξοικείωση με την ερευνητική δραστηριότητα και τη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων	3,423	1,392	6,06	5,8
Να εφοδιάσει τους φοιτητές με την υπάρχουσα γνώση και με γνώση επιστημονικής μεθοδολογίας	3,667	1,465	6,67	6,5
Εφαρμοσμένη έρευνα σε: αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, μεταποίηση και εμπορία αλιευμάτων, υδάτινο περιβάλλον, υδροβίοι οργανισμοί	3,43	1,24	6,08	5,7

2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Όπως ήδη αναφέρθηκε το Τμήμα, στην προσπάθειά του να υλοποιεί το βασικό στόχο ίδρυσής του, βρίσκεται σε μια συνεχή αναπροσαρμογή των επιμέρους στόχων του. Στις προθέσεις της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος, είναι η προσπάθεια αυτή να μη διαταράσσει την ομαλή λειτουργία του Τμήματος. Ταυτόχρονα, υπάρχει πάντα η περίπτωση οι αναπροσαρμογές να είναι σημαντικές και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις να αναγκάζουν το Τμήμα να αποκλίνει ουσιαστικά από τους αρχικούς επιμέρους στόχους του. Επίσης, υπάρχει πάντα ο κίνδυνος η προσπάθεια αυτή να οδηγήσει το Τμήμα σε σημαντικές και μη επιθυμητές αποκλίσεις από το βασικό του στόχο. Για το λόγο αυτό συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο ερωτήσεις που σκοπό είχαν να οδηγήσουν σε συμπεράσματα για την πορεία του Τμήματος.

Στην ερώτηση αν πετυχαίνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων απάντησε θετικά (δείκτης θετικών απαντήσεων 8,02). Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Φ.Ε.Κ. ίδρυσης περιλαμβάνει και τους στόχους του τότε Τμήματος Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος, πριν δηλαδή από τη μετονομασία του και την τελευταία επιπλέον προσαρμογή του Προγράμματος Σπουδών του στην επιστήμη της Ιχθυολογίας. Είναι, συνεπώς, πιθανό οι ερωτώμενοι να αποτυπώνουν την άποψη ότι σήμερα οι στόχοι του Τμήματος είναι επικαιροποιημένοι και προσαρμοσμένοι στα γνωστικά αντικείμενα που διακονεί.

Συμπερασματικά, λοιπόν, τα περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π. θεωρούν ότι πετυχαίνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει, με το αναβαθμισμένο πρόγραμμα σπουδών του και το διδακτικό έργο να κυριαρχούν στην προσπάθεια επίτευξής του (Πιν. 2.8.).

Πίνακας 2.8.: Παράγοντες που δρουν ενισχυτικά στην προσπάθεια επίτευξης των στόχων που σήμερα το Τμήμα επιδιώκει.

Επιμέρους στόχοι Τμήματος	Μ.Ο. (Στο σύνολο αυτών που απάντησαν την ερώτηση)	Τυπική απόκλιση	Δ.Ι.
Πρόγραμμα σπουδών	4,45	0,59	8,62
Διδακτικό έργο	4,40	0,58	8,50
Ερευνητικό έργο	4,11	0,94	7,77
Υποδομές	3,88	0,68	7,20
Κοινωνικοί η-και πολιτιστικοί λόγοι- αναγκαιότητα αγοράς	3,64	0,64	6,60

Παρά το γεγονός ότι κανένας από τους ερωτώμενους δε δήλωσε ότι υπάρχει σημαντική απόκλιση από τους επιδιωκόμενους στόχους του Τμήματος, υπάρχει ένας μικρός σχετικά αριθμός ερωτώμενων (26%) που δήλωσε ότι οι παραπάνω παράγοντες σε κάποιες περιπτώσεις δρουν και ανασταλτικά στην υλοποίηση των στόχων του Τμήματος.

2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Το 88,5% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δε συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης) στόχων του Τμήματος.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.

Τα όργανα διοίκησης του Τμήματος είναι:

- Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), της οποίας προεδρεύει το εκλεγμένο για θητεία δύο ετών μέλος Δ.Ε.Π., που πρέπει να ανήκει στις δύο ανώτερες βαθμίδες και η οποία αποτελείται από όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τους εκπροσώπους των φοιτητών και των μελών των Ε.Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.. Η Γ.Σ. είναι το ανώτερο όργανο διοίκησης του Τμήματος και αποφασίζει για όλα τα ζητήματα που το αφορούν, στο πλαίσιο των αποφάσεων της Συγκλήτου και της ισχύουσας Νομοθεσίας. Ο Πρόεδρος του

Τμήματος συγκαλεί τη Γ.Σ., προεδρεύει των εργασιών της, μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεών της και προΐσταται των Υπηρεσιών του Τμήματος.

- ▶ Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), η οποία απαρτίζεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. της Γ.Σ. του Τμήματος και δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια, εκτός των άλλων, για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για τα Π.Μ.Σ. του Τμήματος, τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των μελών των εξεταστικών επιτροπών, την απονομή Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.), τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, τον καθορισμό των γνωστικών αντικειμένων των τομέων, τις προκηρύξεις των θέσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος κ.λπ.
- ▶ Σημαντικό ρόλο στη διοίκηση και στην ομαλή λειτουργία του Τμήματος έχει η Γραμματεία του. Η Γραμματεία αποτελείται από διοικητικούς υπαλλήλους και έχει ως αρμοδιότητες την εγγραφή των νέων φοιτητών, τη χορήγηση πιστοποιητικών φοίτησης, αναλυτικής βαθμολογίας, αντιγράφων πτυχίων και λοιπών εγγράφων, την ενημέρωση των φοιτητών και των μελών Δ.Ε.Π. με γενικές και ειδικές ανακοινώσεις, την ορκωμοσία των νέων πτυχιούχων, τη διαχείριση εισερχομένων - εξερχόμενων εγγράφων και την υποστήριξη του Προέδρου στην προετοιμασία των Γ.Σ. του Τμήματος και στην υλοποίηση των αποφάσεών της.

2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Η απουσία επαρκούς διοικητικού προσωπικού οδηγεί στη θεσμοθέτηση επιτροπών, στις οποίες ανατίθεται η διεκπεραίωση τόσο πάγιων, όσο και εκτάκτων διοικητικών εργασιών, και οι οποίες συμβάλλουν στην καλύτερη οργάνωση του Τμήματος, αλλά και στην όσο το δυνατόν εξίσου κατανομή του διοικητικού έργου μεταξύ των εργαζομένων στο Τμήμα. Οι επιτροπές στελεχώνονται τόσο από μέλη Δ.Ε.Π., όσο και από διοικητικό προσωπικό, ενώ επιδιώκεται, όπου αυτό είναι αναγκαίο, η εκπροσώπηση των φοιτητών. Υπάρχουν επιτροπές στις οποίες αξιοποιήθηκαν και οι διδάσκοντες στο Τμήμα σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80, των οποίων το έργο αναφέρεται κυρίως στην οργάνωση εκδηλώσεων, συνεδρίων, στη συμμετοχή σε εκθέσεις και ημερίδων κ.λπ. (**Παράρτημα Χ**).

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί υπάρχουν στο Τμήμα;

Στο Τμήμα εφαρμόζονται οι κανονισμοί λειτουργίας Προπτυχιακών Σπουδών του Π.Θ. και του Π.Μ.Σ. του Τμήματος (**Παράρτημα XI**).

Η επεξεργασία των απογραφικών δελτίων των μελών του Τμήματος έδειξε ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία (92%) κρίνουν ότι δεν είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση νέων Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας.

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα δεν είναι διαρθρωμένο σε τομείς.

3. Προγράμματα Σπουδών.

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (Π.Π.Σ.).

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, λειτουργεί αυτοδύναμα από το ακαδημαϊκό έτος 2002 - '03. Είναι το μόνο Τμήμα πενταετούς φοίτησης στα Α.Ε.Ι. της χώρας μας που εντάσσει με πληρότητα την επιστήμη της Ιχθυολογίας στα αντικείμενα της Γεωπονικής Επιστήμης, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της Αλιευτικής Ανάπτυξης και της Αειφορικής Διαχείρισης του Υδάτινου Περιβάλλοντος.

Μετά από έξι χρόνια ανοδικής πορείας και συνεχών αναμορφώσεων, βελτιώσεων και συγκλίσεων του Π.Π.Σ., σύμφωνα με τις τελευταίες επιταγές της εκπαίδευσης, της τεχνολογίας, της έρευνας και της σύνδεσής της με την παραγωγή, το Τμήμα ανταποκρίνεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό στις σύγχρονες προκλήσεις υπηρετώντας το κοινωνικό σύνολο.

Η Γεωπονική Επιστήμη αποτελεί εφαρμοσμένο κλάδο της Βιολογίας και των Περιβαλλοντικών Επιστημών και περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και κλάδων. Η έντονη αλιευτική δραστηριότητα σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη ρύπανση των υδατικών οικοσυστημάτων και την υποβάθμισή τους, έχουν στρέψει τα τελευταία χρόνια τη διεθνή κοινότητα στην ανάγκη βελτίωσης του τρόπου διαχείρισης των υδατικών πόρων και των αλιευτικών αποθεμάτων. Στόχος του Τμήματος είναι η εκπαίδευση επιστημόνων ικανών στην ανάπτυξη, εφαρμογή και μετάδοση τεχνογνωσίας και τεχνολογικών καινοτομιών, σχετικά με την παραγωγή, μεταποίηση και διάθεση των αλιευτικών προϊόντων, καθώς και την αειφορική διαχείριση των υδάτινων οικοσυστημάτων και πόρων.

3.1.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

- *Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;*

Στόχος του Π.Π.Σ. του Τμήματος είναι η εκπαίδευση, μόρφωση και ανάδειξη στελεχών στην επιστήμη της Γεωπονίας, με έμφαση στην ανάπτυξη και προώθηση νέων

τεχνολογιών στα συστήματα Υδροβίας Ζωικής Παραγωγής, με ταυτόχρονη Αειφορική Προστασία και Διαχείριση του Υδάτινου Περιβάλλοντος.

Στη γενικότερη φιλοσοφία του Τμήματος εντάσσεται η διαρκής αναμόρφωση του Π.Π.Σ., ώστε αυτό να παρακολουθεί τις εξελίξεις στα γνωστικά αντικείμενα που διακονούνται στο Τμήμα, σύμφωνα με την πρόοδο της επιστήμης και τις απαιτήσεις της κοινωνίας. Για το λόγο αυτό, έχει θεσμοθετηθεί Επιτροπή Αναμόρφωσης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, με τη συμμετοχή και εκπροσώπου των φοιτητών, η οποία έχει ως στόχο τον έλεγχο και τη συνεχή αναμόρφωσή του. Η Γ.Σ. του Τμήματος αποφασίζει για το αν οι προτάσεις της επιτροπής θα υιοθετηθούν ή όχι. Για τη διατήρηση ενός κλίματος σταθερότητας, την καλύτερη οργάνωση των σπουδών και την αποφυγή συγχύσεων από πλευράς των φοιτητών, γίνεται προσπάθεια οι αναμορφώσεις αυτές να είναι όσο το δυνατόν πιο ομαλές και να διατηρείται ένα χρονικό διάστημα λειτουργίας των αναμορφωμένων προγραμμάτων. Στο διάστημα αυτό το πρόγραμμα αξιολογείται στην πράξη και εξάγονται συμπεράσματα για το βαθμό της επίτευξης των στόχων του. Μέχρι σήμερα έχουν αποφασιστεί κατά καιρούς εκτεταμένες ή και ριζικές τομές στο Π.Π.Σ. Λεπτομερής παράθεση των αλλαγών που έγιναν στο παρελθόν δίνεται στο **Παράρτημα XII**.

Προσπάθειες αναθεωρήσεων του Π.Π.Σ. έχουν γίνει παλαιότερα, στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II (Μέτρο 2.6, Ενέργεια 2.6.1 «Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης», Κατηγορία Πράξεων 2.6.1.ζ «Διεύρυνση Προγραμμάτων Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης»), για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προέκυπταν κατά την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων. Η τελευταία ριζική αναμόρφωση του Π.Π.Σ. έγινε το ακαδημαϊκό έτος 2006 - 2007. Με στόχο την εντατικοποίηση των σπουδών, αποφασίστηκε κατά τη με α.α. 59η/07-2009 συνεδρίαση της Γ.Σ. του Τμήματος, η θέσπιση προαπαιτούμενων μαθημάτων, κάτι που προβλέπεται και από το Ν. 3549/2007 (Άρθρο 14/παρ. 2). Αυτή ήταν η τελευταία αλλαγή στο Π.Π.Σ. και θα εφαρμοστεί στους εισαχθέντες στο Τμήμα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009 - 2010.

Σύμφωνα με το τρέχον Π.Π.Σ. του Τμήματος, εκτιμάται ότι οι πτυχιούχοι αυτού θα αποκτούν όλες τις εξειδικευμένες γνώσεις, καθώς και τις δεξιότητες εκείνες που είναι απαραίτητες για να σταδιοδρομήσουν στην επιστήμη της Ιχθυολογίας. Η πεποίθηση αυτή στηρίζεται στην ύπαρξη μαθημάτων που καλύπτουν νέους τομείς της επιστήμης αυτής και εφοδιάζουν τους αποφοίτους του Τμήματος με την απαραίτητη γνώση. Ταυτόχρονα,

εφαρμόζονται εκπαιδευτικές διαδικασίες που συνεπικουρούν στην προσπάθεια απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων με αποδοτικότερο τρόπο.

Από όσα προαναφέρθηκαν προκύπτει ότι, μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν αναπτυγμένες θεσμικές και συστηματικά εφαρμοζόμενες μέθοδοι παρακολούθησης, ελέγχου και μέτρησης του βαθμού αποτελεσματικότητας των στόχων του Π.Π.Σ.. Με την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης, μέσω της συμπλήρωσης κατάλληλα διατυπωμένων ερωτηματολογίων, οι συντονιστές και οι διδάσκοντες των μαθημάτων προσαρμόζουν την ύλη και τον τρόπο διδασκαλίας τους με βάση τους στόχους του Π.Π.Σ. του Τμήματος, λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις απαντήσεις και τα στατιστικά στοιχεία των ερωτηματολογίων. Αυτό χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα θετικό, γιατί προσδίδει μία ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία τόσο στην διδασκόμενη ύλη και στον τρόπο διδασκαλίας, όσο και στην προσαρμογή της ύλης και του περιεχομένου στην υπηρεσία της επιστήμης και της κοινωνίας.

Ταυτόχρονα, υπάρχει και σημαντικός βαθμός ευελιξίας στα μαθήματα, στα πλαίσια της ακαδημαϊκής ελευθερίας του καθενός Διδάσκοντα. Θα ήταν ιδιαίτερα εποικοδομητικό, να ενισχυθεί η διαδικασία ελέγχου και μέτρησης της επίτευξης αυτών των στόχων των μαθημάτων του Π.Π.Σ. και να αποκτήσει μια συστηματική, ετήσια βάση, που θα έχει ως αποτέλεσμα τη διατύπωση τεκμηριωμένων προτάσεων για τις όποιες τροποποιήσεις και αναμορφώσεις μαθημάτων, όπως και ξεκίνησε να γίνεται με την αξιολόγηση.

- ***Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;***

Η μέχρι σήμερα πορεία του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. δείχνει ότι το πρόγραμμα σπουδών του είναι δυναμικό, εξελίσσεται και προσαρμόζεται έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και της κοινωνίας, παρέχοντας σύγχρονες σπουδές στα αντικείμενα που διακονεί το Τμήμα.

Για το σκοπό αυτό, η προαναφερόμενη Επιτροπή Αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους συνεδριάζει για τον εντοπισμό των προβλημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή του Π.Π.Σ. στην πράξη, λαμβάνοντας υπόψη τις υποδείξεις των διδασκόντων, τις απόψεις των φοιτητών και εξάγει συμπεράσματα με βάση τα οποία εισηγείται στη Γ.Σ. την αναμόρφωσή του. Η τελευταία

αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών ήταν ριζική, ενώ αποφασίστηκε η εφαρμογή του ανανεωμένου προγράμματος σπουδών για τουλάχιστον μια πενταετία ώστε να εξασφαλιστεί σταθερότητα στη λειτουργία του Τμήματος.

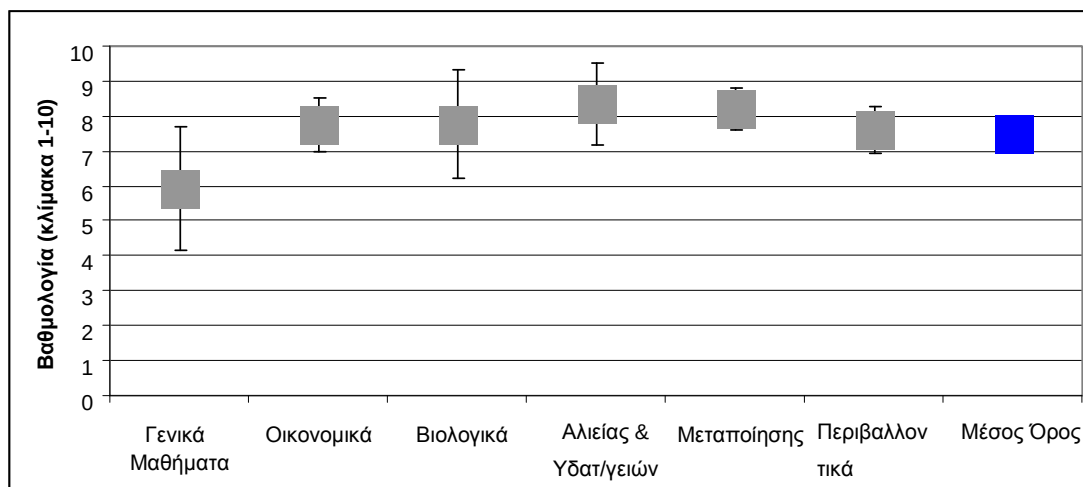
Στο παρελθόν, όπως αναφέρεται παραπάνω, εφαρμόστηκε αξιολόγηση των Π.Π.Σ. στο πλαίσιο της χρηματοδότησης του Τμήματος από το πρόγραμμα Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II. Οι αξιολογήσεις αυτές πραγματοποιούνταν με συζητήσεις και ανταλλαγή απόψεων με μέλη Δ.Ε.Π. και φοιτητές, για να εκτιμηθεί η λειτουργικότητα του Π.Π.Σ. και ο βαθμός υλοποίησης των στόχων του.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09, εφαρμόζεται το σύστημα της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος σύμφωνα με την Α.ΔΙ.Π., με τη διεξαγωγή πρωτογενούς έρευνας σε ολόκληρη την ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος, με τη χρήση διακριτών ερωτηματολογίων. Στα ερωτηματολόγια αυτά συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που σκοπό είχαν την εξαγωγή συμπερασμάτων για τον τρόπο οργάνωσης των σπουδών στο Τμήμα, την αναγκαιότητα αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών του και το βαθμό ανταπόκρισης του Π.Π.Σ. στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

Η επεξεργασία των απαντήσεων της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος περιλαμβάνεται στην παρούσα Ε.Ε.Α. και είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για το Π.Π.Σ. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των προπτυχιακών φοιτητών, η σύνδεση των επιμέρους στόχων του κάθε μαθήματος με τους ευρύτερους στόχους του Τμήματος πετυχαίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό (**Δ.Ι. 7,52**).

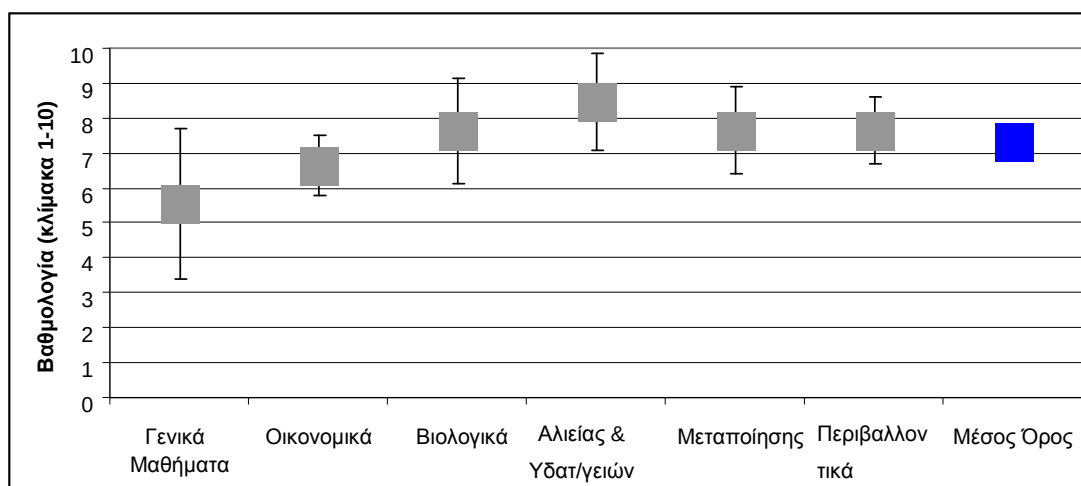
Για την ευχέρεια παρουσίασης των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας, χρησιμοποιήθηκε η ομαδοποίηση μαθημάτων με βάση τη συνάφεια, και η οποία εγκρίθηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος, για να καλύψει την ανάγκη λειτουργίας του Συμβούλου Καθηγητή. Ως εκ τούτου, προέκυψαν έξι (6) κατηγορίες μαθημάτων, οι οποίες είναι: α) Γενικά Μαθήματα, β) Οικονομικά, γ) Βιολογικά, δ) Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών, ε) Μεταποίησης και στ) Περιβαλλοντικά. Σύμφωνα με αυτό, τη μεγαλύτερη ανταπόκριση στους στόχους του Τμήματος εμφανίζουν τα μαθήματα της ομάδας της Αλιείας και των Υδατοκαλλιεργειών και τη χαμηλότερη τα μαθήματα της ομάδας των Γενικών Μαθημάτων (Σχ. 3.1.). Ενδεχομένως, θα μπορούσε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην κατανόηση, από πλευράς των φοιτητών, της σύνδεσης των Γενικών Μαθημάτων με το υπόλοιπο Π.Π.Σ., ώστε οι φοιτητές να κατανοήσουν ότι τα

μαθήματα αυτά αποτελούν τα θεμέλια των εξειδικευμένων μαθημάτων που ακολουθούν στα ανώτερα εξάμηνα σπουδών.

Σχήμα 3.1.: Ανταπόκριση περιεχομένου μαθημάτων (κατά ομάδες) στην αποστολή του Τμήματος (πηγή: ερωτηματολόγια φοιτητών).

Ωστόσο, οι προπτυχιακοί φοιτητές είναι, σε γενικές γραμμές, πεπεισμένοι ότι το περιεχόμενο των μαθημάτων τους είναι σημαντικό και αναγκαίο για την ολοκλήρωση των σπουδών τους (**Δ.Ι. 7,30**). Αναλυτικότερα, τη μεγαλύτερη αναγκαιότητα εμφανίζουν τα μαθήματα της Αλιείας και των Υδατοκαλλιεργειών (**Δ.Ι. 8,48**) και τη μικρότερη τα Γενικά Μαθήματα (**Δ.Ι. 5,56**) (Σχ. 3.2.). Ενδεχομένως και πάλι, θα μπορούσε να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη σύνδεση του περιεχομένου των Γενικών Μαθημάτων με το περιεχόμενο Εξειδικευμένων Μαθημάτων, για τα οποία αποτελούν απαραίτητο υπόβαθρο γνώσεων.

Σχήμα 3.2.: Ανταπόκριση περιεχομένου (σημαντικότητα και αναγκαιότητα) μαθημάτων (κατά ομάδες) για την ολοκλήρωση των σπουδών (πηγή: ερωτηματολόγια φοιτητών).

Φυσικά, και στις δύο περιπτώσεις των παραπάνω αναφερθέντων αποτελεσμάτων δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων από β' έως στ'.

• *Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;*

Το Π.Π.Σ. δημοσιοποιείται από το ακαδημαϊκό έτος 2007 - '08 και στην ιστοσελίδα του Τμήματος και συγκεκριμένα παρατίθεται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών του, ο οποίος αναρτάται αναθεωρημένος και βελτιωμένος πριν την έναρξη κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς. Τα προηγούμενα ακαδημαϊκά έτη, ο Οδηγός Σπουδών εκδιδόταν σε έντυπη μορφή με όλα τα μειονεκτήματα που συνεπάγεται αυτό, όπως για παράδειγμα η περιορισμένη αναπαραγωγή (αντίγραφα), τυχόν λάθη και παραλείψεις που δεν μπορούσαν εκ των υστέρων να διορθωθούν παρά μόνο στην επόμενη έκδοση που θα λάμβανε χώρα την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά.

Επιπλέον, οι φοιτητές ενημερώνονται όταν εισέρχονται ως πρωτοετείς στο Τμήμα, καθώς και μετά από κάθε αναμόρφωσή του. Η κοινοποίηση του Π.Π.Σ. στους φοιτητές γίνεται καταρχήν σε ειδήλωση υποδοχής των πρωτοετών φοιτητών του, όπου μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος παρουσιάζουν το Πρόγραμμα Σπουδών.

Ταυτόχρονα, το Τμήμα καταβάλλει σημαντική προσπάθεια για τη δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών στο ευρύ κοινό και στους μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Έτσι, τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος αρθρογραφούν σε διάφορα περιοδικά του χώρου και συμμετέχουν σε ημερίδες Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού

(Σ.Ε.Π.) και σε «ημέρες καριέρας» που διοργανώνονται από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, παρουσιάζοντας το Π.Π.Σ. του Τμήματος. Για την ενίσχυση του παραπάνω έργου έχει συσταθεί Επιτροπή Προβολής του Τμήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

- *Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;*

Μέχρι και το έτος 2007, υπήρχε ο έλεγχος και η παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων του Τμήματος, μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης με επίσημα στοιχεία. Σήμερα δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία και διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων του Τμήματος, καθώς το Γραφείο αυτό έπαψε να υφίσταται. Από το 2005 έχει ιδρυθεί Σύλλογος Αποφοίτων Ιχθυολόγων Πτυχιούχων του Τμήματος με την επωνυμία «ΑΡΕΙΩΝ», ο οποίος ξεκινά μια προσπάθεια ενημέρωσης των αποφοίτων για τις επαγγελματικές τους προοπτικές. Στο παρελθόν το Τμήμα διοργάνωσε εκδηλώσεις στους φοιτητές του, με ενημέρωση από τον Πρόεδρο για τις δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης και την κατοχύρωση των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων. Στις προθέσεις του Τμήματος είναι η διεξαγωγή σε σταθερή βάση έρευνας απασχόλησης των αποφοίτων του, σε συνεργασία με τον παραπάνω σύλλογο αποφοίτων.

3.1.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

- *Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Στον Πιν. 3.1. παρουσιάζεται η δομή του Π.Π.Σ. όπου φαίνεται ότι δεν υπάρχουν χαρακτηρισμένα μαθήματα ως κορμού, ειδίκευσης ή κατευθύνσεων, αλλά **Μαθήματα Βασικής και Γενικής Παιδείας** (Β.Π. και Γ.Π., αντίστοιχα) και **Μαθήματα Εμβάθυνσης** στους τέσσερις βασικούς επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς πυλώνες του Τμήματος, όπως είναι οι Υδατοκαλλιέργειες (ΥΔ), η Αλιεία (ΑΛ), η Μεταποίηση και Τεχνολογία (ΜΤ) και η Διαχείριση των Υδατικών Οικοσυστημάτων (ΔΥ). Η κατηγοριοποίηση αυτή, αλλά και η κωδικοποίηση και η αρίθμηση των μαθημάτων στο λογισμικό της Γραμματείας, έγινε κατόπιν εγγράφου του ΥΠ..Ε.Π.Θ. Έκτοτε, τα νέα μαθήματα που κατά καιρούς έχουν

εισαχθεί στο Π.Π.Σ., ακολουθούν υποχρεωτικά αυτή τη λογική της ονοματολογίας και κωδικοποίησης.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο συνολικός αριθμός των Μαθημάτων Βασικής και Γενικής Παιδείας είναι είκοσι εννέα (29) (ποσοστό 47,54%) και ο αριθμός των μαθημάτων εμβάθυνσης είναι τριάντα δύο (32) (ποσοστό 52,46 %), (Πιν. 3.2.).

Πίνακας 3.1.: Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
1.	Μαθηματικά	Γ. Δήμος / Καθηγητής	1	Υ	48	5	
2.	Τεχνικό Σχέδιο	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	1	Υ	48	4	
3.	Χημεία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Ι. Μποζιάρης / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	1	Υ	48	4	
4.	Ζωολογία	Δ. Σταμόπουλος / Καθηγητής * και Συνδιδάσκοντες Δ. Βαφείδης / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	1	Υ	48	5	
5.	Φυσική	Υπεύθυνος Καθηγητής: Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π. Βερίλλης / Λέκτορας (υπό διορισμό)	1	Υ	48	4	http://eclass.uth.gr/
6.	Οικολογία	Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής * και Συνδιδάσκων: Δ. Βαφείδης / Μόνιμος Επικ. Καθηγητής	1	Υ	48	5	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
7.	Ξένη Γλώσσα – Αγγλικά	Ο. Κοκκίνου / Καθηγήτρια Ξένων Γλωσσών, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι	1	Υ	48	3	
8.	Πληροφορική Ι	Γ. Δήμος / Καθηγητής	2	Υ	48	5	
9.	Ωκεανογραφία	Α. Θεοδώρου / Καθηγητής	2	Υ	48	5	
10.	Λιμνολογία – Ποταμολογία	Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής * και Συνδιδάσκουσες: Π. Παναγιωτάκη / Μόνιμη Επιμ. Καθηγήτρια Ι. Κάγκκαλου / Επιμ. Καθηγήτρια υπό διορισμό	2	Υ	48	5	
11.	Γεωχημεία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων: Κ. Σκόρδας / Λέκτορας υπό διορισμό	2	Υ	48	4	
12.	Χαρτογραφία - Τοπογραφία	Α. Ψιλοβίκος / Επιμ. Καθηγητής	2	Υ	48	4	
13.	Μετεωρολογία – Κλιματολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Γ. Δήμος / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	2	Υ	48	4	
14.	Ξένη Γλώσσα – Αγγλικά	Ο. Κοκκίνου / Καθηγήτρια Ξένων Γλωσσών, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι	2	Υ	48	3	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
15.	Μικροβιολογία	Κ. Κορμάς / Μόνιμος Επ. Καθηγητής * και Συνδιδάσκων: Ι. Μποζιάρης / Επικ. Καθηγητής	3	Υ	49	4	http://eclass.uth.gr/SGEB104/
16.	Υδραυλική	Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής	3	Υ	49	5	
17.	Στατιστική	Υπεύθυνος Καθηγητής: Γ. Δήμος / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	3	Υ	49	4	
18.	Οικονομία της Αλιευτικής Παραγωγής	Κ. Πολύμερος / Επ. Καθηγητής * και Συνδιδάσκουσα: Σ. Ματσιώρη / Λέκτορας	3	Υ	49	4	
19.	Βιοχημεία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Α. Εξαδάκτυλος / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	3	Υ	49	5	
20.	Ιχθυολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Ι. Καραπαναγιωτίδης / Λέκτορας (υπό διορισμό)	3	Υ	49	5	http://eclass.uth.gr/SGEB115/

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
21.	Ξένη Γλώσσα – Αγγλικά	Ο. Κοκκίνου / Καθηγήτρια Ξένων Γλωσσών, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι	3	Υ	49	3	
22.	Θαλάσσια Βιολογία	Δ. Βαφειδης / Μόνιμος Επ. Καθηγητής * και Συνδιδάσκων Α. Τσίκληρας / Λέκτορας	4	Υ	49	5	
23.	Πληροφορική ΙΙ	Υπεύθυνος Καθηγητής: Γ. Δήμος / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	4	Υ	49	4	
24.	Υδροβία Εντομολογία	Δ. Σταμόπουλος / Καθηγητής * και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	4	Υ	49	5	
25.	Βιολογία Υδροβίων Σπονδυλωτών	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	4	Υ	49	4	
26.	Ιστολογία Υδροβίων Ζωικών Οργανισμών	Ε. Μεντέ / Μόνιμη Επικ. Καθηγήτρια	4	Υ	49	5	http://eclass.uth.gr/SGEB131
27.	Μοριακή Βιολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Α. Εξαδάκτυλος / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	4	Υ	49	4	
28.	Ξένη Γλώσσα – Αγγλικά	Ο. Κοκκίνου / Καθηγήτρια Ξένων Γλωσσών, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι	4	Υ	49	3	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
29.	Επιστήμη και Τεχνολογία Αλιευμάτων	Ι. Μποζιάρης / Επικ. Καθηγητής	5	Υ	50	5	
30.	Αλιεία	Α. Τσίκληρας / Λέκτορας	5	Υ	50	5	
31.	Υδρολογία	Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής * και Συνδιδάσκοντες Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής Ι. Κάγκαλου / Επικ. Καθηγήτρια (υπό διορισμό)	5	Υ	50	5	
32.	Φυσιολογία- Ενδοκρινολογία	Ε. Μεντέ / Μόνιμη Επικ. Καθηγήτρια	5	Υ	50	6	
33.	Οικοτοξικολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Κ. Κορμάς / Μόνιμος Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Κ. Σκόρδας / Λέκτορας (υπό διορισμό)	5	Υ	50	5	
34.	Μικρομετεωρολογία – Βιομετεωρολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	5	Ε	50	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
35.	Κοινωνιολογία – Συνεταιριστική Οικονομία	Κ. Πολύμερος / Επιμ. Καθηγητής	5	Ε	50	4	
36.	Οικονομική Και Πολιτική Περιβάλλοντος	Σ. Ματσιώρη / Λέκτορας * και Συνδιδάσκων: Κ. Πολύμερος / Επιμ. Καθηγητής	5	Ε	50	4	
37.	Αλιευτική Τεχνολογία	Α. Τσίκληρας / Λέκτορας	6	Υ	50	5	
38.	Εκτροφή Γαστερόποδων, Αμφιβίων και Ερπετών	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	6	Υ	50	4	
39.	Μάρκετινγκ και Πολιτική στην Αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες	Κ. Πολύμερος / Επιμ. Καθηγητής	6	Υ	50	4	
40.	Κατασιευές Υδατοκαλλιεργειών	Σ. Κλαουδάτος / Καθηγητής	6	Υ	50	5	
41.	Βιοποικιλότητα	Δ. Βαφείδης / Μόνιμος Επιμ. Καθηγητής	6	Υ	50	5	
	Πρακτική Άσκηση	Στα γραφεία και στις διευθύνσεις Αλιείας των Νομαρχιών	6	Υ	50	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
42.	Μορφολογία – Φυσιολογία Υδροβίων Φυτών	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	6	Ε	50	4	
43.	Περιβαλλοντική Πληροφορική	Υπεύθυνος Καθηγητής: Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	6	Ε	50	4	
44.	Εκτιμητική και Λογιστική στην Αλιεία και στις Υδατοκαλλιέργειες	Σ. Ματσιώρη / Λέκτορας	7	Υ	51	5	
45.	Διατροφή Υδροβίων Ζωικών Οργανισμών	Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Ε. Μεντέ / Μόνιμη Επικ. Καθηγήτρια και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	7	Υ	51	5	http://eclass.uth.gr/SGEB126
46.	Γενετική Υδροβίων Ζωικών Οργανισμών	Α. Εξαδάκτυλος / Επικ. Καθηγητής	7	Υ	51	6	
47.	Υδατοκαλλιέργειες Ι	Σ. Κλαουδάτος / Καθηγητής * και Συνδιδάσκουσα: Π. Παναγιωτάκη / Μόνιμη Επικ. Καθηγήτρια	7	Υ	51	6	
48.	Βιοηθική	Υπεύθυνος Καθηγητής: Δ. Σταμόπουλος / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	7	Ε	51	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
49.	Υδατοκαλλιέργειες & Περιβάλλον	Σ. Κλαουδάτος / Καθηγητής	7	Ε	51	4	
50.	Θαλάσσια Βενθικά Οικοσυστήματα	Δ. Βαφειδής / Μόνιμος Επικ. Καθηγητής	7	Ε	51	4	
51.	Φυκολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Δ. Βαφειδής / Μόνιμος Επικ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	7	Ε	51	4	http://eclass.uth.gr/SGEB125/
52.	Υγιεινή και Συντήρηση Εδωδιμων Αλιευμάτων	Ι. Μποζιαρης / Επικ. Καθηγητής	8	Υ	51	4	
53.	Μικροβιακή Οικολογία Υδάτινων Συστημάτων	Κ. Κορμάς / Μόνιμος Επικ. Καθηγητής * και Συνδιδάσκων: Ι. Μποζιάρης / Επικ. Καθηγητής	8	Υ	51	5	
54.	Υδατοκαλλιέργειες ΙΙ	Σ. Κλαουδάτος / Καθηγητής * και Συνδιδάσκουσα: Π. Παναγιωτάκη / Μόνιμη Επικ. Καθηγήτρια	8	Υ	51	5	
55.	Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών Θαλασσίων Πάρκων και Υγροτόπων	Υπεύθυνος Καθηγητής: Α. Τσίκληρας / Λέκτορας και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	8	Υ	51	5	
	Πρακτική Άσκηση	Σε παραγωγικές μονάδες των ερευνητικών κέντρων της χώρας	8	Υ	51	3	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
56.	Αλιευτικό και Περιβαλλοντικό Δίκαιο	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής Και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	8	Ε	51	4	
57.	Πλαγκτονικά Τροφικά Πλέγματα	Κ. Κορμάς / Μόνιμος Επιμ. Καθηγητής	8	Ε	51	4	http://eclass.uth.gr/SGEB111/
58.	Υδροπληροφορική	Α. Ψιλοβίκος / Επίκουρος Καθηγητής	8	Ε	51	4	
59.	Διαχείριση Μονάδων Υδατοκαλλιεργειών	Π. Παναγιωτάκη / Μόνιμη Επιμ. Καθηγήτρια * και Συνδιδάσκων Σ. Κλαουδάτος / Καθηγητής	8	Ε	51	4	
60.	Θεωρία της Εξέλιξης	Δ. Σταμόπουλος / Καθηγητής * και Συνδιδάσκοντες: Δ. Βαφείδης / Μόνιμος Επιμ. Καθηγητής Α. Εξαδάκτυλος / Επιμ. Καθηγητής	8	Ε	51	4	
61.	Ιχθυοπαθολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Κ. Κορμάς / Μόνιμος Επιμ. Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	9	Υ	52	4	
62.	Λειφορική Διαχείριση Αλιευτικών Αποθεμάτων	Α. Τσίκληρας / Λέκτορας	9	Υ	52	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
63.	Τεχνολογίες Μεταποίησης Αλιευμάτων	Ι. Αρβανιτογιάννης / Αναπλ. Καθηγητής	9	Υ	52	4	
64.	Λειτουργική Διαχείριση Υδατικών Πόρων	Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής	9	Υ	52	4	
65.	Έλεγχος Ποιότητας και Τεχνικές Ελέγχου Νοθείας Αλιευμάτων	Ι. Αρβανιτογιάννης / Αναπλ. Καθηγητής	9	Ε	52	4	
66.	Αλιευτική Χρηματοδότηση και Αξιολόγηση Επενδύσεων	Σ. Ματσιώρη / Λέκτορας	9	Ε	52	4	
67.	Περιβαλλοντική Αγωγή και Εκπαίδευση	Ανάθεση από το Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	9	Ε	52	4	
68.	Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα	Ανάθεση από το Τμήμα Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης	9	Ε	52	4	
69.	Διαχείριση Περιβαλλοντικών Κινδύνων	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	9	Ε	52	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
70.	Οικονομική Αποτίμηση των Υδάτινων Πόρων	Σ. Ματσιώρη / Λέκτορας	10	Υ	52	4	
71.	Φυσική και Χημική Ωκεανογραφία	Α. Θεοδώρου / Καθηγητής	10	Υ	52	4	
72.	Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός	Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής * και Συνδιδάσκοντες Α. Ψιλοβίκος / Επικ. Καθηγητής Κ. Σκόρδας / Λέκτορας (υπό διορισμό) Ν. Νεοφύτου / Λέκτορας (υπό διορισμό)	10	Ε	52	4	
73.	Γενετική Μηχανική	Α. Εξαδάκτυλος / Επικ. Καθηγητής	10	Ε	52	4	
74.	Προστασία Αποθηκευμένων Προϊόντων	Δ. Σταμόπουλος / Καθηγητής	10	Ε	52	4	
75.	Παιδαγωγική Ψυχολογία	Ανάθεση από το Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	10	Ε	52	4	
76.	Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων	Ανάθεση από το Τμήμα Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης	10	Ε	52	4	

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Όνομα διδάσκοντος / Βαθμίδα	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Σελίδα Αναφοράς στον οδηγό σπουδών	ECTS Μονάδες	Διεύθυνση url
77.	Τεχνολογία Ιχθυοτροφών	Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Ε. Μεντέ / Μόνιμη Επιμ. Καθηγήτρια και Συνδιδάσκων Ι. Καραπαναγιωτίδης / Λέκτορας (υπό διορισμό)	10	Ε	52	4	http://eclass.uth.gr/SGEB129/
78.	Ενυδρειολογία	Υπεύθυνος Καθηγητής: Χ. Νεοφύτου / Καθηγητής και Διδάσκων Π.Δ. 407/80	10	Ε	52	4	
79.	Εφαρμογή HACCP και ISO στην Αλιεία και στις Υδατοκαλλιέργειες	Ι. Μποζιάρης / Επιμ. Καθηγητής	10	Ε	52	4	

* Ο συντονιστής του μαθήματος (κύριος διδάσκων).

Πίνακας 3.2.: Ποσοστά συμμετοχής μαθημάτων βασικής, γενικής παιδείας (Β.Π. και Γ.Π.), υδατοκαλλιεργειών (ΥΔ), αλιείας (ΑΛ), τεχνολογίας και μεταποίησης (ΜΤ) και διαχείρισης υδατικών οικοσυστημάτων (ΔΥ) στο Π.Π.Σ.

Είδος μαθήματος	ΒΠ & ΓΠ	ΥΔ	ΑΛ	ΜΤ	ΔΥ	Σύνολο
Συνολικός αριθμός Υποχρεωτικών Μαθημάτων	23	9	5	6	6	49
Συνολικός αριθμός Προσφερόμενων Μαθημάτων Επιλογής	5	7	1	7	7	27
Συνολικός αριθμός Μαθημάτων Επιλογής που πρέπει να περατωθεί						12
Συνολικός αριθμός Μαθημάτων που πρέπει να περατωθεί						61
Ποσοστό Υποχρεωτικών						80,33%
Ποσοστό Υποχρεωτικών κατ' Επιλογή						19,67%
Σύνολο						100

• **Πόσα μαθήματα επιλογής προσφέρονται;**

Στο Π.Π.Σ. προσφέρονται συνολικά είκοσι επτά (27) μαθήματα επιλογής, από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει υποχρεωτικά τα δώδεκα (12). Συγκεκριμένα, τα μαθήματα επιλογής ξεκινούν από το 5^ο εξάμηνο σπουδών ως εξής:

1. Στο 5^ο Εξάμηνο, τρία (3) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή ενός (1).
2. Στο 6^ο Εξάμηνο, δύο (2) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή ενός (1).
3. Στο 7^ο Εξάμηνο, πέντε (5) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή δύο (2).
4. Στο 8^ο Εξάμηνο, έξι (6) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή δύο (2).
5. Στο 9^ο Εξάμηνο, πέντε (5) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή δύο (2).
6. Στο 10^ο Εξάμηνο, οκτώ (8) μαθήματα επιλογής, υποχρεωτική επιλογή τεσσάρων (4).

- ***Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;***

Στο Π.Π.Σ. υπάρχουν υποχρεωτικά μαθήματα και μαθήματα επιλογής, ενώ δεν υπάρχει ο διαχωρισμός σε μαθήματα υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής. Ο συνολικός αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων είναι σαράντα εννέα (49) (ποσοστό 80,33%) και ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων επιλογής για την απόκτηση του πτυχίου είναι δώδεκα (12) (ποσοστό 19,67%). Αναλυτικά, τα μαθήματα του Π.Π.Σ. δίνονται στον Πιν. 3.1.

- ***Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;***

Τα μαθήματα, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι ομαδοποιημένα σε έξι (6) βασικές κατηγορίες (Πιν. 3.3.).

Στα Γενικά Μαθήματα, υπάγεται και η ξένη γλώσσα. Η ξένη γλώσσα διδάσκεται στα τέσσερα (4) πρώτα εξάμηνα. Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2003 - '04 η ξένη γλώσσα εκλαμβάνονταν ως ένα (1) μάθημα για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου, ενώ για τους εισακτέους του επόμενου ακαδημαϊκού έτους μέχρι και σήμερα εκλαμβάνεται ως δύο (2) μαθήματα. Επίσης, η Πρακτική Άσκηση και η Πτυχιακή Εργασία, ενώ δεν προσμετρούνται ως μαθήματα είναι υποχρεωτικά για τη λήψη του πτυχίου.

- ***Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;***

Η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων και εργαστηρίων, όπως προκύπτει από τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος, παρουσιάζεται στον Πιν. 3.4.

Πίνακας 3.3.: Ποσοστιαία σχέση Γενικών Μαθημάτων, Οικονομικών, Βιολογικών, Αλγείας & Υδατοκαλλιεργειών, Μεταποίησης, Περιβαλλοντικών, επί του συνόλου των προσφερόμενων μαθημάτων στο Π.Π.Σ.

Είδος μαθήματος	Γενικά	Οικονομικά	Βιολογικά	Αλγείας & Υδατοκαλλιεργειών	Μεταποίησης	Περιβ/ντικά	Σύνολο
Υποχρεωτικά	8	4	12	8	3	14	49
<i>Ποσοστά Υποχρεωτικών</i>	10,53 %	5,26%	15,79%	10,53%	3,95%	18,42%	64,47 %
Επιλογής	3	5	6	4	3	6	27
<i>Ποσοστά Επιλογής</i>	3,95 %	6,58%	7,89%	5,26%	3,95%	7,89%	35,53 %
Συνολικός αριθμός	11	9	18	12	6	20	76
<i>Αθροιστικό Ποσοστό</i>	14,47 %	11,84%	23,68%	15,79%	7,89%	26,32%	100

Πίνακας 3.4.: Κατανομή του χρόνου θεωρητικής διδασκαλίας (Θ), ασκήσεων (Α) και εργαστηρίων (Ε).

Εξάμηνο Σπουδών	Ωρες διδασκαλίας			
	Θ	Α	Ε	Σύνολο
1° (6 Υποχρεωτικά + Ξένη Γλώσσα Ι)	195	91	78	364
2° (6 Υποχρεωτικά + Ξένη Γλώσσα ΙΙ)	195	91	78	364
3° (6 Υποχρεωτικά + Ξένη Γλώσσα ΙΙΙ)	221	65	78	364
4° (6 Υποχρεωτικά + Ξένη Γλώσσα ΙV)	234	13	130	377
5° (5 Υποχρεωτικά + 1 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	143	26	91	260
Επιλογής	26	0 (ή 13)*	13 (ή 0)*	39
Σύνολο εξαμήνου	169	26 (ή 39)*	104 (ή 91)*	299
6° (5 Υποχρεωτικά + 1 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	195	13	52	260

Εξάμηνο Σπουδών	Ωρες διδασκαλίας			
Επιλογής	26	0 (ή 13)*	13 (ή 0)*	39
Σύνολο εξαμήνου	221	13 (ή 26)*	65 (ή 52)*	299
7° (4 Υποχρεωτικά + 2 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	143	13	52	208
Επιλογής	52	26	0	78
Σύνολο εξαμήνου	195	39	52	286
8° (4 Υποχρεωτικά + 2 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	156	13	52	221
Επιλογής	52	13 (ή 26)*	13 (ή 0)*	78
Σύνολο εξαμήνου	208	26 (ή 39)*	65 (ή 52)*	299
9° (4 Υποχρεωτικά + 2 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	143	0	78	221
Επιλογής	52	13 (ή 26)*	13 (ή 0)*	78
Σύνολο εξαμήνου	195	13 (ή 26)*	91 (ή 78)*	299
10° (2 Υποχρεωτικά + 4 Επιλογής)				
Υποχρεωτικά	52	13	13	78
Επιλογής	104	52 (ή 39 ή 26 ή 13)*	0 (ή 13 ή 26 ή 39)*	78
Σύνολο εξαμήνου	156	65 (ή 52 ή 39 ή 26)*	13 (ή 26 ή 39 ή 52)*	234
Σύνολο (10 εξάμηνα σπουδών)	1989	403 ≤ A ≤ 494 *	702 ≤ E ≤ 793 *	3185
Ποσοστό (%)	62,45	12,65 ≤ A ≤ 15,51	22,04 ≤ E ≤ 24,90	100,00

* Σημ.: ο ακριβής αριθμός των ωρών των εργαστηρίων και των ασκήσεων του Π.Π.Σ. εξαρτάται από τα μαθήματα επιλογής που δηλώνει ο/η κάθε φοιτητής/τρια.

- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η οργάνωση των μαθημάτων στοχεύει στη δημιουργία ενός προγράμματος σπουδών που θα παρέχει σύγχρονες γνώσεις στα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος,

αποφεύγοντας στο μέγιστο δυνατό βαθμό την ύπαρξη επικαλύψεων μεταξύ των μαθημάτων. Το Π.Π.Σ. είναι έτσι οργανωμένο ώστε να οδηγεί από τα πιο γενικά στα ειδικότερα μαθήματα. Για την αξιολόγηση της οργάνωσης και του συντονισμού της ύλης, διατυπώθηκαν ερωτήσεις - κριτήρια τόσο στα ερωτηματολόγια που απευθύνθηκαν στους προπτυχιακούς φοιτητές, όσο και στα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που απαντήθηκαν από τους υπεύθυνους - διδάσκοντες κάθε μαθήματος. Από την αξιολόγηση εξαιρέθηκαν τα μαθήματα που διδάσκονται σε άλλα Τμήματα και παρακολουθούνται από τους φοιτητές του Τμήματος στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II, αλλά και τα μαθήματα της Ενωδρειολογίας, του Περιβαλλοντικού Δικαίου, τα οποία δε διδάχθηκαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09.

Βασιζόμενοι στις απαντήσεις των φοιτητών για κάθε μάθημα, προκύπτει ότι η αξιολόγηση των μαθημάτων του Τμήματος όσον αφορά στην ύλη τους, στο βαθμό επικάλυψης με άλλα μαθήματα, στη θέση τους στο Πρόγραμμα Σπουδών και στην αναγκαιότητα προαπαιτούμενων είναι ικανοποιητική (Πιν. 3.5). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι φοιτητές δεν επιθυμούν την ύπαρξη επιπλέον φροντιστηριακών μαθημάτων και ότι σε γενικές γραμμές δεν υπάρχουν σημαντικές επικαλύψεις στην ύλη των μαθημάτων.

Πίνακας 3.5.: Δείκτες ικανοποίησης (Δ.Ι.).

Ερώτηση	Δ.Ι.	Ποσοστό μαθημάτων πάνω από το Δ.Ι.	Δ.Ι. στο χειμερινό εξάμηνο	Ποσοστό μαθημάτων εξαμήνου πάνω από το Δ.Ι.	Δ.Ι. στο εαρινό εξάμηνο	Ποσοστό μαθημάτων εξαμήνου πάνω από το Δ.Ι.
Η ύλη που διδάχθηκε είχε αλληλουχία;	7,2	59,72%	7,4	60,00%	7,1	59,46%
Η ύλη του μαθήματος είναι επίκαιρη – σύγχρονη;	7,7	59,72%	7,9	54,29%	7,5	64,86%
Η ύλη του μαθήματος είναι ορθολογική (ποσοτικά);	6,8	59,72%	7,2	62,86%	6,5	56,76%
Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι ενδιαφέρον και σας παρακινεί να αναζητήσετε μόνοι σας περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό;	6,0	54,17%	6,2	54,29%	5,7	54,05%
Πόσο απαραίτητα κρίνετε τα προαπαιτούμενα του μαθήματος;	6,0	51,39%	6,2	48,57%	5,8	54,05%
Η θέση του μαθήματος στο πρόγραμμα σπουδών (έτος και εξάμηνο) είναι σωστή;	7,0	48,61%	7,1	37,14%	6,8	59,46%
Πιστεύετε ότι θα ήταν χρήσιμη η ύπαρξη φροντιστηρίων;	6,8	48,61%	7,0	45,71%	6,5	51,35%
Υπάρχει επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα;	5,4	48,61%	5,2	45,71%	5,5	51,35%

Επιπλέον, η επεξεργασία των δεδομένων των απογραφικών δελτίων των μαθημάτων οδήγησε στα παρακάτω συμπεράσματα:

- Το 98,18% των διδασκόντων δήλωσε ότι δεν υπάρχει επικάλυψη της ύλης των μαθημάτων που διδάσκουν με άλλα μαθήματα του Τμήματος.
- Στο 88,73% των μαθημάτων η ύλη επικαιροποιείται κάθε χρόνο.
- Η ύλη των μαθημάτων που διδάσκονται καλύπτεται σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό (Δ.Ι. 9,1), υποδηλώνοντας ότι δεν υπάρχουν κενά στη διδακτέα ύλη των μαθημάτων.
- Για το 36,62% των μαθημάτων και σύμφωνα με τους διδασκοντες, οι φοιτητές δεν έχουν την απαραίτητη κατάρτιση από τις σπουδές των προηγούμενων ετών, ώστε να ανταποκριθούν στο περιεχόμενο του διδασκόμενου μαθήματος.

• ***Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;***

Μέχρι σήμερα στο Π.Π.Σ. δεν εφαρμόστηκε το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων. Μετά από απόφαση της Γ.Σ. (Ιούλιος 2009) και κατά τα προβλεπόμενα από το Νόμο 3549/2007 (Άρθρο 14/παρ. 2), από το ακαδημαϊκό έτος 2009 - '10 θα τεθεί σε εφαρμογή το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων με τη λογική των ομάδων μαθημάτων και όχι της αλυσίδας. Δε θα υπάρχουν δηλαδή ανεξάρτητες - παράλληλες αλυσίδες μαθημάτων, αλλά θα υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα - κόμβοι, από τα οποία θα εξαρτώνται όλα τα υπόλοιπα. Εάν δεν περατωθούν επιτυχώς, δε θα μπορεί ο φοιτητής να προχωρήσει στα επόμενα μαθήματα μεγαλύτερων εξαμήνων. Ο βασικός λόγος για τον οποίο οδηγήθηκε η Γ.Σ. στην απόφαση αυτή, ήταν οι υψηλές απαιτήσεις σε βασικές γνώσεις των μαθημάτων των μεγαλύτερων εξαμήνων. Η λειτουργία του θεσμού των προαπαιτούμενων μαθημάτων αναμένεται να οδηγήσει στην εντατικοποίηση των σπουδών και στην αποφυγή ελλείψεων σε βασικές γνώσεις και δεξιότητες. Η έλλειψη βασικών γνώσεων, πιθανόν να συμβαίνει λόγω του γεγονότος ότι οι φοιτητές μπορούν να επιτύχουν στις Πανελλαδικές Εξετάσεις έχοντας επιλέξει τη θεωρητική κατεύθυνση, πράγμα που τους καθιστά αδύναμους σε μαθήματα Βασικής Παιδείας, όπως η Χημεία, η Φυσική και τα Μαθηματικά. Πάνω σ' αυτά χρειάζεται η εντατικοποίηση των σπουδών και η θέσπιση προαπαιτούμενων μαθημάτων, έτσι ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο της μεταφοράς τους σε μεγαλύτερα εξάμηνα.

• ***Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα Προγράμματα Σπουδών; Ποια είναι αυτά;***

Συνολικά προσφέρονται τέσσερα (4) μαθήματα από άλλα Προγράμματα Σπουδών και συγκεκριμένα:

1. Το μάθημα «**Περιβαλλοντική Αγωγή και Εκπαίδευση**», μάθημα επιλογής 9^{ου} εξαμήνου, από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.
2. Το μάθημα «**Παιδαγωγική Ψυχολογία**», μάθημα επιλογής 10^{ου} εξαμήνου, από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.
3. Το μάθημα «**Εισαγωγή στην Επιχειρηματικότητα**», μάθημα επιλογής 9^{ου} εξαμήνου, από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης.

4. Το μάθημα «**Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Σχεδίων**», μάθημα επιλογής 10^{ου} εξαμήνου, από το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Τα δύο πρώτα μαθήματα παιδαγωγικού περιεχομένου έχουν ενταχθεί στο Π.Π.Σ. για να δίνεται η δυνατότητα στους αποφοίτους του Τμήματος για επαγγελματική αποκατάσταση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα άλλα δύο μαθήματα είναι δράσεις για την οριζόντια κινητικότητα των φοιτητών σε επίπεδο Ιδρύματος (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ).

Το Τμήμα δεν προσφέρει μαθήματα σε άλλα Προγράμματα Σπουδών.

- ***Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;***

Στο Τμήμα διδάσκεται η Αγγλική γλώσσα και ορολογία στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα σπουδών ως υποχρεωτικό μάθημα. Παλαιότερα διδάσκονταν και η Γαλλική, Γερμανική και Ιταλική γλώσσα, αλλά λόγω του ότι δεν υπήρχε κρίσιμος αριθμός φοιτητών για την παρακολούθησή τους, κρίθηκε σκόπιμο να διδάσκεται μόνο η Αγγλική. Στην απόφαση αυτή συνηγόρησε και η συντριπτική χρήση των αγγλικών στη διεθνή βιβλιογραφία.

3.1.3. Το εξεταστικό σύστημα.

- ***Εφαρμόζονται και σε ποια έκταση πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών;***

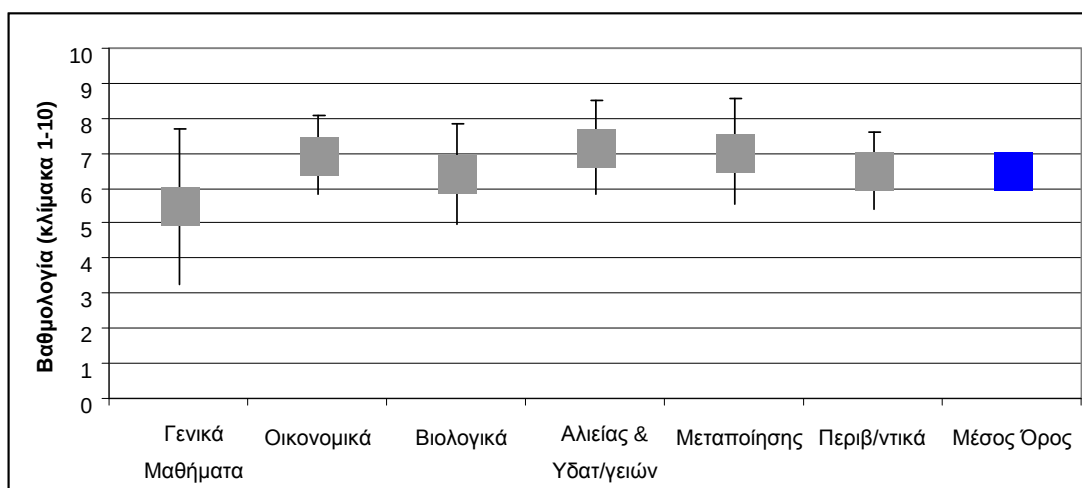
Στον Πιν. 3.6. δίνονται αναλυτικά τα ποσοστά των πολλαπλών τρόπων που χρησιμοποιούνται από τους διδάσκοντες για την αξιολόγηση των φοιτητών, όπως προέκυψαν από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων. Η συντριπτική πλειοψηφία (94,37%), επιλέγει τη γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, ενώ ένα επίσης πολύ μεγάλο ποσοστό (81,69%) εφαρμόζει συνδυασμό γραπτής και προφορικής εξέτασης, απαλλακτικής εργασίας ή και εργασίας με συμμετοχή στην τελική βαθμολογία και εξέταση στο εργαστήριο. Επίσης, χρησιμοποιούνται και άλλοι τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών, όπως ασκήσεις σε εκπαιδευτικές εκδρομές, προόδους, κατ' οίκον εργασίες, προφορικές παρουσιάσεις και πρακτικές ασκήσεις.

Πίνακας 3.6.: Τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών από τα μέλη Δ.Ε.Π.

	Αριθμός Απογρ. Δελτίων Μαθημάτων		Ποσοστό (%)	
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών				
Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.	67	4	94,37%	5,63%
Προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.	7	64	9,86%	90,14%
Εργασία απαλλακτική.	8	63	11,27%	88,73%
Εργασία με συμμετοχή στην τελική βαθμολογία.	49	22	69,01%	30,99%
Εξέταση στο εργαστήριο.	44	27	61,97%	38,03%
Συνδυασμός των παραπάνω	58	13	81,69%	18,31%
Εκπαιδευτική εκδρομή	16	55	22,54%	77,46%
Πρόοδος (ενδιάμεση εξέταση).	8	63	11,27%	88,73%
Κατ' οίκον εργασία.	53	18	74,65%	25,35%
Προφορική παρουσίαση εργασίας.	25	46	35,21%	64,79%
Εργαστήριο ή πρακτικές ασκήσεις.	56	15	78,87%	21,13%

• ***Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;***

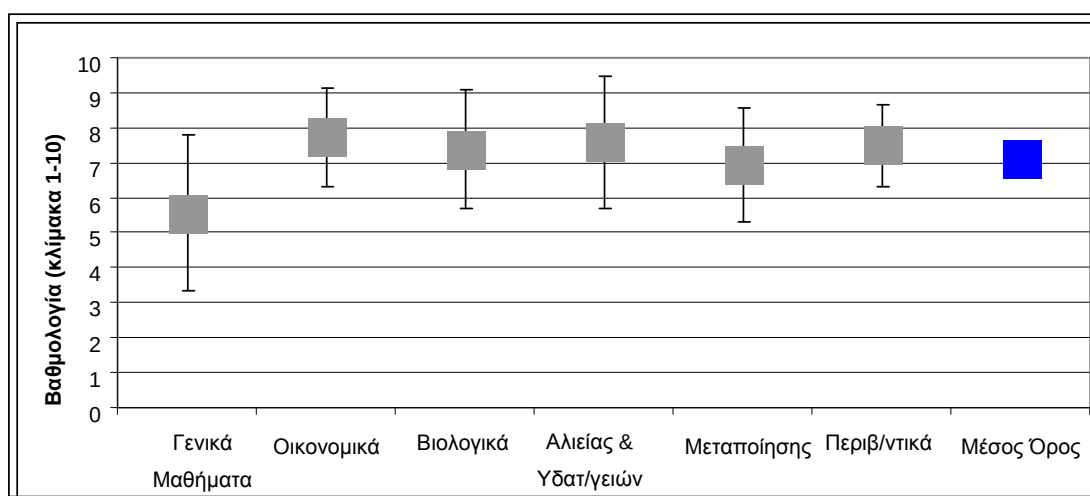
Σύμφωνα με τις απαντήσεις των προπτυχιακών φοιτητών, η διαφάνεια των κριτηρίων αξιολόγησής τους κρίνεται ικανοποιητική (**Δ.Ι. 6,49**). Ο Δ.Ι. της διαφάνειας των κριτηρίων αξιολόγησης εμφανίζεται πιο υψηλός στην κατηγορία των μαθημάτων της Αλιείας και των Υδατοκαλλιεργειών (**Δ.Ι. 7,17**) και χαμηλότερος στην κατηγορία των Γενικών Μαθημάτων (**Δ.Ι. 5,48**) (Σχ. 3.3.).

Σχήμα 3.3.: Διαφάνεια κριτηρίων βαθμολόγησης μαθημάτων ανά ομάδα (πηγή: ερωτηματολόγια φοιτητών).

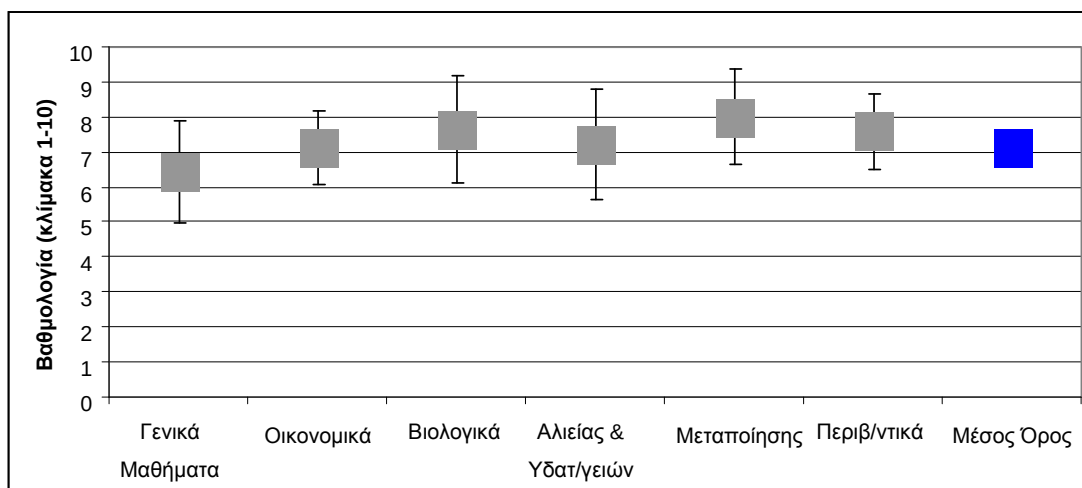
- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των προπτυχιακών φοιτητών κατά την έναρξη των μαθημάτων τους ενημερώνονται για τη διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησής τους σε ικανοποιητικό βαθμό (**Δ.Ι. 7,13**). Οι φοιτητές θεωρούν ότι οι διδάσκοντες ενημερώνουν από την έναρξη του εξαμήνου για τη διαδικασία εξέτασης του μαθήματος σε όλα τα μαθήματα με μεγαλύτερο βαθμό ενημέρωσης στα Οικονομικά Μαθήματα (**Δ.Ι. 7,49**) και χαμηλότερο στα Γενικά Μαθήματα (**Δ.Ι. 5,57**) (Σχ. 3.4.).

Σχήμα 3.4.: Ενημέρωση για τη διαδικασία εξέτασης του μαθήματος (πηγή: ερωτηματολόγια φοιτητών).

Επιπρόσθετα, οι φοιτητές θεωρούν ότι οι διδάσκοντες βαθμολογούν με αντικειμενικότητα (Δ.Ι. 7,12) και είναι πολύ ικανοποιημένοι από τα κριτήρια αξιολόγησης σε όλες τις κατηγορίες των μαθημάτων (Σχ.3.5.).

Σχήμα 3.5.: Αντικειμενικότητα της αξιολόγησης-βαθμολόγησης.

- *Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;*

Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής εργασίας είναι απόλυτα διαφανής. Ο διδάσκων δημοσιοποιεί θέματα πτυχιακών διατριβών και ο ενδιαφερόμενος προπτυχιακός φοιτητής προσεγγίζει τον αντίστοιχο διδάσκοντα, του οποίου το θέμα θα τον ενδιέφερε. Στη συνέχεια προτείνεται το θέμα στη Γ.Σ. του Τμήματος, καθώς επίσης και η σύνθεση της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής της πτυχιακής εργασίας, όπου και εγκρίνεται. Τέλος, η βαθμολογία της πτυχιακής εργασίας αποτελεί το μέσο όρο της βαθμολογίας της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Πρόσφατα, κατόπιν απόφασης της Γ.Σ. αποφασίσθηκε η δημόσια παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας.

- *Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;*

α) **Τα τεχνικά χαρακτηριστικά:** Για λόγους ομοιομορφίας μεταξύ των διατριβών, πρέπει όλες να ακολουθούν την εξής διάρθρωση: 1. Εισαγωγή, 2. Υλικά & Μέθοδοι, 3.

Αποτελέσματα - Συζήτηση, 4. Συμπεράσματα, ανεξαρτήτως του περιεχομένου τους. Αυτά τα τέσσερα (4) κεφάλαια είναι αρχικά γενικά, ώστε να καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις εργασιών. Επίσης, ακολουθείται συγκεκριμένο πρωτόκολλο για: Α) το εξώφυλλο, Β) την εισαγωγή, Γ) τις ευχαριστίες, Δ) την ελληνική και αγγλική περίληψη και Ε) τη βιβλιογραφία.

β) **Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά:** Σε ότι αφορά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, με απόφαση της Γ.Σ. οι διατριβές θα πρέπει να είναι είτε πειραματικές είτε βιβλιογραφικές και να εμφανίζουν στοιχεία πρωτοτυπίας.

Όλες οι προδιαγραφές που αφορούν στα τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των πτυχιακών εργασιών, υπάρχουν στην ιστοσελίδα του Τμήματος <http://www.apac.uth.gr>

3.1.4. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Προς το παρόν, δεν υπάρχει μόνιμη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό. Αποσπασματικά μόνο, γίνονται κάποιες διαλέξεις ακαδημαϊκών από ξένα Πανεπιστήμια στο πλαίσιο Ερευνητικών Προγραμμάτων και ημερίδων. Ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό (27,6%) των διδασκόντων του Π.Π.Σ. έχει εμπειρία διδασκαλίας, έπειτα από πρόσκληση σε εκπαιδευτικά κέντρα την τελευταία 5ετία.

Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο Π.Π.Σ. του Τμήματος, εκτός της δράσης Erasmus/Mundus.

Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Η ύλη των μαθημάτων του Π.Π.Σ. προς το παρόν δε διδάσκεται σε ξένη γλώσσα, διότι μέχρι σήμερα δεν έχει εγγραφεί σε αυτό κάποιος μη ελληνόφωνος φοιτητής. Ωστόσο, η διεθνής διάσταση του Π.Π.Σ. υλοποιείται μέσα από τη διδασκαλία σύγχρονης ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. Η ανταπόκριση των φοιτητών στη χρήση βιβλιογραφίας και

εποπτικών μέσων σε ξένη γλώσσα κρίνεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. ως οριακά ικανοποιητική (Δ.Ι. 5,7).

- *Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;*

Στο Π.Π.Σ. του Τμήματος εφαρμόζεται με επιτυχία η δράση «Erasmus». Μέσω της δράσης αυτής, επιδιώκεται η διακρατική συνεργασία του Τμήματος με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα της Ε.Ε. Στον πυρήνα αυτής της διακρατικής διαπανεπιστημιακής συνεργασίας εντάσσονται δράσεις, όπως οι οργανωμένες ανταλλαγές φοιτητών για ορισμένες περιόδους σπουδών ή/και πρακτικής άσκησης με το σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS). Το Τμήμα έχει αναπτύξει δράση στον τομέα σύναψης διακρατικών συμφωνιών με Πανεπιστήμια και προωθεί ως ένα βαθμό τις ανταλλαγές φοιτητών. Συγκεκριμένα, το Τμήμα αριθμεί πέντε (5) διμερείς συμφωνίες, με πέντε (5) χώρες και μέχρι τώρα έχει αποστείλει στα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια τέσσερις (4) φοιτητές. Τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια είναι τα εξής:

- Γαλλία: Université du Littoral-Cote d' Opale - www.univ-littoral.fr
- Δανία: Kobenhavns Universitet - www.ku.dk
- Μεγάλη Βρετανία: University of Aberdeen- www.abdn.ac.uk
- Ιταλία: Università degli studi di Napoli Federico II - www.unina.it
- Ισπανία: Universitat de les Illes Balears, Palma de Mallorca - www.uib.es/ca

Οι ενδιαφερόμενοι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος πληροφορούνται σχετικά με τη δράση «Erasmus», τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια και το Σύστημα Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (ECTS) μέσα από τον Οδηγό Προπτυχιακών Σπουδών, καθώς και από τις υπηρεσίες του Π.Θ. και την αρμόδια επιτροπή του Τμήματος.

Το Τμήμα ως νεοσύστατο, δεν έχει φτάσει ακόμα στον επιθυμητό βαθμό λειτουργίας της δράσης «Erasmus». Για παράδειγμα, μέχρι σήμερα δεν πραγματοποιούνται ανταλλαγές του διδακτικού προσωπικού με σκοπό τη διδασκαλία, ανταλλαγές του εργαστηριακού και τεχνικού προσωπικού με σκοπό την επιμόρφωση, δεν έχουν αναπτυχθεί κοινά προγράμματα σπουδών με διεθνή εκπαιδευτικά ιδρύματα, δεν έχουν δημιουργηθεί θεματικά δίκτυα κ.α. Τα παραπάνω αποτελούν ευκαιρίες αξιοποίησης, τις οποίες μπορεί μελλοντικά να χρησιμοποιήσει το Τμήμα για να ενισχύσει τη διεθνή διάσταση των

Προγραμμάτων Σπουδών του. Στόχος του Τμήματος είναι να συνεχίσει την προσπάθεια για αξιοποίηση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων ενίσχυσης της κινητικότητας διδασκόντων και φοιτητών, δεδομένου ότι είμαστε πεπεισμένοι για την τεράστια συμβολή της κινητικότητας και των ανταλλαγών στην ακαδημαϊκή εξέλιξη, αλλά ταυτόχρονα και στη συμβολή τους στη λειτουργική ένταξη του Τμήματός μας στο διεθνές ακαδημαϊκό σύστημα και στη διεθνή καταξίωση και προβολή του.

- *Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;*

Υπάρχει η διμερής συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του εξωτερικού σε ότι αφορά το Πρόγραμμα Erasmus, όπως φάνηκε ξεκάθαρα στην προηγούμενη παράγραφο. Δεν υπάρχουν προς το παρόν άλλες διμερείς συνεργασίες με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού. Το Τμήμα είναι διατεθειμένο μελλοντικά να συνάψει τέτοιες συμφωνίες.

- *Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;*

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Π.Π.Σ.

- *Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);*

Το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου ο φοιτητής, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων ανταλλαγής έχει περατώσει επιτυχώς αριθμό μαθημάτων στο εξωτερικό, οπότε και γίνεται μεταφορά των διδακτικών μονάδων από το εξωτερικό.

- *Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του ECTS;*

Στην ιστοσελίδα <http://www2.uth.gr/main/administration/offices> του Π.Θ., υπάρχουν λεπτομέρειες όσον αφορά στα Προγράμματα Erasmus, το σύστημα εφαρμογής

των πιστωτικών μονάδων ECTS, καθώς επίσης και στην ιστοσελίδα της Ε.Ε. για τα Προγράμματα Σπουδών <http://ec.europa.eu/education/lifelonglearning/ects>

Δε διανέμεται ενημερωτικό υλικό σε έντυπη μορφή, λόγω της ανάγκης διαρκών αλλαγών και βελτιώσεων, οπότε η ενημέρωση γίνεται μόνο μέσω του διαδικτύου.

3.1.5. Πρακτική άσκηση των φοιτητών.

- *Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;*

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. έχει σχεδιαστεί και οργανωθεί σύμφωνα με τις σύγχρονες διεθνείς αντιλήψεις του τρόπου σπουδών που αφορούν στα αντικείμενα της υδρόβιας ζωικής παραγωγής και διαχείρισης του υδάτινου περιβάλλοντος. Επίσης, ως παραγωγικό Τμήμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανάπτυξη και την οικονομία της χώρας μας. Για τους παραπάνω λόγους, εν τη γενέσει του το Τμήμα και προκειμένου για την απόκτηση του τίτλου σπουδών έχει θεσμοθετήσει, υποχρεωτική επιτυχή διεξαγωγή Πρακτικής Άσκησης (Π.Α.) από όλους του φοιτητές. Ο οδηγός σπουδών του Τμήματος σαφώς το ορίζει και αποδίδονται στην Π.Α. έξι (6) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

- *Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;*

Με την εισαγωγή τους στο Τμήμα και την έναρξη των σπουδών τους, οι φοιτητές γνωρίζουν ότι είναι υπόχρεοι να πραγματοποιήσουν τετράμηνη πρακτική άσκηση στη διάρκεια της πενταετούς φοίτησής τους, προκειμένου να αποκτήσουν τον τίτλο σπουδών του Τμήματος. Ως εκ τούτου, είναι κάτι εντελώς φυσιολογικό στη ροή του Προγράμματος Σπουδών και μάλιστα είναι σύνηθες το φαινόμενο της ανυπομονησίας των φοιτητών για την έναρξη της διαδικασίας επιλογής του φορέα και της πραγματοποίησης της εκπαίδευσής τους, όπως αυτή αποτυπώνεται στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης (Γ.Π.Α.) του Τμήματος.

Πέραν αυτού, το Γ.Π.Α. καλεί και δέχεται καθημερινά τους υποψήφιους για Π.Α. φοιτητές, και τους ενημερώνει για τη διαδικασία, γίνεται από κοινού προσπάθεια για την εξεύρεση του καταλληλότερου φορέα, ώστε να καλύπτει τις επιστημονικές ανησυχίες και επιθυμίες των εκπαιδευόμενων φοιτητών, συνυπολογίζοντας πάντα το οικονομικό κόστος για

τις μετακινήσεις και τη διαμονή τους. Μέσω της ατομικής - προσωπικής επαφής και εξατομίκευσης της κάθε περίπτωσης, δημιουργείται σχέση εμπιστοσύνης και αγαστής συνεργασίας, η οποία τονώνει το ενδιαφέρον των φοιτητών.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος της Π.Α. και ο Επιστημονικός Συνεργάτης που είναι υπεύθυνος του Γ.Π.Α., οργανώνουν συναντήσεις συμβουλευτικού, υποστηρικτικού και ενημερωτικού χαρακτήρα με τους φοιτητές που πρόκειται να εκπαιδευτούν. Αλλά, και όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. - επόπτες της Π.Α. των φοιτητών είναι διαθέσιμοι και υποχρεωμένοι, πέραν από την έρευνα αγοράς και την κατάθεση φορέων κατάλληλων για εκπαίδευση των φοιτητών, να βοηθήσουν και να στηρίζουν τους φοιτητές καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πρακτικής τους άσκησης.

Επίσης, σημαντικό ρόλο στην τόνωση του ενδιαφέροντος των υποψηφίων για Π.Α. φοιτητών παίζουν οι τελειόφοιτοι και οι απόφοιτοι του Τμήματος που έχουν ολοκληρώσει την εκπαίδευσή τους και μεταφέρουν τον ενθουσιασμό και τις εμπειρίες που αποκόμισαν κατά την περίοδο της Π.Α.

Τέλος, ένα επιπλέον κίνητρο προς αυτή την κατεύθυνση, είναι η χρηματοδότηση των Προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης. Δίνεται έτσι η δυνατότητα, κατά τη διαδικασία της επιλογής του φορέα Π.Α., ο τόπος διαμονής και το κόστος μετακίνησης να μην είναι καθοριστικό κριτήριο, αλλά μόνο το επιστημονικό ενδιαφέρον του κάθε φοιτητή. Με το κίνητρο της αποζημίωσης, οι φοιτητές αντιμετωπίζουν την Π.Α. σαν πραγματική εργασία και είναι τυπικοί και συνεπείς στις υποχρεώσεις τους.

- Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;***

Πριν αποφασιστεί το πού θα πραγματοποιήσει κάθε φοιτητής Π.Α., το Γ.Π.Α. δέχεται αιτήσεις - δηλώσεις προτίμησης φορέων ή τόπο Π.Α. από τους φοιτητές και συνάμα απαντήσεις φορέων στο αίτημα του Τμήματος για συνεργασία. Με τη σύμφωνη γνώμη τόσο του φοιτητή όσο και του Επιστημονικού Υπευθύνου αποφασίζεται ο Φορέας Π.Α. για κάθε ένα φοιτητή. Πραγματοποιείται το δίμηνο Ιουλίου - Αυγούστου, στη διάρκεια της οποίας υπάρχει επίβλεψη και εποπτεία από το ορισθέν μέλος Δ.Ε.Π. και η Π.Α. εθεωρείτο επιτυχής όταν ο φοιτητής καταθέσει στο Γ.Π.Α. όλα τα απαραίτητα έγγραφα υπογεγραμμένα και σφραγισμένα, τόσο από το Φορέα, όσο και από τον Επόπτη του.

Η Π.Α. είναι τετράμηνης (4μηνες) διάρκειας και λαμβάνει χώρα κατά τις δύο θερινές περιόδους μεταξύ του έκτου - έβδομου και όγδου - ένατου εξαμήνου, σε φορείς του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα, αντίστοιχα.

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της Π.Α. δεν υπάρχει, εφόσον όλες οι διαδικασίες διέπονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Θ. Η Π.Α. του Τμήματος διαθέτει, όπως ήδη έχει αναφερθεί, «Οδηγό Π.Α.».

- *Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;*

Το πρόβλημα που συνήθως παρουσιάζεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, οφείλεται στη δύσκολη πρόσβαση και στη γεωγραφική θέση που έχουν οι παραγωγικοί φορείς (μονάδες υδατοκαλλιεργειών, μεταποιητικές μονάδες, ιχθυόσκαλες, κ.α.). Οι περισσότεροι παραγωγικοί φορείς, λόγω της φύσης του αντικειμένου ενασχόλησής τους, βρίσκονται σε απομακρυσμένες από αστικά κέντρα περιοχές, όχι τουριστικά αναπτυγμένες, σε νησιωτικές περιοχές και συνήθως με δύσκολη πρόσβαση από μέσα μαζικής μεταφοράς. Αυτές οι συνθήκες δημιουργούν δυσκολία στους φοιτητές για την επιλογή του φορέα πραγματοποίησης Π.Α., καθώς επίσης και μία επιπλέον οικονομική επιβάρυνση, διότι στην πλειονότητά τους οι υπόχρεοι φοιτητές θα πρέπει να διαμένουν σε περιοχές εκτός των μόνιμων κατοικιών τους και εκτός της έδρας του Τμήματος, το Βόλο. Έτσι, η χρηματοδότηση της Π.Α. του Τμήματος, έρχεται να αντιμετωπίσει ένα έντονα υπαρκτό πρόβλημα στην υλοποίησή της.

Άλλες δυσκολίες που παρουσιάζονται είναι:

- Η μη ικανοποίηση των εκπαιδευόμενων φοιτητών από τους φορείς, διότι κάποιες φορές δεν τους απασχολούν σε θέματα που άπτονται με το καθαρά επιστημονικό τους αντικείμενο, αλλά σε θέματα γραφειοκρατίας και γραμματειακής υποστήριξης.
- Η καθυστέρηση έγκρισης της χρηματοδότησης των προγραμμάτων Π.Α. από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. δημιουργεί συνθήκες αναμονής για τους φοιτητές.

- *Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;*

Το πρόγραμμα της Π.Α. των φοιτητών υποστηρίζει και καθιστά εφικτό το στόχο του εκπαιδευτικού προγράμματος, που είναι η κατάρτιση επιστημόνων ικανών στη μετάδοση τεχνογνωσίας και τεχνολογίας, και έχει ως συνέπεια την αποτελεσματικότερη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας και ειδικότερα λόγω της εφαρμοσμένης επιστήμης του Τμήματος. Για το λόγο αυτό, η Π.Α. είναι αναγκαία και αποβλέπει στην ενημέρωση των φοιτητών και στην αριότερη παροχή επιστημονικής εκπαίδευσης, ώστε να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν καλύτερη ενημέρωση για το επάγγελμα που μελλοντικά αυτοί θα ασκήσουν, καθώς και στην απόκτηση πολύτιμων εμπειριών σχετικών με την Εφαρμοσμένη Έρευνα και Παραγωγή. Επίσης, η απασχόληση των φοιτητών σε επιχειρήσεις και οργανισμούς οδηγεί στην εξοικείωσή τους με την αγορά εργασίας, τη διασύνδεση με παραγωγικούς φορείς, συνδράμει στη διερεύνηση των ερευνητικών δυνατοτήτων των ασκουμένων και προωθεί την επιχειρηματικότητα των νέων στην κατεύθυνση ανάπτυξης του επιχειρηματικού πνεύματος.

Η ανάλυση των απαντήσεων των φοιτητών στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης των φορέων Π.Α., έδειξε ότι:

- ▶ Το 91,92% των φοιτητών δήλωσε ότι το αντικείμενο της Π.Α. ήταν ανάλογο των ενδιαφερόντων τους.
- ▶ Το 98,69% των φοιτητών θεωρεί ότι ο επιβλέπων του φορέα προσέφερε επαρκή καθοδήγηση.
- ▶ Το 98,32% των φοιτητών δήλωσε ότι όλο το προσωπικό της επιχείρησης ήταν διατεθειμένο να συνεργαστεί μαζί τους.
- ▶ Το 96,09% των φοιτητών κρίνει τις συνθήκες στην επιχείρηση που απασχολήθηκε ικανοποιητικές.
- ▶ Το 85,29% των φοιτητών έκρινε θετικά τον εξοπλισμό του φορέα ανάλογο των προσδοκιών τους.
- ▶ Το 95,76% των φοιτητών θα συστήνανε ανεπιφύλακτα στους συμφοιτητές τους να κάνουν Π.Α. στον ίδιο φορέα.

- ▶ Η συντριπτική πλειοψηφία (83,44%) κρίνει ότι θα μπορούσε το αντικείμενο ενασχόλησης στο φορέα Π.Α. να αποτελέσει τη μελλοντική του απασχόληση.
- ▶ Η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών δήλωσε ότι δεν είχε ιδιαίτερα προβλήματα με το φορέα (π.χ. αντιμετώπιση, ενασχόληση, ενημέρωση, κ.λπ.). Από το σύνολο των φοιτητών (5,92%) που δεν ικανοποιήθηκαν, παρατηρήσαμε τα παρακάτω:
 1. Έλλειψη αντικειμένων απασχόλησης στο φορέα, λόγω εαρινής περιόδου (Τμήματα ή Διευθύνσεις Αλιείας).
 2. Πολύ θεωρητικά (Τμήματα ή Διευθύνσεις Αλιείας).
 3. Ταχύτητα διαδικτύου (Τμήματα ή Διευθύνσεις Αλιείας).
 4. Ο εξοπλισμός του φορέα.
 5. Το αντικείμενο ενασχόλησης δεν ήταν των προσδοκιών μου (π.χ. σκούπισμα δεξαμενών).
 6. Μεταφορά μεγάλου και βαρέως φορτίου, με αποτέλεσμα δημιουργία προβλήματα ισχιαλγίας.
 7. Άνιση μεταχείριση φοιτητών-εργαζομένων.

- *Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;*

Δεν υπάρχουν στοιχεία για το αν συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής διατριβής. Γενικά, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η πρακτική άσκηση και η πτυχιακή εργασία αποτελούν δύο διαφορετικές υποχρεώσεις των φοιτητών του Τμήματος για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Ωστόσο, κατά περίπτωση (δράσεις Erasmus/Mundus) συνδυάζεται η πρακτική άσκηση με την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι λειτουργεί ο ένας θεσμός εις βάρος του άλλου.

- ***Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;***

Με την Π.Α., πέρα από το βασικό στόχο της ουσιαστικής σύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή - εργασιακό περιβάλλον, επιδιώκεται να δοθούν στον ασκούμενο φοιτητή ευκαιρίες:

- α) Να συσχετίσει και να συνδέσει τη θεωρία με την πράξη.
- β) Να γνωρίσει - εξοικειωθεί με το μελλοντικό περιβάλλον απασχόλησής του και τις απαιτήσεις του (περιεχόμενο, αντικείμενο, οργάνωση, λειτουργία του φορέα Π.Α.).
- γ) Να παρακολουθήσει - αντιμετωπίσει πραγματικές συνθήκες, ώστε να χρησιμοποιήσει τις θεωρητικές του γνώσεις και παράλληλα να δεχθεί ερεθίσματα για την ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων και απόκτηση εμπειριών.
- δ) Να χρησιμεύσει ως διαμεσολαβητής στην αμφίδρομη μεταφορά γνώσεων - εμπειριών μεταξύ Πανεπιστημίου και Φορέων και να συμβάλει στη στενότερη διασύνδεση - συνεργασία τους με πιθανή τη μελλοντική χρηματοδότηση της Π.Α. από τους φορείς.

- ***Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;***

Υπάρχει συνεργασία και δικτύωση έρευνας αγοράς από το Γ.Π.Α. του Τμήματος, τον Επιστημονικό Υπεύθυνο, τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, το Γ.Π.Α. του Π.Θ. και το Γραφείο Διασύνδεσης. Ο καθένας από τους παραπάνω εμπλεκόμενους, πριν το τέλος του πρώτου εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους, καταθέτει επίσημα στο Γ.Π.Α. του Τμήματος τα στοιχεία των Επιχειρήσεων - Ιδρυμάτων - Φορέων που προτείνονται για συνεργασία. Η επιλογή αυτή γίνεται κατόπιν έρευνας αγοράς, επαφής και επικοινωνίας, ώστε να διαπιστώνεται η καταλληλότητα των συνθηκών, το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης, γνώσης και τεχνογνωσίας. Στόχος είναι η αμφίδρομη μετάδοση γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ του Τμήματος και των Φορέων.

Κατά την υλοποίηση της Π.Α., δίνεται η ευκαιρία για επαφή των φοιτητών και με άλλους παραγωγικούς φορείς, όπως είναι οι ομοσπονδίες - σύλλογοι αλιέων, υδατοκαλλιεργητών, κ.λπ. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας και

διάχυσης γνώσεων και νέων πρωτοποριακών μεθόδων σε απομακρυσμένους παραγωγικούς φορείς.

Επίσης, η Π.Α. δίνει τη δυνατότητα της σύνδεσης ενός νέου Πανεπιστημιακού Τμήματος, του μοναδικού που πραγματεύεται τα αντικείμενα της υδρόβιας ζωικής παραγωγής και γενικότερα της αλιείας και της αειφορικής διαχείρισης του υδάτινου περιβάλλοντος, με τους παραγωγικούς φορείς και συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Επίσης, επιδιώκεται η ανταλλαγή φοιτητών για Π.Α., μέσω των δράσεων Erasmus/Mundus, αλλά και με άλλα ΑΕΙ της ημεδαπής και αλλοδαπής. Με τον τρόπο αυτό πετυχαίνεται μεγαλύτερος αριθμός συνεργαζόμενων φορέων, μεγαλύτερη ευχέρεια των φοιτητών για την επιλογή Φορέων από όσο το δυνατόν περισσότερα αντικείμενα και εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα προβάλλονται το έργο και οι δυνατότητες του Τμήματος.

- ***Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);***

Υπάρχουν ήδη σημαντικές δραστηριότητες - πρωτοβουλίες του Τ.Γ.Ι.Υ.Π., που συμβάλλουν στη διασύνδεση του με κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς και στην ανάπτυξη θέσεων απασχόλησης των φοιτητών και πτυχιούχων Ιχθυολόγων.

Καταρχήν, η επαφή του Τμήματος και συγκεκριμένα του Επιστημονικού Υπευθύνου, αλλά και των άλλων μελών Δ.Ε.Π. με τους Φορείς στους οποίους οι φοιτητές εκπονούν την Π.Α., δημιουργεί ένα πρώτο θετικό κλίμα για την αναγκαιότητα των φοιτητών αυτών στο μέλλον ως εργαζόμενων στους συγκεκριμένους Φορείς.

Επίσης, γίνεται προσπάθεια από τα μέλη Δ.Ε.Π. σε παραγωγικό, εκπαιδευτικό και επιστημονικό επίπεδο, να υπάρξει ενημέρωση για τους στόχους και τα αντικείμενα του Τμήματος και για το πολυδιάστατο προφίλ των αποφοίτων σε όλο το φάσμα της υδρόβιας ζωικής παραγωγής και της διαχείρισης των οικοσυστημάτων. Συγκεκριμένα:

Στον **παραγωγικό τομέα** τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με την επιστημονική τους κατάρτιση, τεχνογνωσία και εμπειρία τους, μετέχουν ως σύμβουλοι σε επιστημονικά και αναπτυξιακά προγράμματα φορέων της Ε.Ε., του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και του Ιδιωτικού Τομέα για την αντιμετώπιση και την επίλυση προβλημάτων στην Αλιεία, στις Υδατοκαλλιέργειες και στο Υδάτινο Περιβάλλον.

Στον **εκπαιδευτικό τομέα**, στο πλαίσιο αρχειτών μαθημάτων του Π.Π.Σ. πραγματοποιούνται, εκπαιδευτικές επισκέψεις που φέρνουν τους φοιτητές σε επαφή με εφαρμοσμένα ζητήματα και προβλήματα της επιστήμης της Ιχθυολογίας και του Υδάτινου Περιβάλλοντος. Σε πολλές περιπτώσεις, οι επαφές αυτές γίνονται αφορμή για την εξέταση συγκεκριμένων προβλημάτων, με άμεση επαφή των παραγωγών με τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Σε **επιστημονικό επίπεδο**, από το 2003 το Τμήμα οργανώνει και διεξάγει το Πανελλήνιο Συνέδριο Υδροβιολογίας - Αλιείας. Ήδη μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρία (3) Συνέδρια, το 2003, το 2005 και το 2008. Το Συνέδριο, μάλιστα του 2008, που έλαβε χώρα στην Άρτα, ήταν Διεθνές με αρκετούς προσκεκλημένους ομιλητές από ξένα Ινστιτούτα και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

- *Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;*

Κάθε φοιτητής εποπτεύεται από ένα μέλος Δ.Ε.Π. (επόπτης Π.Α.), που έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος πριν από την έναρξη της εκπαίδευσης, και από ένα στέλεχος του φορέα (επιβλέπων Π.Α.). Τα μέλη Δ.Ε.Π. στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών - ερευνητικών υποχρεώσεών τους, υποχρεούνται να έχουν τουλάχιστον τηλεφωνική επικοινωνία ή να επισκέπτονται όπου είναι δυνατόν, τους φορείς Π.Α., ώστε να έχουν την ευκαιρία συνεργασίας με το φορέα για την καλύτερη υλοποίηση της Π.Α., την επίλυση τυχόν προβλημάτων που προκύπτουν και κυρίως την επίτευξη διάδρασης μεταξύ του Πανεπιστημίου και του Φορέα. Δύο από τα έγγραφα που υποχρεούται να καταθέσει ο εκπαιδευόμενος προκειμένου να θεωρείται η Π.Α. επιτυχής είναι και οι αξιολογήσεις των δύο παραπάνω προσώπων.

- *Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;*

Προκειμένου για την επιλογή των φορέων που θα γίνει η πρόταση συνεργασίας, απαιτείται έρευνα αγοράς και συνεργασίας του Γ.Π.Α. του Τμήματος, του Επιστημονικού Υπευθύνου, όλων των μελών Δ.Ε.Π., του Γ.Π.Α. του Π.Θ. και του Γραφείου Διασύνδεσης. Ο κάθε ένας από τους παραπάνω εμπλεκόμενους, πριν το τέλος του Α' εξαμήνου κάθε

ακαδημαϊκού έτους, καταθέτει επίσημα στο Γ.Π.Α. του Τμήματος τα στοιχεία, τουλάχιστον δύο ή τριών επιχειρήσεων - Ιδρυμάτων - Φορέων, που θα μπορούσε το Τμήμα να συνεργαστεί και που δραστηριοποιούνται στο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος. Η επιλογή των προτεινόμενων φορέων για συνεργασία γίνεται κατόπιν έρευνας αγοράς, επαφής και επικοινωνίας, ώστε να διαπιστώνεται η καταλληλότητα των συνθηκών, το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης, γνώσης και τεχνογνωσίας. Στόχος είναι η αμφίδρομη μετάδοση γνώσεων και πληροφοριών μεταξύ του Τμήματος και των Φορέων. Ιδιαίτερη προτίμηση επιδεικνύεται σε Φορείς που πρωτοπορούν και καινοτομούν, όπως για παράδειγμα σε θέματα βιολογικών υδατοκαλλιεργειών, εκτροφών φιλικών προς το περιβάλλον, αποκατάστασης διαταραγμένων υγροτόπων, γενετικής διατήρησης αυτοχθόνων πληθυσμών κ.α.

• Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Ο Φορέας Π.Α. θα πρέπει να ικανοποιεί τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του Τμήματος, με αυστηρά κριτήρια επιλογής, συνυπολογίζοντας και τα κριτήρια του φοιτητή που θέλει να εδρεύει στον τόπο διαμονής του ή κοντά σε αυτόν, αν είναι δυνατόν.

Στη διάρκεια της Π.Α. οι φοιτητές υποχρεούνται να τηρούν ημερολόγιο δραστηριοτήτων, το οποίο συνυποβάλλεται με την έκθεση της Π.Α., μετά το πέρας αυτής.

Οι ασκούμενοι φοιτητές, εποπτεύονται συστηματικά από ένα μέλος Δ.Ε.Π. (επόπτης) και ένα στέλεχος του Φορέα που πραγματοποιεί την Π.Α. και αξιολογείται και από τους δύο. Συγκεκριμένα, για κάθε έναν φοιτητή ορίζεται ένας επόπτης, ο οποίος μπορεί να έχει υπό την ευθύνη του και άλλους φοιτητές, οι οποίοι βρίσκονται σε Π.Α. στην ευρύτερη περιοχή (Νομό, Περιφέρεια). Επιπλέον, παρακολουθούνται και από το Γ.Π.Α. που λειτουργεί στο Τμήμα. Οι αξιολογήσεις πρέπει να είναι θετικές για να θεωρηθεί ότι η Π.Α. πραγματοποιήθηκε με επιτυχία.

Τέλος, ζητείται από τους ασκούμενους φοιτητές να συμπληρώνουν ειδικό έντυπο - ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του Γ.Π.Α και του Φορέα και να επισημαίνουν τυχόν αναγκαίες βελτιωτικές επεμβάσεις.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.).

Στο Τμήμα λειτουργούν δύο Π.Μ.Σ.:

1. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος (4^η κατεύθυνση: Υδροβία Ζωική Παραγωγή).
2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στην «Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος».

Επειδή επισπεύδον Τμήμα του Δ.Π.Μ.Σ. αποτελεί το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών, η αξιολόγηση του προγράμματος αυτού δεν εντάσσεται στις υποχρεώσεις του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. και συνεπώς στην παρούσα έκθεση αναφέρεται μόνο η αξιολόγηση του δεύτερου Π.Μ.Σ. Πέραν τούτου, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09 η 4^η κατεύθυνση του Δ.Π.Μ.Σ. δεν είχε προσέλευση φοιτητών και κατά συνέπεια δε λειτουργήσε.

3.2.1. Τίτλος και ιστορικό του Π.Μ.Σ.

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. του Π.Θ. οργανώνει και λειτουργεί Π.Μ.Σ. Ειδίκευσης στην «Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος» από το ακαδημαϊκό έτος 2004 - '05, κατόπιν συγχρηματοδότησης από το Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ. και το ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Οι βασικοί σιοποί του προγράμματος σπουδών αυτού είναι:

- Παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών.
- Παροχή γνώσης στις σύγχρονες απόψεις της επιστήμης σχετικά με την αειφόρο διαχείριση του υδατικού περιβάλλοντος.
- Ανάπτυξη τεχνικών και μεθοδολογιών φιλικών προς το περιβάλλον.
- Δημιουργία επιστημόνων με τις απαιτούμενες δεξιότητες για επιτυχή σταδιοδρομία στον ιδιωτικό, δημόσιο και ακαδημαϊκό τομέα.
- Προετοιμασία για μεταπτυχιακές σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

Το Π.Μ.Σ. του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. οδηγεί στην απονομή:

α) Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στην «Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος»,

β) Διδακτορικού Διπλώματος (Δ.Δ.) σε γνωστικά αντικείμενα ανάλογα αυτών που διακονεί το Τμήμα, όπως αναφέρονται στο Π.Δ. 165/2001 (ΤΕΥΧΟΣ Α', αρ.Φ.148), **(Παράρτημα V)**.

Στον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, η διάρκεια σπουδών ήταν δύο πλήρη ημερολογιακά έτη. Συγκεκριμένα, το πρώτο εξάμηνο, αποτελούσε το εξάμηνο ομογενοποίησης των εισερχομένων φοιτητών με τα επιστημονικά αντικείμενα του Τμήματος. Έτσι, ο κάθε φοιτητής, ανάλογα με το Τμήμα προέλευσής του, υποχρεούνταν να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς έως και σε δώδεκα (12) μαθήματα του Π.Π.Σ.

Στη συνέχεια, οι φοιτητές μπορούσαν να ακολουθήσουν μία από τις θεσμοθετημένες κατευθύνσεις του:

- α) Προστασία και Διαχείριση Θαλάσσιων Οικοσυστημάτων.
- β) Προστασία και Διαχείριση Οικοσυστημάτων Εσωτερικών Υδάτων.

Στο δεύτερο και τρίτο εξάμηνο, υπήρχαν υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής έπρεπε να παρακολουθήσει τέσσερα (4) υποχρεωτικά και τέσσερα (4) επιλεγόμενα και να εξεταστεί επιτυχώς σε αυτά. Από το δεύτερο εξάμηνο των σπουδών του, ο φοιτητής μπορούσε να επιλέξει και το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής του εργασίας, σύμφωνα πάντοτε με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Εκτός από την εκπόνηση και επιτυχή ανοικτή ακρόαση της διπλωματικής εργασίας, επιπλέον υποχρέωση του μεταπτυχιακού φοιτητή για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. ήταν η παρουσίαση ενός σεμιναρίου, σχετικού με το θέμα της διπλωματικής του εργασίας.

Η πράξη έδειξε ότι το πρόγραμμα σπουδών, έτσι όπως ήταν δομημένο, δυσχέραινε εν μέρει τους φοιτητές στην ολοκλήρωση των σπουδών τους στο χρονικό διάστημα των δύο ετών, καθ' ότι η πλειονότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών ήταν συγχρόνως εργαζόμενοι. Ο φόρτος εργασίας ήταν αρκετά μεγάλος, και παρότι οι φοιτητές διάλεγαν το θέμα της διατριβής τους σχετικά νωρίς, δεν είχαν τον απαιτούμενο χρόνο για να την εκπονήσουν, με αποτέλεσμα οι σπουδές τους να παρατείνονται. Τα παραπάνω, ως κύρια συμπεράσματα της Εξωτερικής Αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε, καθ' ότι αποτελούσε παραδοτέο πακέτου εργασίας του έργου, ελήφθησαν υπόψη, με αποτέλεσμα μετά το πέρας του ακαδημαϊκού έτους 2005 - '06, δηλαδή με την έναρξη του δεύτερου κύκλου σπουδών 2006 - '07, η Γ.Σ.Ε.Σ. να εγκρίνει τις απαραίτητες τροποποιήσεις και να τις καταθέσει εκ νέου προς τελική έγκριση από τους φορείς χρηματοδότησης. Οι τροποποιήσεις αυτές ήταν:

- Κατάργηση των μαθημάτων ομογενοποίησης, για όλους τους υποψήφιους ανεξαρτήτως Τμήματος και Ιδρύματος προέλευσης.
- Θέσπιση εξετάσεων με τέσσερα (4) και από φέτος με πέντε (5) μαθήματα εισαγωγής πλέον της ξένης γλώσσας, για όλους τους υποψήφιους ανεξαρτήτως Τμήματος και Ιδρύματος προέλευσης.
- Μείωση της ελάχιστης διάρκειας σπουδών σε ένα (1) πλήρες ημερολογιακό έτος.
- Μείωση των μαθημάτων που οφείλει να διεκπεραιώσει ο φοιτητής επιτυχώς, σε τέσσερα (4) υποχρεωτικά και δύο (2) επιλεγόμενα. Από τα μαθήματα αυτά, τα υποχρεωτικά ισοδυναμούν με τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) το καθένα και επτά (7) ή οκτώ (8) πιστωτικές μονάδες (ECTS), ενώ τα μαθήματα επιλογής ισοδυναμούν με τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες το καθένα και πέντε (5) πιστωτικές (Ν. 3374/2005). Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ισοδυναμεί με είκοσι μία (21) διδακτικές μονάδες και τριάντα πέντε (35) πιστωτικές (Ν. 3374/2005). Το Μ.Δ.Ε. απονέμεται μετά τη συμπλήρωση σαράντα πέντε (45) διδακτικών μονάδων και εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικών μονάδων.

Τα μεταπτυχιακά μαθήματα δύνανται να περιλαμβάνουν διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις και εργασίες, και περιλαμβάνονται σε δώδεκα (12) πλήρεις διδακτικές εβδομάδες. Η παρακολούθηση των διαλέξεων και εργαστηριακών ασκήσεων των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωτική.

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. λειτουργεί με τη σύμπραξη (συμμετοχή προσωπικού με ακαδημαϊκά προσόντα) και τη διάθεση υλικοτεχνικής υποδομής του Τμήματος Ιχθυοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης (πρώην Ιχθυοοικονομίας - Αλιείας) του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και των Τμημάτων Δασοπονίας και Γεωργικών Μηχανών και Αρδεύσεων του Τ.Ε.Ι. Λάρισας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 και 28 του Ν. 2083/92, των άρθρ. 16 παρ. 1 και 2, άρθρ. 15 του Ν. 2327/95, τις παρ. 12γ και 13 του άρθρ. 5 του Ν. 2916/01, των άρθρων 1 έως 9 του Ν. 3685/08, του άρθρ. 27 του Ν. 3794/2009, καθώς και τις Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α.) 31364/Β7/27-3-2002, 52282/Β7/6-7-2004 και 74529/Β7/10-7-2007.

3.2.3. Ανταπόκριση του Π.Μ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

- *Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;*

Με διακριτά ερωτηματολόγια, μεταπτυχιακοί φοιτητές, καθώς και μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος αξιολόγησαν το βαθμό ανταπόκρισης του Π.Μ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα από την ανάλυση των απαντήσεων σε κάθε κριτήριο, ανά ομάδα ερωτηθέντων, και οι προεκτάσεις τους.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θεωρούν ότι οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς σε σχέση με την αποστολή του Τμήματος (**Δ.Ι. 7,09**). Πιο αναλυτικά οι Δ.Ι. για το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο ήταν **6,55** και **7,62** αντίστοιχα. Ο μέσος όρος θα ήταν αρκετά υψηλότερος, εάν δεν υπήρχε χαμηλός Δ.Ι. για ένα συγκεκριμένο μάθημα για το οποίο προέκυψε δείκτης ίσος με **5,42**.

Επίσης, σύμφωνα με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές το περιεχόμενο του μαθήματος είναι σημαντικό και αναγκαίο για την ολοκλήρωση των σπουδών τους (**Δ.Ι. 6,65**). Ο μέσος όρος και στην περίπτωση της παρούσας ερώτησης, θα ήταν αρκετά υψηλότερος, εάν δεν υπήρχε χαμηλός Δ.Ι. για ένα συγκεκριμένο μάθημα για το οποίο προέκυψε δείκτης ίσος μόλις με **3,62**.

Αν δεν υπήρχαν αυτές οι χαμηλές βαθμολογίες, ο δείκτης ικανοποίησης στην 1^η περίπτωση θα ανέρχονταν σε **7,33**, ενώ στη δεύτερη σε **7,08**.

- *Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;*

Στους τρεις πρώτους κύκλους λειτουργίας του Π.Μ.Σ. υπήρξαν ολοκληρωμένες διαδικασίες αξιολόγησης, τόσο εσωτερικής, όσο και εξωτερικής (από προσκεκλημένους εξωτερικούς αξιολογητές). Οι εκθέσεις εξωτερικής αξιολόγησης που κατατέθηκαν και αποτέλεσαν παραδοτέα στους φορείς χρηματοδότησης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II και ΥΠ.Ε.Π.Θ.) ήταν οι παρακάτω:

α) Η 1^η Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης αφορούσε στον 1^ο κύκλο λειτουργίας του Π.Μ.Σ., δηλαδή τα ακαδημαϊκά έτη 2004 - 2006, και κατατέθηκε το Σεπτέμβριο του 2006.

β) Η 2^η Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης αφορούσε στον 2^ο κύκλο λειτουργίας του μονοετούς πλέον Π.Μ.Σ., δηλαδή το ακαδημαϊκό έτος 2006 - '07, και κατατέθηκε το Φεβρουάριο του 2008.

γ) Η 3^η Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης αφορούσε στον 3^ο κύκλο λειτουργίας του Π.Μ.Σ., δηλαδή το ακαδημαϊκό έτος 2007 - '08, και κατατέθηκε τον Ιούλιο του 2008.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις παραπάνω διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης συνοψίζονται για κάθε κύκλο λειτουργίας παρακάτω:

1^{ος} Κύκλος Λειτουργίας:

- Στόχος της δημιουργίας του Π.Μ.Σ. υπήρξε η συνέχιση της ιδιαιτερότητας του Π.Π.Σ., το οποίο δίνει έμφαση στα θαλάσσια οικοσυστήματα και στην υδρόβια ζωική παραγωγή που λαμβάνει χώρα στα οικοσυστήματα αυτά και λιγότερο στα οικοσυστήματα των εσωτερικών υδάτων. Εντούτοις, το Π.Μ.Σ. του 1^{ου} κύκλου υπερίκλυπε (σε ποσοστό άνω του 70%) την κατεύθυνση «Προστασία και Διαχείριση Οικοσυστημάτων Εσωτερικών Υδάτων», ενώ κάλυπτε μόλις το 30% την κατεύθυνση «Προστασία και Διαχείριση Θαλασσίων Οικοσυστημάτων». Η εξωτερική αξιολόγηση πρότεινε ότι το Π.Μ.Σ. δε θα έπρεπε να παρεκκλίνει από το χώρο των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, ο οποίος είναι ισχυρός για το υπάρχον δυναμικό του Τμήματος και αρκούντως ανταγωνιστικός.
- Η ύπαρξη δώδεκα (12) υποχρεωτικών προπτυχιακών μαθημάτων κατά το εξάμηνο ομογενοποίησης, καθώς επίσης και η έλλειψη δυνατότητας επιλογής από ένα μεγαλύτερο φάσμα μαθημάτων από τους φοιτητές προελεύσεως κυρίως Τ.Ε.Ι., αξιολογήθηκε αρνητικά από τους φοιτητές και επισημάνθηκε ιδιαιτέρως.
- Η προσφορά είκοσι τεσσάρων (24) μαθημάτων επιλογής στο 2^ο εξάμηνο σπουδών, εκ των οποίων ο φοιτητής ήταν υποχρεωμένος να επιλέξει μόνο τα τρία (3), εμφάνισε λειτουργικά προβλήματα στο Π.Μ.Σ., τόσο εκ μέρους των μελών Δ.Ε.Π. (αδυναμία υποστήριξης του συνόλου των μαθημάτων επιλογής), όσο και των φοιτητών (υψηλή εξειδίκευση γνωστικού αντικειμένου).

2^{ος} Κύκλος Λειτουργίας:

- Οι φοιτητές αξιολογώντας συνολικά το Π.Μ.Σ., έκριναν ότι σε πολύ μεγάλο βαθμό ανταποκρίθηκε στους στόχους που αρχικά έθεσε και ήταν επαρκές όσον αφορά στη χρησιμότητά του για την αντιμετώπιση τόσο των προβλημάτων της

αιφορικής διαχείρισης του υδατικού περιβάλλοντος, όσο και της επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Από την άλλη πλευρά, αξιολογώντας τον τρόπο λειτουργίας του Προγράμματος και τη δομή του, δήλωσαν σε πολύ μεγάλο βαθμό ικανοποιημένοι τόσο από τον τρόπο διεξαγωγής των μαθημάτων, όσο και από την υποδομή και τον τρόπο οργάνωσης των σπουδών τους.

- Οι θεματικές ενότητες των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. διαπιστώθηκε ότι θα πρέπει να ολοκληρώνονται, προκειμένου ο φοιτητής να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη άποψη της ύλης, την οποία θα εμπεδώνει με την εκπόνηση μιας εργασίας ανά μάθημα και όχι ανά διάλεξη. Επίσης, προτάθηκε η ύπαρξη εισαγωγικών διαλέξεων δύο ωρών σε κάθε μάθημα, προκειμένου οι φοιτητές να εντάσσονται στη φιλοσοφία του μαθήματος και σε αυτά που πρόκειται να διδαχθούν.

3^{ος} Κύκλος Λειτουργίας:

- Το Π.Μ.Σ. εκπληρώνει σε σημαντικό βαθμό τους στόχους του και ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας. Είναι θετικό το γεγονός ότι στοχεύει στην κατάρτιση τόσο ερευνητικού δυναμικού, όσο και δυναμικού που θα στελεχώσει την παραγωγική διαδικασία. Ο προσανατολισμός είναι στην ευχέρεια των μεταπτυχιακών φοιτητών και προκύπτει κυρίως από την επιλογή του θέματος της διατριβής τους.
- Το περιεχόμενο των μαθημάτων είναι σύγχρονο και παρουσιάζει μια εξελικτική δυναμική, μέσω των αναπροσαρμογών της ύλης των διαλέξεων των μαθημάτων που πραγματοποιείται κάθε Σεπτέμβριο.
- Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης τόνιζε ότι ο στόχος και οι σκοποί του Π.Μ.Σ περιγράφονται με ακρίβεια στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του και διαπιστώθηκε αντικειμενικότητα και διαφάνεια στον τρόπο επιλογής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών.
- Μεταξύ των μελών Δ.Ε.Π. επικρατούσε πολύ καλή συνεργασία και σύμπραξη για την επίλυση τυχόν προβλημάτων που προέκυπταν, ενώ παράλληλα στο πλαίσιο αυτό γίνονται εκτενείς συζητήσεις επί του περιεχομένου των μαθημάτων και έτσι αποφεύγονται οι επικαλύψεις.
- Οι γραπτές εξετάσεις σε συνδυασμό με την κατ' οίκον εργασία και σε πολλές περιπτώσεις η προφορική παρουσίαση της εργασίας, διασφάλιζαν τη διαφάνεια στην αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών.

- Η έλλειψη χρόνου συμπιέζε τα μαθήματα και έτσι οι εργαστηριακές ασκήσεις ήταν πολύ περιορισμένες. Μια από τις προτάσεις ήταν η πραγματοποίηση περισσότερων εργαστηριακών ή πρακτικών ασκήσεων, καθώς και μικρός έστω αριθμός εκπαιδευτικών ασκήσεων υπαίθρου, με δειγματοληψίες στο πεδίο και στη συνέχεια επεξεργασία των δειγμάτων στο εργαστήριο.
- Ως θετικό στοιχείο αναφέρθηκε το γεγονός ότι υπήρχε πολλαπλή αξιολόγηση - βαθμολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών. Η διαδικασία αξιολόγησής τους ήταν σε ικανοποιητικό βαθμό διαφανής και αντικειμενική.
- Σχετικώς ικανοποιητική κρίθηκε η ενημέρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών για τις προοπτικές που προκύπτουν μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.
- Χρήσιμη ήταν η συμμετοχή εξωτερικών διδασκόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και η ευρύτερη συμμετοχή τους στην υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Π.Μ.Σ. θα συνέβαλλε θετικά.
- Το χρονικό διάστημα που προβλέπονταν για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας (ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο) ήταν μικρό.
- Η λειτουργία εξειδικευμένου φορέα ενημέρωσης θα συνέβαλλε στην καλύτερη ενημέρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών όσον αφορά στις προοπτικές που προκύπτουν μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Οι διαδικασίες αναθεώρησης του Π.Μ.Σ. πραγματοποιούνται κατά κανόνα στην τελευταία Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς (Ιούλιος), ή στην πρώτη του νέου ακαδημαϊκού έτους (Σεπτέμβριος), όπου και αποφασίζονται οι κατάλληλες τροποποιήσεις, βάσει εισηγήσεων που έχουν κατατεθεί από τη Συντονιστική Επιτροπή. Η Συντονιστική Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τόσο τις εκθέσεις αξιολόγησης, όταν αυτές υπάρχουν, όσο και τις προτάσεις των μελών της όπως αυτές διαμορφώνονται από διαδικασία διαβούλευσης. Συνοπτικά, οι βασικές αναθεωρήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν τα εξής:

- Κατάργηση των δύο κατευθύνσεων και απονομή ενιαίου Μ.Δ.Ε. στην «*Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος*».
- Καθιέρωση μονοετούς φοίτησης στο Π.Μ.Σ.
- Κατάργηση του εξαμήνου ομογενοποίησης με την υποχρεωτική παρακολούθηση και εξέταση έως 12 μαθημάτων, ανάλογα με τη συγγένεια του Τμήματος προέλευσης. Αντί αυτού θεσπίστηκε σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων

σε επιλεγμένα μαθήματα του Π.Π.Σ. όπως Οικολογία, Ζωολογία, Μαθηματικά, Υδρολογία, καθώς επίσης και στην ξένη γλώσσα (Αγγλικά).

- Καθιέρωση της λογικής της συν-ανάθεσης και συνδιδασκαλίας στα μαθήματα, οδηγώντας σε πλουραλισμό της προσφερόμενης γνώσης και αντιμετώπισης των ίδιων επιστημονικών πεδίων από διαφορετική οπτική γωνία, προς όφελος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

• Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Π.Μ.Σ. διαθέτει ιστότοπο (<http://www.pms.apac.uth.gr>), από τον οποίο μπορεί το ευρύ κοινό να πληροφορηθεί τόσο για το περιεχόμενό του, όσο και για τον τρόπο λειτουργίας του. Ο Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. εμπεριέχεται στον οδηγό σπουδών του Τμήματος, ο οποίος έχει διατεθεί (στο παρελθόν σε έντυπη και σήμερα σε ηλεκτρονική μορφή) στο ευρύ κοινό και σε σχολεία και διευθύνσεις της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Επίσης, το Π.Μ.Σ. έχει εκδώσει, δύο φορές από την ίδρυσή του, ειδικό ενημερωτικό φυλλάδιο, το οποίο διατίθεται στο ευρύ κοινό σε διάφορες εκδηλώσεις/εκθέσεις που διοργανώνει ή και συμμετέχει το Τμήμα. Ταυτόχρονα, το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. έχει υποδεχθεί σημαντικό αριθμό σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στους μαθητές των οποίων παρουσιάζονται τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών που λειτουργούν σε αυτό. Παράλληλα, μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. έχουν συμμετάσχει σε διάφορες εκδηλώσεις στο πλαίσιο του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.) και έχουν παρουσιάσει το Π.Μ.Σ.

Τέλος, οι προκηρύξεις του Π.Μ.Σ. δημοσιοποιούνται στον τοπικό και εθνικό έντυπο τύπο.

• Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Στο Π.Μ.Σ. υφίσταται «Σύλλογος Αποφοίτων του Π.Μ.Σ.», όπως άλλωστε είχε προκαθοριστεί να γίνει και αναφέρεται στο 3^ο παραδοτέο του 4^{ου} πακέτου εργασίας του έργου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 78 του Αστικού Κώδικα, «για τη δημιουργία συλλόγου αποφοίτων απαιτούνται τουλάχιστον 20 πρόσωπα», δηλαδή είκοσι ένα(21) απόφοιτοι και άνω. Μόλις συμπληρώθηκε ο αριθμός αυτός, το Δεκέμβριο του 2007, ξεκίνησαν όλες οι

απαραίτητες διαδικασίες για τη δημιουργία του συλλόγου, όπως π.χ. το καταστατικό του συλλόγου, το πρακτικό ίδρυσης του σωματείου κ.λπ.

3.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- *Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων ;*

Στον Πιν. 3.7. παρουσιάζεται η δομή των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. Οι συνδιδάσκοντες στο κάθε μάθημα δεν αναφέρονται, καθ' ότι με την έναρξη του κάθε κύκλου σπουδών διαφοροποιούνται, με σκοπό τη συνεχή ανανέωση - βελτίωση του περιεχομένου των διαλέξεων. Υπάρχουν συνολικά οκτώ (8) μαθήματα. Από αυτά, τα τέσσερα (4) θεωρούνται ως υποχρεωτικά και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ως επιλογής μαθήματα, εκ των οποίων ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος να επιλέξει και να περατώσει επιτυχώς τα δύο (2). Στον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. δεν υπάρχει ο χαρακτηρισμός μαθήματα κορμού, ειδίκευσης και κατευθύνσεων.

Πίνακας 3.7.: Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

α/α	Τίτλος Μαθήματος	Υπεύθυνος - Συντονιστής	Εξάμηνο	Υποχρεωτικό (Υ), Επιλογής (Ε)	Αριθμός διαλέξεων
1	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ & ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ – ΒΙΟΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Γεώργιος Δήμος Καθηγητής	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ	Υ	12
2	ΔΕΙΦΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	Σπυρίδων Κλαουδάτος Καθηγητής	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ	Υ	12
3	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΔΑΤΩΝ – ΩΚΕΑΝΟΓΡΑΦΙΑ	Αθανάσιος Θεοδώρου Καθηγητής	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ	Υ	12
4	ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΥΔΡΟΒΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ - ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ- ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ	Αθανάσιος Εξαδάκτυλος Επικουρος Καθηγητής	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ	Υ	12
5	ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Κωνσταντίνος Πολύμερος Επικουρος Καθηγητής	ΕΑΡΙΝΟ	Ε	12
6	ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΣΕ ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	Ιωάννης Μποζιάρης Επικουρος Καθηγητής	ΕΑΡΙΝΟ	Ε	12
7	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Ιωάννης Μποζιάρης Επικουρος Καθηγητής	ΕΑΡΙΝΟ	Ε	12
8	ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΤΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	Άρης Ψιλοβίκος Επικουρος Καθηγητής	ΕΑΡΙΝΟ	Ε	12

- *Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;*

Το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων στο σύνολο των μαθημάτων είναι 50% και αντίστοιχα των μαθημάτων επιλογής στο σύνολο, επίσης, είναι 50%.

- *Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Το Π.Μ.Σ. δεν είναι διαρθρωμένο στη βάση των μαθημάτων υποβάθρου, επιστημονικής περιοχής γενικών γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Συνεπώς, δεν υπάρχει η δυνατότητα του διαχωρισμού αυτού. Παρόλα αυτά, επιδιώκεται οι διαλέξεις των μαθημάτων να είναι με τέτοιο τρόπο διαρθρωμένες, ώστε να καλύπτουν σε γενικές γραμμές τις κατηγορίες αυτές.

- *Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;*

Ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων και άλλων δραστηριοτήτων, κατανέμεται ως εξής:

Από τις δώδεκα (12) τριώρες διαλέξεις, οι εννέα (9) αποτελούνται από δύο (2) ώρες θεωρία και μία (1) ώρα εργαστήριο ή φροντιστηριακές ασκήσεις ανάλογα με τη φύση του μαθήματος, ενώ οι τρεις (3) τριώρες διαλέξεις που απομένουν κατανέμονται είτε σε διδασκαλία και εργαστήριο - φροντιστήριο, όπως και οι προηγούμενες, είτε σε εκπαιδευτικές εκδρομές στο ύπαιθρο, είτε σε επισκέψεις σε παραγωγικούς φορείς - μονάδες, είτε σε εργασίες - παρουσιάσεις εργασιών από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η ύπαρξη φροντιστηρίων στο 87,5% των μαθημάτων δεν κρίνεται απαραίτητη σύμφωνα με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, ενώ ο **Δ.Ι.** είναι **7,13**.

- *Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;*

Η ύλη οργανώνεται και συντονίζεται από το μέλος Δ.Ε.Π. που ορίζει η Γ.Σ.Ε.Σ. ως Υπεύθυνο - Συντονιστή του μαθήματος, ο οποίος συνεργάζεται με τους υπόλοιπους εισηγητές για την κατανομή της ύλης σε διαλέξεις και υποβάλλει πρόγραμμα διαλέξεων στο Γραφείο του Π.Μ.Σ. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δε διαπιστώνουν επικάλυψη της ύλης με άλλα μαθήματα (Δ.Ι. 3,45), αλλά σημειώνουν το γεγονός έλλειψης αλληλουχίας της διδαχθείσας ύλης (Δ.Ι. 6,44). Επίσης, δε φαίνονται ικανοποιημένοι από την ορθολογικότητα (ποσοτικώς) της ύλης (Δ.Ι. 5,97). Η ύλη ανταποκρίνεται στους στόχους του κάθε μαθήματος (Δ.Ι. 7,07). Η επικαιροποίηση της ύλης καλύπτει αρριετά τις απαιτήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών, εφόσον προκύπτει Δ.Ι. 7,35.

Οι παραπάνω αρνητικοί δείκτες που αφορούν στην έλλειψη αλληλουχίας της διδαχθείσας ύλης και στην έλλειψη ικανοποίησης από την ορθολογικότητα (ποσοτικώς) της ύλης, είναι πολύ πιθανό να οφείλονται στο γεγονός ότι ενώ μεν γίνεται τεράστια προσπάθεια από τους διδάσκοντες να κάνουν το καλύτερο δυνατό σε ότι αφορά στη σωστά διαμορφωμένη ποιοτικώς και ποσοτικώς ύλη, εν τούτοις λόγω του μεγάλου αριθμού των διδασκόντων ανά μάθημα και λόγω του όγκου των θεματικών πεδίων - αντικειμένων που πραγματεύεται το κάθε μάθημα - ενότητα, δημιουργούνται τα παραπάνω προβλήματα. Δηλαδή:

- Οι φοιτητές λαμβάνουν πολύ μεγάλα τμήματα ύλης που αναφέρονται σε καθεμιά ξεχωριστή ενότητα ανά μάθημα, άρα το υλικό προς μελέτη είναι πολύ μεγάλο (ορθολογικότητα - ποσοτικώς).
- Δεν υπάρχει πάντα αλληλουχία στην ύλη αυτή, παρότι οι διαλέξεις γίνονται με βάση τη συνέχεια - ομοιογένεια του εκπαιδευτικού - επιστημονικού αντικειμένου του μαθήματος, για το λόγο ότι υπάρχει διαφορετική

αντιμετώπιση του αντικειμένου του καθενός διδάσκοντα από τη δική του επιστημονική σκοπιά.

Με βάση τα παραπάνω, συμπεραίνεται ότι απαιτείται προσπάθεια από τα μέλη Δ.Ε.Π., σε συνεργασία και με τους φοιτητές, στην κατεύθυνση της αλληλουχίας της ύλης, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθούν τα κενά μεταξύ των μαθημάτων. Επίσης απαιτείται περαιτέρω συνεργασία και μεταξύ των συνδιδασκόντων στα μαθήματα, ώστε να αποφεύγονται επικαλύψεις στις ενότητες που καλύπτει το μάθημα και να γίνεται ορθολογική (ποσοτικά) κατανομή της ύλης. Τέλος, μία εφικτή λύση θα μπορούσε να είναι και η μείωση του αριθμού των διδασκόντων ανά μάθημα.

- ***Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;***

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένο σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. Ωστόσο ως τέτοια μπορούν να θεωρηθούν τα τέσσερα μαθήματα στα οποία εξετάζεται ο υποψήφιος στις εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ., δηλαδή τα «Μαθηματικά», η «Οικολογία», η «Ζωολογία» και η «Υδρολογία», καθώς επίσης και η ξένη γλώσσα (Αγγλική), και τα οποία αποτελούν μαθήματα του Π.Π.Σ.

3.2.5. Το εξεταστικό σύστημα.

- ***Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;***

Οι διδάσκοντες είναι ελεύθεροι να εφαρμόσουν κατά βούληση όποιο τρόπο εξέτασης των μαθημάτων τους επιθυμούν και ενδεχομένως να το τροποποιούν όποτε κρίνουν αυτοί απαραίτητο. Η επεξεργασία των Απογραφικών Δελτίων των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. έδειξε ότι οι πολλαπλοί τρόποι εξέτασης που εφαρμόζονται είναι:

1. Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (94,37% των διδασκόντων).
2. Προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, (9,86 % των διδασκόντων).
3. Απαλλακτική εργασία (11,27% των διδασκόντων).

4. Εργασία με συμμετοχή στην τελική βαθμολογία (69,01% των διδασκόντων).
5. Προόδος (ενδιάμεση εξέταση) (11,27% των διδασκόντων).
6. Προφορική παρουσίαση εργασίας (35,21% των διδασκόντων).
7. Εξέταση στο εργαστήριο (61,97% των διδασκόντων).
8. Συνδυασμός των παραπάνω (81,69% των διδασκόντων).
9. Εκπαιδευτική εκδρομή (22,54% των διδασκόντων).
10. Κατ' οίκον εργασία (74,65% των διδασκόντων).
11. Εργαστήριο ή πρακτικές ασκήσεις (78,87% των διδασκόντων).

• ***Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών ;***

Η διαδικασία αξιολόγησης των φοιτητών γίνεται κατά την κρίση του διδάσκοντα. Συνεκτιμώνται ο τελικός βαθμός εξέτασης, τα τυχόν ενδιάμεσα τεστ προόδου (εάν και εφόσον γίνονται), ο βαθμός του εργαστηρίου, ο βαθμός των φροντιστηριακών ασκήσεων - παραδοτέων εργασιών και η γενική παρουσία του φοιτητή κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Ο συνδυασμός των παραπάνω συνιστά την τελική βαθμολογία, η οποία προκύπτει κατά τις απαιτήσεις του διδάσκοντα και ανάλογα με τους συντελεστές βαρύτητας που συνυπολογίζει για τα παραπάνω. Τα γραπτά των φοιτητών και ο τρόπος υπολογισμού της βαθμολογίας είναι διαθέσιμα σε περίπτωση που υπάρξουν αμφιβολίες/αντιρρήσεις εκ μέρους των φοιτητών για την αξιολόγησή τους.

Τέλος, η διδασκαλία και αντίστοιχα η βαθμολογία από πολλούς καθηγητές - συνδιδάσκοντες, συμβάλει στην περισσότερη διαφάνεια της διαδικασίας εξέτασης των φοιτητών. Αυτό, όμως, που θα πρέπει να επανεκτιμηθεί με βάση και τα παραπάνω, είναι ποιος είναι ο βέλτιστος αριθμός των συνδιδασκόντων, έτσι ώστε να αμβλυνθούν τα φαινόμενα έλλειψης αλληλουχίας και ορθολογικότητας της ύλης που εξετάστηκαν σε προηγούμενη παράγραφο.

- *Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;*

Προς το παρόν δεν εφαρμόζεται καμία διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας, καθώς κρίνεται απόλυτα διαφανής. Παρ' όλα αυτά, έχουν πραγματοποιηθεί πολλές συζητήσεις μεταξύ των μελών Δ.Ε.Π., και στα πλαίσια των αξιολογήσεων του Π.Μ.Σ., με σκοπό την εύρεση ενός τρόπου όσο το δυνατόν μεγαλύτερης διαφάνειας όσον αφορά στον τρόπο εξέτασης - αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών.

- *Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας ;*

Τόσο η διαδικασία ανάθεσης, όσο και αυτή της εξέτασης της διπλωματικής εργασίας, κρίνονται ως απόλυτα διαφανείς για τους παρακάτω λόγους:

α) Διαδικασία Ανάθεσης: Το κάθε ένα από τα μέλη Δ.Ε.Π., ανακοινώνει θέματα διατριβών (μέχρι 5), τα οποία αφού εγκριθούν από τη Γ.Σ.Ε.Σ., κοινοποιούνται στους φοιτητές και εντός λίγων ημερών οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν και δηλώνουν την προτίμησή τους, με τη σύμφωνη γνώμη του μέλους Δ.Ε.Π. που έδωσε το θέμα, ο οποίος είναι και ο επιβλέπων της διατριβής. Συγχρόνως με τον ορισμό του επιβλέποντα του κάθε φοιτητή και την έγκριση του θέματος της διατριβής του, η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει και ενδεχόμενους συνεπιβλέποντες.

β) Διαδικασία Εξέτασης: Ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος σε συνεργασία με τον επιβλέποντα, να περατώσει τη διατριβή του μέχρι το Μάρτιο του μεθεπόμενου έτους από την έναρξη του κύκλου στον οποίο εισήχθηκε. Εάν δεν την περατώσει, αποφασίζει σχετικά και τεκμηριωμένα η Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά το πέρας της εκπόνησης και συγγραφής της διατριβής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής την παραδίδει στον επιβλέποντα για διορθώσεις. Στη συνέχεια ο επιβλέπων με έγγραφό του ζητά να προχωρήσει η διαδικασία της εξέτασης εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί οι απαιτούμενες διορθώσεις, τόσο ως προς τη δομή, όσο και ως προς το περιεχόμενο.

Ο υποψήφιος καταθέτει δύο αντίγραφα στο Διευθυντή του Π.Μ.Σ., προκειμένου να τα αποστείλει στα δύο άλλα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (Τ.Ε.Ε.), η οποία ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., και να ορίσει την ημερομηνία παρουσίασης και εξέτασης της διατριβής. Στην παρουσίαση αυτή τίθενται ερωτήσεις από την Τ.Ε.Ε. και στο τέλος η εργασία βαθμολογείται. Για το σκοπό αυτό υπογράφεται σχετικό πρακτικό, το οποίο υπογράφει η Γραμματέας του Τμήματος και υποβάλλει στο Γραφείο του Π.Μ.Σ. Η βαθμολογία προκύπτει ως μέσος όρος των βαθμολογιών των τριών εξεταστών. Μετά την επιτυχή παρουσίασή της και τις επιπλέον διορθώσεις που ενδεχομένως να προκύψουν, ο υποψήφιος τυπώνει τη διατριβή του σε πέντε (5) βιβλιοδετημένα αντίτυπα και δύο (2) σε ηλεκτρονική μορφή, και τα καταθέτει στο Γραφείο του Π.Μ.Σ., προκειμένου να διαβιβαστούν στα μέλη της Τ.Ε.Ε. και στη Βιβλιοθήκη της Σχολής.

- *Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;*

Υπάρχουν διατυπωμένες οι προδιαγραφές ποιότητας για τη διπλωματική εργασία, οι οποίες αναφέρονται λεπτομερώς στον Ε.Κ.Λ. και βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. Συγκεκριμένα αφορούν τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά.

α) Τα τεχνικά χαρακτηριστικά: Για λόγους ομοιογένειας μεταξύ των διατριβών, πρέπει όλες να ακολουθούν τη διάρθρωση: 1. Εισαγωγή, 2. Υλικά & Μέθοδοι, 3. Αποτελέσματα, 4. Συζήτηση, 5. Βιβλιογραφία, 6. Abstract (περίληψη της εργασίας στην Αγγλική γλώσσα), ανεξαρτήτως του περιεχομένου τους. Επίσης, ακολουθείται συγκεκριμένο Πρωτόκολλο για: α) το εξώφυλλο, β) την εισαγωγή, γ) τις ευχαριστίες, δ) την ελληνική και αγγλική περίληψη και ε) τη βιβλιογραφία. Επίσης, υπάρχει όριο σελίδων (από 100 έως 200).

β) Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά: Σε ότι αφορά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, έχει αποφασιστεί σε Γ.Σ.Ε.Σ. ότι οι διατριβές θα πρέπει να εμφανίζουν στοιχεία πρωτοτυπίας και να μην είναι βιβλιογραφικές.

3.2.6. Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

• *Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;*

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγονται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κριτήρια, όπως αυτά ορίζονται στο Άρθρο 10 του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας (Ε.Κ.Λ.) του Π.Μ.Σ.

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί Πτυχιούχοι Τμημάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με το Άρθρο 5, Παρ. 12, εδ. γ' του Ν. 2916/01, με γνωστικά αντικείμενα συναφή προς το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Συγκεκριμένα, γίνονται δεκτοί:

- **Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.** Γεωτεχνικών, Περιβαλλοντικών, Χημικών, Βιολογικών, Οικονομικών Τμημάτων, καθώς και Τμημάτων Μηχανικών Περιβάλλοντος των Πολυτεχνικών Σχολών της ημεδαπής ή αντίστοιχων ομοταγών Τμημάτων της αλλοδαπής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- **Απόφοιτοι Τ.Ε.Ι.** των Τμημάτων Ζωικής Παραγωγής, Δασοπονίας, Γεωργικών Μηχανών και Αρδεύσεων, Ιχθυοκομίας – Αλιείας, Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών, Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων, Τεχνολογίας Τροφίμων, Τεχνολογιών Αντιρρύπανσης, Τεχνολογίας Συστημάτων Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, Γεωτεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Εμπορίας και Ποιοτικού Ελέγχου Αγροτικών Προϊόντων και Τεχνολογίας Γεωργικών Προϊόντων της ημεδαπής ή αντίστοιχων ομοταγών τμημάτων της αλλοδαπής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο αριθμός των εισακτέων είναι κατά ανώτατο όριο τριάντα (30) μεταπτυχιακοί φοιτητές (κατά τον κύκλο σπουδών 2004 - '06, ο αριθμός αυτός ανερχόταν στους 40). Στο Π.Μ.Σ. εισέρχονται δύο κατηγορίες μεταπτυχιακών φοιτητών:

Α' κατηγορία: απόφοιτοι Α.Ε.Ι.

Β' κατηγορία : απόφοιτοι Τ.Ε.Ι.

Το 50 - 70% των θέσεων καλύπτεται από απόφοιτους Τ.Ε.Ι. και το 50 - 30% από απόφοιτους Α.Ε.Ι., ανάλογα του αριθμού των αιτήσεων και μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Επιπλέον του αριθμού εισακτέων μπορεί να γίνει δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικειμένου του Π.Μ.Σ., καθώς και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους.

- ***Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;***

Η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών ορίζονται στον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ., ο οποίος δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. του Τμήματος <http://www.pms.apae.uth.gr>

Η προκήρυξη για την εισαγωγή των υποψηφίων σε κάθε κύκλο σπουδών του Π.Μ.Σ. (Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος), η οποία περιγράφει αναλυτικά όλη τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων), ανακοινώνεται με δημοσίευσή της σε τοπική εφημερίδα και σε εφημερίδα πανελλήνιας εμβέλειας, κατά το μήνα Φεβρουάριο. Εκτός από τον Τύπο, ανακοινώνεται και στον ιστότοπο του Π.Μ.Σ. Η ακριβής ημερομηνία ορίζεται κάθε φορά με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. Επίσης, η προκήρυξη αποστέλλεται σε όλα τα σχετικά Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας. Τέλος, τα αποτελέσματα επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών δημοσιοποιούνται στην παραπάνω ιστοσελίδα μετά την οριστικοποίησή τους και την επικύρωσή τους από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

- ***Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;***

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών διασφαλίζεται σε κάθε επιμέρους τμήμα της διαδικασίας επιλογής των υποψηφίων.

Καταρχήν, βάση του άρθρου 6 του Ε.Κ.Λ. ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. η Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών, η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε ποσοστό 40% Καθηγητές, 20% Αναπληρωτές Καθηγητές, 20% Επίκουροι Καθηγητές και 20% Λέκτορες, έτσι ώστε να εκπροσωπούνται όλες οι βαθμίδες των μελών Δ.Ε.Π. Έργο της Επιτροπής Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών, αποτελούν τα παρακάτω:

- 1) Διενέργεια εξετάσεων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ.
- 2) Έλεγχος και αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών.
- 3) Έλεγχος της συνάφειας του πτυχίου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.
- 4) Έλεγχος της γλωσσικής επάρκειας.
- 5) Τελική κατάταξη εισερχομένων με βάση τη λίστα κριτηρίων του Π.Μ.Σ.

Κατά τη διενέργεια των γραπτών εξετάσεων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. τα στοιχεία των υποψηφίων, που συμπληρώνονται στο ειδικό έντυπο, καλύπτονται με ειδική αδιαφανή αυτοκόλλητη ταινία. Τα γραπτά, μετά τη διόρθωσή τους από τους δύο εξεταστές που έχουν οριστεί για κάθε μάθημα, παραδίδονται στο Γραφείο του Π.Μ.Σ., όπου πραγματοποιείται η αποκάλυψη του ονόματος του υποψηφίου, παρουσία τόσο του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., όσο και των εξεταστών. Η διαφορά της βαθμολογίας μεταξύ των εξεταστών σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα, δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τρεις (3) μονάδες, με άριστα το δέκα (10). Σε περίπτωση που συμβεί κάτι τέτοιο, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. νέος βαθμολογητής και πραγματοποιείται αναβαθμολόγηση του υποψηφίου στο συγκεκριμένο μάθημα.

• ***Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;***

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων πραγματοποιείται σε δύο (2) στάδια, ως εξής:

1^ο Στάδιο Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται από την Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών, η οποία ορίζεται με απόφαση στην ίδια Συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. που αποφασίζεται και η έγκριση της προκήρυξης κάθε κύκλου του Π.Μ.Σ. Η έγκριση του τελικού πίνακα κατάταξης για την επιλογή των υποψηφίων γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Οι πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Ε.Ι., εκτός των πτυχιούχων του Επισπεύδοντος Τμήματος, καθώς και οι απόφοιτοι των Τμημάτων Τ.Ε.Ι., καλούνται εγγράφως στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης, αφού προηγηθεί έλεγχος νομιμότητας των κατατεθειμένων δικαιολογητικών τους, να εξεταστούν επιτυχώς σε τέσσερα (4) μαθήματα του Π.Π.Σ. του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εισαγωγή

των υποψηφίων στο Π.Μ.Σ. είναι η επίτευξη της βάσης (5,00) με άριστα το δέκα (10,00), σε κάθε ένα από τα εξεταζόμενα μαθήματα.

Οι εξετάσεις των μαθημάτων για την εισαγωγή των υποψηφίων πραγματοποιούνται τον Ιούνιο, ενώ οι ακριβείς ημερομηνίες ορίζονται κάθε φορά από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και αναφέρονται στην αντίστοιχη προκήρυξη.

Η εξεταστέα ύλη αυτών των μαθημάτων περιγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ. του Τμήματος και παρατίθεται στην ιστοσελίδα του.

Τα μαθήματα, στα οποία εξετάζονται οι υποψήφιοι είναι: α) Ζωολογία, β) Μαθηματικά, γ) Οικολογία και 4) Υδρολογία. Τα παραπάνω μαθήματα εξετάζονται από μέλη Δ.Ε.Π. με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

2ο Στάδιο Αξιολόγησης

Για τους επιτυχόντες του 1^{ου} σταδίου αξιολόγησης, ως κριτήρια τελικής επιλογής ορίζονται τα παρακάτω (μέγιστος αριθμός μορίων 100), έπειτα από συνέντευξη, η οποία πραγματοποιείται το Σεπτέμβριο, ενώ η ακριβής ημερομηνία διεξαγωγής της ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.:

- 1) Ο μέσος όρος (Μ.Ο.) βαθμολογίας των προπτυχιακών μαθημάτων που εξετάστηκαν (αριθμός μορίων = $M.O. \times 3$).
- 2) Ο γενικός βαθμός διπλώματος / πτυχίου (αριθμός μορίων = γενικός βαθμός $\times 2$).
- 3) Η γνώση της αγγλικής γλώσσας (αριθμός μορίων = Άριστη γνώση: 10 μόρια, Πολύ καλή γνώση: 7,5 μόρια και Καλή γνώση: 5 μόρια).
- 4) Η επίδοση στη διπλωματική / πτυχιακή εργασία (αριθμός μορίων = Άριστα: 6 μόρια, Λίαν Καλώς: 4 μόρια και Καλώς: 2 μόρια).
- 5) Η επαγγελματική εμπειρία (μέγιστος αριθμός μορίων = 4 μόρια).
- 6) Η τυχόν υπάρχουσα ερευνητική δραστηριότητα (μέγιστος αριθμός μορίων = 6 μόρια).
- 7) Η καλή γνώση χειρισμού Η/Υ (αριθμός μορίων = 4 μόρια).
- 8) Η όλη απόδοση του υποψηφίου ενώπιον της Επιτροπής Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών (μέγιστος αριθμός μορίων = 20 μόρια).
- 9) Άλλα σχετικά βιογραφικά στοιχεία, τα οποία συνεκτιμώνται κατά τη διάρκεια της συνέντευξης από την Επιτροπή.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας των υποψηφίων λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των βαθμολογιών των προπτυχιακών μαθημάτων που είναι σχετικά με το παρόν Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών οφείλει να ολοκληρώσει τη διαδικασία των συνεντεύξεων και της αξιολόγησης των φακέλων των υποψηφίων, εντός του μήνα Σεπτεμβρίου, όπου λαμβάνουν χώρα οι εξετάσεις (σε όλους τους προηγούμενους κύκλους του Π.Μ.Σ., εκτός από τον φετινό του 2009 - '10, κατά τον οποίο οι φοιτητές εξετάστηκαν τον Ιούνιο του 2009), οι συνεντεύξεις και η αξιολόγηση των φακέλων, διότι από την 1^η εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου, ξεκινάει επίσημα το ημερολογιακό έτος του Π.Μ.Σ. Με τον τρόπο αυτό, έγκαιρα επικυρώνεται ο πίνακας των επιτυχόντων από τη Γ.Σ.Ε.Σ. μέχρι τις ημερομηνίες που προαναφέρθηκαν.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., με βάση τα φύλλα αξιολόγησης της Επιτροπής, συντάσσει πίνακα κατάταξης, τον οποίο υποβάλλει στη Γ.Σ.Ε.Σ., που συνέρχεται άμεσα το Σεπτέμβριο, προκειμένου να οριστικοποιήσει και να ανακοινώσει τον τελικό πίνακα εισακτέων (συμπεριλαμβανομένων και των υποψηφίων που ολοκληρώνουν τις σπουδές τους το Σεπτέμβριο).

Οι επιλεγθέντες μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να προσέλθουν για εγγραφή στο Γραφείο του Π.Μ.Σ. εντός της 1^{ης} εβδομάδας μετά από την ανακοίνωση της απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ., αφού συμπληρώσουν τα σχετικά έντυπα, που είναι όλα αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

• <i>Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;</i>
--

Μέχρι σήμερα, στους τέσσερις κύκλους σπουδών που έχουν περατωθεί και στον 5^ο κύκλο, ο οποίος ξεκινά από το Σεπτέμβριο του 2009, το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, αγγίζει το 95%. Το ποσοστό αυτό αφορά στους φοιτητές οι οποίοι περάτωσαν επιτυχώς τις εξετάσεις, έγιναν δεκτοί και αποδέχθηκαν την εισαγωγή τους στο Π.Μ.Σ. με την αίτηση εγγραφής τους, και όχι αυτών που ενώ εκδήλωσαν αρχικά ενδιαφέρον, αλλά τελικά δεν προσήλθαν στις εξετάσεις.

3.2.7. Χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ.

- *Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ;*

Για τη χρονική περίοδο 2004 έως 2008, δηλαδή για τους τρεις κύκλους σπουδών (ακαδημαϊκά έτη 2004 - '06, 2006 – '07 και 2007-'08), το Π.Μ.Σ. λειτούργησε με τη συγχρηματοδότηση του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II και του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Συγκεκριμένα, κατά την έναρξη του προγράμματος εγκρίθηκε συνολικός προϋπολογισμός της τάξης των 70.000€. Στη συνέχεια, με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2006 - '07, κατατέθηκε πρόταση αναμόρφωσης προϋπολογισμού και επέκτασης του φυσικού αντικείμενου του έργου, η οποία εγκρίθηκε, με αποτέλεσμα το ποσό του προϋπολογισμού να ανέλθει στα 120.200€. Έπειτα από τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων και των πακέτων εργασίας του προγράμματος από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., την άνοιξη του 2008, εγκρίθηκε επιπλέον χρηματικό ποσό, της τάξης των 43.500€. Έτσι, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε στα 163.700€.

Τα ποσά αυτά, διατέθηκαν σε εξοπλισμό, όργανα, αναλώσιμα, μετακινήσεις εξωτερικών διδασκόντων, υποτροφίες, προβολή και διαφήμιση κ.α., όπως αναλυτικά δίνονται στη συνέχεια, στην παράγραφο της διάθεσης των πόρων.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09, σύμφωνα με εισήγηση της Γ.Σ.Ε.Σ. και απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης, όπως άλλωστε είχε προβλεφθεί στο Φ.Ε.Κ. Ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και αναφέρεται στις κείμενες διατάξεις του Ν. 3685/2008, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ., θεσπίστηκαν δίδακτρα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, τα οποία ανέρχονται στα 2.000€, πλέον του ποσού των 1.000€, το οποίο αποτελεί το ανταποδοτικό τέλος της έρευνας.

Επίσης, σύμφωνα με το προαναφερόμενο Φ.Ε.Κ. του Π.Μ.Σ., καθώς και την κείμενη νομοθεσία, εκτός από τα δίδακτρα που καταβάλλονται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί επιπλέον να βασιστεί σε τυχόν δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες Φορέων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Τομέα γενικά, Νομικών ή Φυσικών Προσώπων ή σε πόρους από Ερευνητικά Προγράμματα.

• Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το Π.Μ.Σ. δικαιούται χρηματοδότησης από τον τακτικό προϋπολογισμό σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση (Υ.Α.) έγκρισής του, η οποία καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησής του, βάσει κριτηρίων ποιότητας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης του επισπεύδοντος Τμήματος, σύμφωνα με το Ν. 3374/2005 και τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. Με το πέρας της συγχρηματοδότησης από το Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. και το ΥΠ.Ε.Π.Θ., η βιωσιμότητά του εξασφαλίζεται από τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών και το ανταποδοτικό δικαίωμα στην έρευνα. Η ορθολογική διαχείριση των πόρων αυτών συμβάλλει στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του Π.Μ.Σ. και στην επιτυχή λειτουργία του.

• Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το ποσό των 163.700€, που αποτέλεσε το συνολικό προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. μέχρι και τον Αύγουστο του 2008 όπου έληξε το έργο, χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο του Έργου, όπως αυτό είχε προεγκριθεί από τους Φορείς χρηματοδότησης. Αναλυτικότερα, χρησιμοποιήθηκε το ποσό των 163.699,69€. Από το ποσό αυτό, ποσοστό 3,43% (5.608,85€) κατανεμήθηκε σε έξοδα εξοπλισμού, ποσοστό 11,88% (19.455,79€) καταναλώθηκε σε υλικά άμεσης ανάλωσης, και ποσοστό 2,36% (3.862,89€) ξοδεύτηκε για την αγορά λογισμικών προγραμμάτων. Το υπόλοιπο χρηματικό ποσό καταναλώθηκε σε λοιπές δαπάνες, όπως π.χ. υποτροφίες, κάλυψη οδοιπορικών εξόδων εξωτερικών διδασκόντων, έντυπα και γραφική ύλη, έξοδα προβολής και διαφήμισης κ.λπ.

Από την έναρξη του κύκλου 2008 - '09 του Π.Μ.Σ. και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Ν. 3685/2008, η διαχείριση των εσόδων και των εξόδων του Π.Μ.Σ., η οποία εξακολουθεί να γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Π.Θ., κατανέμεται ως εξής:

- 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές - αποζημιώσεις του διδακτικού προσωπικού, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.
- 25% για κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Π.Θ. που αφορούν στο Π.Μ.Σ., οι κατηγορίες των οποίων ορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύμβασης ή της Γ.Σ.Ε.Σ.
- 10% για κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε.

Η παραπάνω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση χορηγίας ή δωρεάς για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις, οι οποίες κατανέμονται σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

Το 25% κατανέμεται για κεντρικές δράσεις του Π.Θ. και λειτουργικές ανάγκες του Π.Μ.Σ., κατ' αναλογία της συνεισφοράς του, με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου, κατόπιν εισηγήσεως της Γ.Σ.Ε.Σ., κυρίως σε έξοδα δημοσιότητας, γραμματειακής και ψηφιακής υποστήριξης του προγράμματος, σε αγορά εξοπλισμού, σε έξοδα εκτέλεσης των Μεταπτυχιακών Εργασιών κ.λπ.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι αρμόδιος για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του προγράμματος, οι οποίοι ελέγχονται από την Επιτροπή Οικονομικής Διαχείρισης και υποβάλλονται στη Γ.Σ.Ε.Σ. μία (1) φορά το χρόνο (αναφέρεται στο οικονομικό έτος). Επίσης, έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και της έκδοσης των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

3.2.8. Διεθνής διάσταση του Π.Μ.Σ.

- *Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;*

Στο Π.Μ.Σ. συμμετείχαν έξι (6) αναγνωρισμένοι εξωτερικοί συνεργάτες. Συγκεκριμένα συμμετείχαν οι εξής:

- Dr. Graham Pierce (School of Biological Sciences, University of Aberdeen).
- Σωτήριος Σωτηρίου (Επιχειρηματίας).
- Καθ. Σταμάτης Αλαχιώτης (Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών).
- Ερευν. Α' Κωνσταντίνος Μυλωνάς (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.).

- Δρ. Ουρανία Χρηστάκη (Université du Littoral Côte d' Opale).
- Dr. Barry Howell (CEFAS, U.K.)

Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Προς το παρόν, δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο Π.Μ.Σ. Επίσης, δεν υπάρχει συμμετοχή ούτε από αλλοδαπούς φοιτητές που σπουδάζουν στην Ελλάδα και έχουν επάρκεια της ελληνικής, ούτε και από αλλοδαπούς υπότροφους κληροδοτημάτων π.χ. Ι.Κ.Υ.

Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Τα μαθήματα διδάσκονται αποκλειστικά στην ελληνική γλώσσα, πλην των διαλέξεων που πραγματοποιούνται από τους ακαδημαϊκούς του εξωτερικού.

Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Όπως και για το Π.Π..Σ., έτσι και για το Π.Μ.Σ. οι φοιτητές, οι οποίοι παρακολουθούν Πρόγραμμα Σπουδών σε Πανεπιστήμιο εταίρο βάσει του Πανεπιστημιακού Χάρτη Erasmus και της σύμβασης του Πανεπιστημίου με την Εθνική Μονάδα Συντονισμού (στο Ι.Κ.Υ.) που αφορά στην χορήγηση υποτροφιών για την κινητικότητα των φοιτητών, θεωρούνται «φοιτητές Erasmus». Οι ανταλλαγές μεταπτυχιακών φοιτητών που προτείνονται για κινητικότητα βασίζονται σε διαπανεπιστημιακές συμφωνίες. Τέτοιες συμφωνίες έχει συνάψει το Π.Θ. με Πανεπιστήμια των 27 χωρών της Ευρώπης (επί πλέον των χωρών της ΕΖΕΣ/ΕΟΧ Νορβηγία, Λιχτενστάιν & Ισλανδία, της Ελβετίας και της προς συζήτηση ένταξης Τουρκίας). Στα πλαίσια αυτά υπάρχει και η κινητικότητα των μελών Δ.Ε.Π. Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό (27,6%) των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. έχει εμπειρία διδασκαλίας σε εκπαιδευτικό κέντρο την τελευταία 5ετία.

- *Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;*

Μέχρι σήμερα, στα λίγα χρόνια λειτουργίας του το Π.Μ.Σ. δεν έχει τύχει διεθνών διακρίσεων.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (Π.Δ.Σ.).

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π., διαθέτει Π.Δ.Σ., το οποίο απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) στις Γεωπονικές Επιστήμες. Πραγματεύεται γνωστικά αντικείμενα ανάλογα αυτών που διακονεί το Τμήμα, τα οποία περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 165/2001 (Τεύχος Α', Αρ. Φ.Ε.Κ. 148). Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Δ.Δ. δε μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) και μεγαλύτερη από έξι (6) έτη.

Το Τμήμα σήμερα έχει εγγεγραμμένους δεκαέξι (16) υποψήφιους διδάκτορες, εμφανίζοντας σταθερή ανοδική πορεία και αποδεικνύοντας έτσι το δυναμικό του χαρακτήρα στην έρευνα, στα θέματα αιχμής που διακονεί.

3.3.1. Ανταπόκριση του Π.Δ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

- *Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;*

Οι διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του Π.Δ.Σ. στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας, εφαρμόζονται μέσα από την επιλογή σύγχρονων, πρωτότυπων και στην πλειονότητα άμεσα συνδεδεμένων με τις ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας διδακτορικών διατριβών. Αυτό που παίζει σημαντικό ρόλο είναι ο τρόπος επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων. Προϋπόθεση για τη συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών του Π.Μ.Σ. προς απόκτηση Δ.Δ., κατ' αντιστοιχία των αγγλοσαξονικών Ph.D., σε γνωστικά αντικείμενα που διακονεί το Τ.Γ.Ι.Υ.Π., είναι η κατοχή (Άρθρο 10 του Ε.Κ.Α. του Π.Μ.Σ.):

- Πτυχίου Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αντίστοιχων της αλλοδαπής με ανάλογη αναγνώριση από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

- Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) του εν λόγω ή αντίστοιχου Π.Μ.Σ. ή ισοδύναμου διπλώματος Πανεπιστημίου του εσωτερικού ή εξωτερικού αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., με αντικείμενο συγγενές προς αυτό του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. (άρθ. 6, Φ.Ε.Κ. 1268, τ. Β'/ 24072007). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος Μ.Δ.Ε., όπως αναφέρει και η κείμενη νομοθεσία.
- Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. ή ισότιμων Σχολών μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες μόνο εφόσον είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε.
- Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι., κάτοχοι Μ.Δ.Ε. είτε του παρόντος Π.Μ.Σ., είτε αντίστοιχου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες (περ. β', παρ. 1, άρθ. 9, Ν.3685/ 08), μόνο εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 16 του Ν. 2327/1995.

Ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων διδασκόντων ανά έτος αποφασίζεται κάθε Ιούνιο από τη Γ.Σ.Ε.Σ., μετά από εισήγηση της Σ.Ε., σε σχέση με τις δυνατότητες εκπαίδευσης από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, καθώς και τις ερευνητικές ανάγκες.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων διδασκόντων διαβιβάζονται από τη Γραμματεία του Τμήματος στη Γ.Σ.Ε.Σ., μαζί με την εισήγηση - αποδοχή του προτεινόμενου Επιβλέποντα και τον ορισμό του θεματικού πεδίου της διδακτορικής διατριβής. Στη συνέχεια η Γ.Σ.Ε.Σ του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση (περ. α', παρ. 1, άρθ. 9, Ν. 3685/ 08). Στην περίπτωση που η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίσει να κάνει δεκτή την αίτηση του υποψηφίου και έπειτα από σχετική εισήγηση του Επιβλέποντα, ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή (Γ.Σ.Ε.) για την επίβλεψη και καθοδήγησή του, στην οποία μετέχουν ο Επιβλέπων και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του επισπεύδοντος ή άλλου Τμήματος του ιδίου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής, Ομότιμοι Καθηγητές Α.Ε.Ι., Καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β', Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα

μέλη της επιτροπής θα πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του. Η Τ.Σ.Ε., σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, καθορίζει το θέμα της διατριβής. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το μέγιστο υποψήφιους διδάκτορες (παρ. 2, άρθ. 9, Ν. 3685/ 08).

- ***Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;***

Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το ακαδημαϊκό έτος 2004 - '05 που λειτουργεί το Π.Δ.Σ., υπάρχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και ζήτηση για παρακολούθησή του, με αποτέλεσμα οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος να ανέρχονται πλέον στους δεκαέξι (16).

Στην τελευταία Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς γίνονται οι κατάλληλες αλλαγές, βάσει εισηγήσεων και συζητήσεων που έχουν προηγηθεί στη Σ.Ε. και οι οποίες επικυρώνονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και αφορούν στην αλλαγή του Ε.Κ.Λ. Βέβαια, ο κανονισμός αυτός είναι σύμφωνος με την υφιστάμενη νομοθεσία και προσαρμόζεται πάντα σύμφωνα με τις ανάγκες και τους στόχους του Τμήματος.

- ***Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;***

Ο τρόπος λειτουργίας του Π.Δ.Σ. περιγράφεται στον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ., ο οποίος βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

- ***Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;***

Μέχρι τώρα δεν έχει θεσπιστεί διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των διδασκόντων του Τμήματος, καθώς αυτή γίνεται κυρίως μέσω των διαπροσωπικών επαφών. Κρίνεται, ωστόσο, απαραίτητη η θεσμοθέτηση μιας τέτοιας διαδικασίας από το Τμήμα. Έως τώρα το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. δεν έχει αναγορεύσει διδάκτορες.

3.3.2. Δομή του Π.Δ.Σ.

- *Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;*

Στο Π.Μ.Σ. οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν μαθήματα μεταπτυχιακού κύκλου, όπως ορίζεται στο άρθρο 17 του Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. Συγκεκριμένα, οι υποψήφιοι διδάκτορες - κάτοχοι Μ.Δ.Ε. υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς τουλάχιστον τρία (3) μαθήματα μεταπτυχιακού επιπέδου, τα οποία εγκρίνονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., έπειτα από πρόταση της Τ.Σ.Ε. και τα οποία βρίσκονται πέραν του γνωστικού αντικείμενου του Επιβλέποντος. Επίσης, κατά περίπτωση και εφόσον η Τ.Σ.Ε. κρίνει απαραίτητο, η Γ.Σ.Ε.Σ. δύναται να εγκρίνει την παρακολούθηση επιπλέον μαθημάτων από τον υποψήφιο, τα οποία δύνανται να ανήκουν και στο γνωστικό αντικείμενο του Επιβλέποντα.

Η παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση των μαθημάτων μπορεί να γίνει και με τη μορφή ατομικής μελέτης (tutoring). Στα μαθήματα που πραγματοποιούνται υπό τη μορφή ατομικής μελέτης (tutoring), δε δύναται να γίνεται επίβλεψη των αντίστοιχων εργασιών από τον Επιβλέποντα του εκάστοτε υποψηφίου διδάκτορα. Επιπλέον, στην περίπτωση ατομικής μελέτης, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να παρουσιάσει την εργασία αυτή ενώπιον της Τ.Σ.Ε. του, ενώ παράλληλα ο Διδάσκων της μελέτης αυτής οφείλει να τη βαθμολογήσει σε κλίμακα από μηδέν (0) έως δέκα (10,00), με βάση το πέντε (5,00). Σχετική βεβαίωση χορηγείται στον υποψήφιο από τη Γραμματεία του Τμήματος.

- *Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;*

Στο Π.Μ.Σ. επί της παρούσης δεν προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας. Ωστόσο, μελλοντικά το Τμήμα έχει την πρόθεση να αξιολογήσει την αναγκαιότητα τέτοιων μαθημάτων. Θα πρέπει να αναφερθεί, ωστόσο, πως μέρος της ερευνητικής μεθοδολογίας διδάσκεται μέσω των σεμιναρίων που εκπονούν και παρουσιάζουν οι υποψήφιοι διδάκτορες στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους.

3.3.3. Εξεταστικό σύστημα.

- *Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή Ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;*

Σύμφωνα με τα Άρθρα 16 και 17 του Ε.Κ.Α. του Π.Μ.Σ. στην Τ.Σ.Ε. και στην Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή (ΕΠ.Ε.Ε.), δύναται να μετέχουν μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ιδίου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής, Ομότιμοι Καθηγητές Α.Ε.Ι., Καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β', Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη των επιτροπών πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

Από τις δεκαέξι (16) συνολικά Τ.Σ.Ε. των υποψηφίων διδακτόρων του Τμήματος, στις εννιά (9) δε συμμετέχει κάποιος επιστήμονας από άλλα Α.Ε.Ι. ή Ερευνητικά Ιδρύματα, στις πέντε (5) συμμετέχει ένα μέλος από άλλα Α.Ε.Ι. ή ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής, σε μία (1) συμμετέχει ένα μέλος από Ερευνητικό Ίδρυμα της αλλοδαπής και σε μία (1) συμμετέχουν δύο μέλη από άλλα Α.Ε.Ι. ή Ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής. Τα ιδρύματα από τα οποία προέρχονται οι επιστήμονες - μέλη των Τ.Σ.Ε είναι τα εξής:

- Τμήμα Βιολογίας, Κ.Π.Α.
- Τμήμα Κτηνιατρικής, Α.Π.Θ.
- Τμήμα Βιολογίας, Α.Π.Θ.
- Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, Π.Θ.
- Σχολή Γεωπονίας, Α.Π.Θ.
- Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων, Α.Τ.Ε.Ι. Λάρισας
- Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, Γ.Π.Α.
- Centre of Regenerative Therapies Dresden (CRTD), Germany

- *Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;*

Σύμφωνα με τον Ε.Κ.Λ., η Τ.Σ.Ε. σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει ετήσια έκθεση προόδου προς τη Γ.Σ.Ε.Σ. στην οποία αναφέρεται η πρόοδος του υποψήφιου διδάκτορα, η ικανοποιητική ή μη πρόοδος της ερευνητικής του εργασίας, καθώς και ο προγραμματισμός των εργασιών του επόμενου έτους. Επιπλέον, στην έκθεση αναφέρονται τυχόν δυσκολίες και προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά το προηγούμενο έτος.

- *Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;*

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων, διασφαλίζεται μέσα από συγκεκριμένες διαδικασίες και ενέργειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ως εξής:

- Στην οριζόμενη ΕΠ.Ε.Ε. από τη Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να συμμετέχουν μέλη από άλλα Τμήματα ή ερευνητικά Ιδρύματα.
- Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της ΕΠ.Ε.Ε., η οποία στη συνέχεια, κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Ο υποψήφιος υποχρεούται να δημοσιεύσει μία (1) τουλάχιστον εργασία σε έγκριτο διεθνές περιοδικό, σύμφωνα με τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. πριν από την εξέτασή του.

- *Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;*

Εφαρμόζονται κοινές, μεταξύ των διδασκόντων διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων σύμφωνα με τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. Παράδειγμα εφαρμογής αποτελούν τα σεμινάρια τα οποία εκπονούν οι υποψήφιοι διδάκτορες, καθώς και η Ετήσια Έκθεση προόδου του υποψήφιου, η οποία συνυπογράφεται από

τα μέλη της Τ.Σ.Ε. και αξιολογεί ουσιαστικά την πορεία του, εγκρίνοντας τη συνέχιση των διδακτορικών του σπουδών, με τις ανάλογες παρατηρήσεις.

• Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων;

Κατά τον τρέχον ακαδημαϊκό έτος δε διανεμήθηκαν διακριτά ερωτηματολόγια αξιολόγησης στους υποψήφιους διδάκτορες, ωστόσο προβλέπεται αυτό να γίνει στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

• Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διατριβής είναι απόλυτα διαφανής. Συγκεκριμένα ως προς τη διαδικασία ανάθεσης οι αιτήσεις των υποψηφίων διδακτόρων διαβιβάζονται από τη Γραμματεία του Τμήματος στη Γ.Σ.Ε.Σ., μαζί με την εισήγηση - αποδοχή του προτεινόμενου Επιβλέποντα και τον ορισμό του θεματικού πεδίου της διατριβής. Στη συνέχεια, η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση. Στην περίπτωση που η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίσει να κάνει δεκτή την αίτηση του υποψηφίου και έπειτα από σχετική εισήγηση του Επιβλέποντα, ορίζει Τ.Σ.Ε. για την επίβλεψη και καθοδήγησή του, στην οποία μετέχουν ο Επιβλέπων και άλλα δύο (2) μέλη, όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω. Η Τ.Σ.Ε., σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, καθορίζει το θέμα της διατριβής.

Ως προς τη διαδικασία εξέτασης, ο Επιβλέπων πρέπει να καθοδηγεί τον υποψήφιο στην εργασία του και σε συνεργασία με τη Τ.Σ.Ε., οφείλουν να προβούν στη διόρθωση ενός καθαρογραμμένου αντιτύπου της διατριβής μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημέρα που θα την παραδώσει ολοκληρωμένη ο υποψήφιος. Η παράδοση της διατριβής προς τη Τ.Σ.Ε. γίνεται με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της, καθώς και μετά την ολοκλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων του υποψηφίου, ορίζεται η ΕΠ.Ε.Ε. από τη Γ.Σ.Ε.Σ., όπως περιγράφεται αναλυτικά παραπάνω. Ο υποψήφιος υποβάλλει

επτά (7) αντίγραφα της διατριβής στη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία τα αποστέλλει με έγγραφο στους εξεταστές, όπου τους ορίζει και την ημερομηνία παρουσίασης - κρίσης. Μαζί με τα αντίγραφα των διατριβών υποβάλλεται και έγγραφο από την Τ.Σ.Ε. για την περάτωση των υποχρεώσεων του υποψηφίου.

Η διαδικασία της τελικής αξιολόγησης και κρίσης της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα δεν πρέπει να υπερβαίνει συνολικά τον ένα μήνα. Μετά την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., ο Πρόεδρος του Τμήματος υποχρεούται να προβεί στον ορισμό της ΕΠ.Ε.Ε. στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της ΕΠ.Ε.Ε., η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Η ΕΠ.Ε.Ε. οφείλει να τηρεί πρακτικά, στα οποία περιέχονται απαραίτητως και οι γνώμες όλων των μελών της για την πρωτοτυπία της κρίνόμενης διατριβής και για τη συμβολή της στην προαγωγή της επιστήμης. Κατά την αξιολόγηση της διατριβής κρίνεται το κατά πόσο συνίσταται στη συστηματική έρευνα ορισμένου ειδικού θέματος που παρουσιάζει επιστημονική ενότητα, αυτοτέλεια και αριότητα. Προς τούτο απαιτείται η μνεία στη διατριβή των πηγών και της ειδικής βιβλιογραφίας που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας, ώστε να είναι εφικτή η διάγνωση της αυθεντικότητας όσων αναπτύσσονται στη διατριβή, η αξιολόγηση της επιστημονικής προσωπικής εισφοράς του συγγραφέα σε έκταση και σε βάθος και η διαμόρφωση της κρίσης περί του αν η διατριβή αποτελεί πράγματι πρωτότυπη επιστημονική εργασία και προάγει την επιστήμη. Ειδική αιτιολόγηση απαιτείται και στις περιπτώσεις αρνητικής κρίσης της διατριβής. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον από τα μέλη της ΕΠ.Ε.Ε.

Η ΕΠ.Ε.Ε., κρίνοντας το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και το αν αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην επιστήμη, μετά δε από την εμφάνιση του υποψηφίου ενώπιόν της, συντάσσει το σχετικό Πρακτικό, το οποίο υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος και προτείνει στη Γ.Σ. του Τμήματος την απονομή του Δ.Δ. ή τη συνέχιση της προετοιμασίας του υποψηφίου για μια δεύτερη εξέταση ή την απόρριψή του.

- ***Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;***

Όσον αφορά στη συγγραφή της διδακτορικής διατριβής, υπάρχουν διατυπωμένες αναλυτικές οδηγίες στον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ.

Η πρωτοτυπία και η επιστημονική αξία της διατριβής τεκμηριώνονται, επίσης και σύμφωνα με το Ε.Κ.Λ. από μια (1) τουλάχιστον δημοσίευση του ερευνητικού της μέρους σε έγκριτο διεθνές επιστημονικό περιοδικό, πριν από την εξέταση του υποψήφιου διδάκτορα.

3.3.4. Επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων.

- ***Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;***

Υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων, όπως αυτή ορίζεται από τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. (**Παράρτημα ΧΙβ**). Αναλυτικά, αυτή η διαδικασία υπάρχει και στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. Οι αιτήσεις των υποψηφίων διδακτόρων διαβιβάζονται από τη Γραμματεία του Τμήματος στη Γ.Σ.Ε.Σ., μαζί με την εισήγηση - αποδοχή του προτεινόμενου Επιβλέποντα και τον ορισμό του θεματικού πεδίου της διατριβής. Σε περίπτωση που η Γ.Σ.Ε.Σ. εγκρίνει την αίτηση του υποψηφίου και έπειτα από σχετική εισήγηση του Επιβλέποντα, ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Τα μέλη της επιτροπής θα πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του. Η Γ.Σ.Ε.Σ., σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, καθορίζει το θέμα της διδακτορικής διατριβής το οποίο εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

- ***Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;***

Υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής. Σύμφωνα με τον Ε.Κ.Λ. δεκτοί για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής γίνονται κάτοχοι:

α) Πτυχίου Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αντίστοιχων της αλλοδαπής.

β) Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) του εν λόγω ή αντιστοιχού Π.Μ.Σ. ή ισοδύναμου διπλώματος Πανεπιστημίου του εσωτερικού ή εξωτερικού αναγνωρισμένου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., με αντικείμενο συγγενές προς αυτό του Τ.Γ.Ι.Υ.Π.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος Μ.Δ.Ε.

Εκτός των παραπάνω προϋποθέσεων δεν υπάρχουν άλλα διατυπωμένα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων. Παρόλα αυτά, η κατάρτιση και η ικανότητα των υποψηφίων κρίνονται κυρίως από τον Επιβλέποντα και από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

• <i>Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;</i>

Στο νεοσύστατο Τ.Γ.Ι.Υ.Π. δεν έχει μέχρι τώρα απορριφθεί αίτηση εκπόνησης Δ.Δ. Αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στο μεγάλο βαθμό σοβαρότητας με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα μέλη Δ.Ε.Π. το θέμα εκπόνησης Δ.Δ., και κατά συνέπεια θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι μόνον αξιόλογες αιτήσεις έχουν γίνει στο Τμήμα.

• <i>Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;</i>
--

Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων αναφέρονται στον Ε.Κ.Λ. και δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

• <i>Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;</i>
--

Η τήρηση των προϋποθέσεων και της διαδικασίας επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων, έτσι όπως αυτή περιγράφεται από τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. ελέγχεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

3.3.5. Σεμινάρια και ομιλίες.

- *Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση συναδέλφων τους και φοιτητών;*

Στο Τμήμα δεν υπάρχει θεσμοθετημένο γενικό σεμινάριο, όπου οι διδάσκοντες και οι ερευνητές του παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων και των φοιτητών. Ωστόσο, οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν και να πραγματοποιούν σεμινάρια στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. Επιπλέον, είναι υποχρεωμένοι να αναπτύξουν δύο θέματα σε αντίστοιχα σεμινάρια, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, σχετικά με το θέμα της διατριβής τους. Τα θέματα των σεμιναρίων ορίζονται από την Τ.Σ.Ε., έπειτα από εισήγηση του Επιβλέποντα και εγκρίνονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Κατά την ανάπτυξη των θεμάτων αυτών από τους υποψήφιους είναι υποχρεωτική η παρουσία και των υπολοίπων υποψηφίων διδασκόντων, καθώς και η προαιρετική συμμετοχή των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

- *Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;*

Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. έχουν δώσει διαλέξεις προσκεκλημένοι ομιλητές από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και αλλοδαπής, κατά κύριο λόγο εκπόνησης διμερών ερευνητικών προγραμμάτων. Ωστόσο, είναι σαφής η διάθεση του Τμήματος για την οργάνωση τέτοιων προσκλήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα, για την καλύτερη διάχυση των αποτελεσμάτων.

3.3.6. Διεθνής διάσταση του Π.Δ.Σ.

- *Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό;*

Μέχρι σήμερα, στο Π.Μ.Σ. έχουν οριστεί δεκαέξι (16) Τ.Σ.Ε. για ισάριθμους υποψηφίους διδάκτορες. Σε μια από αυτές συμμετέχει ένας (1) ερευνητής από το εξωτερικό (ποσοστό 6,25%). Να σημειωθεί ότι εξαιτίας της μη περάτωσης των παραπάνω διδακτορικών δεν έχουν οριστεί μέχρι τώρα ΕΠ.Ε.Ε.

- *Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδακτόρων;*

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδακτόρων στο ισχύον Π.Μ.Σ.

- *Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;*

Σύμφωνα με τον Ε.Κ.Λ. του Π.Μ.Σ. παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα. Η γλώσσα συγγραφής της διατριβής, η οποία πρέπει να συμπίπτει με τη γλώσσα παρακολούθησης των μαθημάτων από τον εκάστοτε υποψήφιο διδάκτορα, αποφασίζεται κάθε φορά από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Επίσης, είναι δυνατή η έναρξη εκπόνησης διατριβής από αλλοδαπούς υποψηφίους, με επαρκή γνώση της γλώσσας που θα αποφασιστεί από τη Γ.Σ.Ε.Σ. ότι θα γίνει η συγγραφή της, με την προϋπόθεση να κατέχουν Μ.Δ.Ε. αντίστοιχο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος.

- *Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;*

Από τα πρώτα χρονιά λειτουργίας του Π.Μ.Σ., το Τμήμα προσπάθησε να αναπτύξει συνεργασίες με Ιδρύματα και Φορείς του εξωτερικού. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής ήδη έχουν ξεκινήσει δύο εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες να εκπονούν τη διδακτορική τους διατριβή σε συνεργασία με το Max Planck Institute

for Marine Microbiology και το Centre of Regenerative Therapies Dresden (C.R.T.D.) στη Γερμανία.

- *Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα», ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κ.λπ.;*

Το Τμήμα ενθαρρύνει τους υποψήφιους διδάκτορες για τη συμμετοχή τους σε διεθνή Θερινά Προγράμματα και αναζητεί χρηματοδότηση για την παροχή υποτροφιών. Στο παρελθόν (2008), δύο (2) υποψήφιοι διδάκτορες παρακολούθησαν το θερινό πρόγραμμα «Marine Genomics» στο European Molecular Biology Laboratory της Χαϊδελβέργης (Γερμανία), ενώ το καλοκαίρι του 2009, ένας υποψήφιος διδάκτορας παρακολούθησε το θερινό πρόγραμμα «Flatfish culture» στο University of Wageningen (Ολλανδία).

- *Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών; Ποιες;*

Μέχρι σήμερα στα λίγα χρόνια λειτουργίας του το Π.Δ.Σ. δεν έχει τύχει διεθνών διακρίσεων.

4. Διδακτικό έργο.

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

4.1.1. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Το Π.Π.Σ. του Τμήματος αξιολογήθηκε, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004 - '05, τόσο συνολικά, όσο και σε επίπεδο μαθημάτων. Για την αξιολόγηση του Τμήματος, χρησιμοποιήθηκαν δύο διακριτά ερωτηματολόγια (**Παραρτήματα Ια, Ιβ, Ιγ**), τα οποία διανεμήθηκαν στη διάρκεια διεξαγωγής των μαθημάτων. Με τη βοήθεια των ερωτηματολογίων, αξιολογήθηκαν όλα τα μαθήματα όλων των εξαμήνων, ενώ διανεμήθηκε και ερωτηματολόγιο που αφορούσε στη συνολική αξιολόγηση του Π.Π.Σ. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανακοινώθηκαν στη Γ.Σ. του Τμήματος και χρησιμοποιήθηκαν για την αναμόρφωση του Π.Π.Σ. Κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη η έρευνα αυτή δεν εφαρμόστηκε ξανά.

Το ίδιο ακαδημαϊκό έτος άρχισε και η εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ., η οποία συνεχίστηκε και στα επόμενα ακαδημαϊκά έτη. Κάθε έτος διανέμονταν ερωτηματολόγια αξιολόγησης των μαθημάτων τόσο στους διδάσκοντες, όσο και στους διδασκόμενους.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09 δημιουργήθηκε ειδικό λογισμικό, που βασίστηκε στα κριτήρια αξιολόγησης που περιγράφονται στο έντυπο «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Ανάλυση κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Μονάδων» Έκδοση 2.0, Ιούλιος 2007, ΑΔΙΠ, Αθήνα, (<http://www.adip.gr>).

Η διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές εφαρμόζεται από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2008 - '09, με τη συμπλήρωση των αναμορφωμένων από το Τμήμα ερωτηματολογίων της Α.Δ.Ι.Π., στο πλαίσιο της αξιολόγησης του Τμήματος από τους φοιτητές και του εργαζόμενους σε αυτό.

Με τη βοήθεια του λογισμικού αυτού αξιολογήθηκαν όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα, εκτός των μαθημάτων που διδάσκονται σε άλλα Τμήματα εντός του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στα ερωτηματολόγια των φοιτητών, περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν στην αξιολόγηση των διδασκόντων στο Τμήμα και αναφέρονται:

- στην κατοχή του γνωστικού τους αντικειμένου,
- στη συνέπεια των εκπαιδευτικών τους καθηκόντων,
- στη σχέση τους με τους φοιτητές,
- στον τρόπο οργάνωσης και διδασκαλίας και παρουσίασης του μαθήματος.

Ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκαν για το σύνολο των προπτυχιακών μαθημάτων ανέρχεται στα οκτακόσια σαράντα έξι (846).

Σε γενικές γραμμές, οι προπτυχιακοί φοιτητές έκριναν θετικά την αποτελεσματικότητα των διδασκόντων στα μαθήματα που αξιολόγησαν, δηλώνοντας ικανοποιημένοι από τους διδάσκοντες του κάθε μαθήματος (**Δ.Ι. 7,34**). Ο αριθμός των μαθημάτων που ήταν πάνω από το μέσο όρο του Τμήματος ήταν 38 (52,78%) από το σύνολο των 72 μαθημάτων που αξιολογήθηκαν σε εαρινό και χειμερινό εξάμηνο.

4.1.2. Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Η εσωτερική αξιολόγηση αντιμετωπίζεται θετικά από όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων των φοιτητών, μετά τη σύνταξη της Ε.Ε.Α., κοινοποιούνται από την ΟΜ.Ε.Α. στον κάθε διδάσκοντα, ώστε να ληφθούν υπόψη στο σχεδιασμό του επόμενου εξαμήνου.

4.1.3. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος αυξήθηκαν από επτά (7) σε δεκαεπτά (17), από το ακαδημαϊκό έτος 2002 - '03 μέχρι το 2008 - '09. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του μέσου όρου (Μ.Ο.) εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας στα προπτυχιακά, από 7,64 ώρες το 2002 - '03 σε 6,14 ώρες για τη χρονιά 2007 - '08,

4,94 ώρες για το χειμερινό εξάμηνο 2008 - '09 και 5,53 για το εαρινό 2008 - '09 (ένα μέλος Δ.Ε.Π. απουσίαζε σε εκπαιδευτική άδεια).

α) Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Τα μέλη Δ.Ε.Π. και οι διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80, διδάσκουν κατά μέσο όρο 2,71 υποχρεωτικά μαθήματα και 1,4 μαθήματα επιλογής ανά έτος. Από αυτά 2,59 διδάσκονται σε συνδιδασκαλία. Στο σύνολο των προπτυχιακών μαθημάτων που διδάσκονται στα 2,0 από αυτά συνεισφέρουν Ε.Τ.Ε.Π. ή και Ε.Ε.ΔΙ.Π.

β) Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος διδάσκουν κατά μέσο όρο 1,94 μαθήματα και συμμετέχουν κατά μέσο όρο σε 1,03 μεταπτυχιακά προγράμματα. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται σε συνδιδασκαλία. Σε κανένα μάθημα του Π.Μ.Σ. δε συνεισφέρουν Ε.Τ.Ε.Π. ή και Ε.Ε.ΔΙ.Π., βάσει της κείμενης νομοθεσίας.

4.1.4. Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Σε όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του Π.Μ.Σ., όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος διδάσκουν σε αυτό. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09 στο Π.Μ.Σ., δίδασαν τα δεκαέξι (16) από τα δεκαεπτά (17) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος (ένα μέλος Δ.Ε.Π. απουσιάζει σε εκπαιδευτική άδεια).

4.1.5. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;

Στο Τμήμα δεν υπάρχουν θεσμοθετημένα βραβεία/υποτροφίες διδασκαλίας, για το ακαδημαϊκό προσωπικό.

4.1.6. Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τι ποσοστό;

Οι μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος συμμετέχουν σε πολύ μικρό ποσοστό στη διδασκαλία των μαθημάτων. Η συμβολή τους εστιάζεται

κυρίως στα εργαστήρια και στις ασκήσεις, και όχι στη διδασκαλία της θεωρίας των μαθημάτων. Η συμμετοχή τους καθιερώθηκε στο πλαίσιο απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ., σύμφωνα με την οποία οι μεταπτυχιακοί και οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να συμβάλουν στην εκπαιδευτική δραστηριότητα του Τμήματος προσφέροντας επικουρικό έργο (Πιν. 4.1.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Πίνακας 4.1.: Επικουρικό έργο μεταπτυχιακών φοιτητών.

Ακαδημαϊκό έτος	Αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών	Αριθμός μαθημάτων που συνέβαλαν στη διδασκαλία τους
2006 - '07	7	9
2007 - '08	11	23
2008 - '09	6	10

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;¹

4.2.1. Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Σύμφωνα με τα απογραφικά δελτία των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, αλλά και των διδασκόντων βάσει του Π.Δ. 407/80, όλοι οι διδάσκοντες ενισχύουν τη διδακτική διαδικασία με τη διεξαγωγή διαλέξεων. Το 56,34% δήλωσε ότι χρησιμοποιεί καθ' έδρα διδασκαλία. Σημαντικός είναι ο αριθμός των διδασκόντων που χρησιμοποιούν σύγχρονα μέσα διδασκαλίας (βιωματικές ασκήσεις, αγώνες επιχειρηματικότητας - αντιλογίας και Η/Υ) (**Δ.Ι. 9,1**). Τα μαθήματα διεξάγονται με συνδυασμό διαλέξεων, εργαστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, υπαίθριων εργαστηριακών ασκήσεων, φροντιστηρίων, πρακτικής εξάσκησης και εργασιών, και στόχος όλων των μελών διδασκόντων είναι η ανάπτυξη επικοινωνιακών συζητήσεων.

¹ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τους Πίνακες 11-5.1 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα), 11-5.2 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα), 11-6.1, 11-6.2, 11-7.1 (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα) και 11-7.2. (για τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά εξάμηνα) (**Παράρτημα XVIII**)

4.2.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος και στον κανονισμό λειτουργίας του, υπάρχει σαφώς διατυπωμένη τυπική διαδικασία αναθεώρησης και επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων πριν από τη λήξη του εαρινού εξαμήνου. Η επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια των διδασκόντων. Η επεξεργασία των απογραφικών δελτίων των διδασκόντων έδειξε ότι η ύλη του 88,73% των μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα αναθεωρείται σε ετήσια βάση. Ο κάθε διδάσκοντας αυτοβούλως επικαιροποιεί το περιεχόμενο των μαθημάτων του, λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις των αντικειμένων που διδάσκει και ενημερώνει σχετικά τη Γ.Σ. του Τμήματος, διά του Προέδρου, προκειμένου να τύχει της σχετικής έγκρισης.

4.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

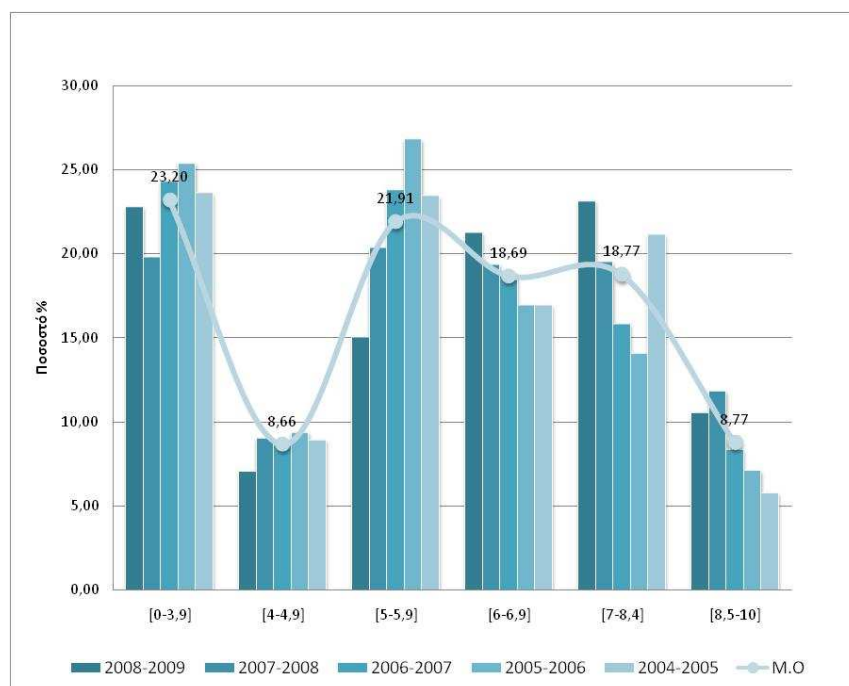
Το 64,19% των εγγεγραμμένων φοιτητών συμμετέχουν στις εξετάσεις.

4.2.4. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Το συνολικό ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών/τριών, για όλα τα έτη, ανέρχεται στο 68,14% (Πιν. 4.2.). Αναλύοντας τα ακαδημαϊκά έτη από το 2004 - '05 έως και το 2008 - '09, παρατηρούμε μια σχετικά αυξημένη συγκέντρωση των βαθμολογιών μεταξύ του 5,0 και 5,9 (Σχ. 4.1.). Αξίζει να επισημανθεί ότι τα ποσοστά βαθμολογίας άνω του έξι (6) παρουσιάζουν αυξητική τάση από το ακαδημαϊκό έτος 2004 - '05 μέχρι και σήμερα.

Πίνακας 4.2.: Ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις.

	Ακαδημαϊκά έτη				
	2008-'09	2007-'08	2006-'07	2005-'06	2004-'05
Ποσοστό επιτυχίας	70,08%	71,19%	66,96%	65,05%	67,41%
Συνολικό ποσοστό επιτυχίας	68,14%				

Σχήμα 4.1.: Κατανομή βαθμολογιών ανά έτος και μέσοι όροι βαθμολογίας.

4.2.5. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

α) Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Ο μέσος βαθμός πτυχίου (μέχρι και την ορκωμοσία του Ιουνίου 2009) αντιστοιχεί σε 6,93 (Λίαν καλώς).

Ο μέσος βαθμός πτυχίου κρίνεται σχετικά καλός, εάν ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας των σπουδών του Τμήματος (διάρκεια, δυσκολία αντικειμένων κ.λπ.), καθώς και η αναβαθμισμένη - ορθολογική ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών του Τμήματος.

β) Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Ο μέσος όρος βαθμολογίας των Μ.Δ.Ε. μέχρι σήμερα είναι 8,06.

4.2.6. Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

α) Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Η μέση διάρκεια λήψης πτυχίου ανέρχεται σε 6,08 έτη από τα πέντε (5) που αποτελούν την ελάχιστη διάρκεια με βάση των οδηγό σπουδών.

β) Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Από τα 55 άτομα που έχουν λάβει Μ.Δ.Ε., προκύπτει ότι ο μέσος χρόνος φοίτησης είναι περίπου δύο χρόνια (23,69 μήνες).

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

4.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των διδασκόντων στα απογραφικά δελτία των μαθημάτων, η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές σε ποσοστό 98,59%, στην πρώτη διάλεξη του εξαμήνου. Αυτό πετυχαίνεται με τους εξής τρόπους:

- Μέσω του οδηγού σπουδών του Τμήματος, ο οποίος είναι αναρτημένος στον ιστότοπο του Τμήματος και περιέχει το πρόγραμμα σπουδών και την ύλη των μαθημάτων που διδάσκονται.
- Με γνωστοποίηση της ύλης στη διάρκεια των πρώτων διαλέξεων του εξαμήνου.
- Με τη διανομή, σε έντυπη μορφή, της περίληψης σπουδών (syllabus).
- Μέσω του ιστότοπου του Τμήματος ή της ασύγχρονης πλατφόρμας εκπαίδευσης (e-class).

4.3.2. Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των διδασκόντων στα απογραφικά τους δελτία, το 98,59% αυτών στην πρώτη διάλεξη του εξαμήνου περιγράφουν στους φοιτητές τους μαθησιακούς στόχους των μαθημάτων. Από την άλλη πλευρά, οι φοιτητές αξιολογούν ότι οι διδάσκοντες τους πληροφορούν για τους διδακτικούς στόχους των μαθημάτων που διδάσκουν σε ικανοποιητικό βαθμό (**Δ.Ι. 7,22**). Η απόκλιση των δύο τιμών πιθανότατα αναδεικνύει τη μικρή συμμετοχή των φοιτητών στις πρώτες διαλέξεις των μαθημάτων που γίνεται η κοινοποίηση των στόχων του μαθήματος.

4.3.3. Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Παρόλο που στον κανονισμό λειτουργίας του Τμήματος δεν υπάρχει μια καθορισμένη μορφή μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων, οι διδάσκοντες αξιολογούν το βαθμό κατανόησης, με τη χρήση ποικίλων εργαλείων (ανάθεση εργασιών, προόδους, τεστ, συζήτηση με τους φοιτητές κ.λπ.)

4.3.4. Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος το ωρολόγιο πρόγραμμα καταρτίζεται στην αρχή κάθε εξαμήνου, με την ευθύνη του Προέδρου και της επιτροπής Ωρολογίου Προγράμματος, και ανακοινώνεται σε όλους τους διδάσκοντες. Μετά από την έγκρισή του από τη Γ.Σ. του Τμήματος, καμιά αλλαγή δεν είναι επιτρεπτή. Ο μεγάλος αριθμός μαθημάτων σε συνδυασμό με το σχετικά μικρό διαθέσιμο χώρο και τον καθορισμένο χρόνο διάρκειας των μαθημάτων (13 βδομάδες/εξάμηνο), δεν επιτρέπει την απώλεια και κατ' επέκταση τη συστηματική αναπλήρωσή τους.

Επισημαίνεται ότι στα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν στους φοιτητές, συμπεριελήφθη σχετική ερώτηση, με τη βοήθεια της οποίας έγινε προσπάθεια να διερευνηθούν οι απόψεις τους για το βαθμό συνέπειας των διδασκόντων στις υποχρεώσεις τους (παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση εργασιών ή εργαστηριακών αναφορών, ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές). Η επεξεργασία των απαντήσεων έδειξε ότι οι φοιτητές κρίνουν ικανοποιητική (**Δ.Ι. 7,75**) τη συνέπεια των διδασκόντων, ενώ το ποσοστό των μαθημάτων που αξιολογήθηκαν πάνω από το μέσο όρο ανέρχονταν στο 52,78% (38 από τα 72 μαθήματα). Το ποσοστό αυτό είναι σχετικά υψηλό, αλλά κρίνεται απαραίτητη η βελτίωσή του.

Από την άλλη πλευρά, στα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που συμπληρώθηκαν από τα μέλη Δ.Ε.Π. συμπεριελήφθη ερώτηση που σκοπό είχε, επίσης, τη διερεύνηση του βαθμού που τα μαθήματα γίνονται κανονικά χωρίς καθυστερήσεις. Η επεξεργασία έδειξε ότι οι διδάσκοντες στη συντριπτική τους πλειοψηφία δηλώνουν ότι η έναρξη των μαθημάτων γίνονταν κανονικά (**Δ.Ι. 8,8**).

4.3.5. Είναι ορθολογική η οργάνωση και η δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, η διάρκεια των διαλέξεων του κάθε μαθήματος κατά τη διάρκεια της ημέρας δε μπορεί να υπερβαίνει τις δύο συνεχόμενες ακαδημαϊκές ώρες. Παράλληλα, ο συνολικός χρόνος εκπαίδευσης των φοιτητών ανά εβδομάδα δεν υπερβαίνει τις είκοσι πέντε (25) ώρες.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα γίνεται προσπάθεια να αποκρίνεται πλήρως στις σύγχρονες παιδαγωγικές αντιλήψεις για την αφομοίωση της διδαχθείσας ύλης και να εκπληρώνει τους μαθησιακούς στόχους του προγράμματος σπουδών.

4.3.6. Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη Δ.Ε.Π. των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Η μικρή συγκέντρωση των ανώτερων βαθμίδων στη διδασκαλία των βασικών εισαγωγικών μαθημάτων (Πιν. 4.3) οφείλεται κυρίως στο ιδιαίτερο, εξειδικευμένο και σύγχρονο αντικείμενο του Τμήματος (μοναδικό στη χώρα μας). Τα βασικά μαθήματα διδάσκονται και από μέλη Δ.Ε.Π. κατώτερων βαθμίδων.

Πίνακας 4.3.: Αριθμός βασικών εισαγωγικών μαθημάτων που διδάσκονται από τις δύο ανώτερες βαθμίδες.

Ακαδημαϊκά έτη	Αριθμός Μαθημάτων Μελών ΔΕΠ Ανώτερων Βαθμίδων
2002 - '03	6
2003 - '04	10
2004 - '05	11
2005 - '06	12
2006 - '07	12
2007 - '08	8
2008 - '09	7

4.3.7. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Η ανάλυση των απαντήσεων των απογραφικών δελτίων των μελών Δ.Ε.Π. έδειξε ότι κανένας τους δε διδάσκει μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό του πεδίο.

4.4. Εκπαιδευτικά βοηθήματα.

4.4.1. Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κ.λπ.) που διανέμονται στους φοιτητές.

Το Τμήμα καταρτίζει κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου τον κατάλογο των προτεινόμενων εκπαιδευτικών συγγραμμάτων, βάσει των διατάξεων του Π.Δ. 226/2007 (**Παράρτημα XIII**). Σε όλα τα μαθήματα έχουμε διανομή βιβλίου ή πανεπιστημιακών σημειώσεων. Η επιλογή διδακτικού συγγράμματος για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών γίνεται ταυτόχρονα με τη δήλωση του μαθήματος κατά την έναρξη του εξαμήνου, στο οποίο διδάσκεται το αντίστοιχο μάθημα. Σε μεγάλο αριθμό μαθημάτων διανέμονται επιπλέον σημειώσεις (σε έντυπη μορφή), επιστημονικά άρθρα και υλικό σε ιστοσελίδες που συμπληρώνουν τη διδακτέα ύλη.

4.4.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09, η επικαιροποίηση των βοηθημάτων γίνονταν ετήσια, με υποβολή τους από κάθε διδάσκοντα στην επιτροπή αξιολόγησης συγγραμμάτων, όπου και αξιολογούνταν και στη συνέχεια εγκρίνονταν από τη Γ.Σ. του Τμήματος. Η επιτροπή αξιολόγησης συγγραμμάτων ήταν τριμελής και απαρτιζόταν από τον Πρόεδρο και δύο μέλη Δ.Ε.Π. υψηλών βαθμίδων.

Σήμερα, πέρα από τη διαδικασία που προβλέπεται από το Π.Δ. 226/2007 για τη διανομή των συγγραμμάτων με επικαιροποίηση της λίστας στο τέλος κάθε εαρινού εξαμήνου, δεν υπάρχει άλλη διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων. Οι διδάσκοντες κατά βούληση επικαιροποιούν τα βοηθήματα όποτε αυτοί κρίνουν σκόπιμο. Σύμφωνα με την ανάλυση των απογραφικών δελτίων των μαθημάτων που

συμπληρώθηκαν από τους διδάσκοντες η επικαιροποίηση των βοηθημάτων που διανέμονται στους φοιτητές γίνεται σε ετήσια βάση (**Δ.Ι. 7,95**).

4.4.3. Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Πριν το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09, η διανομή των συγγραμμάτων γίνονταν από το Τμήμα. Στην έναρξη κάθε εξαμήνου υποβάλλονταν, προς αξιολόγηση, από κάθε διδάσκοντα, το σύγγραμμα που επέλεγε και στη συνέχεια η διαδικασία παραγγελίας και διανομής των συγγραμμάτων διεκπεραιώνονταν με ευθύνη του Τμήματος.

Σήμερα, η διαδικασία και η διανομή των βοηθημάτων γίνεται όπως ορίζουν οι διατάξεις του Π.Δ. 226/2007. Η εφαρμογή των διατάξεων αυτών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09 έδειξε ότι είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα και μη ελέγξιμη χρονικά από το Τμήμα. Σε πολλές περιπτώσεις, η διανομή των συγγραμμάτων καθυστέρησε σημαντικά και κατέστησε εξαιρετικά δύσκολη την εξέταση των μαθημάτων. Αυτό οφείλεται αποκλειστικά στην πρώτη φορά που εφαρμόστηκε ο νέος Ν. 3549/2007 «*Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων*» (ΦΕΚ 69/Α/20.03.2007). Πιστεύουμε ότι στο μέλλον, με την αποκτηθείσα εμπειρία, οι διαδικασίες θα ελαχιστοποιηθούν χρονικά.

Η καθυστέρηση στη διανομή των συγγραμμάτων επιβεβαιώθηκε και από τα ερωτηματολόγια των φοιτητών. Στην πλειονότητά τους αξιολόγησαν αρνητικά τη μη έγκαιρη παραλαβή των εκπαιδευτικών βοηθημάτων τους (**Δ.Ι. 4,25**).

4.4.4. Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Στόχος των διδασκόντων στο Τμήμα είναι η κάλυψη της διδασκόμενης ύλης στο σύνολό της από τα βοηθήματα που διανέμονται σε αυτό (**Δ.Ι. 8,63**). Σε περιπτώσεις που οι διδάσκοντες κρίνουν ότι δεν καλύπτεται η διδασκόμενη ύλη από τα συγγράμματα αυτά, διανέμουν στους φοιτητές πρόσθετες σημειώσεις και υλικό ιστοσελίδων.

Παρ' όλα αυτά, ο βαθμός ικανοποίησης των φοιτητών από τα βασικά συγγράμματα και τις σημειώσεις που διανέμονται στα μαθήματα είναι χαμηλός (**Δ.Ι. 5,36**), ενώ αντίθετα ο δείκτης αυτός ανέρχεται σημαντικά, όταν οι φοιτητές

αξιολογούν τα εργαστηριακά συγγράμματα (Δ.Ι. 7,34). Τα παραπάνω καταστούν αναγκαία την περαιτέρω διερεύνηση για τον εντοπισμό των αιτιών που οδηγούν τους φοιτητές να αξιολογούν χαμηλά τα βασικά στους συγγράμματα σε αντίθεση με την άποψη των διδασκόντων.

4.4.5. Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;

Εκτός από το βασικό σύγγραμμα που διανέμεται στους φοιτητές, οι διδάσκοντες δήλωσαν ότι παρέχουν και πρόσθετη βιβλιογραφία (88,73%), ενώ κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας χρησιμοποιούν βιβλιογραφικές αναφορές (94,37%). Κρίνοντας την ποιότητα των συγγραμμάτων που παρέχουν οι διδάσκοντες, δήλωσαν ότι είναι υψηλού επιπέδου και σύγχρονης θεματολογίας (88,73%), ενώ όλοι τους θεωρούν ότι είναι κατανοητά για τους φοιτητές.

Οι φοιτητές, κρίνοντας την ποιότητα των συγγραμμάτων, δηλώνουν ότι τα συγγράμματα που επιλέγουν οι διδάσκοντες είναι υψηλού περιεχομένου και σύγχρονης θεματολογίας σε ικανοποιητικό βαθμό (Δ.Ι. 6,72), κατανοητά σε οριακό βαθμό (Δ.Ι. 6,24) και υψηλής αισθητικής σε οριακό βαθμό επίσης (Δ.Ι. 5,89).

4.5. Μέσα και υποδομές.

4.5.1. Αίθουσες διδασκαλίας.

- **Αριθμός και χωρητικότητα.**

α) Προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Το Τμήμα διαθέτει τέσσερεις (4) αίθουσες διδασκαλίας, η χωρητικότητα των οποίων δίνεται στον Πιν. 4.4.

Πίνακας 4.4.: Χωρητικότητα αιθουσών διδασκαλίας.

ΟΝΟΜΑ ΑΙΘΟΥΣΑΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ (m²)	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
A4	102	64
A5	102	63
B6	77	56
B9	77	61
Σύνολο	358	244

Για την καλύτερη υποστήριξη του Π.Π.Σ. και τη διάθεση μιας αίθουσας διδασκαλίας για κάθε εξάμηνο σπουδών, το ακαδημαϊκό έτος 2008 - '09 διαμορφώθηκε το Εργαστήριο Ωκεανογραφίας κατάλληλα, ώστε να υποστηρίζει εκτός της ερευνητικής δραστηριότητας και τη διδασκαλία, με χωρητικότητα η οποία ανέρχεται σε τριάντα οκτώ (38) εκπαιδευόμενους φοιτητές.

Η επάρκεια των αιθουσών διδασκαλίας κρίθηκε ικανοποιητική από τους φοιτητές του Τμήματος (**Δ.Ι. 7,13**).

β) Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών

Οι διαλέξεις του Π.Μ.Σ. υποστηρίζονται από το Εργαστήριο Ιχθυολογίας - Υδροβιολογίας, το οποίο έχει διαμορφωθεί κατάλληλα για να μπορεί να υποστηρίζει εκτός της ερευνητικής δραστηριότητας και τη διδασκαλία, με χωρητικότητα που εξυπηρετεί είκοσι εννέα (29) εκπαιδευόμενους φοιτητές.

• Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα.

Η καταλληλότητα όλων των αιθουσών κρίνεται ικανοποιητική από τους φοιτητές (**Δ.Ι. 7,13**), όπως επίσης και η καθαριότητά τους (**Δ.Ι. 8,22**), ενώ ο εξοπλισμός με εποπτικά μέσα και εργαστηριακά όργανα σχετικά με τις ανάγκες του μαθήματος κρίθηκε λιγότερο ικανοποιητικός (**Δ.Ι. 6,56**).

Από την άλλη πλευρά, οι διδάσκοντες είναι λιγότερο ικανοποιημένοι από τις αίθουσες διδασκαλίας (**Δ.Ι. 6,52**), κυρίως εξαιτίας του κακού αερισμού τους.

- **Βαθμός χρήσης.**

Η χρήση των αιθουσών δεν ξεπερνά τις είκοσι πέντε (25) ώρες την εβδομάδα η κάθε μία.

- **Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.**

Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας διαθέτουν τον απαραίτητο σύγχρονο εξοπλισμό. Η καταλληλότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας κρίθηκε ικανοποιητική από τους φοιτητές του Π.Π.Σ. (**Δ.Ι. 7,24**), καθώς επίσης και από τους φοιτητές του Π.Μ.Σ. (**Δ.Ι. 7,5**). Αντίθετα, ο Δ.Ι. των διδασκόντων από τις αίθουσες διδασκαλίας είναι χαμηλότερος (**Δ.Ι. 6,5**). Από την άλλη πλευρά η επάνδρωση σε προσωπικό των εργαστηρίων κρίθηκε ανεπαρκής από το προσωπικό (**Δ.Ι. 3,37**).

4.5.2. Εκπαιδευτικά εργαστήρια.

- **Αριθμός και χωρητικότητα.**

Το Τμήμα διαθέτει εννέα (9) εργαστήρια, που χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και τέσσερα (4) από κοινού με το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, η χωρητικότητα των οποίων δίνεται στον Πιν. 4.5.

Πίνακα 4.5.: Αριθμός και χωρητικότητα εργαστηριακών χώρων.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	ΕΜΒΑΔΟΝ (m²)	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
Υδατοκαλλιεργειών	48	18
Ιχθυολογίας-Υδροβιολογίας	49	29
Πληροφορικής	52	22
Αγρομετεωρολογίας	48	13
Ωκεανογραφίας	48	38
Ζωολογίας	45	15
Φυσιολογίας	40	10
Υδροβιολογίας-Ιχθυοπαθολογίας	25	10
Γενετικής	48	10
ΚΟΙΝΟΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ		
Σχεδίου	66	18
Φυσικής	60	17
Βιολογίας	84	32
Χημείας	84	21

- **Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.**

Στα λίγα χρόνια λειτουργίας του Τμήματος γίνεται ιδιαίτερη προσπάθεια από τα μέλη Δ.Ε.Π. να εξοπλιστεί με σύγχρονο εργαστηριακό εξοπλισμό, που να υποστηρίζει την εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητά του. Τα αντικείμενα που διακονεί το Τμήμα απαιτούν ιδιαίτερα εξειδικευμένο εξοπλισμό και παρά τις

προσπάθειες που έχουν γίνει, ακόμα το Τμήμα δεν έχει φτάσει στον επιθυμητό βαθμό επάρκειας σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

- **Βαθμός χρήσης.**

Η χρήση των εκπαιδευτικών εργαστηρίων γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα και σε οποιαδήποτε ώρα, παρουσία κάποιου υπευθύνου στο εργαστήριο.

- **Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.**

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το Τμήμα δεν έχει πετύχει ακόμα το βαθμό επάρκειας σε εργαστηριακό υλικοτεχνικό εξοπλισμό που επιθυμεί. Το γεγονός αυτό έχει καταδειχτεί και από τους φοιτητές, που δηλώνουν σχετικά ικανοποιημένοι από τον εξοπλισμό των εργαστηρίων τους (**Δ.Ι. 6,06**). Ο βαθμός ικανοποίησης του προσωπικού του Τμήματος (εκπαιδευτικού και εργαστηριακού) είναι λίγο υψηλότερος (**Δ.Ι. 7,01**).

- **Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κ.λπ.).**

Οι ανάγκες για αποθήκευση κυρίως βιολογικού υλικού στο Τμήμα είναι ιδιαίτερα υψηλές. Οι διαθέσιμοι χώροι στο Τμήμα είναι περιορισμένης χωρητικότητας και ανεπαρκείς.

4.5.3. Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Τα εκπαιδευτικά εργαστήρια αν και είναι διαθέσιμα σε οποιαδήποτε ώρα παρουσία κάποιου υπευθύνου στο εργαστήριο, οι φοιτητές δήλωσαν σχετικά ικανοποιημένοι από την πρόσβαση σε αυτά (**Δ.Ι. 6,04**).

4.5.4. Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.

Το Τμήμα δε διαθέτει κλινικές.

- Σπουδαστήρια: α) Αριθμός και χωρητικότητα, β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων, γ) Βαθμός χρήσης

Το Τμήμα δε διαθέτει σπουδαστήρια.

4.6. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.).

4.6.1. Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Η παρουσίαση των μαθημάτων από τους διδάσκοντες γίνεται με τη χρήση του διαδικτύου, με τη βοήθεια του οποίου γίνεται πληροφόρηση στους ενδιαφερόμενους για το περιεχόμενό τους. Στον ιστότοπο του Τμήματος είναι διαθέσιμα τα περιεχόμενα της ύλης των μαθημάτων που διδάσκονται σε αυτά και οι φοιτητές μπορούν να ενημερώνονται συνεχώς.

4.6.2. Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία; Πώς;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των διδασκόντων, το 90,14% των μαθημάτων υλοποιούνται με τη χρήση Τ.Π.Ε., στο 76,06% αυτών χρησιμοποιούνται μαθησιακά βοηθήματα βασισμένα σε Τ.Π.Ε., το 46,48% των διδασκόντων χρησιμοποιεί το e-class, ενώ το 61,97% χρησιμοποιεί για τις μαθησιακές ανάγκες ποικίλο εκπαιδευτικό λογισμικό.

Οι φοιτητές δηλώνουν ότι οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν σε ικανοποιητικό βαθμό (**Δ.Ι. 7,18**) τη χρήση των σύγχρονων μέσων διδασκαλίας.

4.6.3. Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Στο 76,06% των μαθημάτων η εργαστηριακή εκπαίδευση υλοποιείται με τη χρήση Τ.Π.Ε. Σε αρκετά μαθήματα γίνεται χρήση Τ.Π.Ε. κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων. Σε εξειδικευμένα μαθήματα τα εργαστηριακά μαθήματα γίνονται αποκλειστικά με τη χρήση Η/Υ και λογισμικών πακέτων.

4.6.4. Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Αξιολόγηση των φοιτητών με τη χρήση Τ.Π.Ε. γίνεται μόνο σε μαθήματα που είναι επιβεβλημένη η χρήση Η/Υ. Παρ' όλα αυτά, στις προθέσεις του Τμήματος είναι η δημιουργία του κατάλληλου λογισμικού, με τη βοήθεια του οποίου θα γίνεται ψηφιακή αξιολόγηση των διδασκόντων.

4.6.5. Χρησιμοποιούνται Τ.Π.Ε. στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των διδασκόντων, το 76,06% χρησιμοποιεί Τ.Π.Ε. στην επικοινωνία με τους φοιτητές. Είναι στις προθέσεις του Τμήματος η ενθάρρυνση της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην επικοινωνία των φοιτητών με τα μέλη Δ.Ε.Π. Με αυτό τον τρόπο θα επιτευχθεί η καλύτερη επικοινωνία, ακόμα και όταν τα μέλη Δ.Ε.Π. έχουν αυξημένο φόρτο εργασίας.

4.6.6. Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε Τ.Π.Ε. κατά την τελευταία πενταετία;

Ένα σημαντικό μέρος των πόρων του Τμήματος διατίθεται για τον εξοπλισμό του με σύγχρονα μέσα Τ.Π.Ε. (π.χ. εργαστήρια Η/Υ, ασύρματα δίκτυα κ.λπ.). Το τμήμα του τακτικού προϋπολογισμού που διατίθεται για αυτό το σκοπό αυξήθηκε σημαντικά από 1.801,46€ το 2004 σε 7.724,89€ το 2009 (Πιν. 4.6.), με μεγαλύτερα μέγιστα το 2005 και το 2008. Συνολικά έχουν δαπανηθεί στο Τμήμα μας 50.615,88€ με μέσο όρο 8.435,98€ ετησίως.

Πίνακας 4.6.: Τακτικός προϋπολογισμός για την αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών ανά οικονομικό έτος (2004 - 2009).

Οικονομικό έτος	MIS	Π.Δ.Ε.	Τακτικός Προϋπολογισμός
2004			1.801,46 €
2005			8.854,17 €
2006			6.834,52 €
2007	7.925,40 €	1.780,24 €	6.145,06 €
2008			9.550,14 €
2009			7.724,89 €

4.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία.

4.7.1. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.

Η αναλογία των διδασκόντων/ διδασκομένων (σε προπτυχιακό επίπεδο) στο Τμήμα ανά έτος σπουδών κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική και κυμαίνεται από 1:2,5 έως 1:4,3 (Πιν. 4.7.).

Πίνακας 4.7.: Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων ανά έτος σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο.

	2008-'09	2007-'08	2006-'07	2005-'06	2004-'05	2003-'04	2002-'03
Αριθμός φοιτητών							
Αναλογία διδασκόντων / διδασκομένων	65 1:4,3	48 1:3,2	45 1:3	46 1:3	46 1:3	42 1:3,6	37 1:2,5

4.7.2. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.

Η αναλογία των διδασκόντων/ διδασκομένων (σε προπτυχιακό επίπεδο) στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος κρίνεται άριστη και ανέρχεται στο 1:12,7.

4.7.3. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Το 60,56% των διδασκόντων στο Τμήμα έχουν ανακοινωμένες ώρες συνεργασίας με του φοιτητές. Οι φοιτητές δήλωσαν ότι οι διδάσκοντες, τους ενημερώνουν σε ικανοποιητικό βαθμό (**Δ.Ι. 7,62**) για τις ώρες συνεργασίας μαζί τους.

4.8. Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.

4.8.1. Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);

Τα μέλη Δ.Ε.Π. μεθοδεύουν την εκπαίδευση ώστε να συνδέεται με την ερευνητική διαδικασία σε όλα σχεδόν τα μαθήματα (92,96%). Επίσης, σύμφωνα με τις απαντήσεις των διδασκόντων στα ερωτηματολόγια που αφορούν στο μάθημα που διδάσκουν, μεγάλος αριθμός διδασκόντων αναφέρει ότι με προαιρετικές ή υποχρεωτικές εργασίες που αναλαμβάνουν οι φοιτητές, υπάρχει μια συνεχής προτροπή και ενθάρρυνσή τους προς την ερευνητική διαδικασία. Σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία διαδραματίζει η υποχρεωτική διπλωματική διατριβή και η υποχρεωτική πρακτική άσκησή τους.

4.8.2. Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Πάγια πολιτική του Τμήματος είναι η ενθάρρυνση της απασχόλησης των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδακτόρων στα ερευνητικά προγράμματα που αναλαμβάνονται από αυτό. Μέχρι σήμερα, ένας σημαντικός αριθμός φοιτητών έχει απασχοληθεί σε όλα τα ερευνητικά προγράμματα που εκπονήθηκαν στο Τμήμα. Πολλές φορές οι πτυχιακές και μεταπτυχιακές διατριβές που δίνονται αποτελούν μέρος ερευνητικών προγραμμάτων.

4.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο.

4.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Οι συνεργασίες του Τμήματος με Εκπαιδευτικά Κέντρα του εσωτερικού προκύπτουν από τη συμμετοχή του σε δύο (2) διατμηματικά μεταπτυχιακά προγράμματα. Ειδικότερα, το Τμήμα συνεργάζεται με:

1. Το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, της Γεωπονικής Σχολής του Π.Θ.
2. Τμήμα Δασοπονίας Τ.Ε.Ι. Λάρισας
3. Τμήμα Γεωργικών Μηχανημάτων και Αρδεύσεων Τ.Ε.Ι. Λάρισας
4. Τμήμα Ιχθυοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου
5. Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Π.Θ.
6. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Π.Θ.

4.9.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Την τελευταία πενταετία το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με Εκπαιδευτικά Κέντρα του εξωτερικού στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος Erasmus.

Τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια είναι τα εξής:

- Université du Littoral-Cote d' Opale - www.univ-littoral.fr
- Kobenhavns Universitet - www.ku.dk
- University of Aberdeen- www.abdn.ac.uk
- Università degli studi di Napoli Federico II - www.unina.it
- Universitat de les Illes Balears, Palma de Mallorca - www.uib.es/ca

4.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Η πρακτική άσκηση των φοιτητών αποτελεί το βασικό θεσμό ανάπτυξης εκπαιδευτικών συνεργασιών με τοπικούς, περιφερειακούς και κοινωνικούς φορείς. (Παράρτημα XIV). Ταυτόχρονα, η διοργάνωση εκπαιδευτικών εκδρομών, στο πλαίσιο διδασκαλίας των μαθημάτων σε διάφορους φορείς, συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών συνεργασιών. Η αξιοποίηση των απαντήσεων των μελών Δ.Ε.Π. στις σχετικές ερωτήσεις έδειξε ότι το 33,8% οργανώνει εκπαιδευτικές επισκέψεις φοιτητών/διαλέξεις επιστημόνων ή άλλες δραστηριότητες σε συνεργασία με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς.

Από την επεξεργασία των απογραφικών δελτίων των διδασκόντων στο Τμήμα συμπεραίνεται ότι οκτώ (8) από αυτούς έχουν διδάξει, κατά την τελευταία πενταετία, σε εκπαιδευτικό κέντρο του εξωτερικού και εννέα (9) έχουν διδάξει μαθήματα στα οποία υπήρχαν εισερχόμενοι αλλοδαποί φοιτητές.

4.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.

4.10.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Το Τμήμα, δια της επιτροπής του, ενημερώνει τους πρωτοετείς φοιτητές κάθε έτος για τις δυνατότητες μετακίνησής τους, καθώς και τα μέλη Δ.Ε.Π. στις Γ.Σ. του Τμήματος, μέσω της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων και Erasmus. Πρόσφατα, το Τμήμα θεσμοθέτησε και κριτήρια επιλογής φοιτητών υποψήφιων προς μετακίνηση μέσω Erasmus, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων & Erasmus του Π.Θ., τα οποία θα ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 2009 - '10. Η όλη διαδικασία μετακίνησης Erasmus των φοιτητών του Τμήματος αναγράφεται λεπτομερώς στον Οδηγό Σπουδών και στην ιστοσελίδα του.

4.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Το Τμήμα αριθμεί πέντε (5) διμερείς συμφωνίες, με πέντε (5) χώρες και μέχρι τώρα έχει αποστείλει στα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια τέσσερις (4) φοιτητές. Τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια είναι τα εξής:

1. ΓΑΛΛΙΑ

Université du Littoral-Cote d' Opale - www.univ-littoral.fr

2. ΔΑΝΙΑ

Kobenhavns Universitet - www.ku.dk

3. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

University of Aberdeen- www.abdn.ac.uk

4. ΙΤΑΛΙΑ

Università degli studi di Napoli Federico II - www.unina.it

5. ΙΣΠΑΝΙΑ

Universitat de les Illes Balears, Palma de Mallorca - www.uib.es/ca

4.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Στο πλαίσιο της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού πραγματοποιήθηκαν μετακινήσεις προς άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, οι οποίες παρουσιάζονται στον Πιν. 4.8.

Πίνακας 4.8.: Μετακινήσεις μελών Δ.Ε.Π. από και προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Ακαδημαϊκό έτος	Μετακίνηση μελών Δ.Ε.Π.	Μετακίνηση μελών Δ.Ε.Π.
	σε άλλα Ιδρύματα	από άλλα Ιδρύματα
2004 - '05	11	-
2005 - '06	15	-
2006 - '07	15	-
2007 - '08	14	1
2008 - '09	15	1

4.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Στο πλαίσιο της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού πραγματοποιήθηκαν συνολικά δύο (2) μετακινήσεις από άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού προς το Τμήμα (Πιν. 4.8.). Ο μικρός αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του και οι αυξημένες ανάγκες σε διοικητικό έργο, έκαναν δύσκολη τη μετακίνηση του προσωπικού στο πλαίσιο τέτοιων προγραμμάτων. Γι' αυτό μέχρι σήμερα είναι πολύ χαμηλά τα ποσοστά των μελών Δ.Ε.Π. που μετακινούνται στο εξωτερικό.

4.10.5. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα εμφανίζει χαμηλό αριθμό μετακινούμενων φοιτητών προς άλλα ιδρύματα (Πιν. 4.9.). Αυτό έχει επισημανθεί και από το Γραφείο Erasmus του Π.Θ. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του αντικειμένου του Τμήματος, περιορίζει εν μέρει τους εξερχόμενους φοιτητές, καθώς είναι ελάχιστα τα Τμήματα σε ευρωπαϊκές χώρες, που συμμετέχουν στο δίκτυο Erasmus, με ταυτόσημο αντικείμενο και πρόγραμμα σπουδών. Ωστόσο, οι φοιτητές μπορούν να μετακινήθούν σε ένα σημαντικό αριθμό

παρεμφερών τμημάτων, όπου μπορούν να παρακολουθήσουν και να αντιστοιχίσουν αρκετά μαθήματα βάσει του προγράμματος σπουδών του Τμήματος.

Πίνακας 4.9.: Μετακίνηση φοιτητών από και προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ ερευνητικών δραστηριοτήτων.

Ακαδημαϊκό έτος	Μετακίνηση φοιτητών σε άλλα Ιδρύματα	Μετακίνηση φοιτητών από άλλα Ιδρύματα
2003 - '04	4	-
2004 - '05	-	1
2005 - '06	-	-
2006 - '07	1	1
2007 - '08	-	1
2008 - '09	1	1

4.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Στον Πιν. 4.9 εμφανίζονται οι μετακινήσεις των φοιτητών από άλλα Ιδρύματα.

4.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα μέσω του συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων (ECTS).

4.10.8. Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους κρίνεται ως αρκετά ικανοποιητική.

4.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Σε περίπτωση επίσκεψης ακαδημαϊκού προσωπικού από Ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού, το Τμήμα ενημερώνει μέσω ανηρτημένων ανακοινώσεων της ιστοσελίδας και μηνυμάτων μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για το πρόγραμμα των εκδηλώσεων και των διαλέξεων που πρόκειται να διεξαχθούν.

4.10.10. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Ο μικρός αριθμός των εισερχομένων φοιτητών από άλλα ιδρύματα έχει ως αποτέλεσμα να μην οργανώνονται από το Τμήμα ειδικές εκδηλώσεις υποδοχής και αποχαιρετισμού.

4.10.11. Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Η υποστήριξη των εισερχομένων φοιτητών σε ζητήματα διαμονής και σίτισης γίνεται από το γραφείο Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Π.Θ.

4.10.12. Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Το Τμήμα δεν αναλαμβάνει εκδηλώσεις, μαθήματα ξένων γλωσσών ή την υποστήριξή τους. Τα παραπάνω ρυθμίζονται και οργανώνονται από άλλους φορείς

του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, όπως το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων & Erasmus και το Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας.

4.10.13. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Η οικονομική υποστήριξη των εισερχομένων και εξερχομένων φοιτητών γίνεται με υποτροφία Erasmus της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για το διδακτικό προσωπικό, το Π.Θ. χορηγεί μία επιπλέον χρηματοδότηση (294€) για κάθε μετακίνηση μέλους Δ.Ε.Π., μέλους βάσει του Π.Δ. 407/80 και μέλους του Προσωπικού στο πλαίσιο της κινητικότητας Erasmus.

4.10.14. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Στο Τμήμα έχει θεσμοθετηθεί επιτροπή που σκοπό έχει την προώθηση της κινητικότητας τόσο των μελών Δ.Ε.Π., όσο και των φοιτητών. Η επιτροπή προωθεί και ενημερώνει την ακαδημαϊκή κοινότητα για τις συμφωνίες που έχει συνάψει το Τμήμα με ιδρύματα του εξωτερικού. Στην έναρξη κάθε ακαδημαϊκού έτους διοργανώνεται εκδήλωση υποδοχής πρωτοετών φοιτητών, όπου οι φοιτητές εκτός των άλλων ενημερώνονται για τη δυνατότητα των μετακινήσεών τους σε άλλα Ιδρύματα του εξωτερικού και για το περιεχόμενο του προγράμματος Erasmus. Εκτός των παραπάνω προσπάθειών, η επιτροπή αυτή είναι στη διάθεση των φοιτητών που θέλουν να ενημερωθούν για την κινητικότητα στα πλαίσια των διμερών συμφωνιών που έχουν υπογραφεί μέσω του προγράμματος Erasmus.

4.10.15. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η ποιότητα της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού αντανακλάται στο παραγόμενο έργο και τις συνεργασίες που προκύπτουν ως αποτέλεσμα αυτής της κινητικότητας.

Για την όσο το δυνατόν καλύτερη αξιολόγηση του διδακτικού έργου στο Τμήμα, στα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν τόσο στους φοιτητές, όσο και στα μέλη Δ.Ε.Π. και στους διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80, συμπεριλήφθηκαν και άλλες ερωτήσεις εκτός από αυτές που προβλέπονταν από την Α.Δ.Ι.Π. Η επεξεργασία των απαντήσεων οδήγησε σε χρήσιμα συμπεράσματα, τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω τόσο για το προπτυχιακό, όσο και για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

α) Προπτυχιακό πρόγραμμα

Ο **Δ.Ι.** των φοιτητών από τα μαθήματά τους κυμάνθηκε από **6,85** έως **7,80**, με συνεχή αύξηση από το 1^ο στο 10^ο εξάμηνο.

Η παρουσίαση της ομαδοποίησης των μαθημάτων, έτσι όπως αυτή έγινε από τη Γ.Σ. του Τμήματος (Πρακτικό της με α.α. 48ης/23-10-2008 συνεδρίασης), ώστε να αντιμετωπίζονται τυχόν προβλήματα και παραπόνα των φοιτητών σχετικά με τη διεξαγωγή των μαθημάτων και των εργαστηριακών ασκήσεων, δείχνει ότι το χαμηλότερο **Δ.Ι.** εμφανίζουν τα Γενικά Μαθήματα και τον υψηλότερο τα Μαθήματα Μεταποίησης (Πιν. 4.10.).

Πίνακας 4.10: Συνολικός Δ.Ι. των μαθημάτων.

Κατηγορία μαθημάτων	Δ.Ι.
Γενικά μαθήματα (βασικής παιδείας)	5,65
Οικονομικά	7,09
Βιολογικά	6,92
Αλιείας & υδατοκαλλιεργειών	6,87
Μεταποίησης	7,55
Περιβαλλοντικά	6,79

Ιδιαίτερα ικανοποιητικοί είναι και οι επιμέρους **Δ.Ι.** των μαθημάτων του Τμήματος από τους φοιτητές (Πιν. 4.11.). Εκείνο που είναι χρήσιμο να επισημανθεί είναι η απροθυμία των φοιτητών να συμμετέχουν σε φροντιστήρια για την καλύτερη κατανόηση της ύλης των μαθημάτων και η κατά δήλωσή τους όχι συστηματική μελέτη των μαθημάτων τους.

Γενικά, η ανάλυση των απαντήσεων των φοιτητών έδειξε ότι:

- Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα μεταφέρουν στους φοιτητές σύγχρονες και υψηλού επιπέδου γνώσεις, ενώ το περιεχόμενό τους είναι καλά οργανωμένο, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στο περιεχόμενό τους, όπως αυτό περιγράφεται στον Οδηγό Σπουδών και να συνδέουν τη θεωρία με την πράξη (εργαστήριο).
- Οι διδάσκοντες διαθέτουν ενθουσιασμό κατά τη διδασκαλία τους, επεξηγούν επαρκώς τα αντικείμενα που διδάσκουν, τους ενθαρρύνει να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις, ώστε να αναπτύξουν την κρίση τους.

Πίνακας 4.11.: Δ.Ι. φοιτητών από διδάσκοντες.

Ερώτηση	Δ.Ι.	Ποσοστό μαθημάτων πάνω από το Δ.Ι.	Δ.Ι. στο χειμερινό εξάμηνο	Ποσοστό μαθημάτων εξαμήνου πάνω από το Δ.Ι.	Δ.Ι. στο εαρινό εξάμηνο	Ποσοστό μαθημάτων εξαμήνου πάνω από το Δ.Ι.
Κατέχει το γνωστικό αντικείμενο;	8,3	54,17%	8,7	60,00%	7,9	48,65%
Διαθέτει κατανοητό τρόπο διδασκαλίας;	7,1	51,39%	7,5	42,86%	6,8	59,46%
Καλύπτει τις ενότητες που αναφέρονται στον Οδηγό Σπουδών;	7,1	58,33%	7,2	54,29%	6,9	62,16%
Διδάσκει με ενθουσιασμό το αντικείμενο του μαθήματος;	7,5	55,56%	7,7	54,29%	7,4	56,76%
Πληροφορεί τους φοιτητές για τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος;	7,2	54,17%	7,4	48,57%	7,0	59,46%
Προετοιμάζει και αξιοποιεί τις διδακτικές ενότητες;	7,2	54,17%	7,5	48,57%	6,9	59,46%
Μεταφέρει χρήσιμες γνώσεις;	7,4	61,11%	7,5	60,00%	7,3	62,16%
Αξιοποιεί το διδακτικό χρόνο;	7,4	55,56%	7,5	48,57%	7,2	62,16%
Συνδέει τη θεωρία με το εργαστήριο;	7,4	50,00%	7,5	48,57%	7,2	51,35%

Προσαρμόζει τη διδασκαλία στο γνωστικό επίπεδο των φοιτητών;	6,8	62,50%	6,9	54,29%	6,6	70,27%
Επιλύει τις απορίες των φοιτητών;	7,7	63,89%	8,0	62,86%	7,4	64,86%
Αξιοποιεί τις υποδομές του Τμήματος ή του Παν/μίου;	7,2	51,39%	7,5	57,14%	7,0	45,95%
Οργανώνει καλὰ την παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα;	7,4	54,17%	7,5	54,29%	7,3	54,05%
Αναλύει και παρουσιάζει τις έννοιες με τρόπο απλό και ενδιαφέροντα χρησιμοποιώντας παραδείγματα;	7,2	59,72%	7,4	57,14%	7,0	62,16%
Σας ενθαρρύνει να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις ώστε να αναπτύξουν την κρίση σας;	7,2	54,17%	7,5	48,57%	6,9	59,46%
Είναι γενικά προσιτός στους φοιτητές;	7,4	51,39%	7,7	45,71%	7,1	56,76%
Παρακολουθείτε τακτικά τις διαλέξεις;	7,3	45,83%	7,6	45,71%	7,1	45,95%
Παρακολουθείτε τακτικά τα εργαστήρια;	9,0	66,67%	8,9	80,00%	9,2	54,05%
Μελετάτε συστηματικά την ύλη;	5,1	43,06%	5,1	37,14%	5,1	48,65%

β) Μεταπτυχιακό πρόγραμμα

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εμφανίστηκαν να παρακολουθούν τακτικά τις διαλέξεις και τα εργαστήρια, καθώς και να ανταποκρίνονται συστηματικά στις γραπτές εργασίες/ασκήσεις, αλλά δεν αφιερώνουν επαρκή χρόνο την εβδομάδα για τη μελέτη των μαθημάτων. Από την επεξεργασία των απαντήσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών προέκυψε επίσης ότι:

- Οι φοιτητές πιστεύουν ότι δεν χρειάζονται φροντιστήρια.
- Δε συνδέεται η θεωρία με τα εργαστήρια (σε 2 από τα 4 υποχρεωτικά μαθήματα και σε 2 από τα 4 μαθήματα επιλογής).

5. Ερευνητικό έργο.

5.1. Πώς κρίνεται η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- *Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;*

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. έχει σαφώς προσανατολισμένη πολιτική στην έρευνα που είναι σχετική με τα ευρύτερα επιστημονικά πεδία που περιλαμβάνονται στα γνωστικά αντικείμενα, που διακονούνται από αυτό, όπως αναφέρονται με σαφήνεια στο Φ.Ε.Κ. 165/2001 ίδρυσης του Τμήματος.

Η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα που διενεργείται στο Τμήμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη και προώθηση νέων τεχνολογιών στα συστήματα υδρόβιας ζωικής παραγωγής, καθώς και στη διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος σε τομείς όπως η Υδροβιολογία, Υδατοκαλλιέργεια, Αλιεία, Διαχείριση Ιχθυοαποθεμάτων, Ωκεανογραφία, Αναπαραγωγή, Γενετική, Διατροφή, Οικολογία Υδάτινου Περιβάλλοντος και Θαλάσσιων Καταφυγίων, Φυσιολογία Υδρόβιων Ζωικών Οργανισμών και Προστασία Υδρόβιου Ζωικού Κεφαλαίου.

- *Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;*

Η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος παρακολουθείται από τον Πρόεδρο και τη Γ.Σ. του Τμήματος. Επιπλέον υπάρχουν Επιτροπές του Τμήματος που ενημερώνουν και αναλύουν τις διαδικασίες στα μέλη Δ.Ε.Π. σχετικά με ευκαιρίες για συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.

- *Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;*

Ο απολογισμός της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής πραγματοποιείται στις Γ.Σ., όπου υπάρχει ενημέρωση για την εξέλιξη της πορείας των ερευνητικών

έργων, καθώς και με την δημοσιοποίηση των τελικών εκθέσεων ερευνητικών έργων στην Επιτροπή Ερευνών του Π.Θ.

- *Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;*

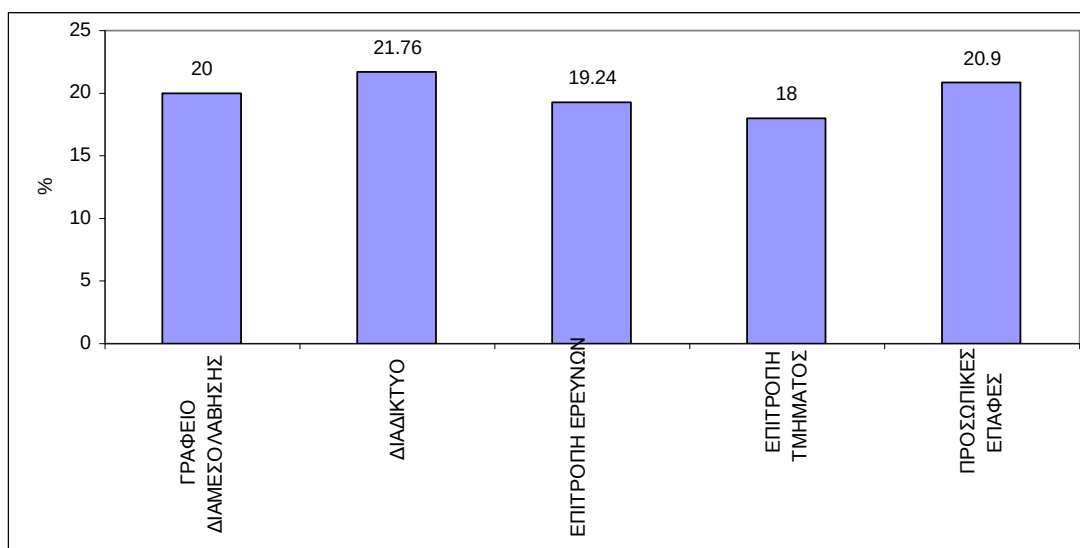
Δεν υπάρχουν κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας από τα μέλη Δ.Ε.Π. Προτείνεται να υπάρχει μισθολογική ενθάρρυνση συμμετοχής και αποδοτικότητας στην έρευνα.

- *Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;*

Η έρευνα υποστηρίζεται, όσον αφορά στη διαχείριση των ερευνητικών κονδυλίων, από την Επιτροπή Ερευνών του Π.Θ., από τα εργαστήρια του Τμήματος με το διαθέσιμο εξοπλισμό και το προσωπικό τους.

- *Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;*

Τα μέλη Δ.Ε.Π. ενημερώνονται σχετικά με προκηρύξεις και διάφορες δράσεις χρηματοδότησης ερευνητικών προσπαθειών, από την Επιτροπή Ερευνών του Π.Θ. και το Γραφείο Διαμεσολάβησης, με σκοπό την ενθάρρυνση της διάχυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας και της κινητικότητας του προσωπικού. Επιπρόσθετα, το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται από το διαδίκτυο, από την αντίστοιχη θεσμοθετημένη Επιτροπή που λειτουργεί στο Τμήμα, καθώς και από προσωπικές επαφές με μέλη Δ.Ε.Π. από άλλα Ιδρύματα, καθώς και από διάφορους άλλους σχετικούς Φορείς (Σχ. 5.1.).

Σχήμα 5.1.: Ενημέρωση για χρηματοδότηση στην έρευνα (πηγή: ερωτηματολόγιο μελών Δ.Ε.Π.).

Από την ανάλυση του ερωτηματολογίου (Σχ. 5.1.) βλέπουμε ότι τα μέλη Δ.Ε.Π. ενημερώνονται εξίσου από όλες τις πηγές πληροφόρησης, ενώ θετικό είναι ότι σημαντική πηγή πληροφόρησης είναι οι προσωπικές επαφές των μελών Δ.Ε.Π. που υποδηλώνουν κινητικότητα και ενδιαφέρον για εξωστρέφεια, πράγμα το οποίο ενθαρρύνεται και από το Τμήμα.

- ***Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;***

Σε επίπεδο Τμήματος, υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες στα πλαίσια του Π.Μ.Σ.

- ***Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;***

Το κύριο κανάλι διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο εσωτερικό του Τμήματος είναι η διαπροσωπική επαφή και η στενή συνεργασία μεταξύ των εργαστηρίων και των ερευνητικών ομάδων του Τμήματος. Επιπλέον, τα ερευνητικά αποτελέσματα μεταφέρονται και στη διδασκαλία, μέσα από την υποστήριξη που παρέχουν τα εργαστήρια στο διδακτικό έργο. Θεσμοθετημένο κανάλι διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας στο εσωτερικό του Τμήματος αποτελεί και η δημόσια παρουσίαση των διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών. Ιδιαίτερα

σημαντικό εργαλείο για τη διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και την προώθηση του επιστημονικού διαλόγου, τόσο στο εσωτερικό του Τμήματος, όσο και ευρύτερα, είναι η μηνιαία συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών και μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε οργανωμένα Discussion groups (Journal Club).

- *Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα και στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;*

Τα κυριότερα μέσα διάχυσης των αποτελεσμάτων της έρευνας εκτός Τμήματος είναι:

- α) οι δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά,
- β) η συμμετοχή των μελών του Τμήματος σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες,
- γ) η διοργάνωση ημερίδων - συνεδρίων από το Τμήμα και τα μέλη Δ.Ε.Π.

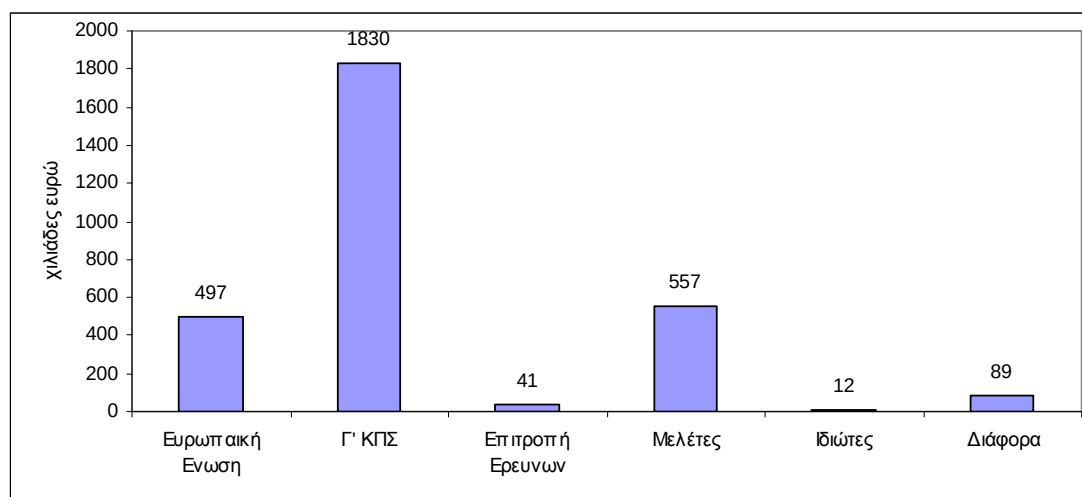
Το Τμήμα τα τελευταία πέντε χρόνια έχει οργανώσει αρκετές ημερίδες, στις οποίες πραγματοποιήθηκε διάχυση ερευνητικών αποτελεσμάτων διαφόρων προγραμμάτων, όπως π.χ. Ε.Π.ΑΑ. και Πυθαγόρας II. Επίσης, έχουν διοργανωθεί τρία (3) Συνέδρια Υδροβιολογίας και Αλιείας (δύο Πανελλήνια και ένα Διεθνές) με θεματικές ενότητες σχετιές με Αλιεία, Μάριετινγκ, Τεχνολογία Ιχθυηρών και Αειφορική Υδατοκαλλιέργεια. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν συμμετάσχει σε πληθώρα Ελληνικών και Διεθνών συνεδρίων, όπου πραγματοποιήθηκαν ομιλίες, παρουσιάσεις κ.λπ., ενώ έχουν δημοσιεύσει σημαντικό αριθμό εργασιών σε επιστημονικά περιοδικά (βλέπε § 5.4.). Επίσης, κατά διαστήματα τα μέλη Δ.Ε.Π. παραβρέθηκαν και υποστήριξαν ημερίδες που διοργάνωσαν οι Διευθύνσεις Αλιείας (Μαγνησίας, Ροδόπης, Έβρου, Φθιώτιδος) σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Οι συμμετοχές σε συνέδρια, ημερίδες και λοιπές δραστηριότητες διάχυσης ερευνητικών αποτελεσμάτων φαίνονται στο **Παράρτημα XV**.

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.

- *Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;*

Στο Τμήμα υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων. Στην παρούσα Ε.Ε.Α. αναφέρονται τα προγράμματα τα οποία περατώθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη την τελευταία πενταετία.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην πενταετία 2004 - 2009 είναι 3.024.382 €. Η κατανομή των ερευνητικών προγραμμάτων ανά ποσό (σε ευρώ) και πηγή χρηματοδότησης φαίνεται στο Σχ. 5.2.

Σχήμα 5.2.: Ερευνητικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο Τμήμα την τελευταία πενταετία ανά ποσό και πηγή χρηματοδότησης.

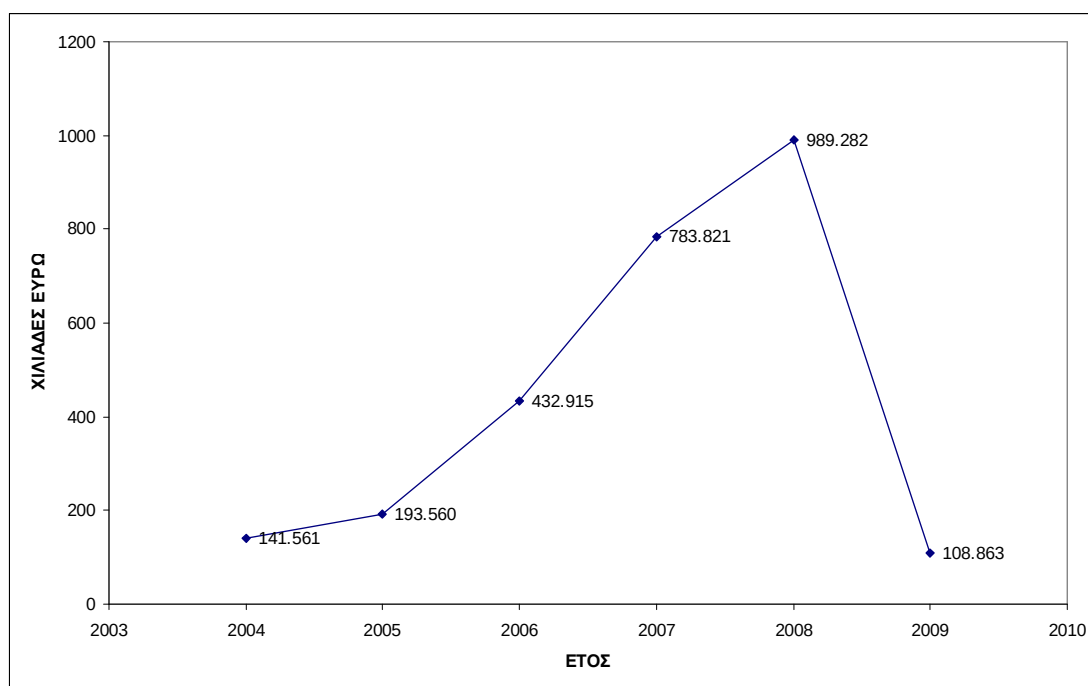
Είναι σαφές ότι κύρια πηγή χρηματοδότησης αποτελούν τα ανταγωνιστικά εθνικά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την ευρωπαϊκή ένωση, ενώ ακολουθούν οι μελέτες και τα ανταγωνιστικά προγράμματα της Ε.Ε.

Τα κυριότερα ερευνητικά προγράμματα που εκπονούνται ή εκπονήθηκαν αφορούν προγράμματα Πυθαγόρας II (εκπονήθηκαν 4 με συνολική χρηματοδότηση 310.000 €), Ε.Π.ΑΛ. (εκπονήθηκαν 5 με συνολική χρηματοδότηση 1.090.000 €),

Γ.Γ.Ε.Τ. (ειπονήθησαν 5 με συνολική χρηματοδότηση 308.675 €), Ευρωπαϊκά FP (ειπονήθηκε ένα με συνολική χρηματοδότηση 189.600 €), και Ευρωπαϊκά INTEREGG (ειπονήθησαν ή ειπονούνται δύο με συνολική χρηματοδότηση 306.000 €) (**Παράρτημα XVI**).

Η ετήσια εισροή χρημάτων την τελευταία πενταετία από τα ερευνητικά προγράμματα φαίνεται στο Σχ. 5.3.

Την τελευταία 5ετία υπήρξε σαφώς αυξανόμενη εισροή χρημάτων. Από 141.561 € το 2004 έφθασε τα 989.282 € το 2008, με πτώση στα 108.863 € το τρέχον έτος (2009), αποτέλεσμα κυρίως της καθυστέρησης στις προκηρύξεις των ανταγωνιστικών εθνικών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από την ευρωπαϊκή ένωση (Ε.Σ.Π.Α.), τα οποία όπως αναλύθηκε ανωτέρω αποτελούν και την κύρια πηγή χρηματοδότησης.

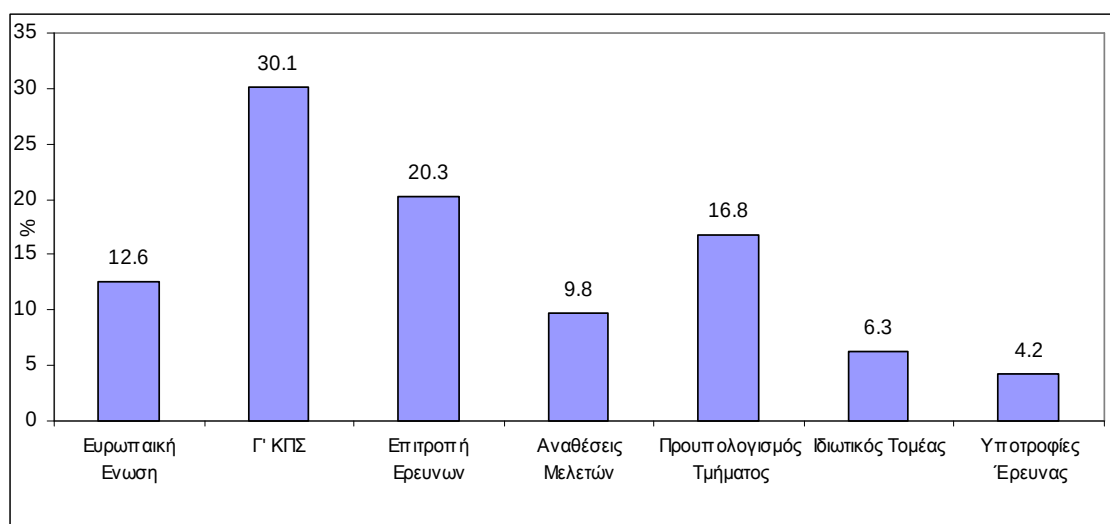

Σχήμα 5.3.: Ετήσια εισροή χρημάτων από τα ερευνητικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο Τμήμα την τελευταία πενταετία.

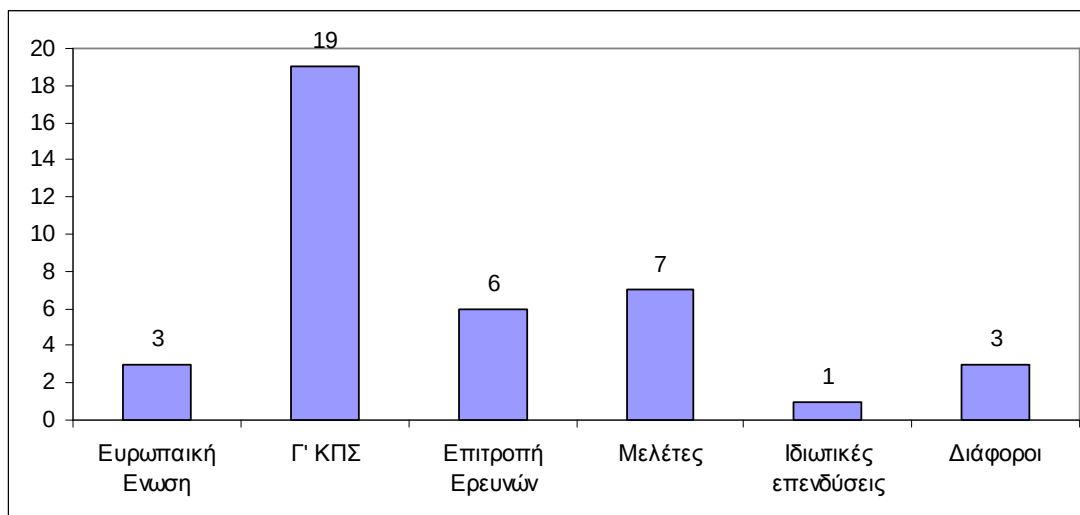
Στο Σχ. 5.4. φαίνεται η προτίμηση των μελών Δ.Ε.Π. στην αναζήτηση χρημάτων για ερευνητικές δραστηριότητες, ενώ στο Σχ. 5.5. παρουσιάζεται ο αριθμός των ερευνητικών προγραμμάτων ανά πηγή χρηματοδότησης που ειπονήθησαν στο Τμήμα από τα μέλη Δ.Ε.Π. την τελευταία 5ετία.

Όσον αφορά στις δημοφιλέστερες πηγές χρηματοδότησης στις οποίες απευθύνονται τα μέλη Δ.Ε.Π., είναι τα εθνικά προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε., όπως Ε.Π.ΑΛ., Πυθαγόρας, Γ.Γ.Ε.Τ. (Σχ. 5.4.). Ακολουθούν τα προγράμματα της Επιτροπής Ερευνών του Π.Θ., τα προγράμματα της Ε.Ε. (όπως INTEREGG, FP κ.λπ.), οι διάφορες μελέτες, κυρίως από Περιφέρειες ή Νομαρχίες, καθώς και ο Τακτικός προϋπολογισμός του Τμήματος (για ερευνητικές προσπάθειες σε επίπεδο πτυχιακών διατριβών). Άλλες δευτερεύουσες πηγές στις οποίες απευθύνονται τα μέλη Δ.Ε.Π., αποτελούν ο ιδιωτικός τομέας και διάφορες υποτροφίες έρευνας (Ι.Κ.Υ.).

Είναι σαφές ότι τα ανταγωνιστικά εθνικά συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι και τα πολυπληθέστερα των ερευνητικών προγραμμάτων που υλοποιούνται στο Τμήμα, τουλάχιστον την τελευταία 5ετία, ενώ σημαντικός αριθμός είναι και αυτά των μελετών και των προγραμμάτων της Επιτροπής Ερευνών του Π.Θ. (Σχ. 5.5.). Τα προγράμματα της Επιτροπής Ερευνών, ενώ είναι αρκετά δημοφιλή ως πηγή χρηματοδότησης, δε συνεισφέρουν σημαντικά στην εισροή χρημάτων λόγω προφανώς του χαμηλού τους προϋπολογισμού (Σχ. 5.4. και 5.5.).

Σχήμα 5.4.: Ποσοστιαία προτίμηση ως πηγή χρηματοδότησης για υποβολή προτάσεων ερευνητικών προγραμμάτων την τελευταία πενταετία.

Σχήμα 5.5.: Αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν στο Τμήμα την τελευταία πενταετία ανά πηγή χρηματοδότησης.

• ***Ποιο ποσοστό μελών Δ.Ε.Π. αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;***

Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. αναλαμβάνουν ερευνητικές πρωτοβουλίες, έχοντας συμμετάσχει σε εβδομήντα οκτώ (78) προγράμματα ως συνεργάτες την τελευταία πενταετία (Μ.Ο. 4,6/μέλος Δ.Ε.Π.). Ως επιστημονικοί υπεύθυνοι έχουν υποβάλει εβδομήντα έξι (76) προτάσεις την τελευταία πενταετία (Μ.Ο. 4,5/μέλος Δ.Ε.Π.), εκ των οποίων δεκαεννέα (19) απορρίφθηκαν, δεκατέσσερις (14) είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, ενώ σαράντα τρεις (43) εκπονούνται ή εκπονήθηκαν (Μ.Ο. 2,5/μέλος Δ.Ε.Π.). Επιπλέον έχουν εκπονηθεί ή εκπονούνται δέκα(10) Μελέτες (Μ.Ο. 0,6/μέλος Δ.Ε.Π.).

• ***Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;***

Κατά περίπτωση, στα ερευνητικά προγράμματα συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές, σύμφωνα με τις συσταθείσες ομάδες εργασίας κάθε προγράμματος. Είναι γενικότερη πολιτική στο Τμήμα να

χρησιμοποιούνται εξωτερικοί συνεργάτες ως φορείς ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών που διέπει τη διεπιστημονική συνεργασία και εξωστρέφεια.

5.3. Ερευνητικές υποδομές.

- *Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.*

Στο Τμήμα λειτουργούν πέντε (5) θεσμοθετημένα εργαστήρια, όπως παρουσιάζονται παρακάτω:

1. Ιχθυολογίας - Υδροβιολογίας.
2. Ωκεανογραφίας.
3. Αγρομετεωρολογίας.
4. Φυσιολογίας Υδρόβιων Ζωικών Οργανισμών.
5. Προστασίας Υδρόβιου Ζωικού Κεφαλαίου.

Οι οργανωμένοι, όμως, εργαστηριακοί-ερευνητικοί χώροι ανέρχονται σε δεκαοκτώ (18) (Πιν. 5.1.).

Ο συνολικός αριθμός θέσεων εργασίας για έρευνα στα ερευνητικά εργαστήρια είναι ογδόντα τέσσερις (84), ο οποίος θεωρείται επαρκής μέχρι τώρα, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών του Τμήματος.

Ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων διδασκόντων, μεταπτυχιακών και προπτυχιακών φοιτητών που χρησιμοποιούν τις ερευνητικές εγκαταστάσεις του Τμήματος ανέρχεται σε **108** (υποψήφιοι διδάκτορες 18, μεταπτυχιακοί 25, προπτυχιακοί 65), πράγμα που σημαίνει ότι αντιστοιχούν **0,78** θέσεις εργασίας ανά άτομο.

Προβλήματα παρουσιάζονται σε κάποιους εργαστηριακούς χώρους, κατά καιρούς, όπου τα αντικείμενά τους φαίνονται να είναι δημοφιλή στους προπτυχιακούς φοιτητές, με αποτέλεσμα να συσσωρεύονται αρκετοί φοιτητές για εκτέλεση προπτυχιακών πειραματικών εργασιών. Αυτό αποτυπώνεται και στις απαντήσεις των φοιτητών, οι οποίοι πιστεύουν ότι ο εργαστηριακός εξοπλισμός επαρκεί οριακά (**Δ.Ι. 6,06**). Παρ' όλα αυτά οι διδάσκοντες έκριναν ότι οι χώροι ήταν ορθώς αξιοποιήσιμοι (**Δ.Ι. 7,91**).

Πίνακας 5.1.: Θεσμοθετημένα εργαστήρια και εργαστηριακοί χώροι του Τμήματος.

α/α	Εργαστήριο	Επιφάνεια (κατά προσέγγιση)	Θέσεις Εργασίας για Έρευνα
1	Ιχθυολογίας-Υδροβιολογίας	εργαστήριο 49 m ²	4
2	Ιστολογίας	εργαστήριο 40 m ²	4
3	Υδροβιολογίας-Ιχθυοπαθολογίας	εργαστήριο 25 m ²	2
4	Υδατοκαλλιεργειών	Υπόστεγο (Toll) 100 m ²	-
5		εργαστήριο 48 m ²	-
6	Ζωολογίας	εργαστήριο 45 m ²	8
7	Θαλάσσιες Οικολογίας	εργαστήριο 40 m ²	4
8	Φυσιολογίας Υδρόβιων Ζωικών Οργανισμών	εργαστήριο 35 m ²	4
9	Γενετικής	εργαστήριο 48 m ²	6
10	Προστασίας Υδρόβιου Ζωικού Κεφαλαίου	εργαστήριο 50 m ² .	6
11		εργαστήριο 27 m ²	2
12	Σαλιγκαροτροφίας	εργαστήριο 16 m ²	2
13	Ηλεκτρονικής μικροσκοπίας	εργαστήριο 12 m ²	1
14		εργαστήριο 16 m ²	1
15	Ωκεανογραφίας	εργαστήριο 45 m ²	8
16		εργαστήριο 45 m ²	8
17	Αγρομετεωρολογίας	εργαστήριο 75 m ²	14
18		εργαστήριο 60 m ²	10
Σύνολο		773 m ²	84
Δείκτης τ.μ./ερευνητή		9,22	

- *Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.*

Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος κρίνονται ικανοποιητικές, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετικά σύντομη διάρκεια λειτουργίας του. Πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων εκπονούνται σε αυτές, καθώς και διατριβές σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι χώροι των ερευνητικών εργαστηρίων κρίνονται επαρκείς, κατάλληλοι και ερευνητικά ποιοτικοί από τα μέλη Δ.Ε.Π., τους συμβασιούχους βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. με **Δ.Ι. 7,16, 8,13** και **8,04**, αντίστοιχα.

- *Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.*

Ο κύριος όγκος της ερευνητικής δραστηριότητας πραγματοποιείται στις ερευνητικές εγκαταστάσεις του Τμήματος, με τη χρήση του υφιστάμενου εξοπλισμού. Ο υπάρχων εξοπλισμός (**Παράρτημα XVII**), θεωρείται μέχρι στιγμής ικανοποιητικός από πλευράς επάρκειας, ποιότητας και καταλληλότητας (**Δ.Ι. 7,60, 8,30** και **8,30**, αντίστοιχα).

- *Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;*

Η κάλυψη των ερευνητικών αναγκών, σχετικά με τους χώρους και τον εξοπλισμό, θεωρείται ικανοποιητική από την πλειοψηφία των μελών Δ.Ε.Π., καθώς και των συμβασιούχων βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. (**Δ.Ι. 7,60**).

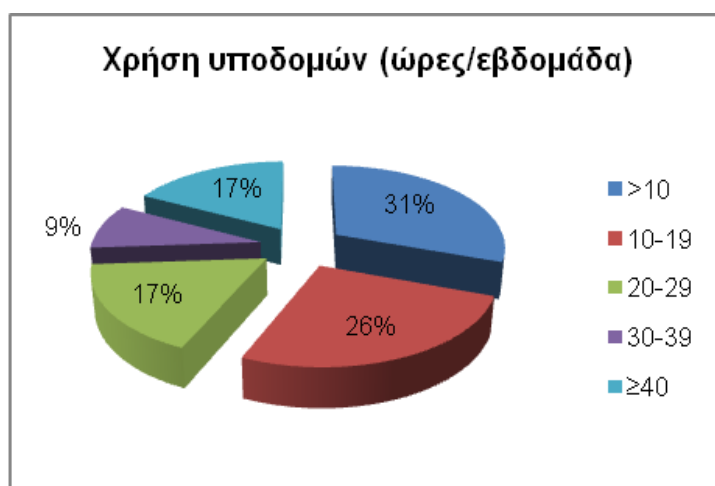
- *Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;*

Ελλείψεις βεβαίως υπάρχουν, οι οποίες καλύπτονται από συνεργασίες με άλλα Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα ή και με παροχές υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα. Ενδεικτικά, από τις απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π., διαπιστώνεται ανάγκη επέκτασης των χώρων εκτροφής υδρόβιων οργανισμών και προμήθειας εξοπλισμού

για εξειδικευμένες βιοχημικές αναλύσεις, καθώς και για ενόργανη ανάλυση. Επιπλέον, ανεπαρκείς κρίνονται οι χώροι αποθήκευσης και συντήρησης βιολογικών δειγμάτων.

• ***Πόσο εντατική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;***

Η χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού και υποδομών από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα μέλη Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Ε.ΔΙ.Π, τους υποψήφιους διδάκτορες, καθώς και τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, κρίνεται κατά κύριο λόγο μάλλον εντατική (43%), λαμβάνοντας υπόψη ότι ο μέσος όρος χρήσης τους είναι 21,6 ώρες την εβδομάδα (Σχ. 5.6.). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να παρουσιάζονται στα διαστήματα υψηλής δραστηριότητας φαινομενικές ελλείψεις σε θέσεις εργασίας.

Σχήμα 5.6.: Χρήση υποδομών σύμφωνα με τις απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π. και του λοιπού ερευνητικού και εργαστηριακού προσωπικού του Τμήματος.

• ***Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/επικαιροποίησης;***

Οι ερευνητικές υποδομές και ο εξοπλισμός είναι σύγχρονα και ανανεώνονται τακτικά, όπως άλλωστε και αναμένεται σε ένα νεοσύστατο Τμήμα. Κρίσιμες ανάγκες ανανέωσης δεν έχουν προκύψει ακόμα, καθόσον η λειτουργική τους κατάσταση είναι

ικανοποιητική. Εξαιρέση αποτελούν, ωστόσο, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, οι οποίοι ανανεώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα

- *Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;*

Η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών χρηματοδοτείται από τα ερευνητικά προγράμματα, από τον Τακτικό Προϋπολογισμό και από τις Δημόσιες Επενδύσεις.

5.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.

- *Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος;*

Από τα δεκαεπτά (17) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα δεκαπέντε (15) απάντησαν στα ερωτηματολόγια και έδωσαν γενικότερα στοιχεία που αφορούσαν στην αξιολόγηση του Τμήματος.

Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν δημοσιεύσει περί τα δεκαεπτά (17) βιβλία και μονογραφίες την τελευταία πενταετία, ενώ τα κεφάλαια που δημοσίευσαν τα μέλη Δ.Ε.Π. σε συλλογικούς τόμους ανέρχονται σε δεκαοκτώ (18).

- *Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη Δ.Ε.Π.; (α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές; (β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές; (γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές; (δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές;*
- *Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;*
- *Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος; (α) Σε συνέδρια με κριτές; (β) Σε συνέδρια χωρίς κριτές;*

Τα μέλη Δ.Ε.Π. δημοσίευσαν συνολικά την τελευταία πενταετία εκατόν δεκαέξι (116) επιστημονικές εργασίες σε περιοδικά με κριτές. Σημαντικό ποσοστό δημοσιευμένων εργασιών αναφέρονται και σε Πρακτικά Επιστημονικών Συνεδριών με κριτές (164). Συνεπώς, σχεδόν το σύνολο των επιστημονικών εργασιών των μελών Δ.Ε.Π. δημοσιεύεται έπειτα από διαδικασίες επιστημονικής κρίσης.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π. σε επιστημονικά περιοδικά, συνέδρια και πρακτικά συνεδριών φαίνεται στον Πιν. 5.2.

Πίνακας 5.2.: Δημοσιευμένο έργο των μελών Δ.Ε.Π. την πενταετία 2004 - 2009.

Είδος δημοσίευσης	Σύνολο	Μ.Ο. ανά Δ.Ε.Π.(17)	Μ.Ο. ανά Δ.Ε.Π. ανά έτος
Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	116	6,8	1,36
Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	15	0,9	0,18
Πρακτικά επιστημονικών συνεδριών με κριτές	164	9,6	1,92
Πρακτικά επιστημονικών συνεδριών χωρίς κριτές	10	0,6	0,12
Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά με κριτές	32	1,9	0,38
Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά χωρίς κριτές	33	1,9	0,38
Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	17	1,0	0,20
Άλλες εργασίες	8	0,5	0,10

Ο αριθμός αυτός κρίνεται ικανοποιητικός, λαμβάνοντας υπόψη το νεοσύστατο του Τμήματος, καθώς και το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός μελών Δ.Ε.Π. έχουν αναλάβει υπηρεσία τα τελευταία τρία (3) με τέσσερα (4) χρόνια. Επιπλέον, οι εργασίες του 2009 ενδέχεται να είναι περισσότερες, καθόσον υπάρχει ένας αριθμός υποβληθέντων εργασιών σε διαδικασία κρίσης.

Η ετήσια κατανομή των δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. παρουσιάζεται παρακάτω στον Πιν. 5.3.

Πίνακας 5.3.: Ετήσια κατανομή των δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π*.

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I
2009	4	23	0	26	1	3	0	1	0
2008	5	23	3	31	3	5	2	8	7
2007	3	17	2	47	2	5	1	7	7
2006	1	30	7	28	-	2	0	7	12
2005	4	23	3	32	4	3	5	9	7
Σύνολο	17	116	15	164	10	18	8	32	33

*Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες.
 B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές.
 Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές.
 Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές.
 E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές.
 Z: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους.
 H: Άλλες εργασίες.
 Θ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά.
 I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά.

5.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους.

- *Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος;*
- *Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;*
- *Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;*

- *Πόσες συμμετοχές μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.*
- *Πόσες συμμετοχές μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.*
- *Πόσες προσκλήσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;*
- *Πόσα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;*

Η ποιότητα της έρευνας των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος αναγνωρίζεται σημαντικά μέσα από τις ετεροαναφορές των δημοσιεύσεών τους, της τελευταίας πενταετίας, όπως φαίνεται στον Πιν. 5.4.

Πίνακας 5.4: Ποιότητα της έρευνας των μελών Δ.Ε.Π*.

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H
2009	99	1	6	4	6	1	0
2008	308	1	9	9	11	1	0
2007	227	1	7	7	8	2	0
2006	173	1	1	7	9	2	0
2005	142	0	1	8	10	3	0
<i>Σύνολο</i>	949	4	24	35	44	9	0

*Επεξηγήσεις:

A: Ετεροαναφορές.

B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου.

Γ: Βιβλιοκρισίες.

Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων.

E: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών.

Z: Προσκλησεις για διαλέξεις.

H: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Οι ετεροαναφορές (των 116 δημοσιεύσεων σε περιοδικά με κριτές) των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, ανέρχονται σε εννιακόσιες σαράντα εννέα (949), με μέσο όρο 8,18 ετεροαναφορές ανά δημοσίευση.

Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν κληθεί τριάντα πέντε (35) φορές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων κατά την τελευταία πενταετία, ενώ έχουν προσκληθεί εννέα (9) φορές για διαλέξεις/παρουσιάσεις. Έχουν συμμετέχει σαράντα τέσσερις (44) φορές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών, ενώ πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. έχουν κρίνει πάνω από εκατό (100) ερευνητικές εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά την τελευταία 5ετία.

5.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος.

- *Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιες: (α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος; (β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού; (γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;*

Οι ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος κρίνονται ιδιαίτερος ικανοποιητικές, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Από τα μέλη Δ.Ε.Π. που απάντησαν στα ερωτηματολόγια (15 από 17), φαίνεται ότι όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. συμμετείχαν σε ερευνητικές συνεργασίες με άλλες Ακαδημαϊκές Μονάδες ή Ιδρύματα της Ελλάδας και του Εξωτερικού. Πιο συγκεκριμένα, την τελευταία πενταετία καταγράφονται είκοσι δύο (22) συνεργασίες σε προγράμματα της Ε.Ε. και τριάντα τέσσερις (34) σε εθνικά προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.

Πολύ θετική είναι η συνεργασία με Ιδρύματα στον Ευρωπαϊκό χώρο, που οδηγούν την έρευνα σε συναφή πεδία με αυτά που διακονεί το Τμήμα. Οι χώρες με τις οποίες υφίστανται ερευνητικές συνεργασίες, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των μελών Δ.Ε.Π., είναι κατά κύριο λόγο η Μεγάλη Βρετανία, η Γαλλία και η Γερμανία. Επίσης, πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων υλοποιείται σε συνεργασία με Πανεπιστήμια (Καποδιστριακό, Α.Π.Θ., Αιγαίου, Ιωαννίνων), Τ.Ε.Ι. (Τ.Ε.Ι.Θ.) και Ερευνητικά Κέντρα (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., ΙΝ.ΑΛ.Ε.) της χώρας. Πρέπει να σημειωθεί,

επίσης, η συνεργασία με Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΕΘ.ΠΑ.Β.Σ.), καθώς και με άλλα Τμήματα του Π.Θ. (Κτηνιατρικής, Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας). Επιπλέον, υπάρχουν συνεργασίες με παραγωγικούς φορείς (Ομοσπονδία Παράκτιων Αλιέων Μαγνησίας) και Ο.Τ.Α. (Νομαρχία Μαγνησίας, Περιφέρεια Θεσσαλίας). Υπάρχουν, επιπλέον, εκτεταμένες ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος με τοπικούς φορείς (αναπτυξιακούς, ερευνητικούς κ.λπ.), όπως η ΑΝ.Ε.Μ.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της υλοποίησης της πτυχιακής τους διατριβής, όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές έρχονται σε επαφή με την ερευνητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στο Εργαστήριο τους και στα ερευνητικά κέντρα στα οποία κάνουν δίμηνη πρακτική άσκηση. Σχεδόν όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και ιδιαίτερα οι υποψήφιοι διδάκτορες υλοποιούν εξ' ολοκλήρου ή μέρος της διατριβής τους, συμμετέχοντας σε ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες που αναπτύσσονται στα Εργαστήρια του Τμήματος ή/και σε συνεργασία με άλλες ερευνητικές ομάδες σε άλλα Εργαστήρια και Ινστιτούτα.

6. Σχέσεις του Τμήματος με Κοινωνικούς / Πολιτιστικούς / Παραγωγικούς (Κ.Π.Π.) Φορείς.

6.1. Συνεργασίες του Τμήματος με Κ.Π.Π. Φορείς.

6.1.1. Ποια έργα συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Η βασικότερη μορφή συνεργασίας του Τμήματος Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος του Π.Θ. με Παραγωγικούς Φορείς είναι μέσω του θεσμού της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. Κάθε φοιτητής υποχρεούται πριν την ολοκλήρωση των σπουδών του και ως μέρος της εκπαίδευσης του να κάνει πρακτική άσκηση τετράμηνης διάρκειας κατά τις δύο θερινές περιόδους μεταξύ έκτου - έβδομου και όγδοου - ένατου εξαμήνου, σε φορείς του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα (**Παράρτημα XIV**).

Το πρόγραμμα της πρακτικής άσκησης των φοιτητών υποστηρίζει και καθιστά εφικτό το στόχο του εκπαιδευτικού προγράμματος, που είναι η κατάρτιση επιστημόνων ικανών στη μετάδοση τεχνογνωσίας και τεχνολογίας. Η συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς υλοποίησης τους προγράμματος είναι σημαντική γιατί επιτρέπει τη σύνδεση του Τμήματος με την αγορά εργασίας. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος επιβλέπουν την πρακτική άσκηση των φοιτητών, με επισκέψεις στους Παραγωγικούς Φορείς. Αυτό δίνει τη δυνατότητα να ενημερώνονται για νέες εξελίξεις στον κλάδο και να αναπτύσσουν επιστημονικές και ερευνητικές συνεργασίες με τους συγκεκριμένους φορείς.

Ταυτόχρονα, και παρά το μικρό σχετικά χρονικό διάστημα λειτουργίας του Τμήματος, αλλά και τον περιορισμένο αριθμό μελών Δ.Ε.Π. με τον οποίο λειτούργησε τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, έχει να επιδείξει ένα σημαντικό αριθμό συνεργασιών με Παραγωγικούς Φορείς της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας. Οι συνεργασίες αυτές καταδεικνύουν τις δυνατότητες του Τμήματος να συμβάλλει στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, εφ' όσον στελεχωθεί με τακτικό επιστημονικό προσωπικό σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα που διακονεί και εξοπλισθεί με ερευνητικά εργαστήρια.

Συγκεκριμένα, τα έργα συνεργασίας με τη διεξαγωγή έρευνας σε διάφορα αντικείμενα που διακονούνται από το Τμήμα με Κοινωνικούς Πολιτιστικούς Παραγωγικούς Φορείς (Κ.Π.Π. Φορείς), τα οποία εκτελούνται ή εκτελέστηκαν κατά την τελευταία πενταετία, ήταν με την Ομοσπονδία Αλιευτικών Συλλόγων Παράκτιας Αλιείας Περιφέρειας Θεσσαλίας, το Συνεταιρισμό Αλιέων Λιμνοθάλασσας Λαφρούδας, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Μαγνησίας (ΑΝ.Ε.Μ.), την Αναπτυξιακή Εταιρεία Τριιάλων (ΑΝ.Ε.Τ.), τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας, το Γυναικείο Συνεταιρισμό Αλοννήσου, το Σύλλογο Παράκτιων Αλιέων Δωδεκανήσου, όπως επίσης και με τις Ιχθυοκαλλιέργειες ΝΗΡΕΥΣ Α.Ε., Γ. & Π. ΜΠΙΤΣΑΚΟΣ Α.Ε., ΚΑΡΧΑΡΙΑΣ Ε.Π.Ε., ΣΤΡΑΤΟΣ Α.Ε., PLAGTON Α.Ε., ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε., ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε. και Β. & Α. ΜΕΡΑΝΤΖΗΣ Ε.Π.Ε. Επίσης, το Τμήμα συμμετείχε στα ερευνητικά προγράμματα INTERREG IIB, Ε.Π.Α.Α. (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II (Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων), Π.Ε.Π. Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, Π.Ε.Π. Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και σε Ευρωπαϊκά Ερευνητικά Προγράμματα από το 6^ο και 7^ο Κοινοτικό Πλαίσιο.

Τέλος, εκτός από τα παραπάνω, από την επεξεργασία των απογραφικών δελτίων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, προέκυψε ένας αριθμός δραστηριοτήτων, τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και μέσα από τις εργαστηριακές μονάδες του Τμήματος, οι οποίες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη σχέσεων με διάφορους Κοινωνικούς Φορείς. Ειδικότερα, προέκυψε ένας αριθμός δράσεων σχετικών με:

- Παρουσιάσεις του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος σε μαθητές γυμνασίων και λυκείων.
- Επισκέψεις σχολικών μονάδων στις εγκαταστάσεις του Τμήματος.
- Ομιλίες εκλαϊκευμένου επιστημονικού περιεχομένου.
- Διαλέξεις στα πλαίσια ημερίδων και εκδηλώσεων.
- Άρθρα σε τοπικές εφημερίδες και σε περιοδικά τοπικής και εθνικής εμβέλειας.
- Σύνταξη μελετών εφαρμογής.
- Συμμετοχές του Τμήματος σε εκθέσεις.

- Συμμετοχές μελών Δ.Ε.Π. σε επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα.
- Συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π. σε συμβούλια φορέων.
- Συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π. ως εισηγητές σε σεμινάρια παραγωγικών φορέων.
- Προσφορά υπηρεσιών για επιμόρφωση σε εκπαιδευτικούς λειτουργούς.
- Συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π. σε αξιολογήσεις φορέων πιστοποίησης συστημάτων διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων.

6.1.2 Πόσα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

Στα έργα συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς που εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία, συμμετείχαν συνολικά δεκαπέντε (15) διδάσκοντες του Τμήματος (μέλη Δ.Ε.Π. και διδάσκοντες με σύμβαση βάσει του Π.Δ. 407/80), που αντιστοιχούν σε ποσοστό 50% του συνόλου των διδασκόντων. Πιο συγκεκριμένα, το 60% των μελών Δ.Ε.Π., που απάντησαν το ερωτηματολόγιο, συμμετείχαν σε έργα συνεργασίας με Κ.Π.Π. φορείς, 5,71 φορές κατά μέσο όρο.

6.1.3 Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Όπως ήδη αναφέρθηκε, τη βασικότερη μορφή συνεργασίας του Τμήματος με του Κ.Π.Π. Φορείς αποτελεί το Πρόγραμμα της Π.Α. με την καθολική συμμετοχή των φοιτητών του σε αυτό. Η Π.Α. αποτελεί την πρώτη επαφή των φοιτητών του Τμήματος με την επιστήμη της Ιχθυολογίας, τόσο σε επίπεδο διοίκησης, λήψης αποφάσεων και έρευνας, όσο και σε επίπεδο παραγωγής. Κανένας από τους προπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος δε μπορεί να ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές του, αν δεν πραγματοποιήσει την τετράμηνη Π.Α.

Ταυτόχρονα, ο εφαρμοσμένος χαρακτήρας των σπουδών στο Τμήμα και η σύνδεσή τους με την πρωτογενή παραγωγή συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή των φοιτητών του (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) σε τέτοιας μορφής συνεργασίες, μέσα από την εκπόνηση πτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών. Η πλειονότητα σχεδόν των θεμάτων που αναπτύσσονται από τους φοιτητές σχετίζεται άμεσα με την παραγωγική διαδικασία σε όλα τα επίπεδά της. Η

πλειονότητά τους απαιτεί την εκπόνηση ενός μέρους τους σε συνεργασία με Παραγωγικούς Φορείς του κλάδου.

Από την άλλη πλευρά, η έντονη ερευνητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στο Τμήμα είναι στο μεγαλύτερό της βαθμό άρρηκτα συνδεδεμένη με τους Παραγωγικούς Φορείς της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας. Η φιλοσοφία που διακατέχει την πλειονότητα των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος είναι η παροχή όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένων γνώσεων στους φοιτητές του Τμήματος, μέσα από την εμπλοκή τους στην ερευνητική δραστηριότητα που αναπτύσσεται σε αυτό.

Όλα τα παραπάνω έχουν αποτυπωθεί και στα Απογραφικά Δελτία των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, από την επεξεργασία των οποίων προέκυψε ότι κατά την τελευταία πενταετία συμμετείχαν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, καθώς και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος στο 52,5% των διαφόρων συνεργασιών που αναπτύχθηκαν στο Τμήμα με Κ.Π.Π. Φορείς. Αναλυτικότερα, το 53,3% των μελών Δ.Ε.Π. που είχε συνεργασίες με Κ.Π.Π. Φορείς, δήλωσε ότι είχε και τη συμμετοχή τόσο προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, όσο και υποψήφιων διδασκόντων σε αυτές.

6.1.4 Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με Κ.Π.Π. Φορείς;

Ένα μέρος των συνεργασιών που αναπτύσσει το Τμήμα με Κ.Π.Π. Φορείς αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών του και συνεπώς η προβολή της παραπάνω δράσης δεν αποτελεί άμεσο στόχο του Τμήματος. Παρ' όλα αυτά, η τροφοδότηση της αγοράς εργασίας με άριστα καταρτισμένους αποφοίτους αποτελεί την καλύτερη προβολή των συνεργασιών αυτών.

Από την άλλη πλευρά, η σύναψη συνεργασιών τόσο σε επίπεδο ερευνητικών μονάδων, όσο και σε επίπεδο μελών Δ.Ε.Π., στην πλειονότητά της έχει ως αποτέλεσμα την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, η κοινοποίηση των οποίων παρουσιάζει επιστημονικό και όχι μόνο ενδιαφέρον. Βασικός χώρος προβολής των αποτελεσμάτων αυτών αποτελεί η ιστοσελίδα του Τμήματος, στην οποία «φιλοξενούνται» σε ηλεκτρονική μορφή ενημερωτικά φυλλάδια και όλο το απαραίτητο υλικό για την ολοκληρωμένη προβολή τους.

Παράλληλα, διοργανώνονται από το Τμήμα, σε συνεργασία πάντα με τους Κ.Π.Π. Φορείς, διαλέξεις, ημερίδες και συνέδρια, στα οποία γίνεται ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, αλλά και διεξοδική συζήτηση με τη συμμετοχή διαφόρων φορέων.

Ταυτόχρονα, σε πολλές περιπτώσεις εκδίδονται ειδικά φυλλάδια, που σκοπό έχουν να ενημερώσουν και να διαδώσουν τα αποτελέσματα αυτά στην τοπική κοινωνία. Η αρθρογράφηση των μελών Δ.Ε.Π. σε διάφορα περιοδικά της επιστήμης της Ιχθυολογίας, σε περιοδικά ποικίλης ύλης τοπικής ή πανελλαδικής εμβέλειας και η συμμετοχή τους σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, αποτελεί, επίσης, ένα άλλο μέσο προβολής των αποτελεσμάτων αυτών.

Εκτός από την επιδίωξη της προβολής των αποτελεσμάτων των συνεργασιών του Τμήματος με Κ.Π.Π. Φορείς με όσο το δυνατόν πιο εκλαϊκευμένους τρόπους (ώστε να είναι δυνατόν να γίνουν κατανοητά από την ευρύτερη κοινωνία) επιδιώκεται, όπου είναι δυνατόν, η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων αυτών σε αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

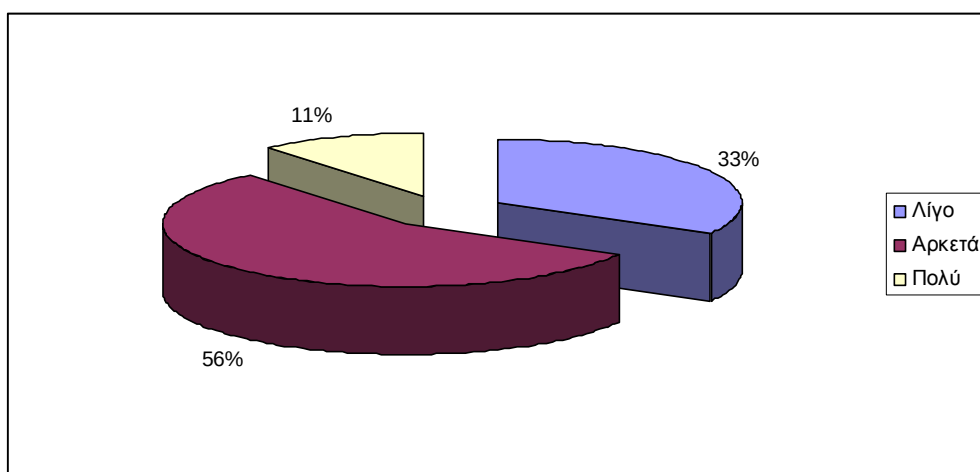
Στο πλαίσιο της διαδικασίας της Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, κρίθηκε απαραίτητη η διερεύνηση του βαθμού που η προσπάθεια προβολής της δράσης του Τμήματος πετυχαίνει τους στόχους της. Για το σκοπό αυτό, αποφασίσθηκε η διεξαγωγή δύο πρωτογενών ερευνών, με τη χρήση ερωτηματολογίων που απευθύνονταν τόσο στην τοπική κοινωνία, όσο και σε διάφορους Κ.Π.Π. Φορείς.

Συγκεκριμένα, για τη διερεύνηση του βαθμού που οι Κ.Π.Π. Φορείς ενημερώνονται τόσο για τις συνεργασίες που μέχρι σήμερα έχει υλοποιήσει το Τμήμα και τα αποτελέσματα αυτών, όσο και για συνεργασίες που επιθυμεί στο μέλλον να αναπτύξει, καταρτίσθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με διαδραστική φόρμα ερωταπαντήσεων, αξιοποιώντας το σχετικό λογισμικό που διαθέτει το Π.Θ. Το ερωτηματολόγιο αυτό ήταν διαθέσιμο μέσω του διαδικτύου και κοινοποιήθηκε στο Σύνδεσμο Ελλήνων Θαλασσοκαλλιεργητών (Σ.Ε.Θ.) για συμπλήρωση από τα μέλη τους.

Ο αριθμός των έγκυρων ερωτηματολογίων που συλλέχθηκαν τελικά ανέρχονταν στα εννέα (9), (ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο και οκτώ σε έντυπη μορφή). Ο αριθμός αυτός ως απόλυτο νούμερο, ίσως είναι μικρός, αλλά δεδομένου

του ότι σε αυτά συμπεριλαμβάνονται ερωτηματολόγια που προέρχονται από τους μεγαλύτερους Παραγωγικούς Φορείς του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, το τελικό δείγμα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ικανό να δώσει ενδεικτικά συμπεράσματα για τη στάση των Κ.Π.Π. Φορέων απέναντι στο Τμήμα, σχετικά πάντα με τα ερωτήματα που τέθηκαν.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, στην πλειοψηφία τους τα ερωτηθέντα στελέχη των Κ.Π.Π. Φορέων ενημερώνονται για τις επιστημονικές ανακοινώσεις και τα ερευνητικά ενδιαφέροντα που αναπτύσσονται από το Τμήμα (ποσοστό θετικών απαντήσεων 56%), όπως επίσης και για τα συνέδρια και τις ημερίδες που διοργανώνονται από αυτό (Σχ. 6.1.). Ταυτόχρονα, ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να προσδιορίσουν τα μέσα που προτιμούν να χρησιμοποιούν για να ενημερώνονται για τις δραστηριότητες του Τμήματος. Οι απαντήσεις τους, με σειρά προτίμησης, είναι: η συμμετοχή σε ημερίδες/συνέδρια, η ιστοσελίδα του Τμήματος, τα ενημερωτικά φυλλάδια και δελτία τύπου που εκδίδει το Τμήμα και τέλος, οι προσωπικές επαφές με μέλη του Τμήματος. Το επιστημονικό και επαγγελματικό ενδιαφέρον των Κ.Π.Π. Φορέων για τις σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο λειτούργησης, ως ένα βαθμό, καταλυτικά για την καλύτερη ενημέρωσή τους.

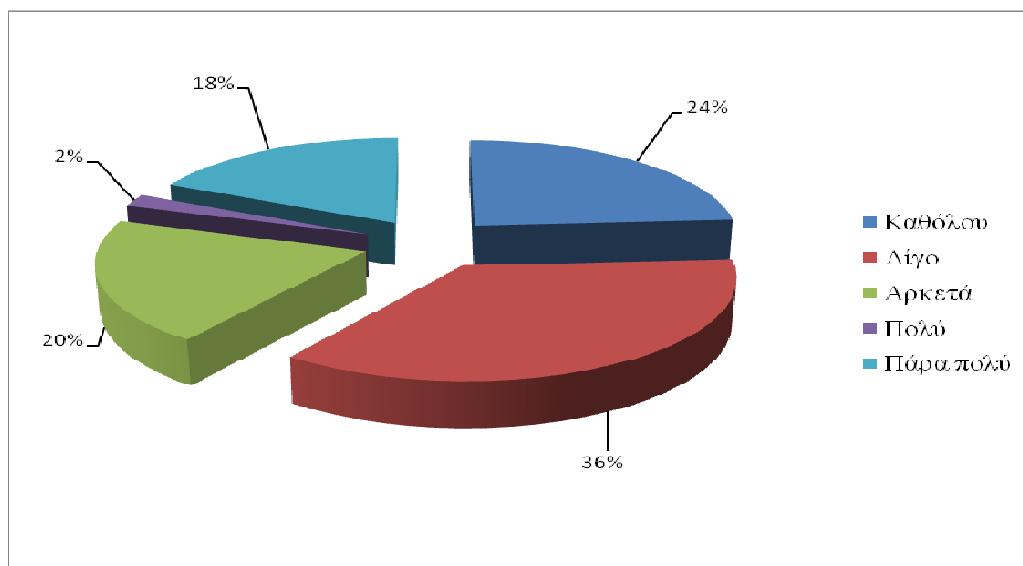
Σχήμα 6.1.: Βαθμός ενημέρωσης των στελεχών των Κ.Π.Π. Φορέων σχετικά με τη διοργάνωση συνεδρίων και ημερίδων που διοργανώνει το Τ.Γ.Ι.Υ.Π.

Ταυτόχρονα, όπως ήδη αναφέρθηκε, διεξήχθη προκαταρκτική έρευνα στο πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου, για να διερευνηθεί το επίπεδο πληροφόρησης των πολιτών σε θέματα σχετικά με την ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος και

τα επιστημονικά αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτήν. Για το σκοπό αυτό, μοιράστηκαν με τυχαίο τρόπο σαράντα πέντε (45) ερωτηματολόγια και συμπληρώθηκαν από πολίτες του Βόλου. Στην παρούσα φάση, πρόθεση του Τμήματος ήταν η εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων στο πλαίσιο μιας δημοσκοπήσης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 76% των ερωτηθέντων πολιτών του Βόλου, ενημερώνεται σχετικά με τη διοργάνωση συνεδρίων και ημερίδων που διοργανώνει το Τ.Γ.Ι.Υ.Π., ενώ αξιοσημείωτη είναι η δήλωση του 20% των ερωτηθέντων ότι έχουν πολύ και πάρα πολύ καλή ενημέρωση (Σχ. 6.2.).

Παρ' όλα αυτά, χαμηλά είναι τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα που δηλώνουν ότι ενημερώνονται για τις επιστημονικές ανακοινώσεις και τα ερευνητικά ενδιαφέροντα που σχετίζονται με το Τμήμα. Δεδομένου ότι τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του Τμήματος, και κατ' επέκταση οι επιστημονικές ανακοινώσεις ή και τα συνέδρια που διοργανώνονται, αφορούν συγκεκριμένα και πολλές φορές εξειδικευμένα επιστημονικά πεδία, είναι ίσως αναμενόμενο ένα σημαντικό τμήμα των πολιτών του Βόλου να μη δείχνει το απαιτούμενο ενδιαφέρον. Τέλος, προκύπτει ότι το 56% των συμμετεχόντων στην έρευνα προτιμά τα Μ.Μ.Ε. (εφημερίδες, τηλεόραση) σαν βασική πηγή ενημέρωσης.

Σχήμα 6.2.: Βαθμός ενημέρωσης των πολιτών του Βόλου σχετικά με τη διοργάνωση συνεδρίων και ημερίδων που διοργανώνει το Τ.Γ.Ι.Υ.Π..

6.2 Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς.

6.2.1 Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Στο Π.Θ. λειτουργεί το Γραφείο Διαμεσολάβησης και λειτουργούσε ως πέρυσι και το Γραφείο Διασύνδεσης. Ο ρόλος του Γραφείου Διαμεσολάβησης μεταξύ των άλλων είναι και η διαμεσολάβηση μεταξύ του Πανεπιστημίου, των Τμημάτων, των μελών του και των Παραγωγικών Φορέων (βιομηχανίες κ.λπ.) για ανάπτυξη συνεργασιών. Όσον αφορά στο Τ.Γ.Ι.Υ.Π., το Γραφείο Διαμεσολάβησης δεν καλύπτει τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του και συνεπώς η αποτελεσματικότητά του σε αυτό τον τομέα είναι περιορισμένη. Το Γραφείο Διασύνδεσης μεταξύ των άλλων πραγματοποιούσε και ημερίδες με θέμα «ημέρες καριέρας», για τις επαγγελματικές προοπτικές των τελειοφοίτων και αποφοίτων των Τμημάτων του Π.Θ. Στα πλαίσια των παραπάνω εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκε μια ημερίδα για τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τ.Γ.Ι.Υ.Π., όπου ήρθαν Κ.Π.Π. Φορείς και παρουσίασαν τα αντικείμενα στα οποία μπορούν να απασχοληθούν οι απόφοιτοι του Τμήματος.

Σε μεγάλο βαθμό η ανάπτυξη συνεργασιών με Κ.Π.Π. φορείς στηρίζεται στις προσωπικές σχέσεις, επαφές και διασυνδέσεις των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος με στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων. Είναι ευνόητο ότι τέτοιοι μηχανισμοί ανάπτυξης συνεργασιών μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματικοί σε πολλές περιπτώσεις, αλλά μπορεί να λειτουργήσουν περιοριστικά σε κάποιες άλλες, αφού σε αντίθεση με ένα κεντρικό ανεξάρτητο μηχανισμό του Τμήματος, δεν εξασφαλίζουν πάντα σταθερότητα στις διαδικασίες.

6.2.2 Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

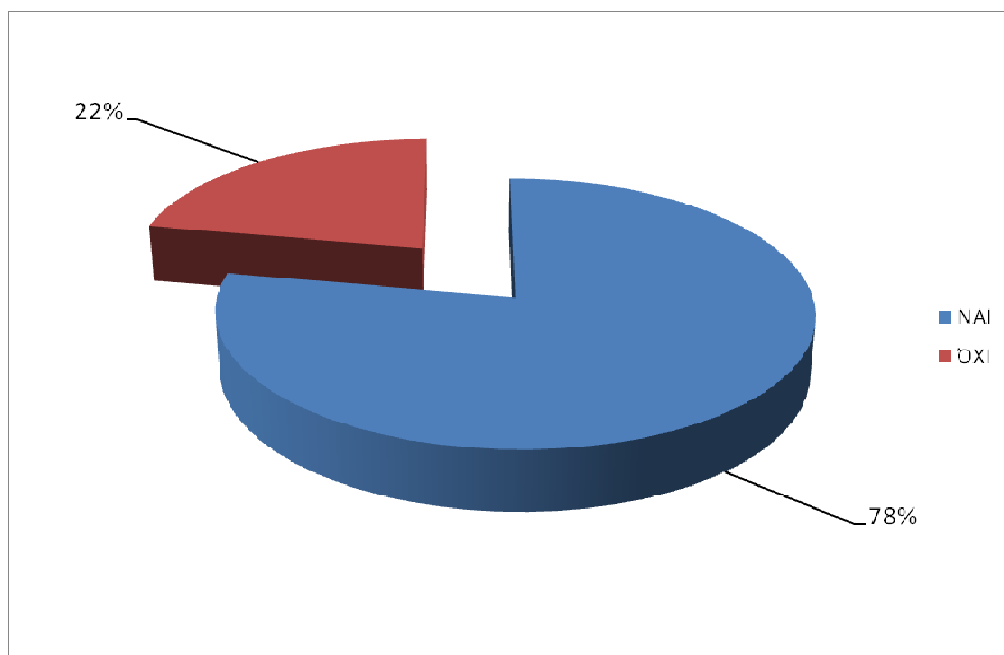
Τα μέλη Δ.Ε.Π. αντιμετωπίζουν θετικά την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών, στοιχείο που ενισχύεται άλλωστε από τον σημαντικό αριθμό συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς που εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία,

με συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π.. Η πλειοψηφία της μέχρι τώρα ερευνητικής τους δραστηριότητας αφορά εφαρμοσμένα αντικείμενα, η οποία σε μεγάλο βαθμό για να υλοποιηθεί απαιτεί την ανάπτυξη συνεργασιών με παραγωγικούς φορείς της επιστήμης της Ιχθυολογίας. Σε πολλές περιπτώσεις, μάλιστα, οι συνεργασίες αυτές είναι πολυετείς και έχει edραιωθεί μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του Τμήματος και των εμπλεκόμενων φορέων, η οποία αποδεικνύεται από τη συνεχή συνεργασία.

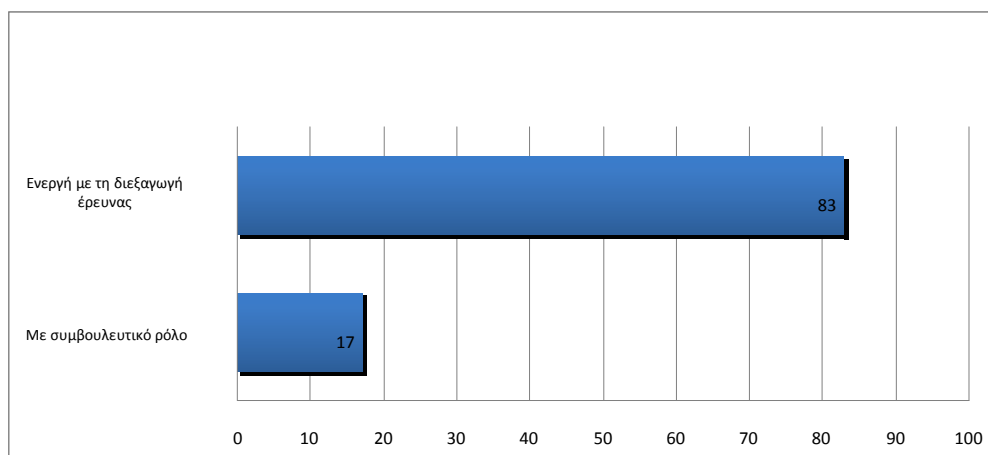
Το γενικότερο συμπέρασμα προκύπτει και από τα στοιχεία των Απογραφικών Δελτίων των μελών Δ.Ε.Π.. Όπως έχει ήδη αναφερθεί (Παράγραφοι 6.1.1 και 6.1.2), το 60% των μελών Δ.Ε.Π. συμμετείχαν σε έργα συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς.

6.2.3. Πώς αντιμετωπίζουν οι Κ.Π.Π. Φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Οι Κ.Π.Π. Φορείς είναι γενικά θετικά προσκείμενοι στην ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα. Στα λίγα χρόνια λειτουργίας του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. τείνει να edραιωθεί μια σχέση σταθερής συνεργασίας μεταξύ ορισμένων φορέων (παραγωγικών και μη) με αυτό. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας που διεξήχθη στους Κ.Π.Π. Φορείς. Σύμφωνα με αυτά, προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα εκπρόσωποι των Κ.Π.Π. Φορέων θα επιθυμούσαν στο σύνολό τους τη μελλοντική συνεργασία με το Τμήμα. Σημαντικό είναι, επίσης, και το γεγονός ότι το 78% των ερωτηθέντων Κ.Π.Π. Φορέων έχουν ήδη συμμετάσχει ως συνεργάτες σε Ερευνητικά Έργα - Προγράμματα του Τμήματος (Σχ. 6.3.). Το γεγονός αυτό αποδεικνύει τη σχέση εμπιστοσύνης που αναπτύσσεται μεταξύ των φορέων αυτών και του Τμήματος. Τα έργα αυτά αφορούσαν τη διεξαγωγή έρευνας ή είχαν συμβουλευτικό χαρακτήρα (83% και 17%, αντίστοιχα, του συνόλου των εν λόγω συνεργασιών) (Σχ. 6.4.). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι ερωτηθέντες Κ.Π.Π. Φορείς στο σύνολο τους επιθυμούν τη συνέχιση των συνεργασιών με το Τμήμα ή και την ανάπτυξη νέων συνεργασιών.

Σχήμα 6.3.: Θετικές και αρνητικές απαντήσεις σχετικά με την ύπαρξη ή όχι, αντίστοιχα, συνεργασίας του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. με Κ.Π.Π. Φορείς τα πέντε τελευταία χρόνια.

Σχήμα 6.4.: Μορφή της συνεργασίας του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. με Κ.Π.Π. Φορείς τα πέντε τελευταία χρόνια. (Αναφέρεται στο 78% των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά στην ερώτηση, ότι έχουν συνεργασίες με το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. και στο σύνολο των συνεργασιών αυτών ως ποσοστό επί τοις εκατό %).

6.2.4. Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;

Το Τμήμα διαθέτει δύο πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το Εργαστήριο Ιχθυολογίας - Υδροβιολογίας και το Εργαστήριο Αγρομετεωρολογίας, τα οποία μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες σε τρίτους μέσω δελτίου παροχής υπηρεσιών της Επιτροπής Ερευνών στα γνωστικά αντικείμενα που διακονούν και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε οργανισμούς, νομικά πρόσωπα και ιδιώτες. Ειδικότερα, το Εργαστήριο Ιχθυολογίας - Υδροβιολογίας εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα της Ιχθυολογίας και της Υδροβιολογίας, με την ανάπτυξη εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας σε γενικά θέματα συστηματικής, ανατομίας, φυσιολογίας, αναπαραγωγής, διατροφής, εκτροφής, γενετικής, μεταποίησης και παθολογίας των υδρόβιων ζωικών οργανισμών, οικολογίας και διαχείρισης των υδάτινων οικοσυστημάτων, καθώς και της αλιείας. Τέλος, το Εργαστήριο Αγρομετεωρολογίας εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στο γνωστικό αντικείμενο της Αγρομετεωρολογίας.

6.2.5. Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με Κ.Π.Π. Φορείς;

Όπως ήδη έχει αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. στο σύντομο χρόνο λειτουργίας του έχει καταφέρει να εξοπλίσει σημαντικά τις εργαστηριακές μονάδες του με σύγχρονο εξοπλισμό. Το μεγαλύτερο μέρος του εξοπλισμού αυτού το προμηθεύτηκε μέσα από ερευνητικά προγράμματα, τα οποία υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με Κ.Π.Π. Φορείς και κατά συνέπεια χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση των συνεργασιών αυτών. Οι εργαστηριακές υποδομές χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση νέων συνεργασιών, με αποτέλεσμα να περιορίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό η υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων σε άλλα ιδρύματα. Το γεγονός αυτό ενισχύει το ρόλο του Τμήματος και το καθιστά ερευνητικό κέντρο, ικανό για συνεργασίες σε όλα τα ερευνητικά πεδία που δραστηριοποιείται.

Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνουν και τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων των μελών Δ.Ε.Π. στα Απογραφικά τους Δελτία. Σε σχετική ερώτηση το 87,5% των μελών Δ.Ε.Π. που είχαν συνεργασίες με Κ.Π.Π. Φορείς, δήλωσε ότι αξιοποίησε τις εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες αυτές.

6.3. Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς.

6.3.1. Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Η έρευνα που υλοποιείται στο Τμήμα σχετίζεται με σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνία τόσο σε τοπικό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών παρουσιάζουν σημαντικό ενδιαφέρον και πάρα πολλές φορές άρθρα των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος έχουν φιλοξενηθεί στον τοπικό και εθνικό τύπο. Μέλη Δ.Ε.Π., επίσης, έχουν συμμετάσχει σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές με σκοπό να ενημερώσουν το κοινό για τα διάφορα αποτελέσματα της έρευνας που είχαν προκύψει. Παράλληλα, εξειδικευμένα περιοδικά του χώρου έχουν φιλοξενήσει άρθρα των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος και έχουν κάνει αφιερώματα σε ερευνητικές δραστηριότητές του.

Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνονται επίσης και από τα αποτελέσματα της ανάλυσης των απαντήσεων των μελών Δ.Ε.Π. στα Απογραφικά τους Δελτία. Αναλυτικότερα, το 75% των μελών Δ.Ε.Π. που είχε συνεργασίες με Κ.Π.Π. Φορείς δημοσίευσε τα αποτελέσματα των συνεργασιών αυτών σε ειδικά περιοδικά. Αντίστοιχα, αποτελέσματα συνεργασιών ανακοίνωσε στον έντυπο τύπο το 62,5% των μελών Δ.Ε.Π.

6.3.2 Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση Κ.Π.Π. Φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Το Τμήμα οργανώνει ημερίδες και συμμετέχει σε εκλαϊκευμένες διαλέξεις που διοργανώνει το Π.Θ. για τους Δημότες του Βόλου, με σκοπό την ενημέρωση Κ.Π.Π. Φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και την ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος.

Παράλληλα, το ίδιο το Τμήμα σε πολλές περιπτώσεις και όταν έχει στη διάθεσή του ανακοινώσιμα στοιχεία, διοργανώνει ημερίδες για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών αυτών στην τοπική κοινωνία και τους εμπλεκόμενους φορείς.

Επίσης, μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετέχουν σε ημερίδες για την περιβαλλοντική εκπαίδευση, στις οποίες προβάλλεται η δράση του Τμήματος και παρουσιάζεται το πρόγραμμα σπουδών του στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε εκπαιδευτικό σεμινάριο που διοργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. με θέμα: «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση & Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε Προστατευόμενες Περιοχές», σε ημερίδα του Γραφείου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Μακρινίτσας με θέμα τη δασοπροστασία, όπως επίσης και σε ημερίδα που διοργάνωσε το γραφείο Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού του 1^{ου} Λυκείου της Νίκαιας με θέμα: «Πράσινη Οικονομία - Πράσινα Επαγγέλματα».

Τέλος, επανειλημμένα το Τμήμα έχει παρουσιάσει τη δράση του σε εκθέσεις του πρωτογενούς τομέα, όπως η Agrotica και η Zootechnia, με ειδικά διαμορφωμένα περίπτερα στους εκθεσιακούς χώρους.

6.3.3. Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων;

Σε γενικές γραμμές, υπάρχει επαφή και συνεργασία του Τμήματος με αποφοίτους του που είναι στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων, όπως δήλωσε το 33,33% των διδασκόντων (μέλη Δ.Ε.Π. και διδάσκοντες με σύμβαση βάσει του Π.Δ. 407/80),

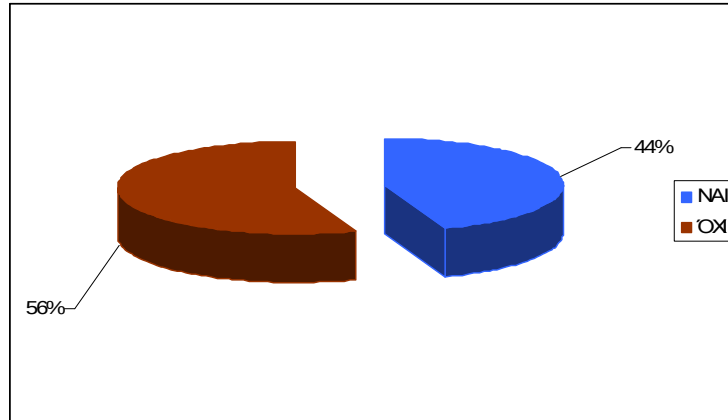
στα Απογραφικά τους Δελτία. Όμως, εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού των αποφοίτων του Τμήματος που εργάζονται σήμερα σε τέτοιους φορείς, οι δυνατότητες συνεργασίας είναι περιορισμένες και αυτό κυρίως οφείλεται στα λίγα χρόνια λειτουργίας του. Το γεγονός αυτό, αναστρέφεται εν μέρει με την αποφοίτηση των μεταπτυχιακών φοιτητών από το Π.Μ.Σ. του Τμήματος, οι οποίοι όλο και περισσότερο ενδιαφέρονται να συνεχίσουν τη συνεργασία τους με το Τμήμα. Εκείνο που θα πρέπει να επισημανθεί είναι το γεγονός ότι υπάρχει θετική αντιμετώπιση και από τις δύο πλευρές για την ανάπτυξη ενός σταθερού πλαισίου συνεργασίας του Τμήματος με τους αποφοίτους του. Στη βάση της εδραίωσης της συνεργασίας αυτής αποφασίστηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος η «φιλοξενία» του επίσημου συλλόγου των αποφοίτων του Τμήματος στην ιστοσελίδα του, με την παραχώρηση ειδικού χώρου όπου μπορούν να εκθέτουν τις απόψεις τους.

6.4. Σύνδεση της συνεργασίας με Κ.Π.Π. Φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

6.4.1. Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε Κ.Π.Π. χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Ο θεσμός της Π.Α. λειτουργεί στο Τμήμα και αποτελεί σημαντικό μέρος της εκπαίδευσης των φοιτητών του. Η εκπαίδευση αυτή γίνεται με τετράμηνη απασχόληση των φοιτητών σε φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Συνεπώς, η υλοποίηση της πρακτικής άσκησης προϋποθέτει όχι απλά την επίσκεψη των φοιτητών στους Κ.Π.Π. Φορείς, αλλά και την απασχόλησή τους σε αυτούς.

Από την άλλη πλευρά, το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος είναι έτσι οργανωμένο, ώστε από τις 15 Μαΐου και μετά να πραγματοποιούνται ασκήσεις πεδίου για τα μαθήματα που απαιτούνται. Στο πλαίσιο αυτό, αρκετά μαθήματα τόσο του προπτυχιακού, όσο και του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, εμπεριέχουν εκπαιδευτικές επισκέψεις και σε Κ.Π.Π. Φορείς (Σχ. 6.5.). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επίσκεψη σε μονάδες σαλιγκαροτροφίας και μεταποίησης σαλιγκαριών, σε ιχθυοκαλλιεργητικές μονάδες, στο Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. κ.λπ.

Σχήμα 6.5.: Θετικές και αρνητικές απαντήσεις διδασκόντων σχετικά με την ένταξη εκπαιδευτικών επισκέψεων των φοιτητών σε χώρους των Κ.Π.Π. Φορέων στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η παρουσία των φοιτητών στις επισκέψεις αυτές είναι υποχρεωτική, ενώ η συμμετοχή τους είναι ενεργή με συζήτηση με τα στελέχη των Κ.Π.Π. Φορέων που υποδέχονται τους φοιτητές. Στόχος των εκπαιδευτικών αυτών επισκέψεων είναι αφενός η καλύτερη κατανόηση των επιστημονικών εννοιών που αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και τελικά η επίτευξη των μαθησιακών στόχων όπως αυτοί τίθενται για κάθε μάθημα, και αφετέρου η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, καθώς και η εξοικείωση των φοιτητών με την παραγωγική διαδικασία.

6.4.2 Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών Κ.Π.Π. Φορέων;

Στο πλαίσιο των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών του Τμήματος έχουν διοργανωθεί ομιλίες - διαλέξεις στελεχών Κ.Π.Π. Φορέων με σκοπό την ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας σε εξειδικευμένα ζητήματα του κλάδου και σε διάφορα άλλα θέματα γενικού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, η συμμετοχή εκπροσώπων Κ.Π.Π. Φορέων σε εκδηλώσεις (π.χ. επιστημονικές ημερίδες) που οργανώνονται από το Τμήμα συμβάλλει στην ενίσχυση των ήδη υπάρχοντων σχέσεων και στην ανάπτυξη νέων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας που διεξήχθη στους Κ.Π.Π. Φορείς, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, στην πλειοψηφία τους (ποσοστό

78%), επιθυμούν να συμμετέχουν με τη μορφή διαλέξεων ή ομιλιών στην εκπαιδευτική δραστηριότητα του Τμήματος.

6.4.3. Απασχολούνται στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων ως διδάσκοντες;

Στο παρελθόν και λόγω του μικρού αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., το Τμήμα συνεργάστηκε με στελέχη Κ.Π.Π. Φορέων (κατόχους διδακτορικού τίτλου), για ανάθεση και διδασκαλία μαθημάτων. Τα στελέχη αυτά απασχολήθηκαν στο Τμήμα ως διδάσκοντες με σύμβαση βάσει του Π.Δ. 407/80. Τέτοιοι φορείς ήταν π.χ. το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝ.ΑΛ.Ε.) που υπάγεται στο Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) και εδρεύει στην Καβάλα, το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.), το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης (Ι.ΘΑ.ΒΙ.Κ.) κ.λπ.

6.5. Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

6.5.1. Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Η ολιγοετής λειτουργία του Τ.Γ.Ι.Υ.Π. δε βοηθά στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για τη σταθερότητα και τη βιωσιμότητα των υπαρχόντων συνεργασιών. Παρ' όλα αυτά, μέσω του θεσμού της Π.Α. έχουν αναπτυχθεί σταθερές και βιώσιμες συνεργασίες, οι οποίες βελτιώνονται συνεχώς. Για την ενίσχυση του θεσμού λειτουργεί Γραφείο Πρακτικής Άσκησης στο Τμήμα, το οποίο έχει επωμισθεί εκτός των άλλων και τη διεύθυνση του αριθμού των συνεργαζόμενων φορέων. Από την άλλη πλευρά, η κατ' επανάληψη συνεργασία μελών του Τμήματος με τους Κ.Π.Π. Φορείς σε ερευνητικό επίπεδο, ενισχύει τη σταθερότητα των συνεργασιών αυτών. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει και η επεξεργασία των ερωτηματολογίων της πρωτογενούς έρευνας στους Κ.Π.Π. Φορείς. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αυτά, οι ερωτηθέντες Κ.Π.Π. Φορείς στο σύνολο τους (εννέα) επιθυμούν τη συνέχιση των συνεργασιών με το Τμήμα ή και την ανάπτυξη νέων συνεργασιών.

6.5.2. Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και Κ.Π.Π. Φορέων;

Μεταξύ του Τμήματος και Κ.Π.Π. Φορέων, συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας όπως π.χ. με την ΑΝ.Ε.Μ., ΑΝ.Ε.Τ. και άλλοι που ήδη έχουν αναφερθεί.

6.5.3. Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;

Μέλη του Τμήματος συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), στο Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ.) ως αξιολογητές φορέων πιστοποίησης συστημάτων διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων, στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε), στο Διοικητικό Συμβούλιο του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, στο ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., στις επιτροπές αξιολόγησης προγραμμάτων των Υπουργείων Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας).

6.5.4 Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Το Τμήμα εκπόνησε ή και εκπονεί είτε μόνο του είτε σε συνεργασία με άλλους φορείς σχέδια ανάπτυξης τόσο σε τοπικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Εξάλλου, ένα σημαντικό τμήμα της ερευνητικής του δραστηριότητας στοχεύει εκτός των άλλων στη διατύπωση προτάσεων, που σκοπό έχουν την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας και όχι μόνο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων δράσεων του Τμήματος αποτελούν:

- Η ανάθεση, από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, στο Τμήμα της σύνταξης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού.
- Η συμμετοχή του Τμήματος, σε συνεργασία με άλλους φορείς, στη σύνταξη του Προτύπου Καινοτόμου Σχεδίου Ανάπτυξης «Άνω Μαγνήτων Νήσι», το

οποίο έχει επιλεγεί και αποτελεί ένα από τα προς υλοποίηση καινοτόμα σχέδια ανάπτυξης της χώρας μας.

- Η ανάθεση από την Περιφέρεια Θεσσαλίας μελέτης με τίτλο «Μελέτη Εντοπισμού - Αξιολόγησης Περιοχών με Προβλήματα Ρύπανσης, Υφαλμύρωσης Πόσιμου Νερού και Επιχειρησιακών Σχεδίων Επιλέξιμων Παρεμβάσεων σε Βασικές Υποδομές με Καθορισμό Αρμόδιων Φορέων πλην των Δικτύων», η οποία είχε ως στόχο τη διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ύδρευσης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Η εκπόνηση μελέτης με τίτλο: «Διερεύνηση του υδατικού δυναμικού της υδροφορίας της σήραγγας Καλλιδρόμου και των δυνατοτήτων αξιοποίησής της», που χρηματοδοτήθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας.
- Η εκπόνηση μελέτης με τίτλο: Διευθέτηση των χειμάρρων Αρχανίου, Περιβολίου και Ρεγινίου και οριστική μελέτη ενός ανά χειμαρρο αντιπλημμυρικού φράγματος πολλαπλών σκοπών, που χρηματοδοτήθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας.
- Η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Δ/ση Αλιείας έργου με τίτλο «Δομή στήριξης της Αλιευτικής και Οικονομικής Δραστηριότητας στον Παγασητικό Κόλπο», το οποίο είχε ως στόχο τη δημιουργία δομής στήριξης των παράκτιων αλιέων του Παγασητικού Κόλπου που θα παρέχει πληροφορίες για τις αλιευτικές δραστηριότητες, τις τάσεις των τιμών των αλιευμάτων, καθώς και φυσικοχημικές παραμέτρους του νερού για την ανάπτυξη των αλιευτικών προϊόντων της Μαγνησίας και θα συμβάλλει ουσιαστικά στην ενίσχυση του κλάδου της αλιείας στην περιοχή.
- Η χρηματοδότηση από τη Διαχειριστική Αρχή της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG IIC EastZone έργου με τίτλο «Βελτίωση της αειφορικής παροχής δημοτικών υπηρεσιών στο πεδίο του πόσιμου νερού και στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων - MUNSERNET Improving Sustainability of Municipal Service Provision in the field of water and waste water management», το οποίο είχε ως στόχο τη βελτίωση της παροχής των

δημοτικών υπηρεσιών στο πόσιμο νερό και της διαχείρισης των υγρών αποβλήτων του Ν. Τρικάλων.

- Η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Δ/νση Αλιείας, Ε.Π.ΑΛ. Π έργου με τίτλο: «Αειφορική αλιευτική στήριξη του Παγασητικού κόλπου».
- Η χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, LEADER II, 2006 - 2008 έργου με τίτλο «Φυσικός εμπλουτισμός της φραγμαλίμνης Σμοκόβου, Νομού Καρδίτσας προς εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής» που έχει ως στόχο τον εμπλουτισμό με αυτόχθονα είδη ψαριών υψηλής εμπορικής αξίας, με καλή προσαρμοστικότητα και χωρίς να διαταράσσεται το τροφικό πλέγμα.
- Η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δ/νση ΕΠ.Α.Λ έργου με τίτλο: «Εφαρμογή καινοτόμων μέτρων στήριξης της σπογγαλιείας στο Αιγαίο», το οποίο είχε ως στόχο την εκτίμηση των φυσικών αποθεμάτων των εμπορικών σπόγγων του Αιγαίου, τη συγκέντρωση και αξιολόγηση των κοινωνικών και οικονομικών στοιχείων των σπογγαλιέων.
- Η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Δ/νση Αλιείας, με τίτλο: «Εξοπλισμός μονάδων οστρακοκαλλιεργειών σε σχέση με τη βιωσιμότητά τους».
- Η καταγραφή των ρευμάτων σε μονάδες ιχθυοκαλλιεργειών προκειμένου να υπολογισθεί σωστά η συνολική επιτρεπόμενη παραγωγή τους.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στο Τμήμα έχει εκπονηθεί ένας σημαντικός αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων, τα οποία μπορεί να μην έχουν ως άμεσο στόχο τους τη διατύπωση αναπτυξιακών προτάσεων, όμως τα συμπεράσματά τους συμβάλλουν ουσιαστικά στην κατεύθυνση αυτή.

6.5.5 Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Η επιθυμία που εκδηλώνει το Τμήμα να συνάψει συνεργασίες με άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής και της αλλοδαπής εκδηλώνεται τόσο

μέσα από τη σύναψη συνεργασιών σε επίπεδο μεταπτυχιακών σπουδών, όσο και σε επίπεδο ανταλλαγής φοιτητών (προγράμματα Erasmus). Όπως ήδη αναφέρθηκε, στο Τμήμα λειτουργούν δύο μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τα οποία υλοποιούνται σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Τμήμα Ιχθυοκαλλιέργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και τα Τμήματα Δασοπονίας και Γεωργικών Μηχανών και Αρδεύσεων του Τ.Ε.Ι. Λάρισας.

Εκτός από τα παραπάνω, το Τμήμα επιδιώκει σε συνεχή βάση τη συνεργασία με το περιβάλλον του. Ως εκ τούτου, έχει συνάψει μια σειρά συνεργασιών με άλλα Τμήματα ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης όπως, το Τμήμα Γεωπονίας, Βιολογίας, Γεωλογίας και την Πολυτεχνική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιέργειών του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Βιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, το Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το Τμήμα Υδατοκαλλιέργειών & Αλιευτικής Διαχείρισης του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου κ.ά. Επίσης, το Τμήμα διατηρεί καλή συνεργασία και με ερευνητικά ιδρύματα της χώρας, όπως το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε., το ΙΝ.ΑΛ.Ε. κ.λπ. Οι συνεργασίες αυτές σχετίζονται με εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες και συμβάλλουν ουσιαστικά στη δημιουργία ενός αγαστού κλίματος συνεργασίας του Τμήματος με την Ακαδημαϊκή και Ερευνητική Κοινότητα της χώρας.

Εκτός από όλα τα παραπάνω, το Τμήμα βρίσκεται σε στενή συνεργασία με το Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. Μάλιστα, ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. είναι ο νυν Πρόεδρος του Τμήματος. Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί αξιόλογος αριθμός συνεργασιών μεταξύ του Πάρκου και του Τμήματος τόσο σε επίπεδο ερευνητικών μονάδων, όσο και σε επίπεδο μελών Δ.Ε.Π., με τη συμμετοχή τους σε έργα που εκπονούνται από αυτό, όπως π.χ. το πρόγραμμα με τίτλο «Αξιολόγηση πορείας δράσεων στις περιοχές Νατούρα Γ' Κ.Π.Σ. και αναθεώρηση του

επιχειρησιακού σχεδίου για τη νέα προγραμματική περίοδο Ε.Σ.Π.Α. και Δ' Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2007 - 2013».

6.5.6. Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Το Τμήμα αναπτύσσει και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή, με την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων, σεμιναρίων και διαλέξεων από τα μέλη Δ.Ε.Π. (ήδη έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες παραγράφους και κεφάλαια αυτού).

Στο πλαίσιο αυτό, για παράδειγμα, δόθηκε σειρά διαλέξεων σε αλιείς της Μαγνησίας μέσω των Κέντρων Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Γ.Ε.), μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετείχαν σε σειρά σεμιναρίων σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) στις πρωτεύουσες των νομών της Περιφέρειας Θεσσαλίας κ.λπ.

Το τελευταίο χρονικό διάστημα, η ραγδαία αύξηση του ενδιαφέροντος στον κλάδο της σαλιγκαροτροφίας έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ του Τμήματος και ιδιωτών που επιθυμούν να εμπλακούν στο χώρο. Με αυτόν τον τρόπο, διαχέονται στην τοπική κοινωνία γνώσεις και ερευνητικά αποτελέσματα που αναπτύσσονται στο Τμήμα, σε μια συνεχώς αυξανόμενη δραστηριότητα του πρωτογενούς τομέα. Ταυτόχρονα, μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος προσκαλούνται σε διάφορες εκδηλώσεις (τόσο στη χώρα μας, όσο και σε άλλες χώρες, όπως η Κύπρος, η Βουλγαρία, η Αλβανία κ.λπ.) για να αναπτύξουν ζητήματα που σχετίζονται με τη σαλιγκαροτροφία.

Όλες οι παραπάνω δράσεις συμβάλλουν ουσιαστικά στην αναγνώριση του έργου του Τμήματος από την κοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των καλών σχέσεων που διατηρεί το Τμήμα με την τοπική κοινωνία είναι και το σχετικά μεγάλο ποσοστό θετικών απαντήσεων (64%) που έδωσαν οι πολίτες του Βόλου στο ερώτημα αν θα επιλέγανε το Τμήμα για τις σπουδές των παιδιών τους. Βασικό κίνητρο αυτής

τους της απόφασης αποτέλεσαν οι καλές επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων του Τμήματος.

6.5.7. Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Το Τμήμα συμμετέχει στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα με τη διεξαγωγή έρευνας. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος συμμετέχουν στα παρακάτω δίκτυα:

- INCOFISH, European Commission, 6th Framework Programme, Integrating Multiple Demands on Coastal Zones with Emphasis on Fisheries and Aquatic Ecosystems (2005 - 2008).
- AQUATNET2, European Commission, 7th Framework Programme, Socrates Thematic Network for Aquaculture, Fisheries and Aquatic Resource Management. (2008 - 2013).
- VOCATIONAL AQUALABS, European Commission, Education and Culture DG, Lifelong learning Programme, Leonardo da Vinci-Transfer of Innovation, (2009 - 2012).
- Hotspot Ecosystem Research and Man's Impact on European Seas (HERMIONE).
- European Commission's Framework Seven Programme, contract number 226354.
- Development of an interregional network of monitoring of the quality of coastal water by bio-integrators for the durable protection of the eastern Mediterranean, MYTIMED, INTERREG IIIB, EU.
- Improving sustainability of municipal service provision in the field of water and wastewater management, MunServNet, INTERREGIIIC, EU.
- HERMES - "The study of anaerobic methane oxidation in the marine environment", Contract No. GOCE-CT-2005-511234-1, EU.

6.5.8. Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Μέσα στους στόχους του Τμήματος είναι η διασύνδεσή του με την τοπική και όχι μόνο κοινωνία και η αναγωγή του, στην πορεία, σε ένα σημαντικό εκπαιδευτικό φορέα με ουσιαστική κοινωνική δράση. Σε αυτή τη βάση, το Τμήμα συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, έχει συμμετάσχει στον εορτασμό των είκοσι (20) ετών λειτουργίας του Π.Θ. και σε εκλαϊκευμένες διαλέξεις που διοργάνωσε το Π.Θ. για τους Δημότες του Βόλου.

Παράλληλα, προχώρησε στην αναγόρευση του Μακαριότατου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και Πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιου, και του Μουσικοσυνθέτη κ. Μίκη Θεοδωράκη σε Επίτιμους Διδάκτορες του Τμήματος σε ειδικές εκδηλώσεις - τελετές που διοργανώθηκαν στο Π.Θ.

Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο της κοινωνικής του δράσης, αλλά και της προβολής του έργου του, προχωρά σε δωρεές, σε συμμετοχές στην οργανωτική επιτροπή συνεδρίων και ημερίδων, στην ξενάγηση σχολείων της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στους χώρους του και στέλνει τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος σε σχολεία, διευθύνσεις και γραφεία Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.) της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κ.λπ.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.

7.1. Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Από το Σεπτέμβριο του 2003 μέχρι και τον Αύγουστο του 2005 υλοποιήθηκε στο Τμήμα μας, εκτός του δομικού σχεδιασμού του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του και μια προκαταρκτική εσωτερική αξιολόγηση, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ) στο Μέτρο 2.6, Ενέργεια 2.6.1 «Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης», Κατηγορία Πράξεων 2.6.1.ζ «Διεύρυνση Προγραμμάτων Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά, Εξειδίκευση)» του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Από δε τον Ιανουάριο του 2004 μέχρι και τον Αύγουστο του 2008, με επέκταση και αναμόρφωση Τεχνικών Δελτίων, υλοποιήθηκαν στο Τμήμα μας εκτός του δομικού σχεδιασμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του και τρεις προκαταρκτικές εσωτερικές αξιολογήσεις του, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ) στο Μέτρο 2.2 «Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης», Ενέργεια 2.2.3 «Μεταπτυχιακά - Έρευνα - Υποτροφίες», Κατηγορία Πράξεων 2.2.3.α «Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών» & Μέτρο 2.6 «Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης» Ενέργεια 2.6.1 «Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης », Κατηγορία Πράξεων 2.6.1.ζ «Διεύρυνση Προγραμμάτων Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά, Εξειδίκευση)» του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Οι αξιολογήσεις αυτές ωστόσο αφορούσαν και τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Σύστημα Αξιολόγησης των Προγραμμάτων Σπουδών (Π.Π.Σ. & Π.Μ.Σ.)
- Σύστημα Διασφάλισης της Ποιότητας των Σπουδών

Οι ομάδες υλοποίησης των παραπάνω έργων, με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Πρόεδρο του Τμήματος, έλαβαν υπ' όψη ότι η συμπεριφορά, η λειτουργία και η χάραξη της στρατηγικής ενός Εκπαιδευτικού Οργανισμού, είναι καθοριστικοί παράγοντες για την επιβίωσή του, τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς του, την

παγωγικότητα, την ποιότητα και εν τέλει την αποδοτικότητά του. Επίσης, συμφωνήθηκε ότι χρειάζεται αναπροσαρμογή στη στρατηγική και παράλληλη επένδυση σε τεχνολογίες αιχμής, για τη μετατροπή αναγκών και επιθυμιών των φοιτητών, του προσωπικού και της κοινωνίας γενικότερα σε προστιθέμενη αξία, που με τη σειρά της θα προσδώσει κύρος και αξία στο Τμήμα και στο Ίδρυμα.

Η στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης συνίσταται στην υιοθέτηση μιας σειράς *i)* εκπαιδευτικών και *ii)* ερευνητικών στόχων και την επιλογή διαδικασιών, ρυθμίσεων, δράσεων και πολιτικών που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των στόχων. Στην τρέχουσα περίοδο, η στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης κρίνεται ως επιτυχής, με την έννοια ότι έχουν εντοπιστεί τα ισχυρά και αδύνατα σημεία του Τμήματος, έχουν τεθεί οι ακαδημαϊκοί στόχοι και έχουν δρομολογηθεί μια σειρά από ενέργειες για την υλοποίησή τους.

Συμπερασματικά, οι συνθήκες λειτουργίας του Τμήματος χαρακτηρίζονται σύγχρονες και καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες του. Ωστόσο, η ανάπτυξή του τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, απαιτούν επιπρόσθετο γραμματειακό, τεχνικό και διδακτικό - επιστημονικό προσωπικό. Στο Τμήμα υπάρχει η θέληση για περαιτέρω διεύρυνση και εμβάθυνση της προσφοράς σε κάθε έναν από τους τομείς δραστηριότητας που σκιαγραφήθηκαν παραπάνω (*i & ii*). Αυτό, όμως, θα απαιτήσει και τη διάθεση εκ μέρους της Πολιτείας των μέσων εκείνων που θα μετατρέψουν τη βούληση σε πράξη. Ένα αρνητικό στοιχείο σε όσα διαφαίνονται ως άνω από την SWOT ανάλυση, είναι η σχετικά αργή προσαρμογή σε ορισμένες περιπτώσεις στα νέα δεδομένα και στις εξελίξεις, τόσο σε εκπαιδευτικό, όσο και σε ερευνητικό επίπεδο. Βασικοί λόγοι για το πρόβλημα αυτό θεωρούμε ότι αποτελούν η γραφειοκρατία και η περιορισμένη χρηματοδότηση από την Πολιτεία.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- *Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;*

Η ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Τμήματος διαδικαστικά ακολουθεί τη λειτουργική οργάνωση του Ιδρύματος, ξεκινώντας από τις συνελεύσεις (Γ.Σ.Ε.Σ. και Γ.Σ.) και καταλήγει στη Σύγκλητο του Ιδρύματος με εισηγήσεις του Πρυτανικού Συμβουλίου, μέσω της Κοσμητείας της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών. Σε γενικές γραμμές, μέσα σε αυτά τα πλαίσια, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικότερα βήματα στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Τμήματος σε επίπεδα όπως:

- Η εφαρμογή πρότυπης πολιτικής διαχείρισης των οικονομικών πόρων του Τμήματος για την αγορά εργαστηριακού και υλικοτεχνικού και όχι την επιμέρους διάθεση τους στα μέλη Δ.Ε.Π.
- Η πολιτική για την κάθετη ανάπτυξη και στελέχωση του Τμήματος με μέλη Δ.Ε.Π. σε αντικείμενα αιχμής.
- Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων και συνεργασιών πέρα από τους αυστηρά ακαδημαϊκούς χώρους, με ανοίγματα στην τοπική και περιφερειακή κοινωνία και τους παραγωγικούς φορείς.

Από την άλλη πλευρά, επιτακτική είναι η ανάγκη συντονισμού των επιμέρους δραστηριοτήτων και μιας πιο μακροπρόθεσμης και συλλογικής πολιτικής από το Τμήμα. Σε μια εποχή που σημειώνονται άλματα προόδου στις γεωτεχνικές επιστήμες και στην τεχνολογία, και μάλιστα με φρενέριους ρυθμούς, σημαντικοί παράγοντες για τη διαδικασία διαμόρφωσης μιας καλής και αποτελεσματικής στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος είναι: **ο οραματισμός, η διορατικότητα, η αυτογνωσία, ο προγραμματισμός, το έμφυχο υλικό και η χρηματοδότηση από διάφορες πηγές.**

Βάση, λοιπόν, για μια καινούργια βελτιωμένη στρατηγική είναι ο εντοπισμός των δυνατών (θετικών) και αδύνατων (αρνητικών) σημείων στη λειτουργία των

Ιδρυμάτων. Η προκαταρκτική αξιολόγηση του Τμήματός μας μπορεί να θεωρηθεί μια πρώτη προσέγγιση για εντοπισμό και επισήμανση θετικών και αρνητικών σημείων του Τμήματος, με στόχο τη συνεχή βελτίωση. Την αξιολόγηση αυτή την επιδιώξαμε, ενώ γνωρίζαμε ότι βάσει του νόμου, δεν ήμασταν υποχρεωμένοι, λόγω του μικρού χρονικού διαστήματος που παρήλθε από την αυτόνομη λειτουργία του.

Σημαντικό στοιχείο της αξιολόγησης ήταν, επίσης, ότι για πρώτη φορά γινόταν με συστηματικό και επιστημονικό τρόπο μια αξιολόγηση του Τμήματος με σκοπό να αποτελέσει μια προετοιμασία για μελλοντικές απαιτήσεις τόσο εσωτερικών, όσο και εξωτερικών αξιολογήσεων. Ωστόσο, ο κυριότερος στόχος, ήταν η δημιουργία μιας βάσης για μελλοντική βελτίωση της ποιότητας των σπουδών του Τμήματος. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω του προβληματισμού και της έρευνας διαφόρων στοιχείων που έλαβαν χώρα κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης.

Οι αναλυτικοί στόχοι ήταν:

1. Η τεκμηρίωση των επιτευγμάτων του Τμήματος.
2. Η επισήμανση σημείων που χρειάζονται βελτιώσεις.
3. Ο προσδιορισμός των ενεργειών βελτίωσης.
4. Η λήψη αποφάσεων και πρωτοβουλιών για αυτοτελείς δράσεις όπου είναι εφικτό.

Τα στάδια - βήματα που ακολουθήθηκαν ήταν τα παρακάτω:

1. Ο προσδιορισμός και η κατανόηση των διαδικασιών.
2. Ο καθορισμός του τι θα πρέπει να μετρηθεί.
3. Η επιλογή του είδους των μετρήσεων που θα χρησιμοποιηθεί.
4. Ο Προσδιορισμός σε ποιους θα γίνουν οι μετρήσεις (το δείγμα της προκαταρκτικής αξιολόγησης αποτελούσαν τα 15 μέλη Δ.Ε.Π., οι 4 Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Ε.ΔΙ.Π., και οι 14 διδάσκοντες με βάση το Π.Δ. 407/80).
5. Η συλλογή στοιχείων.
6. Η ανάλυση των στοιχείων, ο εντοπισμός αποκλίσεων, SWOT ανάλυση.

Οι εργασίες της προκαταρκτικής αξιολόγησης σταμάτησε σε αυτό το σημείο με την κοινοποίηση των παραδοτέων του έργου (31.08.2009), τα οποία περιελάμβαναν παρουσίαση των θετικών και αρνητικών στοιχείων και προτάσεις

λύσεων. Ο αρχικός στόχος ήταν η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων με την υλοποίηση των παρακάτω δύο βημάτων:

7. Ο καθορισμός στόχων και η ανάπτυξη Σχεδίου Δράσης.

8. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των διαδικασιών.

Τα βήματα 7 και 8 είναι αρμοδιότητα των Οργάνων Διοίκησης του Τμήματος, και αποτελούν τα σημαντικότερα βήματα της στρατηγικής της ακαδημαϊκής ανάπτυξης.

- *Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;*

Η αποφασιστική διαδικασία παρακολούθησης είναι κυρίως αυτή της Γ.Σ. Αρχιετές φορές, η Γ.Σ. εντοπίζει ανάγκες και αναθέτει σε επιμέρους ομάδες Δ.Ε.Π. την επεξεργασία προτάσεων σε συγκεκριμένα θέματα ακαδημαϊκής ανάπτυξης. Το όργανο αυτό συνεδριάζει κάθε μήνα και έτσι η διαβούλευση δε λειτουργεί σε βάρος της ανάγκης για λήψη αποφάσεων. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι οι περισσότερες αποφάσεις ακαδημαϊκού ή στρατηγικού χαρακτήρα λαμβάνονται συναινετικά. Η διαδικασία διαμόρφωσης σχεδίου ανάπτυξης κρίνεται ως απόλυτα ικανοποιητική, αλλά χρειάζεται και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.

Η ευθύνη υλοποίησης των στόχων που τίθενται, ανατίθεται είτε από τη Γ.Σ. είτε από τον Πρόεδρο σε συγκεκριμένες Επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται συνήθως από μέλη Δ.Ε.Π. και υποστηρίζονται είτε από το προσωπικό του Τμήματος είτε από φοιτητές (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς). Την ευθύνη παρακολούθησης της υλοποίησης των στόχων και των επιμέρους δράσεων έχει ο Πρόεδρος, ο οποίος συζητά με τις ομάδες και ενημερώνει τη Γ.Σ. για την πρόοδο ή τις καθυστερήσεις που προκύπτουν. Για ζητήματα που αφορούν το Π.Μ.Σ του Τμήματος την ευθύνη παρακολούθησης έχει ο Διευθυντής του Προγράμματος.

- *Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;*

Το σχέδιο δράσης του Τμήματος βρίσκεται στη διάθεση όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητάς του. Ανακοινώνεται στη Γ.Σ., στα μέλη Δ.Ε.Π., στους

φοιτητές και στο προσωπικό. Για την υλοποίησή του, γίνονται αρκετές συσκέψεις Επιτροπών, οι οποίες επίσης ανακοινώνονται. Ο πρόεδρος σε κάθε Γ.Σ. ανακοινώνει την πρόοδο ή τις καθυστερήσεις που διαπιστώνει. Συνεπώς, στο επίπεδο του Τμήματος υπάρχει ικανοποιητική ενημέρωση για την πορεία υλοποίησης του σχεδίου. Για δράσεις που ενδεχομένως ενδιαφέρουν και την τοπική κοινωνία, αρκετές φορές το Τμήμα δημοσιοποιεί την υλοποίησή τους και στα τοπικά μέσα ενημέρωσης με ανακοινώσεις ή συνεντεύξεις.

Εκτίμησή μας είναι ότι το Τμήμα, παρά τις αντιξοότητες που υπάρχουν, έχει τη δυναμική και τις δυνατότητες να ανταποκριθεί στα παραπάνω, ώστε να αναπτύξει περαιτέρω τις τρέχουσες δραστηριότητες που υπάρχουν, αλλά και να προχωρήσει και σε άλλες δραστηριότητες.

- *Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;*

Η ακαδημαϊκή κοινότητα είναι πλήρως υπεύθυνη μέσω της Γ.Σ. και της Κοσμητείας της Σχολής για τη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών. Όπου θεωρηθεί απαραίτητο, συνίσταται Επιτροπή για διεκπεραίωση συγκεκριμένων καθηκόντων. Ο προσανατολισμός του Τμήματος και οι διάφορες κατευθύνσεις που εκπορεύονται, κρίνονται ικανοποιητικές στην παρούσα φάση, χωρίς να υπάρχει ανάγκη για σοβαρές αλλαγές, με ίσως ενδεχόμενη αναθεώρηση σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Παρά ταύτα, ένα σημαντικό μέρος της κρίσιμης μάζας κρίνει ότι οι παραπάνω παράμετροι θα πρέπει να προσαρμόζονται πιο έγκαιρα στις εκάστοτε απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

- *Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχείου και δείκτες;*

Δεν υπάρχει τυπική διαδικασία που προβλέπει τη συγκέντρωση και αξιοποίηση στοιχείων και δεικτών για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της

ακαδημαϊκής ανάπτυξής του. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν μέσω των Προγραμμάτων Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II του Τμήματος (περιγράφονται στην πρώτη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου), δεν είχαν μέχρι πρότινος αξιοποιηθεί για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής του ανάπτυξης.

- *Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;*

Μια από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην προσπάθεια ακαδημαϊκής ανάπτυξής του είναι ότι σε ορισμένες κρίσιμες ειδικότητες δεν υπάρχουν πάντα στην αγορά εργασίας υποψήφιοι με αντίστοιχο επιστημονικό υπόβαθρο. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι:

- i.) δεν εκπονούνται σήμερα ικανοποιητικά σε ποιότητα ή αριθμό διδακτορικά σε νεωτεριστικά αντικείμενα,
- ii.) πολλοί από τους καλούς νέους επιστήμονες που βρίσκονται στο εξωτερικό διστάζουν να επιστρέψουν στην Ελλάδα, για λόγους που σχετίζονται με το επίπεδο αμοιβών, αλλά και την κατάσταση που επικρατεί στα ελληνικά Πανεπιστήμια,
- iii.) οι λίγοι ικανοί και διαθέσιμοι στην αγορά εργασίας προτιμούν να ειλεγούν σε κάποιο κεντρικό πανεπιστήμιο, έστω και αν οι συνθήκες διδασκαλίας και έρευνας εκεί είναι χειρότερες.

Για την αντιμετώπιση αυτού του δυσμενούς, καταρχήν, περιβάλλοντος, το Τμήμα προβαίνει περιοδικά σε:

- δημοσιοποίηση στον τύπο προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μια σειρά από επιστημονικές ειδικότητες,
- προσκλήσεις σε Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού για διαλέξεις,
- προσπάθεια ένταξης νέων επιστημόνων του εξωτερικού σε ερευνητικά προγράμματα ή ομάδες, επαφές σε διεθνή συνέδρια.

Η στρατηγική η οποία έχει επιλεγεί και έχει αποτυπωθεί στο σχέδιο δράσης 2008 - '10 επιδιώκει να καλύψει τις θέσεις που θα εκκενωθούν με νέους επιστήμονες, κατά προτίμηση με σπουδές στο εξωτερικό και αποδεδειγμένη επιστημονική αξία και ερευνητική ικανότητα υψηλού επιπέδου, που αποδεικνύεται από την ύπαρξη

δημοσιευμένου έργου σε αξιολογικά διεθνή περιοδικά. Συνεπώς, η πολιτική νέων προσλήψεων συνδέεται ικανοποιητικά και εξυπηρετεί την αναπτυξιακή στρατηγική του Τμήματος.

- Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;***

Τηρούνται οι υπό του νόμου καθορισμένες τυπικές, αλλά και ουσιαστικές διαδικασίες. Κατά την προκήρυξη θέσεων η Γ.Σ.Ε.Σ. συζητεί και προτείνει τις θέσεις ανάλογα τόσο με τις τρέχουσες ανάγκες, όσο και την προβλεπόμενη εξέλιξη της επιστήμης της Ιχθυολογίας με την ευρύτερη έννοιά της, καθώς και των επιμέρους στόχων ανάπτυξης του Τμήματος, που προβλέπονται από το ήδη καταρτισμένο σχέδιο - πλάνο ανάπτυξης. Βέβαια, η στελέχωση σε επίπεδο μελών Δ.Ε.Π. έχει και ως κανόνα αξιολόγησης την κάλυψη των εκπαιδευτικών - ερευνητικών αναγκών στο χώρο της διαχείρισης του υδάτινου περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων γενικότερα.

- Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κ.λπ.);***

Το Τμήμα ζητά σταθερά από ιδρύσεώς του λιγότερους φοιτητές από αυτούς που κάθε φορά ορίζει ως εισακτέους το ΥΠ.Ε.Π.Θ. Αντίθετα, στις αιτήσεις του Τμήματος, την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά, ο αριθμός των εισαχθέντων στο Τμήμα έφτασε να είναι διπλάσιος, χωρίς την αντίστοιχη αύξηση των χώρων ή άλλων πόρων του Τμήματος. Αυτή η ατυχής απόφαση δημιουργεί μεγάλες δυσκολίες χωρητικότητας των αιθουσών και διεξαγωγής των μαθημάτων. Το Τμήμα έχει ήδη διαμαρτυρηθεί έντονα και ελπίζουμε η πρακτική αυτή (δηλαδή να αγνοείται η πρόταση του Τμήματος και η δυνατότητα της υφιστάμενης υποδομής) να μη συνεχιστεί. Τα παραπάνω περιγράφονται εκτενώς στο Κεφάλαιο 3.

- *Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;*

Το Τμήμα καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου, προβάλλοντας το πρόγραμμα σπουδών του και τις επαγγελματικές προοπτικές που αυτό δημιουργεί σε μαθητές λυκείων. Κάθε χρόνο αποστέλλονται σε επιλεγμένα Λύκεια και φροντιστήρια της χώρας, αλλά και στο Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμός (Σ.Ε.Π.), κυρίως της Θεσσαλίας, ενημερωτικά φυλλάδια και οδηγοί σπουδών για ενημέρωση και προσέλκυση φοιτητών. Άλλωστε οι συγκεκριμένες πρακτικές επέφεραν και ορατά αποτελέσματα αν κρίνουμε από τις συχνότατες επισκέψεις που δεχόμαστε ως Τμήμα από Λύκεια της Επικράτειας, κυρίως στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα:

- Διατηρεί σύγχρονη ιστοσελίδα με υψηλή επισκεψιμότητα.
- Παίρνει μέρος στις κλαδικές εκθέσεις AGROTICA και ZOOTECHNICA στις εγκαταστάσεις της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.
- Λαμβάνει μέρος στη δια βίου εκπαίδευση μέσω της Κοινωνίας της Πληροφορίας, καθώς στο παρελθόν για δύο χρονιές ήταν και Κέντρο Πιστοποίησης σε βασικές δεξιότητες Πληροφορικής για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

8. Διοικητικές Υπηρεσίες και Υποδομές.

8.1. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.

8.1.1. Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος;

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι επιφορτισμένη με τη Διοικητική και Γραμματειακή Υποστήριξη στο εκπαιδευτικό έργο του Τμήματος, καθώς και με κάποιες αρμοδιότητες που έχουν σχέση με τη Φοιτητική Μέριμνα.

Η Διοικητική και Γραμματειακή Υποστήριξη συνίσταται στα ακόλουθα:

1. Διεκπεραίωση αλληλογραφίας.
2. Μέριμνα για τη σύγκληση Γ.Σ., Γ.Σ.Ε.Σ. και Εκλεκτορικών Σωμάτων.
3. Τήρηση πρακτικών των συνεδριάσεων των Γ.Σ., Γ.Σ.Ε.Σ. και Εκλεκτορικών.
4. Εκτέλεση των αποφάσεων των συνεδριάσεων της Γ.Σ. και της Γ.Σ.Ε.Σ.
5. Εγγραφές φοιτητών και διεκπεραίωση αιτήσεων των φοιτητών.
6. Διάφορα φοιτητικά θέματα.
7. Καταχώρηση βαθμολογιών και αποτελεσμάτων στο ηλεκτρονικό πρόγραμμα τήρησης αρχείων της Γραμματείας.
8. Χορήγηση πτυχίων, διεξαγωγή ορκωμοσιών και διεκπεραίωση των σχετικών συνοδευτικών εγγράφων.
9. Τήρηση πρωτοκόλλου και αρχείου.
10. Απολογισμοί μελών Δ.Ε.Π. και διδασκόντων με σύμβαση βάσει του Π.Δ. 407/80, καθώς και τήρηση αρχείου με ό,τι σχετίζεται με αυτούς.
11. Φοιτητική μέριμνα.

Η Γραμματεία του Τμήματος χρησιμοποιεί το ειδικό λογισμικό πρόγραμμα διαχείρισης βάσης δεδομένων των φοιτητών «Γραμματεία-Cardisoft» (π.χ. εγγραφές, μαθήματα, βαθμολογία) που χρησιμοποιείται και από Γραμματείες άλλων Τμημάτων του Π.Θ. Οι τρεις (3) ηλεκτρονικοί υπολογιστές της γραμματείας έχουν πρόσβαση στην ίδια βάση δεδομένων. Υπάρχει αυξημένη ασφάλεια στη χρήση αυτού του

προγράμματος (χρήση επιπλέον κωδικών πρόσβασης). Ανά τακτά διαστήματα γίνονται backup της βάσης δεδομένων των φοιτητών σε δικτυακό χώρο και σε δίσκο CD/DVD. Οι υπολογιστές αυτοί αποτελούν μέρος του δικτύου του Τμήματος και οι χρήστες έχουν το δικό τους προσωπικό δικτυακό χώρο σε έναν από τους εξυπηρετητές δικτύου (όπως και οι άλλοι χρήστες του Τμήματος). Επιπρόσθετα, υπάρχει ηλεκτρονική διασύνδεση όλων των υπαλλήλων με το κεντρικό Πρόγραμμα της Γραμματείας και άμεση πρόσβαση στα μητρώα των φοιτητών.

Στα γραφεία της Γραμματείας υπάρχουν δύο εκτυπωτές και ένα φωτοαντιγραφικό. Υπάρχει επίσης ένα φαξ, το οποίο χρησιμοποιείται για αποστολή/λήψη φαξ και από άλλα μέλη του Τμήματος.

Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι η τήρηση του αρχείου της Γραμματείας γίνεται σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή.

α) Σε ηλεκτρονική μορφή

Όπως προαναφέρθηκε, η Γραμματεία του Τμήματος χρησιμοποιεί το νέο πρόγραμμα υποστήριξης των Γραμματειών «Γραμματεία-cardisoft», στο οποίο καταχωρούνται πληροφορίες που αφορούν στους φοιτητές, ήτοι προσωπικά στοιχεία (τα οποία δηλώνουν οι φοιτητές κατά την εγγραφή τους), ημερομηνία εγγραφής, μαθήματα που παρακολουθούν, κατευθύνσεις μαθημάτων, βαθμοί επιτυχίας, διαγραφές, ημερομηνίες ορκωμοσίας κ.λπ.).

Τρεις φορές το χρόνο πραγματοποιείται backup των ηλεκτρονικών αρχείων της Γραμματείας, κυρίως μετά από περίοδο εγγραφών ή εξετάσεων, κατά τις οποίες γίνεται κατά κύριο λόγο πολύ μεγάλη χρήση των αρχείων αυτών.

β) Σε έντυπη μορφή

Όλα τα έγγραφα (εισερχόμενα και εξερχόμενα) κατόπιν χαρακτηρισμού τους από τον Πρόεδρο του Τμήματος, πρωτοκολλούνται και στη συνέχεια αρχειοθετούνται σε φακέλους ανά θέμα (π.χ. Υποτροφίες, Πρακτικά Γενικών Συνελεύσεων, κ.λπ.) ή ανά αρχή έκδοσης του εγγράφου (π.χ. ΥΠ.Ε.Π.Θ., Υπηρεσίες Πανεπιστημίου, κ.λπ.).

Όλοι οι φάκελοι των αρχείων (ηλεκτρονικοί και μη) φυλάσσονται στο Γραφείο της Γραμματείας. Ο χώρος της Γραμματείας είναι σχετικά επαρκής και θα μπορούσε να ειπωθεί ότι τηρεί τις προϋποθέσεις εξυπηρέτησης των φοιτητών, με

δωμάτιο υποδοχής και γραφείο Προϊστάμενου. Ο αποθηκευτικός χώρος για την τήρηση αρχείου έντυπου υλικού κρίνεται ικανοποιητικός (11 ντουλάπες αρχειοθέτησης), όπως και ο χώρος στον οποίο βρίσκονται ηλεκτρονικά μηχανήματα, όπως π.χ. το φωτοτυπικό και το φαξ. Επιπρόσθετα, υπάρχουν ειδικά κιβώτια αλληλογραφίας του διδακτικού προσωπικού έξω από το χώρο της Γραμματείας, ώστε να γίνεται άμεσα και αποτελεσματικά η διακίνηση των εγγράφων.

Όσον αφορά στο προσωπικό της Γραμματείας, η εξέλιξή του από το 2002 έχει ως εξής: Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2002 - '03 το προσωπικό της γραμματείας στο σύνολό του περιελάμβανε δύο (2) άτομα και παρέμεινε σταθερό για τα ακαδημαϊκά έτη 2003 - '04 και 2004 - '05. Το διοικητικό προσωπικό ανήκε στην κατηγορία Ε.Τ.Ε.Π. και Ι.Δ.Α.Χ. Στη συνέχεια, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005 - '06 και 2006 - '07, αυξήθηκε στα τρία (3) άτομα (1 μόνιμος υπάλληλος και 2 μέλη Ι.Δ.Α.Χ.). Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007 - '08, το προσωπικό της Γραμματείας αυξήθηκε κατά ένα (1) άτομο ακόμα (Ι.Δ.Α.Χ.), ενώ το 2008 - '09 μειώθηκε κατά ένα (1) άτομο (Ι.Δ.Α.Χ.), οπότε σήμερα, η Γραμματεία διαθέτει δύο (2) υπαλλήλους (Κλάδους: 1 Π.Ε. και 1 Δ.Ε.), καθώς και ένα (1) ένα προϊστάμενο (Π.Ε.). Πέραν, όμως, του προσωπικού που απασχολήθηκε/ται άμεσα στην Γραμματεία υπάρχει επιπλέον διοικητικό προσωπικό του Τμήματος, το οποίο συνεισφέρει κατά περίπτωση στην κάλυψη των αναγκών της Γραμματείας.

8.1.2. Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ.407/80 κ.λπ., θεωρούν ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος είναι πολύ αποτελεσματικά με **Δ.Ι. 8,55** και **8,42**, αντίστοιχα.

8.1.3. Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος;

Από τη μέχρι σήμερα λειτουργία του Τμήματος, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει άμεση και αποτελεσματική επικοινωνία με την Κεντρική Διοίκηση, κυρίως με τη Δ/νση Ακαδημαϊκών Θεμάτων και τη Δ/νση Διοικητικών Υπηρεσιών. Η συνεργασία αφορά όχι μόνο στη διακίνηση εγγράφων, αλλά και στις διευκρινίσεις νομικών θεμάτων και διοικητικών πράξεων. Επιπλέον, η χρήση του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου από την κεντρική διοίκηση και η αποστολή εγγράφων με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, έχει βελτιώσει σημαντικά την άμεση παραλαβή εγγράφων. Η μόνη δυσλειτουργία συνίσταται στην καθυστέρηση αποστολής/λήψης αλληλογραφίας προς/από την κεντρική διοίκηση, λόγω έλλειψης καθημερινής διακίνησης μέσω του εσωτερικού ταχυδρομείου του Ιδρύματος.

8.1.4. Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι (α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης; (β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Στο χώρο της Σχολής λειτουργεί Παράρτημα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου, προκειμένου να καλύπτονται οι ανάγκες των δύο Τμημάτων. Η βιβλιοθήκη είναι μηχανογραφημένη και διαθέτει περισσότερους από 5.000 τίτλους βιβλίων, όπου μαζί με τα αντίτυπα ανέρχονται στους 12.000 τόμους, και 200 συνδρομές περιοδικών, από τα οποία το 99% είναι ξενόγλωσσα. Σε αυτά περιλαμβάνονται βιβλία και περιοδικά που σε γενικές γραμμές καλύπτουν τα αντικείμενα που διακινεί το Τμήμα. Στο Παράρτημα της Βιβλιοθήκης απασχολείται προσωπικό με κυλιόμενο ωράριο. Η βιβλιοθήκη λειτουργεί όλο το ημερολογιακό έτος από τις 09:00 ως τις 19:00, εκτός από την περίοδο του καλοκαιριού, 1/06 - 31/08, οπότε λειτουργεί από 08.00 έως 14.30. Για το δανεισμό των βιβλίων είναι απαραίτητο να εκδοθεί η ταυτότητα χρήστη της βιβλιοθήκης, με την επίδειξη της οποίας θα μπορούν οι χρήστες να δανειστούν υλικό από τη βιβλιοθήκη. Οι υποψήφιοι χρήστες θα πρέπει να συμπληρώσουν τη σχετική αίτηση, υπό τη μορφή

κάρτας, που προμηθεύονται από τον υπάλληλο του παραρτήματος στον οποίο υποβάλλουν την αίτησή τους.

Η διάρκεια δανεισμού του υλικού εξαρτάται από την ιδιότητα του μέλους και υπολογίζεται σε ημερολογιακές ημέρες. Για κάθε ακαδημαϊκό έτος, ισχύουν τα παρακάτω δικαιώματα δανεισμού:

Μέλη Δ.Ε.Π. και Διδάσκοντες Π.Δ. 407/80:	15 τεκμήρια για 35 ημέρες
Προπτυχιακοί φοιτητές:	10 τεκμήρια για 21 ημέρες
Μεταπτυχιακοί φοιτητές:	10 τεκμήρια για 28 ημέρες
Υποψήφιοι Διδάκτορες του Π.Θ.:	15 τεκμήρια για 28 ημέρες
Προσωπικό Π.Θ.:	5 τεκμήρια για 21 ημέρες
Ερευνητές εκτός Π.Θ.:	10 τεκμήρια για 28 ημέρες
Εξωτερικό κοινό:	5 τεκμήρια για 14 ημέρες

Η ανανέωση του δανεισμού γίνεται τρεις (3) φορές διαδοχικά, με την προϋπόθεση ότι το δανεισμένο υλικό δε χρειάζεται στη βιβλιοθήκη ή σε άλλο μέλος και ότι η ανανέωση ζητήθηκε πριν λήξει ο χρόνος επιστροφής.

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. θεωρούν ότι το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους (**Δ.Ι. 7,26**) και ταυτόχρονα θεωρούν ότι ενημερώνονται επαρκώς για τις υπηρεσίες που προσφέρει η Βιβλιοθήκη (**Δ.Ι. 7,08**), καθώς και για τους τρόπους πρόσβασης στις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης (**Δ.Ι. 7,02**).

8.1.5. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια του Τμήματος;

Τα πέντε (5) θεσμοθετημένα Εργαστήρια του Τμήματος (Εργ. Ωκεανογραφίας, Εργ. Ιχθυολογίας-Υδροβιολογίας, Εργ. Αγρομετεωρολογίας, Εργ. Προστασίας Ζωϊκού Κεφαλαίου, Εργ. Φυσιολογίας Ζωϊκών Οργανισμών) διευθύνονται από μέλη Δ.Ε.Π., σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις εκάστοτε αποφάσεις της Γ.Σ. Στη στελέχωσή τους εμπλέκονται μέλη Ε.Τ.Ε.Π., Ε.Ε.ΔΙ.Π., Ι.Δ.Α.Χ. και υποψήφιοι διδάκτορες. Ωστόσο, διαφαίνεται σαφώς η έλλειψη σε προσωπικό εργαστηρίων, δεδομένου ότι τα μέλη Δ.Ε.Π., οι συμβασιούχοι με βάση το Π.Δ. 407/80 κ.λπ. θεωρούν ότι το προσωπικό είναι ιδιαίτερα ανεπαρκές για την κάλυψη των εργαστηριακών αναγκών (**Δ.Ι. 3,37**). Ως εκ τούτου η στελέχωση των

Εργαστηρίων διαφοροποιείται κατά περίπτωση, ανάλογα με τις αναγκαιότητες και ιδιαιτερότητές τους, πάντα με τη σύμφωνη γνώμη της Γ.Σ. Η οργάνωση του κάθε εργαστηρίου έγκειται στην κρίση του Διευθυντού του Εργαστηρίου, με στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δεδομένης της έλλειψης προσωπικού.

8.1.6. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Ως προς την επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των εργαστηρίων, οι **Δ.Ι.** εμφανίζονται ικανοποιητικοί (**7,16, 8,13, και 8,04**, αντίστοιχα). Ωστόσο επισημαίνονται σημεία, τα οποία χρήζουν βελτίωσης. Σχετικά με την επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού και σύμφωνα με τις απόψεις των μελών Δ.Ε.Π., συμβασιούχων βάσει του 407/80 κ.λπ. οι **Δ.Ι.** είναι αρκετά υψηλοί (**7,6, 8,3, και 8,3**, αντίστοιχα).

Η έλλειψη σε τεχνικό προσωπικό, αλλά και σε Ε.Ε.ΔΙ.Π., ο αυξημένος αριθμός φοιτητών και οι ερευνητικές ανάγκες των μελών Δ.Ε.Π. φαίνεται να είναι οι κύριοι παράγοντες, στους οποίους οφείλονται οι όποιες δυσλειτουργίες παρατηρούνται.

8.1.7. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι; Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση ΤΠΕ;

Το Τμήμα διαθέτει ένα εργαστήριο Η/Υ και δύο δευτερεύουσες νησίδες Η/Υ. Το δίκτυο Η/Υ του Τμήματος υποστηρίζεται από έξι (6) εξυπηρετητές δικτύου με υπηρεσίες καταλόγου Active Directory, υπηρεσία Web Server, υπηρεσία V.P.N., και σε επιμέρους τομείς του κτηρίου διατίθεται υπηρεσία ασύρματης πρόσβασης. Στον Web Server του Τμήματος φιλοξενούνται και υποστηρίζονται οι Ιστοσελίδες του Τμήματος και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Το εργαστήριο Η/Υ διαθέτει δεκαεννέα (19) λειτουργικούς σταθμούς εργασίας, έναν (1) εκτυπωτή Laser και δύο (2) σαρωτές, προς χρήση των φοιτητών και την εξυπηρέτηση των διδακτικών αναγκών του Τμήματος. Οι σταθμοί εργασίας διαθέτουν εξειδικευμένα

εκπαιδευτικά και ερευνητικά λογισμικά για την κάλυψη των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών. Οι φοιτητές του Τμήματος αποκτούν προσωπικό e-mail και κωδικό πρόσβασης στο τοπικό δίκτυο, με την εγγραφή τους στο Τμήμα και μέσω αυτού αποκτούν πρόσβαση σε προσωπικό δικτυακό χώρο. Το εργαστήριο Η/Υ είναι στη διάθεση των φοιτητών μέχρι τις 14:30, ενώ τις απογευματινές ώρες η πρόσβαση στο εργαστήριο είναι ελεγχόμενη.

Σε επιμέρους εργαστήρια και χώρους έρευνας βρίσκεται ηλεκτρονικός εξοπλισμός, αποκλειστικά για την υποστήριξη εξειδικευμένων διδακτικών και ερευνητικών αναγκών, ο οποίος διατίθεται στους φοιτητές. Επίσης, τα μέλη Δ.Ε.Π. και οι συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 διαθέτουν προσωπικούς Η/Υ και πρόσβαση σε εκτυπωτές. Όλοι οι χώροι διαθέτουν τηλεφωνική σύνδεση και ορισμένοι και φαξ. Επίσης, το Τμήμα διαθέτει τέσσερα (4) κοινόχρηστα φωτοαντιγραφικά μηχανήματα.

Η Κεντρική Υπηρεσία Δικτύων παρέχει τη δυνατότητα χρήσης e-learning management system, μέσω του λογισμικού e-class σε όλο το διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου.

Οι υποδομές υποστηρίζονται από έναν Τεχνικό Διαχειριστή. Σε περίπτωση απουσίας του ή σε περίπτωση βλάβης που σχετίζεται με τις υπηρεσίες που προσφέρει το Π.Θ. στο Τμήμα, οι χρήστες μπορούν να απευθυνθούν στην κεντρική υπηρεσία τεχνικής υποστήριξης του Π.Θ. μέσω τηλεφώνου ή e-mail.

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. δηλώνουν ικανοποιημένοι οριακά από τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής υποστήριξης του δικτύου και τηλεπικοινωνιών (**Δ.Ι. 6,75** και **6,85**, αντίστοιχα). Όμοια ικανοποιημένοι δηλώνουν και για τις υπηρεσίες πληροφοριακού δικτύου (**Δ.Ι. 6,67**). Η επάρκεια και ποιότητα χώρων και νησίδων πληροφορικής εμφανίζει επίσης οριακή ικανοποίηση (**Δ.Ι. 6,4**). Ωστόσο, η παλαιότητα των προσωπικών Η/Υ για το 37,93% των μελών Δ.Ε.Π., συμβασιούχων βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. αποτελεί μειονέκτημα και απαιτεί άμεση αντιμετώπιση.

Σε ερώτηση προς τα μέλη Δ.Ε.Π. συμβασιούχους βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., σχετικά με το ποσοστό (%) διεκπεραιώσεων των εργασιών τους που υποστηρίζεται από νησίδες πληροφορικής, για τις κατηγορίες (ποσοστό εργασιών: 0-

20%, 21-40%, 41-60%, 61-80%, 81-100%) απάντησε αντίστοιχα: 40,74%, στην πρώτη κατηγορία, στη δεύτερη το 22,22%, στην τρίτη το 14,81%, στην τέταρτη το 11,11% και στην τελευταία κατηγορία το 11,11%.

Παρά το γεγονός ότι ο λόγος διαθέσιμων Η/Υ ανά φοιτητή είναι αρκετά ικανοποιητικός (**Δ.Ι. 0,4**), η παλαιότητα των Η/Υ του εργαστηρίου, των νησίδων Πληροφορικής και η έλλειψη ικανού αριθμού εξειδικευμένου τεχνικού προσωπικού, αποτελεί κύριο πρόβλημα του Τμήματος στα θέματα Τ.Π.Ε., με αρνητικές επιδράσεις και δυσλειτουργίες στο διδακτικό και ερευνητικό έργο.

8.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.

8.2.1. Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Με απόφαση της Γ.Σ., συστάθηκε επιτροπή το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2008 - 2009 αποτελούμενη από μέλη Δ.Ε.Π., για την ομαδοποίηση όλων των μαθημάτων του Οδηγού Σπουδών, με βάση το περιεχόμενό τους, ώστε η κάθε ομάδα να συμπεριλαμβάνει μαθήματα με όσο το δυνατόν συναφές αντικείμενο. Στη συνέχεια, για κάθε ομάδα μαθημάτων, η Γ.Σ. του Τμήματος όρισε υπεύθυνο μέλος Δ.Ε.Π., του οποίου οι αρμοδιότητες ήταν τόσο η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους φοιτητές, όσο και η επίλυση πιθανών δυσλειτουργιών, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι, ο κάθε φοιτητής έχει τη δυνατότητα να συμβουλευέται τον αντίστοιχο Υπεύθυνο Καθηγητή για κάθε μάθημα.

8.2.2. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών.

8.2.3. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερων αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Οργανωμένη υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερων αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους, δεν υπάρχει. Οι φοιτητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τη φοίτηση τους ενισχύονται με φροντιστήρια, τα οποία οργανώνονται από τον εκάστοτε διδάσκοντα κατά περίπτωση, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος.

8.2.4. Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Το Τμήμα συνηθίζει την απονομή ειδικών βραβείων μόνο στους πρωτεύσαντες νεοεισαχθέντες, με την ευγενική συνεισφορά του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Σε ερώτηση σχετικά με τη θεσμοθέτηση υποτροφιών, τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. ανταποκρίθηκαν θετικά σε ποσοστό 91,67%.

8.2.5. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Το Τμήμα υιοθέτησε και υλοποίησε την πρωτοβουλία της Πρυτανικής Αρχής για διοργάνωση ειδικής διαδικασίας για την ομαλότερη δυνατή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών. Στην έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, γίνεται εκδήλωση για την υποδοχή των πρωτοετών φοιτητών, όπου ενημερώνονται για το πρόγραμμα σπουδών, τα εργαστήρια, τη βιβλιοθήκη, τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας που υπάρχουν στο Τμήμα κ.λπ. Παρόλο που τα μέλη Δ.Ε.Π, οι συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., θεωρούν σε ποσοστό 96% ότι η ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών στο Τμήμα είναι ομαλή, απαιτείται εντατικοποίηση της διαδικασίας ενημέρωσης των φοιτητών στα δύο πρώτα εξάμηνα, καθόσον ο **Δ.Ι.**

που αφορά στην επίγνωση του συστήματος διδακτικών μονάδων είναι **2,91**, με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών.

8.2.6. Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Υπάρχουν αρκετές δραστηριότητες αθλητικού (ομάδα basket, γυμναστικής και ποδοσφαίρου), καλλιτεχνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα (Μουσικά Σύνολα, ομάδα κινηματογράφου κ.λπ.). Οι φοιτητές συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις, ημερίδες, παρουσιάσεις, συνέδρια που οργανώνονται από το Τμήμα. Οι περισσότερες από τις εκδηλώσεις άλλωστε γίνονται με επίκεντρο τους φοιτητές. Στα επιστημονικά συνέδρια οι φοιτητές συμμετέχουν στην οργάνωση τους και στην παρουσίαση των επιστημονικών εργασιών.

8.2.7. Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται στο Τμήμα;

Μικρός μόνο αριθμός αλλοδαπών έχει μετακινηθεί στο Τμήμα, κυρίως μέσα από τα προγράμματα Erasmus και ως εκ τούτου δεν υπάρχει οργανωμένη κεντρική πολιτική. Η υποστήριξη παρέχεται κυρίως από το Τμήμα Προγραμμάτων Erasmus του Πανεπιστημίου (στο πλαίσιο των διαδικασιών του προγράμματος κινητικότητας). Ωστόσο, στο εργαστήριο Η/Υ έχουν εγκατασταθεί στην Αγγλική γλώσσα η εφαρμογή Office. Η σίτισή τους (για όσους το επιθυμούν) γίνεται στο χώρο σίτισης της Σχολής και για την εξεύρεση στέγης συνεργάζονται με τους φοιτητές των τελευταίων κυρίως ετών. Δεν προκύπτουν ιδιαίτερα προβλήματα κατά τη διδασκαλία των μαθημάτων, καθ' όσον όλοι οι διδάσκοντες, αλλά και οι περισσότεροι φοιτητές μιλούν Αγγλικά.

8.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.

8.3.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Σε γενικές γραμμές η διαθέσιμη βιβλιογραφία καλύπτει οριακά (ποιοτικά και ποσοτικά) τις ανάγκες του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος (**Δ.Ι. 5,69**). Τα περιοδικά του Παραρτήματος της Βιβλιοθήκης φαίνεται να μην ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθημάτων, καθόσον ο δείκτης ικανοποίησης που προκύπτει από το ερωτηματολόγιο των μελών Δ.Ε.Π., συμβασιούχων βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. είναι 5,65, ενώ για τα βιβλία η κατάσταση αποτυπώνεται ελαφρώς βελτιωμένη (**Δ.Ι 6,48**). Ο Δ.Ι. σε επίπεδο υποστήριξης του εκάστοτε μαθήματος από τη βιβλιοθήκη είναι 6,63. Σε δανεισμό βιβλίων από άλλο παράρτημα της βιβλιοθήκης αναγκάζεται το 48,28% των μελών Δ.Ε.Π., συμβασιούχων βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., ενώ κατά πολύ μικρότερος εμφανίζεται ο δανεισμός περιοδικών (11,54%) που συγκεκριμένα ανέρχεται συνολικά σε επτά (7) περιοδικά ετησίως.

Η ευκολία πρόσβασης στη βιβλιογραφία είναι οριακά ικανοποιητική σύμφωνα με τις απαντήσεις των φοιτητών (**Δ.Ι 5,57**) και αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι στο 27,95% των μαθημάτων εμφανίζεται δείκτης ικανοποίησης μικρότερος από 5. Ο **Δ.Ι.** στην ερώτηση «αν υπάρχει σχετικό ερευνητικό υλικό στη βιβλιοθήκη» αναφορικά με το εκάστοτε μάθημα, είναι **5,35** και το ποσοστό των μαθημάτων που εμφανίζουν δείκτη ικανοποίησης κάτω του 5 ανέρχεται στο 34,79%.

Από τα παραπάνω στοιχεία αναδεικνύεται η ανάγκη περαιτέρω εμπλουτισμού (ποιοτικά και ποσοτικά) της βιβλιοθήκης, καθ' όσον διαπιστώνεται σύγκλιση απόψεων διδασκόντων και φοιτητών.

8.3.2. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ. κρίνουν επαρκή την ποιότητα του κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού (**Δ.Ι. 7,13**), παρά την διαπιστωμένη παλαιότητα μέρους του εξοπλισμού (π.χ. οι Η/Υ στο εργαστήριο και στις νησίδες πληροφορικής).

8.3.3. Επάρκεια και ποιότητα αιθουσών διδασκαλίας.

Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι οριακά ικανοποιητικές σε αριθμό, καθ' όσον δημιουργούνται προβλήματα με την παράλληλη λειτουργία προπτυχιακού και μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών. Οι περισσότερες αίθουσες στερούνται φυσικού αερισμού και φωτισμού και αντιμετωπίζουν προβλήματα εξερισμού και ακουστικής. Ωστόσο, ο εξοπλισμός των υποδομών διδασκαλίας του Τμήματος είναι ικανοποιητικός και συνεχώς εκσυγχρονίζεται. Υπάρχει δυνατότητα προβολής Power Point σε όλες τις αίθουσες και κάποιες απ' αυτές διαθέτουν ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., δηλώνουν ικανοποιημένα από τις αίθουσες διδασκαλίας σε ανάλογη ερώτηση (**Δ.Ι. 7,18**). Η πλειοψηφία των μελών Δ.Ε.Π., συμβασιούχων βάσει του Π.Δ. 407/80, κ.λπ. είναι ικανοποιημένη από τις υποδομές του Τμήματος για τη διδασκαλία (75%) και τον εξοπλισμό διδασκαλίας (89,26%). Επίσης, θεωρούν ότι ο ρυθμός εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού υποδομών διδασκαλίας του Τμήματος είναι ικανοποιητικός (84,62%).

8.3.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Τα γραφεία των μελών Δ.Ε.Π. είναι συγκεντρωμένα κυρίως στο ισόγειο του κτηρίου της Σχολής και κάθε μέλος Δ.Ε.Π. έχει το δικό του γραφείο. Ο χώρος των γραφείων και η ποιότητά τους φαίνεται να μην ικανοποιεί απόλυτα τους διδάσκοντες (**Δ.Ι. 5,83** και **5,67**, αντίστοιχα). Επίσης, δεν ικανοποιεί αρκετά η υλικοτεχνική υποδομή των γραφείων των διδασκόντων (**Δ.Ι. 5,52**). Το πρόβλημα θα ενταθεί όταν αναλάβουν καθήκοντα τα υπό διορισμό έξι (6) νέα μέλη Δ.Ε.Π. Πρόβλημα υπάρχει, επίσης, στους χώρους που φιλοξενούν τους συμβασιούχους με βάση το Π.Δ. 407/80, όπου ένα σχετικά μικρό γραφείο καλείται να καλύψει τις ανάγκες τους με αποτέλεσμα πολλοί απ' αυτούς να φιλοξενούνται στα εργαστήρια του Τμήματος. Γενικά, κρίνεται αναγκαία η επέκταση του Τμήματος.

8.3.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος.

Ο χώρος της Γραμματείας είναι σχετικά επαρκής. Πληροί τις προϋποθέσεις εξυπηρέτησης των φοιτητών, διαθέτοντας δωμάτιο υποδοχής και ξεχωριστό Γραφείο Προϊστάμενου. Επίσης, υπάρχει εύκολη πρόσβαση για άτομα Α.Μ.Ε.Α., καθώς βρίσκεται κοντά στην είσοδο του κτιρίου, η οποία διαθέτει δύο ειδικές μπάρες εισόδου.

8.3.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Στη Σχολή λειτουργεί αίθουσα, πλήρως εξοπλισμένη και διαμορφωμένη κατάλληλα για την εξυπηρέτηση τόσο ακαδημαϊκών αναγκών, όπως για παράδειγμα οι Γ.Σ., συνεδριάσεις Εκλεκτορικών Σωμάτων κ.λπ., αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις ολόκληρου του Π.Θ., προκειμένου για τις συνεδριάσεις της Συγκλήτου, του Πρυτανικού Συμβουλίου κ.λπ.

Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., δηλώνουν ικανοποιημένοι από την αίθουσα συνεδριάσεων σε ανάλογη ερώτηση ως προς το χώρο και ως προς τις υπηρεσίες που διαθέτει (**Δ.Ι. 8,65** και **8,75**, αντίστοιχα).

8.3.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων.

Στο εξωτερικό του κτιρίου της Σχολής βρίσκεται χώρος (σιδηροκατασκευή με μεταλλικά panel), στον οποίο στεγάζονται δεξαμενές, ενυδρεία διατήρησης ψαριών, καθώς και αποθηκευτικός χώρος συνολικής επιφάνειας 75 τ.μ. Η επάρκεια και ποιότητα αυτών των χώρων κρίνεται ως μη ικανοποιητική και ήδη έχουν γίνει αιτήματα προς τις Κεντρικές Υπηρεσίες του Πανεπιστημίου για επέκταση και αναβάθμιση τους.

8.3.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών Α.Μ.Ε.Α.

Υπάρχουν κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι στις δύο κεντρικές εισόδους του κτιρίου της Σχολής για τη διασφάλιση της πρόσβασης των Α.Μ.Ε.Α. στο κτίριο.

Επίσης, στο εσωτερικό του κτιρίου υπάρχουν ευρύχωροι ανελκυστήρες, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση των Α.Μ.Ε.Α. στον πρώτο όροφο του κτιρίου και ειδικά διαμορφωμένη τουαλέτα στο ισόγειο. Έτσι, τα Α.Μ.Ε.Α. έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλους τους χώρους του Τμήματος, είτε αυτοί είναι χώροι συνεδριάσεων, εκπαίδευσης, εργαστηρίων είτε είναι Γραφεία του εκπαιδευτικού προσωπικού.

8.3.9. Καθαριότητα των χώρων του Τμήματος.

Η καθαριότητα των χώρων του Τμήματος κρίνεται αρκετά ικανοποιητική, λαμβάνοντας υπόψη το ερωτηματολόγιο των φοιτητών, το οποίο σε αντίστοιχη ερώτηση δίνει ένα πολύ υψηλό $\Delta.Ι. = 8,25$.

8.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

8.4.1. Ποιές από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

Στην ενότητα 8.1.1. έχει ήδη αναφερθεί η χρήση Τ.Π.Ε. από τη Γραμματεία του Τμήματος. Επιπλέον, στις ιστοσελίδες του Τμήματος και του Π.Μ.Σ. έχουν αναρτηθεί πάσης φύσεως έντυπα και αιτήσεις που αφορούν στη λειτουργία τους. Επίσης, μέσω αυτών των ιστοσελίδων ενημερώνεται η Ακαδημαϊκή Κοινότητα για τα τεκταινόμενα του Τμήματος. Επίσης, λειτουργεί πλέον και το σύστημα Ηλεκτρονικής Αξιολόγησης, καθώς και κοινόχρηστος δικτυακός χώρος αποθήκευσης δεδομένων μέσω του τοπικού δικτύου του Τμήματος.

8.4.2. Ποιές από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Όλες οι προαναφερθείσες λειτουργίες Τ.Π.Ε. χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος.

8.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Μόνο το 16,67% των μελών Δ.Ε.Π. διαθέτει ιστοσελίδα και κρίνεται απαραίτητο αυτό το ποσοστό να αυξηθεί, ώστε να ενισχυθεί η εξωστρέφεια και προβολή του Τμήματος.

8.4.4. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Οι ιστοσελίδες του Τμήματος και του Π.Μ.Σ. ανανεώνονται συχνά, ανάλογα με τις προκύπτουσες ανάγκες. Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι με βάση το Π.Δ. 407/80 κ.λπ., είναι απόλυτα ικανοποιημένοι από τη συχνότητα ανανέωσης της ιστοσελίδας του Τμήματος (100%).

8.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.

8.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών και εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Οι διαδικασίες που ακολουθεί το Τμήμα προκειμένου να διασφαλίσει ικανοποιητικό βαθμό ορθολογικής χρήσης των υποδομών διδασκαλίας είναι ικανοποιητικές, καθώς υπάρχει συνεννόηση μεταξύ των διδασκόντων και των φοιτητών, για την κατανομή των αιθουσών και των ωρών διδασκαλίας, στα πλαίσια κατάρτισης τόσο του ωρολογίου προγράμματος διδασκαλίας, όσο και του προγράμματος των εξετάσεων, το οποίο εγκρίνεται τελικά από τη Γ.Σ.

Επειδή στο Τμήμα κυριαρχεί η άποψη ότι, η ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα αυτό. Έτσι, προκειμένου να διερευνηθεί ο βαθμός ορθολογικής χρήσης των διαθέσιμων υποδομών, αυτές χωρίστηκαν σε τρεις (3) κατηγορίες (βασικές υποδομές - υποδομές διδασκαλίας και υποδομές για την έρευνα) και ακολούθως τέθηκαν στα μέλη Δ.Ε.Π.,

συμβασιούχους βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., ανάλογες ερωτήσεις. Το 96% αυτών συμφωνεί ότι οι παράπλευρες δράσεις που έχουν αναπτυχθεί στις βασικές υποδομές (σήμανση χώρων, κανόνες λειτουργίας, διαγράμμιση θέσεων parking κ.λπ.) είναι αρκετές για να διασφαλίσουν ικανοποιητικό βαθμό ορθολογικής τους χρήσης. Επίσης, το 100% θεωρεί ότι οι διαδικασίες που ακολουθεί το Τμήμα προκειμένου να διασφαλίσει ικανοποιητικό βαθμό ορθολογικής χρήσης των υποδομών διδασκαλίας (π.χ. διαβούλευση - συνεννόηση μεταξύ των διδασκόντων για την κατανομή αιθουσών και ωρών διδασκαλίας στα πλαίσια κατάρτισης του προγράμματος διδασκαλίας) είναι ικανοποιητικές. Ως προς τις διαδικασίες που ακολουθεί το Τμήμα προκειμένου να διασφαλίσει ικανοποιητικό βαθμό ορθολογικής χρήσης των υποδομών έρευνας συμφωνεί το 100% των ερωτηθέντων.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι, το Τμήμα πετυχαίνει σε εξαιρετικά ικανοποιητικό βαθμό στην ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών και εξοπλισμού. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται πιθανότατα στο γεγονός ότι, οποιαδήποτε απόφαση λαμβάνεται μεταξύ των μελών Δ.Ε.Π και της εκάστοτε διοίκησης, είτε σχετικά με την κατανομή αιθουσών και ωρών διδασκαλίας είτε ως προς την κατανομή της χρήσης του εργαστηριακού εξοπλισμού. Οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται πάντα σε επίπεδο Γ.Σ. του Τμήματος. Έτσι, είναι όλοι ανά πάσα στιγμή ενήμεροι, και η διαφάνεια σε τέτοιου είδους κρίσιμα ζητήματα είναι αδιαμφισβήτητη.

8.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.

8.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Υπάρχει επιτροπή σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού, η οποία εισηγείται στη Γ.Σ. τις προτάσεις της από την οποία εγκρίνονται. Υπάρχει οργανωμένο λογιστήριο με βιβλίο εσόδων και εξόδων, το οποίο ελέγχεται από την παραπάνω επιτροπή. Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., σε ποσοστό 71,43% είναι ικανοποιημένοι από τη διαδικασία σύνταξης του

προϋπολογισμού και επίσης, το 81,25% αυτών, δηλώνουν ικανοποιημένοι από τη διαδικασία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, γεγονός που πιστοποιεί την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της δράσης αυτής. Στο τέλος του οικονομικού έτους υποβάλλεται από το λογιστήριο στη Γ.Σ. πλήρης απόδοση, με ταυτόχρονη αποστολή του πίνακα εσόδων - εξόδων στα μέλη της Γ.Σ. του Τμήματος.

8.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Οι πόροι του Τμήματος προέρχονται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου (Κωδ. 4121), το Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής (Χ.Ε.Π.), και τα έσοδα του Π.Μ.Σ.

Το ποσό του Τακτικού Προϋπολογισμού διατίθεται ετησίως στο Τμήμα από την Οικονομική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου. Αφορά δαπάνες σχετικές με την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας (δαπάνες εξοπλισμού και αναλωσίμων). Οι πόροι του Χ.Ε.Π. αφορούν δαπάνες μικρών ποσών για αναλώσιμα, τα οποία απαιτούνται για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας. Οι πόροι του Π.Μ.Σ. προέρχονται από τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδασκόντων. Έχουν σκοπό την ενίσχυση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Αφορούν, κυρίως, δαπάνες οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για την ενίσχυση της εκπαίδευσης και έρευνας (εξοπλισμό, αναλώσιμα, υποτροφίες, εκπαιδευτικές εκδρομές, δαπάνες προβολής κ.λπ.). Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., οι πόροι του Π.Μ.Σ. διαχειρίζονται μέσω του Λογαριασμού Έρευνας του Π.Θ. με επιστημονικό υπεύθυνο τον εκάστοτε Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Η κατανομή του ετήσιου Τακτικού Προϋπολογισμού, του Χ.Ε.Π. και των εσόδων από το Π.Μ.Σ. στα μέλη Δ.Ε.Π., στους συμβασιούχους βάσει του Π.Δ. 407/80, στα Εργαστήρια και στη Γραμματεία, γίνεται με βάση την απόφαση της Γ.Σ., η οποία λαμβάνει υπόψη ιεραρχικά τις ανάγκες, δεδομένου ότι σε ένα νέο Τμήμα είναι απαραίτητο μεγαλύτερο ποσοστό του Τακτικού Προϋπολογισμού να καλύπτει συγκεκριμένο θεματικό πεδίο, το οποίο κρίνεται ότι έχει προτεραιότητα.

Όλες οι προμήθειες γίνονται πάντοτε με τη διαδικασία του πρόχειρου μειοδοτικού διαγωνισμού. Συνεπώς, υπάρχει πλήρης έλεγχος στη διάθεση των δαπανών.

8.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Ο απολογισμός γίνεται προς το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο στο πλαίσιο της Γ.Σ και Γ.Σ.Ε.Σ. του. Τα μέλη Δ.Ε.Π., συμβασιούχοι βάσει του Π.Δ. 407/80 κ.λπ., ενημερώνονται για τον απολογισμό με το κλείσιμο του Οικονομικού Έτους, ο οποίος να σημειωθεί ότι κοινοποιείται αναλυτικά σε ηλεκτρονική μορφή σε όλα τα μέλη της Γ.Σ., έγκαιρα, ώστε να εξασφαλισθεί εποικοδομητικός απολογισμός.

9. Συμπεράσματα.

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Εσωτερικό περιβάλλον: Ισχυρά σημεία - δυνατότητες.

1. Τμήμα.

- Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. είναι το μοναδικό πενταετούς φοίτησης ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δίνει πτυχίο στην επιστήμη της Ιχθυολογίας.
- Σύγχρονο, ευέλικτο και δυναμικό Π.Π.Σ. με επικαιροποιημένη ύλη στα διδασκόμενα μαθήματα.
- Αυξανόμενη προσέλευση υποψηφίων για σπουδές στο Π.Μ.Σ.
- Αύξηση του αριθμού των υποψηφίων διδασκτόρων στο Τμήμα.
- Σύγχρονη ιστοσελίδα με μεγάλο όγκο πληροφοριών για μέλη Δ.Ε.Π., φοιτητές και επισκέπτες από τον κοινωνικό ιστό.
- Επίκαιροι στόχοι του Τμήματος, καθορισμένοι στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσής του.
- Δημιουργία συστήματος αυτοαξιολόγησης του Π.Μ.Σ. του Τμήματος από την ίδρυσή του.
- Εφαρμογή συστήματος αυτοαξιολόγησης του Π.Π.Σ. του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2004 - '05.
- Δημιουργία πρωτότυπου και διαφανούς λογισμικού και βάσης δεδομένων για την αξιολόγηση του Τμήματος, σύμφωνα με τα κριτήρια της Α.ΔΙ.Π. και τις ιδιαιτερότητές του.
- Διατμηματική διάδραση σε επιλεγόμενα μαθήματα παιδαγωγικού και επιχειρησιακού χαρακτήρα.
- Διδασικαλία μαθημάτων πληροφορικής ισοδύναμων και ισότιμων με δίπλωμα E.C.D.L.

- Διδασκαλία μαθημάτων περιβαλλοντικού περιεχομένου για την απόκτηση δικαιώματος ειπότητας Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
- Διακριτός ρόλος πρακτικής άσκησης και πτυχιακής διατριβής, υποχρεωτικών για τη λήψη πτυχίου.
- Καθιέρωση συνεδρίου - συμποσίου ανά τριετία, αναλόγου θεματικού περιεχομένου με τους ερευνητικούς στόχους του Τμήματος.
- Ικανοποιητική επάρκεια εργαστηριακών χώρων και αιθουσών διδασκαλίας.
- Ικανοποιητική επάρκεια Τ.Π.Ε.
- Εξαιρετικά υψηλά ποσοστά εισροών από ερευνητικά προγράμματα.
- Αυξητικός ρυθμός παγιοποίησης των εισροών του Τμήματος.
- Ανταποδοτικός βαθμός χρήσης του πάγιου εξοπλισμού του Τμήματος από την ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος.
- Υψηλός αριθμός δημοσιεύσεων ανά μέλος Δ.Ε.Π. ανά έτος.
- Υψηλή αναγνωρισιμότητα του ερευνητικού έργου των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- Ευρύ φάσμα συνεργασιών με Κ.Π.Π. Φορείς.
- Συμμετοχή μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε Φορείς και Δομές του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με Συμβουλευτικό ή Διοικητικό/Διευθυντικό ρόλο.
- Ενεργή συμμετοχή του ερευνητικού δυναμικού του Τμήματος σε όλα τα συνέδρια που σχετίζονται με τα γνωστικά αντικείμενά του.
- Δημιουργία θεσμοθετημένων συλλόγων αποφοίτων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.
- Αγαστή συνεργασία με την κεντρική διοίκηση του Π.Θ.
- Ανθρώπινο δυναμικό και διοικητικές υπηρεσίες που ανταποκρίνονται σε ικανοποιητικό βαθμό στις απαιτήσεις του Τμήματος.
- Άριστη κατάσταση του περιβάλλοντος και των κοινόχρηστων χώρων.

- Εφαρμογή πρότυπης πολιτικής διαχείρισης του τακτικού προϋπολογισμού για κάλυψη ερευνητικών και διδακτικών προτεραιοτήτων.
- Ταχύτατοι ρυθμοί ανάπτυξης - αυτονόμησης.
- Αναγόρευση σε επίτιμους διδάκτορες προσωπικοτήτων διεθνούς εμβέλειας.

2. Φοιτητές.

- Σημαντικός αριθμός φοιτητών δηλώνει στα μηχανογραφικά των Πανελλαδικών Εξετάσεων το Τμήμα στις πέντε πρώτες επιλογές.
- Η επιλογή του Τμήματος δεν καθορίζεται από το φύλο και την προέλευση (αστική, αγροτική, νησιωτική κ.λπ.) των φοιτητών.
- Συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των εισακτέων στο Τμήμα.
- Καθιέρωση του θεσμού του Σύμβουλου καθηγητή από το ακαδημαϊκό έτος 2008-’09 με ρόλο συμβουλευτικό σε θέματα εκπαίδευσης, προγραμματισμού έρευνας και επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Καθιέρωση του θεσμού των προαπαιτούμενων μαθημάτων, από το ακαδημαϊκό έτος 2008-’09 εξυπηρετώντας μαθησιακούς στόχους.
- Θετικός Δ.Ι. των φοιτητών στην διδακτική αποτελεσματικότητα των διδασκόντων.
- Αρκετά υψηλός μέσος όρος βαθμός πτυχίου.
- Μέση διάρκεια σπουδών σε αποδεκτά πλαίσια.
- Ορθολογική δομή και οργάνωση του ωρολογίου προγράμματος.
- Ιδανική αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων.
- Ικανοποιητική απασχόληση φοιτητών σε ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα.
- Ικανοποιητική αναλογία Η/Υ ανά φοιτητή.
- Παρεχόμενες υπηρεσίες σίτισης στις εγκαταστάσεις του Τμήματος κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 - ’09.

Εσωτερικό περιβάλλον: Αδύνατα σημεία - προβλήματα.

1. Τμήμα.

- Ελλιπής και ανεπαρκής υποστήριξη από τεχνικό προσωπικό των εργαστηρίων του Τμήματος.
- Περιορισμένοι χώροι για γραφεία νέων μελών Δ.Ε.Π./Τεχνικού προσωπικού
- Χαμηλή κινητικότητα μελών Δ.Ε.Π. και φοιτητών σε ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού.
- Ασυνέχεια στο περιεχόμενο των διαλέξεων των μαθημάτων του Π.Μ.Σ.
- Αύξηση του αριθμού των διδασκόντων σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80.
- Περιορισμένη χρήση e-class ή άλλων μέσων δικτυακής πληροφόρησης των φοιτητών.
- Μικρός αριθμός διδασκόμενων γενικών μαθημάτων στα πρώτα έτη από μέλη Δ.Ε.Π. υψηλών βαθμίδων.
- Έλλειψη εξοπλισμένου αμφιθεάτρου/πολυδύναμου εκπαιδευτικού χώρου.
- Χαμηλός Δ.Ι. ποιότητας και εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας.
- Ελλείψεις σε εργαστηριακό και υλικοτεχνικό εξοπλισμό.
- Ανάγκη εκσυγχρονισμού του ηλεκτρονικού εξοπλισμού των Εργαστηρίων Πληροφορικής.
- Έλλειψη επαρκώς οργανωμένου υδροβιολογικού σταθμού για πολλαπλούς ερευνητικούς και διδακτικούς σκοπούς.
- Ανισοβαρής κατανομή των εισροών από ερευνητικά προγράμματα μεταξύ των ερευνητικών αξόνων του Τμήματος.
- Ανισοβαρής κατανομή των πηγών χρηματοδότησης.
- Έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης (τακτικός προϋπολογισμός).

2. Φοιτητές.

- Χαμηλός αριθμός φοιτητών δηλώνει στα μηχανογραφικά των Πανελλαδικών Εξετάσεων το Τμήμα ως πρώτη επιλογή.
- Αιφνίδια χωρίς τεκμηρίωση αύξηση εισαχθέντων κατά το τελευταίο έτος με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

- Μεγάλος αριθμός εισαχθέντων από Τεχνολογική Κατεύθυνση.
- Μεγάλη μέση διάρκεια χρόνου λήψης Μ.Δ.Ε.
- Αναγκαιότητα επιλογής κατάλληλου χρόνου εντός του ακαδημαϊκού έτους για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
- Χαμηλοί Δ.Ι. επίτευξης των μαθησιακών στόχων των γενικών μαθημάτων κατά τα δύο πρώτα ακαδημαϊκά έτη.
- Χαμηλός Δ.Ι. των φοιτητών από τα συγγράμματα και τις σημειώσεις που διανέμονται στο Τμήμα.
- Χαμηλός Δ.Ι. από τις παρεχόμενες υπηρεσίες του παραρτήματος της κεντρικής βιβλιοθήκης, που εδρεύει στη Σχολή Γεωπονικών Επιστημών.

Το Τ.Γ.Ι.Υ.Π. ξεκίνησε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2002 (ως Τμήμα Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος), με προσωρινή γενική συνέλευση και επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2002 - '03 ο αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. ανέρχονταν ήδη σε εννέα (9), ενώ στην έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους ο αριθμός αυτός έφτασε τα έντεκα (11). Στις 18/11/2003 συνεδρίασε για πρώτη φορά η Γενική του Συνέλευση, με την απόκτηση της αυτοδυναμίας του. Η στελέχωσή του σε ανθρώπινο δυναμικό είναι ταχύτατη και σήμερα ο αριθμός των μελών Δ.Ε.Π. που εργάζονται στο Τμήμα έχει υπερδιπλασιαστεί (17), ενώ πρόκειται να αυξηθεί κατά 35% περίπου, δεδομένου ότι εκκρεμεί ο διορισμός άλλων έξι (6) μελών Δ.Ε.Π. που αναμένεται μέσα στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

Είναι φανερό ότι η στελέχωση σε ανθρώπινο δυναμικό του Τμήματος γίνεται με ταχύτατο ρυθμό, που ξεπερνά κατά πολύ άλλα Τμήματα της χώρας μας. Η στελέχωσή του ακολούθησε μια καλά οργανωμένη πολιτική, η οποία στόχευε σε πρώτο στάδιο, στην κάλυψη των βασικών και σύγχρονων γνωστικών αντικειμένων που διακονούνται από το Τμήμα (κάθετη μορφή οργάνωσης). Φυσικά, αυτή η πολιτική δε στέργησε από το Τμήμα την ενίσχυσή του με μέλη Δ.Ε.Π. σε παρεμφερή γνωστικά αντικείμενα, όπου κρίθηκε ότι με αυτόν τον τρόπο καλύπτονται πληρέστερα οι ανάγκες του. Τα άτομα αυτά, εξαιτίας του νεαρού της ηλικίας τους, εμφανίζουν ιδιαίτερη ζέση στην εκπλήρωση των καθηκόντων τους (διδασκαλία, έρευνα και

διοίκηση) και σε συνδυασμό με τον υψηλό βαθμό εμπειρίας και τις γνώσεις που διαθέτουν τα υψηλόβαθμα στελέχη του Τμήματος αποτέλεσαν μια συμπαγή ομάδα που κατάφερε να καταξιώσει σε όλα τα επίπεδα το Τμήμα στην ακαδημαϊκή κοινότητα του Π.Θ. και της χώρας μας γενικότερα.

Σήμερα, το Τμήμα, στα λίγα χρόνια λειτουργίας του έχει να επιδείξει:

1. Αξιόλογο επίπεδο αποφοίτων, που γίνονται δεκτοί σε πανεπιστήμια τόσο του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού για περαιτέρω σπουδές.
2. Εξαιρετικά υψηλό αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων που συνοδεύεται από υψηλές εισροές στο Τμήμα, με αποτέλεσμα τον εξοπλισμό του με σύγχρονα όργανα έρευνας για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητάς του.
3. Τη βελτίωση της οργάνωσής του τόσο σε επίπεδο προγράμματος σπουδών, όσο και σε επίπεδο διοίκησης για την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών.

Το Τμήμα διαθέτει ένα σύγχρονο, ευέλικτο και δυναμικό πρόγραμμα σπουδών που προσπαθεί να καλύψει τα γνωστικά αντικείμενα που διακονεί και να παρέχει γνώσεις που θα οδηγήσουν στην όσο το δυνατόν αριότερη κατάρτιση των αποφοίτων του. Σήμερα, ακρογωνιαίο λίθο της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής αποτελεί η κινητοποίηση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, με στόχο τη μετεξέλιξη των συστημάτων εκπαίδευσης στην Ευρώπη, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της οικονομίας της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο οργανώθηκε και το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, το οποίο στοχεύει στην παροχή στους αποφοίτους του, τόσο της απαιτούμενης εξειδίκευσης, όσο και της δυνατότητας συνεχούς προσαρμογής, έτσι ώστε να είναι ικανοί να αντεπεξέλθουν στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι σπουδές στο Τμήμα διαρθρώθηκαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, τις ανάγκες της κοινωνίας και να προσαρμόζονται συνεχώς στα μεταβαλλόμενα μεθοδολογικά και τεχνικά εργαλεία. Η εκπαίδευση που παρέχεται στα πέντε χρόνια σπουδών στο Τμήμα αποβλέπει στην καλλιέργεια νέων, επιπλέον των παραδοσιακών αντικειμένων, τα οποία δεν είναι αποκομμένα το ένα από το άλλο, αλλά βρίσκονται σε έναν πολυεπίπεδο μεθοδολογικό και θεματικό συνδυασμό μεταξύ τους. Παράλληλα, το Τμήμα συμβάλλει με δυναμισμό στις άμεσες ανάγκες της

σύγχρονης κοινωνίας που σχετίζονται με την πρωτογενή παραγωγή, διατηρώντας το υψηλό επίπεδο γνώσης και το δημόσιο χαρακτήρα του.

Η επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων των προγραμμάτων σπουδών του Π.Π.Σ. και του Π.Μ.Σ. γίνεται σε ετήσια βάση, με στόχο την ενσωμάτωση των επιστημονικών εξελίξεων στη διδακτέα ύλη. Η δυναμικότητα του προγράμματος ακολουθεί τις αλλαγές και τις εξελίξεις, ώστε σήμερα να ανταποκρίνεται όσο το δυνατόν περισσότερο στους στόχους του, κάτι που πετυχαίνεται σε σημαντικό βαθμό όπως αποτυπώνεται και στα αποτελέσματα της παρούσας αξιολόγησης.

Για την άρτια κατάρτιση των φοιτητών, αλλά και την παροχή συγκριτικών πλεονεκτημάτων, το Τμήμα οργάνωσε το πρόγραμμα σπουδών του, έτσι ώστε να ανταποκριθεί στη παροχή μαθημάτων παιδαγωγικού χαρακτήρα, που εξασφαλίζουν δυνατότητα απασχόλησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αριθμού μαθημάτων πληροφορικής, ισοδύναμων και ισότιμων με δίπλωμα E.C.D.L. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλες αυτές οι αναμορφώσεις γίνονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να διατηρείται η σταθερότητα των σπουδών στο Τμήμα.

Η συνεχής βελτίωση των παρεχόμενων σπουδών, αλλά και η προσήλωση στο όραμα της δημιουργίας ενός Πανεπιστημιακού Τμήματος στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου, απαιτεί τη συνεχή μέριμνα διδασκόντων και διδασκομένων.

Από την άλλη πλευρά, εκτός από τον ταχύτατο ρυθμό στελέχωσης σε ανθρώπινο δυναμικό, υψηλός είναι και ο ρυθμός απόκτησης πάγιου εξοπλισμού. Ο ρυθμός παγιοποίησης των εισερχόμενων κεφαλαίων στο Τμήμα είναι υψηλός και μάλιστα και σε αυτόν το τομέα, εφαρμόστηκε μια πρότυπη πολιτική αξιοποίησης των κονδυλίων χρηματοδότησης του Τμήματος. Η πολιτική αυτή στόχευε στον ταχύτατο εξοπλισμό του Τμήματος, με τη χρήση των κονδυλίων χρηματοδότησης σε ιεραρχημένες και στοχευμένες προμήθειες. Με αυτόν τον τρόπο, κατέστη δυνατή η καλύτερη διαχείριση των εισερχόμενων κονδυλίων και η αγορά ακριβού εξοπλισμού. Σήμερα, το Τμήμα διαθέτει σύγχρονο εξοπλισμό για τη στήριξη έρευνας υψηλών προδιαγραφών, αλλά και εκπαίδευση, με την παροχή εφαρμοσμένων γνώσεων. Παρ' όλα αυτά, τα αντικείμενα που διακονεί το Τμήμα, απαιτούν ιδιαίτερα εξειδικευμένο εξοπλισμό υψηλού κόστους και παρό τις προσπάθειες που έχουν γίνει, εξακολουθούν να υφίστανται ελλείψεις.

Η χρήση του εξοπλισμού αυτού γίνεται τόσο για διδακτικούς, όσο και για ερευνητικούς σκοπούς και ένας σημαντικός αριθμός ερευνών υποστηρίζονται αποκλειστικά από το Τμήμα. Μάλιστα, ο ρυθμός χρήσης του εξοπλισμού του Τμήματος είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικός, υποστηρίζοντας υψηλού επιπέδου προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές. Η ερευνητική δραστηριότητα στο Τμήμα είναι έντονη και τα αποτελέσματά της, τα τελευταία χρόνια ανακοινώνονται σε πλήθος συνεδρίων τόσο στη χώρα μας, όσο και διεθνώς, όπως και σε έγκριτα διεθνή περιοδικά.

Στη μέχρι σήμερα λειτουργία του το Τμήμα, κατάφερε να πετύχει ένα αξιόλογο βαθμό διοικητικής οργάνωσης να μπορεί να παρέχει υψηλού βαθμού υπηρεσίες τόσο στους φοιτητές, όσο και στους εργαζομένους του. Η επάρκεια εργαστηριακών χώρων και αιθουσών διδασκαλίας του Τμήματος είναι ικανοποιητική και υποστηρίζει την εκπαιδευτική και ερευνητική του δραστηριότητα.

Οι σχέσεις του Τμήματος με την τοπική, αλλά και την ευρύτερη κοινωνία της περιοχής (Περιφέρεια) είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένες, μέσω συνεργασιών αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατέχουν θέσεις σε κοινωνικούς και αναπτυξιακούς φορείς. Παρ' όλα αυτά, τα ποσοστά κινητικότητας τόσο των φοιτητών, όσο και των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος από και προς το εξωτερικό είναι χαμηλά.

Ωστόσο, το Τμήμα δεν έχει καταφέρει να πετύχει τους ρυθμούς ανάπτυξης και οργάνωσης που επιθυμεί. Σήμερα, αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα έλλειψης τεχνικού προσωπικού. Επίσης, παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει μέχρι και σήμερα, όσον αφορά στην προμήθεια υλικοτεχνικού και εργαστηριακού εξοπλισμού, αλλά και υποδομών, δεν έχουμε επιτύχει ακόμη το στόχο μας στον επιθυμητό βαθμό, που κρίνεται απαραίτητος για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της έρευνας του Τμήματος. Το Τμήμα εμφανίζει εξαιρετικά αξιόλογη ερευνητική δραστηριότητα, η οποία, όμως, δεν είναι ορθολογικά κατανομημένη στους άξονές του. Η ανισοβαρής κατανομή των ερευνητικών προγραμμάτων επιβάλλει την εντατικοποίηση του Τμήματος σε νέους τομείς έρευνας, ώστε να αναδειχθούν σημαντικά αντικείμενα που διακονεί το Τμήμα. Η ανισοβαρής επίσης κατανομή των ερευνητικών προγραμμάτων στις διάφορες πηγές χρηματοδότησης οφείλει να προβληματίσει το Τμήμα.

Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος οδηγούν σε συμπεράσματα, τα οποία χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης. Είναι εμφανής η υστέρηση της ομάδας των βασικών-γενικών μαθημάτων στην αξιολόγηση από τους φοιτητές και το Τμήμα θα πρέπει να λάβει μέτρα για να ενισχύσει και να αναδείξει την αναγκαιότητα των μαθημάτων αυτών.

Εκτός από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Τμήμα, αυτά τα οποία προέρχονται από τον τρόπο οργάνωσής του, έχουν αναγνωριστεί και προβλήματα που οφείλονται σε άλλους εξωγενείς παράγοντες, όπως π.χ. η προέλευση φοιτητών από Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια και η σημαντική αύξηση του αριθμού των εισακτέων τα δύο τελευταία έτη.

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Εξωτερικό περιβάλλον: Ευκαιρίες.

- ▶ Συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις σε θέματα υδάτινου περιβάλλοντος, αλιείας υδατοκαλλιεργειών, τεχνολογίας τροφίμων και νέες εκτροφές τόσο σε ερευνητικό, όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο.
- ▶ Συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον της Ε.Ε. για τη διαχείριση των υδάτινου περιβάλλοντος (Κοινή Αγροτική Πολιτική - Κοινή Αλιευτική Πολιτική, Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της Ε.Ε. κλπ.).
- ▶ Υιοθέτηση διεθνών μοντέλων πράσινης ανάπτυξης.
- ▶ Άριστες μέχρι σήμερα προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων.
- ▶ Αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- ▶ Συνεχής διεύρυνση των συνεργασιών με ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια (προγράμματα Erasmus - Leonardo Da Vinci, υποβολή κοινών προγραμμάτων, έρευνας, συμμετοχή σε κοινές επιστημονικές εκδηλώσεις, κλπ.).
- ▶ Οι εθνικοί, ευρωπαϊκοί και διεθνείς πόροι για την έρευνα.

Εξωτερικό περιβάλλον: Απειλές.

- ▶ Η υπερβολική εξάρτηση από το ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- ▶ Η γραφειοκρατία και οι υπερβολικές καθυστερήσεις στην έγκριση και διορισμό στις θέσεις Δ.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Ε.ΔΙ.Π.
- ▶ Η αυθαιρεσία στον ορισμό του αριθμού εισακτέων φοιτητών.
- ▶ Οι χαμηλές αμοιβές.
- ▶ Η έλλειψη επιβράβευσης της ποιότητας.
- ▶ Η μη αναγνώριση με Φ.Ε.Κ. των εργαστηριακών υποδομών ως δομικές μονάδες έρευνας και παραγωγής τεχνογνωσίας από το ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- ▶ Η ανεπαρκής χρηματοδότηση, καθώς και η συνολική υποβάθμιση της δημόσιας παιδείας, γενικότερα.

Η έντονη αλιευτική δραστηριότητα σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη ρύπανση των θαλασσών, καθώς και της παράκτιας ζώνης και την υποβάθμισή τους, έχουν οδηγήσει, τα τελευταία χρόνια, τη διεθνή κοινότητα να στρέψει το ενδιαφέρον της στην ανάγκη βελτίωσης του τρόπου διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Παράλληλα, η μείωση της αλιευτικής παραγωγής σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση για αλιευτικά προϊόντα, οδήγησαν στην αύξηση του παγκόσμιου ενδιαφέροντος για την υδρόβια εκτροφή. Η υδρόβια εκτροφή είναι κατά γενική ομολογία ένα ευρύ αντικείμενο στον επιχειρηματικό τομέα, επειδή η ανάγκη για εξασφάλιση ζωικών πρωτεϊνών υψηλής βιολογικής αξίας συνεχώς αυξάνεται. Η λειτουργία του Τμήματος έρχεται να αντιμετωπίσει σε εθνικό επίπεδο το κρίσιμο πρόβλημα, σχετικά με την παροχή σύγχρονων γνώσεων σε θέματα διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων και γενικότερα των υδάτινων πόρων. Το Τμήμα είναι το μοναδικό σε επίπεδο Προπτυχιακών Σπουδών στη χώρα μας και ιδρύθηκε στο πλαίσιο μιας καινοτόμας πρωτοβουλίας, προκειμένου να καλυφθούν οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας όσον αφορά στην επιστήμη της Ιχθυολογίας. Η ίδρυσή του καλύπτει ένα σημαντικό κενό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα ουσιαστικής σημασίας κλάδο της εθνικής οικονομίας της χώρας μας.

Ταυτόχρονα, το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον της διεθνούς κοινότητας για την προστασία του υδάτινου και φυσικού περιβάλλοντος, γενικότερα, αλλά και η υιοθέτηση των αρχών της αειφορικής ανάπτυξης, δίνει συγκριτικό πλεονέκτημα σε Τμήματα που το περιεχόμενο σπουδών του σχετίζεται με τη διαχείριση και του περιβάλλοντος. Το αυξημένο ενδιαφέρον της Ε.Ε. για τη διαχείριση και την προστασία των υδάτινου περιβάλλοντος και γενικότερα των υδάτινων πόρων οδηγεί σε αποφάσεις για τη διάθεση ευρωπαϊκών πόρων για την έρευνα, αλλά και τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε αντίστοιχους κλάδους. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική - Κοινή Αλιευτική Πολιτική, η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της Ε.Ε. οδηγεί σε άριστες μέχρι σήμερα προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων του Τμήματος.

Παρ' όλα αυτά, ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των εισακτέων στο Τμήμα, με μονομερή απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., ενδεχομένως στο μέλλον να δημιουργήσει δυσοίωνες συνθήκες για τη μελλοντική απασχόληση των αποφοίτων μας. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ανεπαρκή κρατική χρηματοδότηση και τη συνολική υποβάθμιση της δημόσιας παιδείας, είναι πιθανόν να αποτελέσουν τροχοπέδη στην ανάπτυξη του Τμήματος και να οδηγήσουν σε αναστροφή του μέχρι σήμερα διαμορφωμένου θετικού κλίματος.

10. Σχέδια βελτίωσης.

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

- Αξιοποίηση των Δ.Ι. που προέκυψαν από την αξιολόγηση, τόσο σε επίπεδο Τμήματος, όσο και στη βελτίωση ανάπτυξης κάθε μέλους Δ.Ε.Π. ξεχωριστά.
- Βελτίωση ποιότητας της διδασκαλίας των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών.
- Εισαγωγή νέων μεθόδων διδασκαλίας μετά από επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού του Τμήματος, ώστε να δραστηριοποιηθεί το ενδιαφέρον των φοιτητών και να αυξηθεί η προσέλευσή τους στις θεωρητικές διαλέξεις.
- Σαφείς ακαδημαϊκοί στόχοι. Βελτίωση της διαδικασίας διαμόρφωσης ερευνητικής στρατηγικής και περαιτέρω βελτίωση των ερευνητικών εκροών με δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά, αλλά και συγγράμματα κατάλληλα για τους φοιτητές.
- Καθιέρωση επιστημονικού περιοδικού του Τμήματος σε ηλεκτρονική μορφή.
- Βελτίωση των διοικητικών λειτουργιών (εισαγωγή ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης στη Γραμματεία).
- Βελτίωση των επαγγελματιών προοπτιών των φοιτητών σε επίπεδο και Υπουργικών αποφάσεων.
- Ανάπτυξη και θεσμοθέτηση σχέσεων συνεργασίας τόσο με παραγωγικούς, όσο και διαχειριστικούς φορείς, σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- Δημιουργία βάσης δεδομένων με τη συγκέντρωση, καταγραφή και ενημέρωση Διπλωματικών Εργασιών (Προπτυχιακού – Μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών) και Διδακτορικών διατριβών.
- Προετοιμασία υποβολής προτάσεων για Νέα Π.Μ.Σ.

- Αντιμετώπιση προβλημάτων με ΓΕΩΤ.Ε.Ε. (επιστημονική ειδικότητα και εκσυγχρονισμός του Νομοθετικού Πλαισίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. σε ζητήματα που αφορούν στην ειδικότητα των Ιχθυολόγων).
- Θεσμοθέτηση και Ανάπτυξη σχέσεων με το Σύλλογο Αποφοίτων «ΑΡΕΙΩΝ» και προώθηση δράσεων ενίσχυσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων τους (ΓΕΩΤ.Ε.Ε., Οργανισμοί Δημοσίου και Συνεταιρισμοί).
- Θεσμοθέτηση μηνιαίων συναντήσεων με φοιτητές για ενημέρωση και συζήτηση.
- Καθορισμός Ερευνητικών Στόχων μελών Δ.Ε.Π.
- Νέα μέλη Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Ε.ΔΙ.Π.
- Καθηκοντολόγιο προσωπικού Ι.Δ.Α.Χ. Τμήματος.
- Επέκταση wireless σε όλο το κτίριο.
- Αύξηση κινητικότητας μελών ακαδημαϊκής κοινότητας, από και προς ιδρύματα εσωτερικού και εξωτερικού.

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

- Προσδιορισμός αντικειμένων και βαθμίδων για επαναπροκήρυξη θέσεων αποχωρούντων μελών Δ.Ε.Π.
- Λειτουργία Τομέων.
- Έρευνα επαγγελματικής πορείας αποφοίτων.
- Δημιουργία δομής δια βίου εκπαίδευσης και στήριξης στελεχών επιχειρήσεων στοχευόμενων στους αποφοίτους του Τμήματος.

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη διοίκησή του.

- Επέκταση καθ' ύψος του κτιρίου της Σχολής.
- Εξοπλισμός του αμφιθεάτρου στο ισόγειο του κτιρίου.
- Επέκταση του εργαστηριακού χώρου των υδατοεκτροφών.
- Αγορά ερευνητικού σκάφους.
- Συντήρηση του κτιρίου της Σχολής σε τακτικότερη βάση.

- Επανασχεδιασμός εσωτερικής διαμόρφωσης για ανάκτηση εργονομίας και εξοικονόμησης χώρων.
- Αγορά αυτοκινήτου έρευνας.

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

- Νέες θέσεις Δ.Ε.Π., τεχνικού και διοικητικού προσωπικού.
- Αύξηση της ετήσιας χρηματοδότησης τόσον από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., όσον και από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ.).
- Πιστώσεις για την κατασκευή πρότυπης μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας σε θαλάσσια έκταση για την ανάπτυξη ερευνητικής δραστηριότητας και για την πληρέστερη Πρακτική άσκηση των φοιτητών.
- Νομική και ασφαλιστική κάλυψη των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, καθ' όσον ελλοχεύουν κίνδυνοι κατά τη διεξαγωγή εργαστηρίων και έρευνας.
- Δείκτες απόδοσης της ακαδημαϊκής κοινότητας και αμοιβών.
- Δείκτες απόδοσης της ακαδημαϊκής κοινότητας και χρηματοδότησης της έρευνας.
- Παρακράτηση ποσοστού από την έρευνα για ανάγκες εκπαίδευσης του Τμήματος.
- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Κοσμητείας σε όλους τους χώρους της Σχολής.
- Θεσμοθέτηση της χρήσης των πόρων σε επίπεδο Σχολής.

Συντομογραφίες

Α.Δ.Π.	Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας Ανώτατης Εκπαίδευσης
Γ.Π.Α.	Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Γ.Σ.	Γενική Συνέλευση
Δ.Δ.	Διδακτορικό Δίπλωμα
Δ.Ε.Π.	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Δ.Ι.	Δείκτης Ικανοποίησης
Δ.Π.Μ.Σ.	Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Ε.Ε.Α.	Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης
Ε.Ε.Δ.Π.	Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
Ε.Κ.Λ.	Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
Ε.Λ.Κ.Ε	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
ΕΠ.Ε.Ε.	Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή
Ε.Σ.Ε.	Ειδική Συντονιστική Επιτροπή
Ε.Σ.Π.Α.	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Τ.Ε.Π.	Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
Τ.Ε.Ε.	Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή
Ι.Δ.Α.Χ.	Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου
Κ.Π.Π.	Κοινωνικός Πολιτιστικό Παραγωγικός Φορέας
Μ.Δ.Ε.	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Ειδίκευση
ΜΟ.Δ.Π.	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας
ΟΜ.Ε.Α.	Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης
Π.Α.	Πρακτική Άσκηση
Π.Δ.Σ.	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών
Π.Θ.	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Π.Μ.Σ.	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Π.Π.Σ.	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
Σ.Ε.Θ.	Σύνδεσμος Ελλήνων Θαλασσοκαλλιεργητών
Σ.Ε.Π.	Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός
Τ.Ε.	Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή
Τ.Π.Ε.	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας
Τ.Σ.Ε.	Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή
Τ.Γ.Ι.Υ.Π.	Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
ΥΠ.Ε.Π.Θ.	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠ.Α.Α.Τ.	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Χ.Ε.Π.	Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής